
VE RI
TAS

„SPOMENICA

O

PETINDVAJSETLETNICI

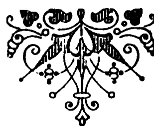
AKAD. DRUŠTVA

„SLOVENIJA"

NA DUNAJI.

SESTAVIL

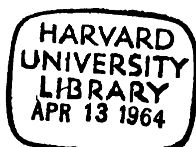
JUR. JANKO VENCAJZ.

V LJUBLJANI, 1894.

IZDALO IN ZALOŽILO AKAD. DRUŠTVO „SLOVENIJA" NA DUNAJI.

NATISNILA „NARODNA TISKARNA".

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
APR 13 1964

Svojim častnim članom,
podpornikom in starešinam

„Slovenija“.

„Slovenijanska.“

„Um beseda oznanjuje,
V pesmi srce se začuje.“
Pevsko geslo.

Gore, bratje, in doline
Od rodu in domovine
Ločijo nas, kri mlado.
Tuja zemlja, tuja líca,
Tuja tod je govorica,
Tuje pesmi se pojo.

Vender v dalnjem, tujem mesti,
Narodu smo sini zvesti,
Kar boli ga, nas boli;
Tuja zemlja nima sreče,
Srce verno hrepeneče
Vedno si domov želi.

Domovina, draga mati,
Tiho! Nič se ni ti bati,
Dokler v žilah kri nam vre.
Ti si naša, mi smo Tvoji.
Zvesti v miru Ti in v boji,
Mi ne zapustimo Te.

Čile sile, duše mlade,
Tu nabiramo zaklade
Tebi, mati, v čast in prid;
Luč, pravica nam je sveta
Up smo Tvoj, izbrana četa,
Tuji sili skalen zid.

V blagi slogi tu živimo,
Trudimo se in borímo,
Da ločitve pride dan.
Kar usoda mu odmeri,
Nikdar se ne izneveri
Narodu Slovenijan.

Bratje, v svetem duhu zbrani,
Mladi rod, Slovenijani —
Trud in kri za mili dom!
Kvišku srce, kvišku glavo,
Za trobojno mi zastavo
Hrabro gremo v bojni grom.

Josip Stritar.

„Vse za svobodo in narodnost!"
Društveno geslo.

Petindvajset let, četrt stoletja je preminulo od ondaj, kar se je vzrodilo akad. društvo „Slovenija" na Dunaji!

Četrt stoletja! — Koliko vznešenih čuvstev obuja ta beseda v vsej slovenski akademiški mladini, koliko veselih, dragih spominov oživlja v vseh bivših društvenikih, koliko v vsej oni veliki množini slovenskih razumnikov, ki so se na dunajskih velikih šolah pripravljali na pot mej svet!

Četrt stoletja! — Radost obvzeme vsakogar ob izredni tej slovesnosti, zadovoljno se ozira oko na zadnjo petindvajsetletnico slovenskega dunajskega dijaštva in skrbno zasleduje njegov razvoj dalje nazaj v mračne, davno prošle čase, vedno dalje, dalje . . .

Pet sto let je bilo prešlo ob rojstvu naše „Slovenije", odkar je prestopil prag dunajske „Alma Rudolphina" prvi slovenski dijak, odkar je zasedel prvi učenjak rodom Slovenec stolico cerkvenega prava na istem vseučilišči.

„Črno-tamno je obzorje" naše v teh dolgih petih stoletjih. Malo, malo vemo o teh dobah; imena nekaterih rektorjev, imena nekaterih profesorjev, ustanov — to je do mala vse.

In vender, ni-li ta drobtinica vredna, da jo otmemo pozabe? Saj ž njo pojasnimo ono malce zgodovine slovenstva onih časov, v katerih so še domači vozniki prevažali blago po cesarski cesti od Trsta do Dunaja in prinašali „črnošolcu" na Viden ali Kostanjevico popotnico od očeta in spomin od matere. In že v teh davnih časih je bil izvestno znan mej ljudstvom rek, katerega je zapisal v „Martinu Krpanu" nepozabni naš Levstik:

„Kdor gre na Dunaj,
Pusti naj trebuh zunaj!"

Zato menda ne bo odvažno, da smo postavili tem spominom svoje mesto. — — —

Zajedno pa je osorej preminulo petdeset let, kar se je naš narod vzbudil iz tisočletnega snu, kar so jeli postavljati goreči rodoljubi temelj njegovemu vstajenju in tako pomagali ustvariti današnje njegovo položenje.

Dolgo pred početkom duševnega in toliko dalje pred onim političkega našega preporoda se je jelo gibati mej slovenskim dijaštvom v stolici, ki je ondaj jedina vezala državo z inozemljem; to je bilo ono časovno vrenje, katero prosledujemo odtlej ves čas do današnjega dne, katero se je še sosebno pojavljalo od marčnih prevratov pariških l. 1830. tje do zadnjega preustroja avstrijske ustave l. 1867. Vsako gibanje dunajskega dijaštva onih časov pa je provzročalo malo let poslej, ko so se nosilci teh idej vračali v domovino, reakcijo v njegovem smislu.

Zatorej smo smatrali kratek oris te dobe toli važnim za poznavanje občega razvoja našega naroda, da smo ukrenili, priobčiti ga tudi v naši „spomenici".

S tem smo uvedli uprav ožjo povestnico našega društva od l. 1869. do petindvajsetletnice l. 1894.

Oficijozen značaj, katerega imajo spomenske knjige, pročrtal nam je ozek pot, po katerem nam je bilo nadaljevati delo. Le ono, kar je spadalo neposredno v okrožje društva, smo vzprejemali v ta oddelek, vse drugo smo prepustili povestničarjem o petdesetletnici. Oni naj preiščejo in popišejo zasebne razmere slovenskega dijaštva dunajskega za zadnjo preminulo dobo. Za nje bode lažje to delo in stvarnejše njihovo stališče, ker se bodo dotlej že vse razmere tako spremenile, da tudi najzlejša resnica ne bo več klala v oči.

Zgodopis „Slovenije" v prvih njenih petdesetih tečajih smo torej završili, kolikor nam je bilo možno, natanko in stvarno na podlagi mnogič prav pomanjkljivih društvenih listin in zapisnikov. Popisali smo vsako bolj zanimljivo gibanje, uknjižili vsako važno misel, da se natančno spozna mišljenje in delo društva v posamnih dobah in tečajih. Marsikomu bivših sovrstnikov se morda ne bo kaj do cela prav izraženo ali prav izvršeno videlo. Oprosté naj nam: kar sami nismo doživeli, smo morali opisati po jedinih zanesljivih virih, po društvenih zapisnikih in poročilih slovenskih dnevnikov.

Če nismo mogli kje kaj razsoditi, če se nam je kaj zdelo dvomljivo, navajali smo povsodi po največ besedilo vira, da se izognemo vsakeršnim insinuvacijam, kakeršne je pri takih delih možno izvajati. Na drugih mestih pa smo se istega besedila posluževali, da kar najdoločnejše in najnazornejše izrazimo slog in značaj one dobe.

Zgodopisu smo še priložili v pregled društvenega delovanja ob petindvajsetletnici zapisek čitanja v okrožji društva, imenik članov in pregledni dodatek. Pregled delovanja naj kratko statistiški kaže, kako je bilo društveno položenje v vseh tečajih njegovega obstoja, koliko je društvo delovalo v slovstvenem oziru pa koliko in katere društvenike je vzprejemalo v posamnih letnikih v svojo vrsto.

Kratki obrok, kateri je bil odmerjen našemu delu, in razmerno malo število virov, s katerimi smo razpolagali po nekodi, sta nam onemogočila, da bi bilo naše izvestje — popolno. Tem bolj smo hvaležni onim, ki so naše delo po možnosti pospeševali z važnim svojim svetom in številnimi pojasnili.

Zahvaljujemo se zatorej kar najprisrčnejše blagonaklonjenim gg.: dr. Jarneju Zupancu, predsedniku kranjske notarske zbornice, Karolu Plešku, c. kr. deželnega sodišča sovetniku, dr. Hinku Dolencu, c. kr. dež. sod. sovet. tajniku, Emiliju Gutmanu, c. kr. finančne prokurature pristavu, Franu Levcu, c. kr. real. profesorju, dr. Janku Pajku, c. kr. gimn. profesorju, Radoslavu Puklu, c. kr. neakt. nadporočniku in posestniku, sosebno pa še na blagohotnem navodilu in izredni pomoči pri težavnih korekturah Antonu Štritofu, c. kr. gimn. profesorju.

Na Dunaji, na svečnico l. 1894.

Tiskovni odsek:

phil. **Josip Žilih**
t. č. predsednik.

jur. **Janko Vencajz**
načelnik odsekov.

jur. **Davorin Zwitter**
t. č. tajnik.

phil. **Lavoslav Poljanec**
t. č. preglednik.

jur. **Viktor Sušnik**
zapisnikar odsekov.

Viri.

Arhiv akad. društva „Slovenija“ na Dunaji: 46 zapisnikov in 8 listin.

Zapiski in ustmena izročila gg. dr. Jarneja Zupanca, svetnika Karola Pleška, dr. Hinka Dolenca, dr. Janka Pajka in prof. Frana Levca.

„Novice“ l. 1851 — 1869. — „Slovenski Narod“ l. 1868 1894. — „Slovenec“ l. 1878 1894.

P. de Sorbaith, Historia Rectorum 1669. — J. W. Valvazor, Die Ehre des Herzogthums Krain, II. 1689—1877. — A. de Hundshagen, Catalogus Procuratorum Nationis Austriacae etc. 1748. — J. J. Locher, Speculum academicum Vienense 1773. — A. R. v. Geusau, Geschichte der Stiftungen 1803. — Dr. A. v. Rosas, Geschichte der Wiener Hochschule 1843—1849. — J. Kink, Geschichte der Universität Wien 1854. — G. Wolf, Der neue Universitätsbau in Wien 1865. — P. v. Radics, Die Gegenäbte Albert und Peter von Sittich etc. 1866. — G. Wolf, Zur Geschichte der Wiener Universität 1867. — H. Heintel. Mittheilungen aus den Universitätsacten 1867. — J. Aschbach, Geschichte der Wiener Universität 1868. — J. Suppantschitsch, Die Lucas Knaffl'sche Wiener Universitätsstiftung für Studierende aus Krain 1869. — J. Dimitz, Geschichte des Herzogthums Krain 1873. — J. Beil, Geschichte des Jenaer Studentenlebens 1878. — J. Apih, Slovenci in l. 1848. 1888.

Fr. Levec, Preširen, „Zvon“ 1879. — Fr. Levec, S. Jenko, „Zvon“ 1879. — -ь, Davorin Jenko, „Slovan“ 1885. — F. Sandič, Davorin Jenko, „Slovan“ 1886. — Fr. Levec, Fran Erjavec, „Slovan“ 1886. — Dr. Fr. Celestin, J. Stritar, „Slovan“ 1887 — -ь, V. Zarnik, „Slovan“ 1887. — Fr. Levec, Spomini o Josipu Jurčiču, „Zvon“ 1888. — J. Stritar, Levstik, „Zvon“ 1889.

Dunajska velika šola in Slovenci.

1365—1830.

Rudolfova ustanovitev.

Dolgotrajni boji, katere je slovenski narod, stoječ na potu v Laško, prebil — sedaj braneč zahod proti navalom številnih vzhodnih razrodov, sedaj upirajoč se podjarmljenju s strani istega zahoda, katerega dežele je branil prej in slej opustošenja —, so provzročili, da se na tleh posavskih in v sosednjih jim krajinah ni mogla razviti nikaka prosveta.

Duhovna sila stoprv, ki se je razprostrla sosebno po bitki na Lehu po naših zemljah z gospodstvom očakov oglejskih in vladik solnograških, bamberških, brižinskih in sebenskih, uklonila si je posvetni meč. Vojevito plemstvo je odložilo „voj in rat“ in ustanavljalo beneficije, cerkve in samostane, ki so v kratkem postali utočišča omike in naobraženosti. — Marsikak bistroglavi deček iz naroda se je tu učil s svojim bodočim gospodarjem prvih ved. Pozneje, ko je odšel poslednji na dom ali pa križem sveta tje do Francoske, poslali so prvega samostanski očetje celo radi v Čedad, da se je naučil višjih prostih znanostij. Slovenski meščani kupci pa, ki so se seznanili z beneškimi in florentinskimi trgovci, so pošiljali svoje sinove še dalje v laško zemljo na velike šole v Padovo, Vičenco in Trebiž, „kamor so ukaželjni Kranjci radi zahajali, da so dosegli magistersko ali doktorsko čast“.

Po dokončanih ukih so odtod stopali v razne visoke dvorske in deželske službe ali pa se vračali v benediktinske samostane na slovenski zemlji, katerih ime je že slovelo („inclytae domus“), ko je bila omika omejena še na

plemiške, duhovske in deloma tudi meščanske kroge. „Kranjska glavica“ se je že tedaj mnogič skazala na najodličnejših mestih.

Višja izomika je bila pač do prvih časov štirinajstega stoletja do cela romanska: V Bologniji so učili slavni možje prava, v Salernu zdravilstva, v Parizu bogoslovja, ko v območji ožje nemške vlasti še ni bila zavladala splošna prosveta. Stoprv leta 1348. so v prestolici česki otvorili prvo veliko šolo za „sveto rimsko cesarstvo nemške narodnosti“.

Malo let pozneje, l. 1365., je ustanovil prosvetljeni Habsburžan Rudolf IV., ki nikakor ni hotel zaostajati za svojim českim tastom, „veliko šolo dunajsko“. S to ustanovitvijo je osredotočil duševno življenje in gibanje vsega Podunavja v svoji stolici. Razumništvo slovenskih pokrajin je spoznalo udobnost te ustanovitve in se učilo odslej z večine na novoustanovljenem vseučilišči, ki je s hitra procvitalo in skoro prekašalo svojo praško posestrimo. Res je precej dijakov slovenske betve, sosebno iz Primorja pohajalo še poslej laška vseučilišča v Padovi in Bologniji, pa tudi v Perugiji, Florenci in celo v Rimu, a glavni tok je udaril na Dunaj in tu ostal do današnjega dne.

„Bogoslovje, proste umetnosti, duhovna in posvetna prava, zdravilska veda, kakor tudi druge dovoljene in dopuščene znanosti“ je odkazal novi veliki šoli „temeljni ustav“, katerega je izdelal bivši rektor pariške „Sorbonne“, Albertus Saxonius. Prav po pariškem uzorcu „cerkvi služeča in popolnem utelesena jej celota v razširjenje prave vere in gojitev pa pospešitev znanostij“, je dobila v isti odredbi tudi s pariško veliko šolo slična gmotna prava: posebno obmirje,[1]) cena stanovanja, prostost davkov, mitnin in potovanja, varnost života in imetka in svojevlastno sodišče.

Učiteljstvo in dijaštvo so razdelili v štiri narodnosti, „quattuor nationes“,[2]) v **avstrijsko**, obsezajočo vladikovine

[1]) Ob koroškem nasipu; vender ni bilo možno izvesti te naredbe tako, kakor nam jo kaže v Parizu še danes „Quartier latin“.

[2]) V Bologniji in Padovi sta bili ondaj dve družbi „Cis“- in „Trans-Montani“, v Oxfordu: „Severo“- in „Jugo-Zemci“, v Parizu: štiri narodnosti „Severnjakov, Vzhodnjakov, Južnjakov in Zahodnjakov“, in v Pragi: narodnosti „česka, saksonska, bavarska in poljska“.

solnograško, brižinsko, pasovsko, sebensko, tridentinsko, rezenjsko, krško, sekovsko, labodsko, kursko, kijemsejsko, kostniško, avgspurško, ajhstetsko, strapurško in bazeljsko, v **česko** za česko in poljsko kraljevino, v **saksonsko** za ostalo nemško cesarstvo in **ogrsko** za apostoljsko kraljevino in njene priklopljene dežele.

Vsaka narodnost si je izvolila iz magistrov artistiške (poznejše filozofske) fakultete po jednega „prokuratorja", ti štirje pa so volili „rektorja", ki je bil zajedno „dekan" artistiški fakulteti. Teh pet mož se je družilo v „tribunal". Vsaka ostalih treh fakultet si je volila še načelnikom učiteljskega kolegija po jednega „dekana". — 18. junija 1365. je papež potrdil ustanovo „izvzemši bogoslovje"[1]) — in zapovedal, da se umesti vsakokratni prošt pri sv. Štefanu na Dunaji kancelarijem vseučilišča.

Viljemova preosnova.

V juniju istega leta so se pričela predavanja na artistiški fakulteti. Ker se pa proučevanje s početka kar nič ni hotelo povspeti, se je l. 1373. vseučilišče nekoliko oprostilo cerkvene nadvlade in je spremenilo svoj ustav, kateremu je tudi rimska stolica na zahtevo vojvode Viljema pritrdila 20. feb. 1384. Slovani, ki so doslej imeli samostalno dve narodnosti na vseučilišči, izgubili so jedno po novi razdelitvi, Slovence posebej pa je nova naredba seveda združila v jedno celoto — z Nemci in Lahi. **Avstrijski** narodnosti so namreč doděli gospodstvo oglejsko in vladikovino tržaško, pa vso Laško, v **ogrsko** so stisnili še celo „češko narodnost", izvenavstrijsko nemško dijaštvo pa so razdelili v **porensko** in v **saksonsko** narodnost. Vrhu tega so uvedli odslej poluletne volitve in oprostili rektorat od artistiške fakultete, ki je dobila svojega dekana. „Tribunal" se je spremenil v „kongregacijo".

Vse vseučiliško osobje so razdelili v 7 vrst, nad katerimi sta stala le kancelar in rektor. V prvih štirih vrstah stali so dekani z doktorji in „licencijati" in sicer v tem-le

---

[1]) Ozirajoč se na praško vseučilišče in naklonjenost cesarjevo, določil je avignonski dvor to omejitev stoprv „ex post."

vzporedu: I. bogoslovci, II. pravniki, III. medicinci, IV. artisti.[1]) V V. vrsti so stali „bakalarji" prvih treh fakultet in „magistri in artibus", v VI. artistiški „bakalarji", v VII. pa „scholari", „beani" imenovani, če so bili prvoletniki.

V komisiji, ki je izdelala ta ustav, nahajamo uže necega dr. Th. Leonhardus Caranthanus ali na drugem kraju v istem času l. 1387. in 1388. Leonardus de Carniola. To nam je prvi dokaz, da so se Slovenci takoj udeleževali duševnega delovanja na novi univerzi, in sicer ne le kot učenci, marveč tudi kot učitelji.

Red v pouku pa je bil navadno ta, da je vsakdo pričel z artistiško fakulteto („doctissima"), jo završil v dveh letih kot bakalarij, ki je smel uže samostojno predavati, in se posvetil potem pravniški („celeberrima") ali medicinski („saluberrima"). Pravniki pa so se na starejša leta navadno še preseljevali v bogoslovsko fakulteto („sacra").

„Scholari", ki so z večine 15- 16letni dohajali le-sem, so morali skupno stanovati v „bursah", katere so vodili kot „konventorji" po rektorju potrjeni bakalarji ali magistri. Tu so imeli za 4 do 5 „grošev" na teden stanovanje in hrano ter se poleg tega še učili pod nadzorstvom in urili v „repeticijah in disputacijah". Revnejši dijáki so pa stanovali kot „hospites" v koderijah („coderiae"), kjer so živeli za 10 novcev na teden in jedli darovano ali priberačeno hrano.

V kolegijah je imel vsak svoje mesto; kdor je je za več nego 14 dnij zapustil, izgubil je zajedno vse stanovske pravice. Bakalarijat pridobivali so „scholari" po jednem strogem izpitu in po več disputacijah. Po preteku jednega leta se je smel bakalarij poganjati za art. magistrat ali za licencijat na drugih treh fakultetah in stoprv po večletnem, navadno odtlej še 4 do 5letnem proučevanji doktorat na jedni prvih treh fakultet. Magistrat in doktorat[2]) se je vedno podeljeval po fakulteti z veliko cerkveno slavnostjo in nagovorom, licencijo „legendi" pa je podeljeval kancelar, ki je bil pri vseh teh slavnostnih „promocijah" navzoč.

---

[1]) Artistiška fakulteta ni imela doktorjev, marveč le magistre, ki so bili „artium", če so bili zajedno docenti, drugače le „in artibus".

[2]) Vsak magister in doktor je moral vsaj jedno ali dve leti po promociji predavati.

Za predavanja se je vplačevalo pri „kolekti“ po 3 do 12 grošev na tečaj, če so bila zvezana s „quaestiones“ pa celo po 6 do 48 grošev. „Immatrikulacija“ je stala na prvih treh fakultetah po 8 grošev, na artistiški le po 4. No, dohodki profesorjev so bili istinito majhni in ni, se čuditi, da so vedno stokali in želeli prislužiti si denarja sosebno s tem, da so dajali zasebni pouk in jemali bogatejše dijake v stanovanje. Revnejši so jim seveda kot „famuli“ služili za hrano in so često poslej za njimi nastopali kot učitelji. In uprav ta ustanova sicer maloštevilnih „famulov“, ki so bili večinoma rojaki svojih gospodarjev, je primerno velikemu številu slovenskih mladeničev pomagala, da so prihajali na dunajsko vseučilišče in se pozneje ustanavljali celo kot docenti. Preprijeten seveda njihov položaj spočetka ni bil, a vajeni klanjanju, se niso obotavljali, da prično pri najnižem poslu.

Drugi beani in scholari zopet so dohajali na Dunaj kot spremljevalci domačih plemenitašev ali pa po priporočilu veljavnih duhovnikov ali celo poslani iz naših cvetočih samostanov.

Različne narodnosti, številni verski prepiri in posledujoči jim razpori pa preganjanja so provzročali, da življenje na dunajskem vseučilišči v obče ni bilo prijetno in se v prvem stoletji ni moglo popeti do pravega, zaželjenega razcvita. Vojna cesarja Friderika z bratom Albertom in nasilnim Matijo Korvinom je bila provzročila, da je mnogo dijakov prestopilo k vojni, novinci iz dednih dežel so pa izostali do cela. Le po 30 dijakov je redno prihajalo k predavanjem. Vender nahajamo vsikdar še do 50 učenjakov in mej njimi vedno po dva do tri Slovence.

V prvem času takoj so poučevali razven omenjenega Leonharda na vseučilišči še magistri: Nicolaus de Styria in Georgius de Stein 1407, Conradus Kladec 1428, Benedictus de Waradino 1422, Albertus de Waradino 1429, Conradus de Chrayberg in Andreas de Laibaco 1431, Albertus de Grezenig 1430, Blasius de Za(r)z 1437, Jodocus de Zábragia 1433, Andreas de Graz 1438, 1442 Bernardus de Krayburg 1442, Michaelis de Krainburg 1446, Gregorius de Krainburg 1448, Jodocus de Villaco in Nicolaus de Michleuz 1450, Cristophorus

de Carniola 1458. Kot doktorji so v istem času delovali: Th. Dr. Laurentius de Oberburg 1426, J. U. Dr. Petrus de Nowak 1430, Paulus de St. Veit 1448, Nicolaus Ottonis de Zlaibitz 1459, Thomasus de Cirkeweza 1456 in Leonhardus Gabiliz 1461.

Dekanom so bili voljeni: l. 1406. Michael Suchenschatz, 1421. Joannes Gwerlich, 1427. Peter Volsian med., 1426. Conradus Kladec, 1432. Petrus Nowak in 1454. Jakobus de Fladnitz. Rektorja bila sta: 1409. Michael Suchenschatz in 1437. Nicolaus de Gräz.

Maksimiljanova doba.

Cesar Maksimilijan je vzbudil novo vzmnoženo duševno delovanje. V teku malih let njegove vlade se je dvignilo dunajsko vseučilišče k toliki slavi in tolikemu sijaju, da je bilo ozirom slovesa učiteljev in ozirom števila slušateljev mej prvimi. Gmotno položenje, katero se je za zadnjih let očetove vlade silno poslabšalo bilo, je skušal po možnosti zboljšati, tako da so sčasom uže izza l. 1414. nastavljeni trije „superintendenti“ za ustanove imeli dosti opravkov. Da ni on prišel na vlado, propala bi bila velika šola.

Vender vse prizadevanje Maksimilijanovo ni imelo ni trajnega, ni povsem povoljnega uspeha: redu ni mogel uvesti mej dijake. Vsi so hodili oboroženi celo v kolegije, pobijali se z židi, pa tudi z drugimi meščani, popivali, ljubkovali z ženskami in veseljačili bolj, nego je stolica dunajska prenašala. Da bi se red boljše vzdrževal, je nastavil cesar na vseučilišče novega stalnega sodnika, „subjudex“ nazivanega, ki je oskrboval staroslavni „karcer“.

Kmalu tudi ta ni mnogo pomagal. Bogati dijaki so živeli nadalje po svoje. Marsikdo je tedaj zapravil vse svoje premoženje, potem pa zažgal knjige in poprijel se rokodelstva. Boljše rodovine so jele tedaj pošiljati svoje sinove večinoma na daljna nemška vseučilišča, da bi se izognili neplodnemu in razsipnemu življenju. No, tam so zapali Lutrovcem in zanesli v domovino versko „reformacijo“, ki je bolj in bolj prodirala v naši domovini.

Isto gibanje bilo je menda povod, da je učiteljski kolegij vse moči napel, da se vzdrži na višini časa. Imel je v svoji

sredini ondaj prav čislane može slovenskega rodu, le da so tudi ti časih predaleč zabredli v stran: M. U. Dr. Georgius de Cilly, bivši duhovnik, moral je l. 1466. preklicati nekaj svojih „theorem", ker jih je bogoslovska fakulteta zaznamovala „kot laksno moralo, ki bi zamogla dovesti do nespodobnosti in pregreškov".

V razburjenih teh časih bila sta dva naša rojaka rektorja, namreč l. 1480 humanist Briccius Preprost de Cilia, theol. lic., ki je poslej še dvakrat (1491, 1497) opravljal ta najvišji častni posel, in l. 1490. M. U. Dr. Bartholomäus Steber, ki je tožil štiri leta pozneje, da je prišla medicinska fakulteta ob vsako veljavo, ker so zdravniki predragi in računajo po 2 zlata za poset.

Mej dekani čitamo v tem času l. 1468. Art. Cristoph. Perschacher, 1491. Art. Nicolaus de Rudolfswert, 1494. Art. Valentin Kraler, 1500. Theol. Joannes de Werd, 1510. Art. Mathias Quale de Watsch, 1507 Jur. Thomas Ponsel. Prokurator renske narodnosti pa je bil l. 1480 Thomas de Cilly, vicecancellarius universitatis in stolni prošt pri Sv. Štefanu. Malo let poslej ga je nasledoval Georgius Chrysippus — Slatkonia [1]), ki je postal tudi škof dunajski. Na bogoslovski fakulteti pa je bival mej drugimi bivši slušatelj v Bolonji in Padovi — Paulus de Oberstein, ki je bil zajedno kabinetni tajnik vladarjev.

Slovenski dijaki so v tem času dobivali prva zavetišča v „bursah". Burse so bile ondaj zasebne ali javne. Najbolj so slovele po vseh udobnostih mej njimi: Bursa Agni, Bursa Silesiorum, Rosenbursa, Bursa Liliorum. L. 1489. ustanovila sta zgoraj navedeni Briccius Preprost in Raymund de Rampichel štiri prosta mesta za rojene Notranje-avstrijce v „Bursa Agni", ki je dotlej imela le 10 mest. Ta ustanova je ostala nespremenjena do l. 1784, ko so jo z dvornim dekretom s 15. sept. popolnem združili z ustanovo „Agni". Toda ne le tukaj, marveč tudi v „Bursa gentium", katero so nazivali v nemščini „Heidenburse", vsprejemali so v onih časih dijake iz slovenskega ozemlja.

[1]) V Ljubljanski družbi nazivali so ga tudi z imenom „Archimusicus" radi izredne njegove glasbene nadarjenosti in izvežbanosti.

Plemenitaši notranjeavstrijski so se pa, kar je Maksimilijan umrl, bolj in bolj ogibali dunajskega vseučilišča in svoje sinove pošiljali skoro izključno na Laško in Nemško.

V dôbi od l. 1502. do l. 1560. nahajamo zato sosebno v Vitembergi mnogo dijakov iz Notranje Avstrijske, mej njimi 13 Kranjcev. Augustinus Tiffernus, bivši tajnik Slatkonijev, pozval jih je tudi nekaj v Tubingo, kjer je bil profesor bogoslovja in je ustanovil na tamošnjem vseučilišči štipendij za dva Kranjca. V Solnogradu, Lipsiji, Mišnju, Strassburgu, Ingolstadtu, Heidelbergu, Breslavi in Jeni: povsodi[1]) našel si Slovenca bodi si na učiteljskem prestolu, bodi si na slušateljskem sedalu.

Ferdinandova reformacija.

Kljub vsem nezgodam je vender životarila dunajska velika šola in okoli l. 1500. se je na leto po 6—800 „beanov“ vpisavalo, seveda komaj četrtina „Avstrijcev“, skoro polovica pa „Renanov“. Da je v teh letih štelo vseučilišče do 7000 „akademičnih državljanov“[2]) in je bilo ob takratnih razmerah nemožno nadzorovati toliko množico, je ob sebi razumno, akopram se je l. 1508. dijakom predpisalo, da morajo nositi posebne pasove in posebna pokrivala. L 1513. je do 1000 dijakov popustilo Dunaj, ker so jim prepovedali orožje. — Vlada je odslej težila na to, da omeji oblast narodnostnih kongregacij. Posrečilo se jej je to stoprv l. 1554. po dvajsetletni borbi. Kongregacija je izgubila ves upliv, in na njeno mesto je vstopil „consistorium“, sestoječ iz rektorja, kancelarja kot zastopnika papeževega, superintendenta kot zastopnika vladarjevega, štirih fakultetnih dekanov in štirih prokuratorjev narodnostij. Tudi je zavrgla določbo, da rektor ne sme biti oženjen, kar je dotlej bilo obveljalo po uzoru drugih vseučilišč. Pozneje je dobil mesto v konsistoriju še prijor „collegii archiducalis“, v katerem je bilo združenih v skupnem stano-

[1]) Celo gimnazij so nekateri proučevali na slavni „Schulpforta“.

[2]) Mej „akademične državljane“ šteli so poleg profesorjev, slušateljev in slug vsi oni rokodelci, ki so imeli opraviti pri vseučilišču.

vanji dvanajst neoženjenih profesorjev, večinoma duhovnikov. — Tako je postalo vseučilišče pravcati „državni zavod“: samostalnost njegova je bila poražena!

No, država je skrbela za veliko šolo in pomnožila mesta od nje plačanih profesorjev pri bogoslovji za 2 na 4, pri pravnikih za 2 na 5, pri medicincih za 1 na 3 in pri artistih na 12.

Leta 1535. so po vseh notranjeavstrijskih kronovinah zbirali doneske za dunajsko vseučilišče. Osemnajst let pozneje pa je pozvala kranjska vlada na dež. zboru mesta in trge, da „zasnujejo stipendije za pohajanje dunajske velike šole in drugih novim zapeljivim sektam ne pripadajočih velikih šol s strani kranjskih, za duhovništvo odločenih mladeničev na petletni pouk.“ Da se ta namera lažje proizvede, odločila je vlada, da smejo občine prebitke porabljati z njeno vednostjo v druge svrhe. Vsa ta moledba ni imela nikakega uspeha.

Boljše so delali slovenski profesorji na veliki šoli sami: Poleg že obstoječih 12 mest za notranje Avstrijce v „Bursa gentium“ ustanovil je Christophorus Kelber l. 1528. dva stipendija, in takisto Villinus l. 1563. štiri štipendije za štajerske deželane, leto pozneje pa zagrebški kanonik Gregor Mayzen dva štipendija za dijake iz pokrajin slovenskega jezika sploh. V istem času je zasnoval slavni matematik Andrej Perlacher štipendij za medicince (l. 1552.)

Kranjski samostani so pošiljali boljše gojence v tamošnja semenišča svojih redov, vsaj o Zatiških dijakih vemo to že iz l. 1500. in tudi poslej iz l. 1516. in 1517.

Novi šolski red te dobe je tudi v notranjem marsikaj prenaredil, le šolsko leto je pričenjalo vedno še s 13. oktobrom. Profesorji so morali čitati po propisu vsako osminko leta vsaj 42 ur. Poletne počitnice (caniculares) so se skrčile na dva tedna, jesenske (vindemiales) na štiri. O božiči je veljal počitnicami teden od 24. decembra naprej, o veliki noči dnevi od cvetne nedelje do velikonočne oktave, o duhovem od predvečera do svete trojice.

Ker so notranjeavstrijski prelatje podpirali vseučilišče v tem času do osnutka graškega vseučilišča, so se njegovi dohodki povzdignili v tem stoletji za celo tretjino.

Težje je bilo njegovo stališče na vnanje. L. 1558. so ot rili očetje jezuviti svoj kolegij. Štiri leta pozneje je bilo 80 očetov na Dunaji in pričeli so proti protestantskemu n nenju večine profesorskega kolegija boj, ki je trajal do l. 16

L. 1573. je vladar odtegnil vseučilišču pravo tiskovne dovoljenja, leto pozneje sta dva jezuvita stalno zasedla stol na bogoslovski fakulteti. L. 1577. pa je došlo vseučilišču strc naročilo, izvoliti rektorjem katolika; ker se je konzistorij up odstavil je cesar izvoljenca. S tem činom je zapadlo vseučiliš vladarjevi nemilosti.

Uže leta 1550. je ljubljanski vladika Urban Textor pı govoril cesarja Ferdinanda, da je jezuvitom dovolil ustanovi kolegij, kmalu potem tudi tiskarno in končno vstop v bog slovsko fakulteto. Ker so pa novodošli očetje takoj padli p bogoslovskem profesorju Lavrenciju Zadesius-u, postavili g l. 1553. z dvema drugima profesorjema pred inkvizicijski so in čez štiri leta ponovili to početje proti priljubljenemu Pavl Skaliču, zamerili so se precej pri dvoru. No, upor konzistorija jih je spravil zopet v milost. — Njihov kolegij je narašča od dne do dne in štel do 800 gojencev, katere so pouče vali v bogoslovji, artistiki in pravu, mej tem ko je vseuči liška predavanja pohajalo komaj do 200 slušateljev. Ko je konzistorij, držeč se protestantovskih načel, prepovedal v bursah spoved, obhajilo, maše in poste, jeli so neumorni očetje ustanavljati konvikte in kongregacije (sodalitates) s posebnimi ugodščinami rimske stolice. V bursah za ista polovico mest ni bilo zasedenih, uprava je bila zanemarjena, štipendijev leta in leta niso delili, revni dijaki so morali za živež beračiti in če ga niso priberačili, jemali so jim celo streho in postelj. Jezuvitski red pa je ustanovil mej tem l. 1586. v Gradci vseučilišče in jel tudi na Dunaji v svojem kolegiju promovovati.

Dunajsko vseučilišče se je z vso silo upiralo obema tema zavodoma, a njegov upliv je bil ničev. Jezuviti so svojim gojencem z velikim svojim uplivom preskrbljevali dobra mesta odgojiteljska ter je živili in podpirali po močeh, in mej temi je bil marsikak Slovenec, ki je došel iz njihovega ljubljanskega kolegija na Dunaj, da se nadalje izobražuje. Vse pritožbe, vse

grožnje vseučiliškega konsistorja niso zalegle kar nič, podati se je moral.

L. 1609. je sostavil kardinal Cleshl kot „protektor vseučilišča“ prvo komisijo v spravo; osem let poslej so zasedli očetje jezuviti stolice na bogoslovski in artistiški fakulteti za kratko troletje in pokazali, da zmorejo več nego doslejšni učiteljski kolegij, da imajo močij, pa da jih znajo tudi izrabljati.

Dolga doba — celo stoletje — je preminulo od prve „reformacije“ vseučilišča dotlej; mnogo odličnih mož je delovalo na njem, in mej njimi ne malo Slovencev, ne malo „famulov“ bivših slovenskih učenjakov, ki so se povspeli do te visoke stopnje. Z letom 1623. izumrla je ta naredba in le dotlej so naši velmožje odraščali deloma v onih neprijetnih razmerah.

Zadnji iz dobe famulov še pred reformacijo voljeni rektorji rojaki so bili: l. 1522. M. U. Dr. Joh. Salius Styrus, leta 1547. in še 3krat pozneje Phil. Mag. Lucas Agathopedius (Dobrepoljčan) Carniolus, l. 1549. Th. Dr. Leonardus Villinus (Dvornik) ex Leibniz, l. 1550. M. U. Dr. Andreas Perlacher (Prelogar) Styrus ex Vičin, l. 1564. Laurentius Zadesius Carniolus ex Bischoflack, pro juris cons. Phil. Mag., l. 1470. M. U. Dr. Bartholomeus Reisacher Carinthius, l. 1575. [Phil. Mag. Mathias Lubanus],[1]) l. 1577. Art. et Theol. Dr. Petrus Muchitsch de Cylleja in [Art. et Med. Dr. Martinus Stopius Alostensis], l. 1581. Art. Mag. Alexius Strauss Carn. Labacensis, l. 1583. Art. Mag. Stephanus Grieszauer Styrus Neoforensis, ling. Graecae Prof., l. 1584. Ad. Preterschnegger M. U. Dr. Styrus ex Weisskirchen in l. 1593. [Art. Mag. Andreas Gaestellius de Stransdorf]. —

Iste može nahajamo v zapisnikih tudi kot dekane raznih fakultet, kot prokuratorje avstrijske in renske narodnosti, dá, Dobrepoljčana Luko celo kot superintedenta od l. 1548. nadalje. Prelogar Andrej je bil sloveč matematik, Dvornik Leonard pa slaven bogoslovec, kateri se je tudi z očeti jezuviti sporazumeval še precej dobro.

[1]) One učenjake, katerih ne moremo s i g u r n o prištevati mej naše rojake, navedli smo mej oklepi [ ].

Poleg njih so v zapiskih še naznačeni: l. 1503. kancelarij Faustus Kasman aliis Rosman (Soranus), l. 1552. P. Joh. Gresniggus, l. 1560. Joannes Faitanus M. U. Dr., l. 1567. Art. Mag. Kaspar Sitnik in S. J. Walbertus Pauschek, l. 1581, Art Mag. Bastiantschitsch, l. 1593. [S. J. Paulus Neukirchius], l. 1610 S. J. P. Rafael Kobenzl in l. 1616. [S. J. Becanus] in končno že omenjeni Paulus Skalich, štipendijat in tajnik Urbana Textorja, ki je bil v Rimu posebni ljubljenec papežev; a na Dunaji se je sprl z jezuviti in prestopil k protestanstvu.

Jezuvitska doba.

Že doslejna leta slovenskih „Dunajčanov“ so odločno stala pod uplivom ljubljanskih jezuvitov, še bolj pa se je razvilo to razmerje, odkar so ti očetje prevzeli do cela Dunajsko vseučilišče. Ne le slovenski gojenci, marveč tudi njihovi učitelji so se drug za drugim selili v dunajski konvikt in uprav jezuvitom ima slovenski narod za dobrih 100 let njihovega gospodstva zahvaliti izredno veliko število zastopnikov v profesorskem kolegiju velike šole. Razumno je seveda, zakaj nahajamo veliko večino vseh naših učenjakov mej svečeniki tega reda.

Bogoslovje in modroslovje sta bili popolnoma v njihovih rokah; celih 14 profesorjev pošiljali so na obe fakulteti. „Collegium archiducale“ in burse prešlé so v njihove roke. Vodstvo nravnosti in semenišč — izvzemši kriminalne slučaje — upravljali so sami. Na bogoslovski fakulteti so smeli tudi drugi profesorji poučevati in radi tega nahajamo vedno po jednega dominikanca na tem mestu. Rektor vseučilišča ni bil nikdar jezuvit, rektor jezuvitskega kolegija pa je bil zato virilec v konzistoriji. Nasprotno je bil starosta bogoslovske fakultete vedno dominikanec ali avgustinec, a za to vsako drugo leto art. dekan jezuvit. Nobenega slušatelja, katerega bi kolegij zavrnil, niso smeli vsprejemati na vseučilišči. To so bile glavne točke pogodbe „sanctio pragmatica“, katero je sklenilo vseučilišče — boljše vlada — z očeti l. 1625. in ponovilo z malimi spremembami l. 1690.

Novi gospodarji so šli takoj na delo. L. 1628. so sezidali novo vseučiliško cerkev. Malo pozneje so premestili kolegije

v nove, lepše prostore „stare avle“. Tudi so ustanovili nov profesni dom, kateremu je bil prvi vodja naš rojak P. Rafael Kobenzl. Leta 1640. so prevzeli še zadnjih 40 štipendijatov v polno oskrbo. Poslej so jih pač za polovico skrčili vsled silne draginje, ki je zavladala koncem 17. stoletja na Dunaji.

Ljubljanski vladika Tomaž Chrön je ustanovil l. 1628. 4 štipendije, njegov brat Andrej pa 3 za dijake iz Ljubljane, Kranja ali Gorenjega gradu; no, tekom 18. stoletja so je prenesli na ljubljanski licej.

Večjega pomena je bila za slovensko dijaštvo ustanova Veliko-Rufspaškega [1]) župnika Luke Knaffla, porojenega v Brezniški župi. 16. junija 1671. je napravil „testament“, 29. je umrl, in 4. julija je razglasil tedanji rektor Georgius de Wochiniz ustanovo. Premoženje je obstajalo iz dvora (Freihof) v Grünzingu, kateri je kupil župnik za 4000 gld. in 50 tolarjev in iz mestne hiše št. 807, katero je kupil v dveh delih za 3000 pa 1000 gld. in 100 cekinov „v dobre namene“. A stoprv 6. novembra l. 1676. se je ustanovno pismo napravilo: „Zapovedal mi je“ — govori magnificentissimus Wochiniz v pismu — „mesto da napravim nabožno ustanovo od njegove vlasti, katero mu je milostivi Bog bogatim blagoslovom podaril, in on Luka Knaffl s pridom in varčnostjo pridobil, da isto zaslej za štiri kranjske dečke v ustanove razdelim, da bi oni tem krepostnejše živeli in pridnejše se učili.“

Za prvo je rektor razpisal le dve ustanovi, ker je moral župnikovi strežnici, ki mu je „v zadnji bolezni zvesto služila in stregla“, za čas življenja dajati po 100 gld. Prvi štipendijat je bil župnikov lastni sokrvnik Andrej Mattheuschig — in sicer dokler je živel — drugi pa sinček Wohinizov „Poésias Studiosus, welchen Gott zu seiner Ehre u. Glori lange leben lasse“ Seveda so bili s štipendijem združeni gotovi bogoslužni čini, kakor maše, molitev vere in očenašev, spoved pa obhajilo. Nadalje naj bi rektor in „venerabile consistorium“ „slavne tukajšnje prastare univerze“ skupno imenovala bodočega superintendenta ex facultate juridica in sicer kolikor mogoče doktorja kranjske narodnosti, „weilen dieselben die Subjecta der Studiosorum nationalium kennen“.

[1]) V Rufspachu Knaffl ni bil jedini župnik-Slovenec.

Ta ustanova se je pa že koncem 17. stoletja razširila na 6 in poslej še na več mest; bila je odslej slovenskemu dijaštvu iz Kranjske varno zavetišče in prevažna podpora, katere se je spomnil izvestno marsikak razumnik rad in hvaležen še v poznejših letih.

Tako je sreča podpirala očete v njihovem delovanji in vseučilišče se je precej utrdilo in razvilo, akopram že artistiška, odslej „filozofska" fakulteta, ni odgovarjala časovnim zahtevam, ker je njihova šolastiška filozofija zaostala v nadalnjem razvoji in s časom okoščenela. Tudi v vnanjem vseučiliškem življenji so uvedli l. 1629. dobro prenaredbo celoletnih volitev v akademiške zastope: v rektorat, dekanate in konzistorij Dalje so volili z letom 1625. pričenši začasnega, od l. 1653. pa stalnega „quaestor"-ja, ki je vodil denarno gospodarstvo.

Nekatoliški docenti, katerih je bilo l. 1628. še 28 — večinoma medicinci —, so morali zapustiti vseučilišče, ali pa so jih s časom pregovorili, da so se zopet povrnili v naročaj stare cerkve. Nadalje so uvedli pred kolegiji redno, dnevno mašo s propovedjo, h kateri je moral vsak dijak prihajati.

No, radi brezmadežnega spočetja so se jezuvitje sprli z dominikanci[1]) in jih iz vseučilišča pahnili l. 1649. Na to so jezuvitom na dvoru dovolili po daljši prošnji l. 1656. obveznost k prisegi ob nastopu vsakega dekana vseučilišča, da veruje v brezmadežno spočetje. Sploh so tamkaj imeli srečo in mogočne zavetnike ter tako vseučilišču pripomogli do mnogih pravic. L. 1662. je prineslo fil. fakulteti promocijo „sub summis auspiciis" z izročenjem zlate verižice. Fakulteta je dotičnike oplemenitila z istim činom in tako vzrodila 19 novih plemiških rodbin. Poleg tega pa so po svoji stari navadi promovovali tudi še na dalje v svojem kolegiji.

Ker je bila prevlada očetov tolika, da jih ni nihče mogel obvladati, vgnezdila se je s časom mej njimi neka relaksacija, ki se je razširjala bolj in bolj mej dijake, sosebno po l. 1683., ko so v treh stotnijah pomagali pri obrambi dunajskega mesta proti polumescu. Divja nerednost, nepodvržnost in surovost

[1]) Dominikanci dolgo časa niso hoteli kot obvezno načelo priznavati brezmadežnega spočetja, katero ondaj še ni bilo „dogma".

se je vselila odslej mej nje. Že od l. 1649. ni prešlo leto dnij brez večjega uboja, poslej po oblegi pa so se vrstili dijaški ustanki, poboji in poulični izgredi še hitrejše drug za drugim. Videlo se je, da tudi očetje, ki so imeli v ostalem mnogo zaslug, niso več zmožni, da vzdrže red. Priljubljenost njihova na dvoru ginevala je vsled tega in koncem prve četrtine 18. stoletja se je ohladila popolnem. Ker je bil njihov reformacijski poskus l. 1687. brezuspešen, poprijela se je vlada stvari.

Veliko število izvrstnih mož delovalo je v tej znameniti dobi, in z uplivom očetov zasedlo je mej ostalimi tudi več Slovencev rektorski prestol. Tako nahajamo našince: l. 1629. Art. Mag. Clemens Koppitsch Carinthius, l. 1641. canonicus reg. Art. Mag. Josephus Kupfersin Carniolus, l. 1647. Michaelis Wirsing, l. 1666. Theol. Dr. Paulus Zherniz Carniolus, l. 1675. Georgius Wochiniz, l. 1690. J. U. Dr. Franziscus Garzarolli, l. 1715. J. U. Dr. Georgius Crist. Majeditsch Carniolus in l. 1726. [Gotefridus Bessel].

A tudi precej drugih dostojanstvenikov bodi si v konsistoriju, bodi si izven njega je bilo v tem času slovenskega pokolenja. L. 1635. je bil fisci procurator Georgius Weinzerle J. U. Dr. Carniolus. Jezuvitski rektorji so bili l. 1628. P. Michael Sumerecker, l. 1635. P. Joannes Schega, [l. 1645. P. Leonardus Bachin]; dekani l. 1624. P. Martinus Melzigh, in l. 1626. že znani P. Math. Bastianschitsch pri bogoslovcih; l. 1626. Martinus Haffner in l. 1672. Tobias Czaschelius poleg že navedenih rektorjev pri pravnikih; l. 1698. J. Casparus Globotsnig. l. 1715. P. Josephus Perbegg in l. 1720. Martinus Sinkoviz pri filozofih. Prokurator avstrijske narodnosti je bil v tem času poleg Koppitscha tudi Art. et Phil. et J. U. Dr. Wolfgangus Samiz, Knafflov superintendent pa rektor Majeditsch. Prokurator renske narodnosti je bil l. 1665. [J. U. Dr. Ignatius Strell], saksonske l. 1705. Avgustinec J. Paulus Wutschnigg.

Prosvetljeni vek.

L. 1726. je zapovedal Karol VI., da profesorji odtlej ne smejo več narekavati, marveč naj po tiskanih knjigah predavajo, češ, da se drugače dogajajo in porajajo le prečesto ne-

smisli. Dotlej profesorji niso imeli rednih plač; zato so uredili plačo, nekatere nezmožne odpravili ter nove umestili z letno nagrado 2—3000 gld. za posvetne fakultete.

Medicinska fakulteta je bila v tem času do cela zapuščena in jedini ranocelnik vojvode lotrinškega je predaval. Anatomičnega poskusa pa kar po več let zapored ni bilo. Zato je cesar naročil, da se mora vsaj jednič na leto vršiti anatomično predavanje. Cesarska komisija je ostro karala nastop jezuvitov, ki so skrbeli le za bogoslovje in filozofijo, in še ta poslednja po izreku očetov pijaristov ni bila „za te čase“ mnogo vredna. Slušatelji so bili premalo naobraženi, nihče ni znal ni nemški korektno pisati ali celo samostalen sestavek proizvesti. Na to je določil cesar, da se izroči vse nadzorstvo pouka superintendentu, razširil dalje filozofski pouk na tri leta in zahteval za bakalarja 4, za doktorja 6 let proučevanja v kolegijih.

Profesorjem je prakso, izjemši izredne kolegije — prepovedal, jurisdikcijo je omejil na „doctores legentes“, oplemenitenje l. 1753. s stranij vseučilišča ustavil, jezuvitom končno je vzel s papeževim dovoljenjem vse svoboščine.

Avstrijcem se je proučevanje na velikih šolah izven države prepovedalo izvzemši bogoslovce. Domačini so se pri oddaji služb morali pred vsemi upoštevati.

L. 1762. je odpravila vlada superintendenta in nastavila za vsako fakulteto posebnega ravnatelja ukov, kakor ga še danes nahajamo po bogoslovnicah. Kancelarjevo in protektorjevo, to je dunajskega prošta in vladike oblast se je za vsem uničila. Vse štiri ravnatelje so namestili v konsistorij. Promocije omejila je vlada na skupno vseučilišče, ker so fakultete pod jezuviti vsled samostalnih promocij skoro vso vez mej seboj razdrle — in l. 1769. imenovala kancelarjem prvič posvetnjaka! Učni red se je spremenil, vsak profesor je moral čitati vsaj dve uri na dan. — Leto 1783. je vzelo vseučilišču zadnji večji privilegij: jurisdikcijo. Pač pa se je oblastvom naložilo, da morajo vsak zapor dijakov takoj naznaniti rektorju. Bodoče leto je vzelo še „konzistorija staroslavno nošnjo“ in ustanovilo vseučiliško knjižnico za splošno uporabo. V istem

času je odločil novi cesar Josip II., nezadovoljen z „ravnateljskim“ ustavom, da ima ta „odmreti“, in njegova oblast je prešla na dekane, ki so bili doslej skoro brez posla. „Seniores“ profesorskega kolegija in „procuratores“ narodnostij so še životariti smeli.

Jezuviti se odslej niso prikazali več na vseučilišči, jedini Mihael Kasteller je zadobil milost pred vladarjevimi očmi leta 1779.

Vseučilišče je bilo takrat do cela v rokah vlade. Vender je za časa Marije Terezije in Josipa II. zelo prospevalo, ker so je vodili prosvetljeni možje, ki so preustrojali pouk na vseh štirih fakultetah času primerno. Sosebno pozornost so obračali na to, da se je na vseučilišči vzrejala mladež tako, da se je poslej „domovini skazala zmožno ne toliko modroslovskih razmišljevanj, kakor hitrega, razumnega dela in da je iz svoje srede državi dajala uzorno uradništvo, katero je odtlej slovelo po celem naobraženem svetu“.

Prisego na brezmadežno spočetje je cesar odpravil l. 1782. Tudi je določil, da rektor in dekani niso učeči profesorji. Nadalje je prepovedal imatrikulacijo in vzgojo v konviktih in semeniščih in jih namestil z letnimi stipendiji in nagradami po kakovosti spričal. Malo pozneje je odpravil bakalarijat za posvetne (l. 1789.) fakultete; na bogoslovski so prestali s podeljevanjem te časti stoprv l. 1821. Imatrikulacijo v narodnosti pa je še pripuščal za scholar-je po 4 vinarje (za bakalarje po 1 groš) in za magistre po 2 groša. Inozemci so se smeli v istem po poljubnosti vpisovati v to ali ono narodnost. Končno je dovolil rektorju l. 1791. sedež na „duhovni klopi“ nižeavstrijskih stanov.

Nositi orožje je bilo že za časa Marije Terezije prepovedano bogoslovcem in poslej tudi posvetnim velikošolcem; pa kljubu ponovljeni prepovedi l. 1759. so le-ti nosili še vedno svoje meče le z omejitvijo, da so je morali po „Češčeni Mariji“ odložiti in s svetilnico hoditi po ulici, inače so zapadali mestnemu sodniku, ki jih je stoprv drugi dan izročil vseučiliškemu konsistoriju v kaznenje. Relegacija je bila tudi v tem veku najhujša in zajedno najsramotnejša kazen, retardacija in suspenzija pa sta bili določeni za manjše pregreške. Če je krivec

takoj obstal, se je fakulteta z njim spravila po starem običaji s tem, da mu je dekan dal piti kupico vina.

Tekom 18. stoletja so dijaki morali večkrat za orožje prijeti proti vnanjim sovražnikom. L. 1727. je taborilo 1024 dijakov, razdeljenih v dve četi (dva „bataljona“), v Klosterneuburgu. V znak zahvale so dobili pozavno z zastavico, ki je imela nadpis „Pro Caesare“. V vseh takih slučajih so seveda jemali s seboj tudi vseučiliško bandero. Žalibog je postajala vsa ta slava in ves ta sijaj bolj in bolj prazen vnanji blesk. Učiteljski kolegij je imel res v svoji sredi vedno še nekaj kapacitet, a slušatelji niso bili v pravi dotiki z njimi in si niso nič prisvojili od slavnih svojih profesorjev. Sosebno v prvi četrtini našega stoletja je postalo vseučilišče „uredba, ki je bila za vse, kar se je tikalo pravega vseučiliškega življenja, le prazna oblika in ki se je pečala le še z najnečimernejšimi, odvažnimi stvarmi.“ — To besede Leva Thuna!

Učitelji, slušatelji in učila, vse je stalo pod nadzorstvom novih „ravnateljev“, katere je nastavil Metternich. Že Josip II. je zapazil, da ta ustav ni času primeren in ne ustreza vsem zahtevam ved in znanostij; predmarčna vlada je mislila drugače. Vsako najmanjšo tiskovino je dobil cenzor v roke, „da bi se mladina ne pokvarila.“ Slušatelji so bili bolj učenci nego akademiki, nazivali so jih seveda še vedno „gospode“, ali profesorji so čitali kakor v gimnaziju katalog o navzočnosti posamnikov. Vsak slušatelj je imel svoj prostor, vsak tečaj so bili izpiti in so se dajala spričevala. Ta učenost se je pa le prehitro izkadila! Modroslovsko razmišljanje je bilo prepovedano, bogoslovje je molčalo, pravo je služilo le še izobrazbi „uradnikov“, jedina medicina je bila precej prosta. Tak je bil prehod v novi vek, v vek svobode in narodnostnega dela!

„Reformovati“ so pričeli seveda tudi v tej dobi. Že l. 1805. in poslej l. 1818., 1824. pa l. 1834. je izdala vlada naredbe, ki so bile pa brez vsake trajne vrednosti, kajti duh, ki je preveval tedaj gospodujoče kroge, se je bil preživel in doba teh razmer je bila končana.

Število slovenskih dijakov se je bilo dotlej nekoliko zmanjšalo. Kar so očetje jezuviti bili izgubili upliv, so rajše ostajali v domačem jezuvitskem kolegiju, ki se je bil v tem popolnil

z nekaterimi akademiškimi predavanji. Kajti kdor je prišel na Dunaj, se je moral postaviti v onih časih bolj in bolj na svoje noge. „Famulus“ ni mogel več biti, „konviktov“ ni bilo, moral se je torej resno poprijeti dela. Marsikoga so sicer še priporočali v prvih časih te dobe v kako zasebno hišo očetje „ex-jezuviti“, marsikomu je koristila tudi narodnostna uredba, ker so jih starejši dijaki vzprejemali v svoje varstvo in jih — znani po mestu — pospravljali „pod streho“ tod pa tod.

Francoska doba je za kratek čas ustavila celo ves zarod slovenski, ker so pohajali srednješolski odhodniki ilirski ljubljansko veliko šolo, oni iz slovenskih krajin, ki so pri Avstriji ostale, so se pa bolj držali Gradca. Vender so tudi še preko te kratke časovne pedi ostali bistroglavi „Kranjci“ v dobrem spominu in so dobivali kot filozofi in pravniki takoj v prvem in drugem mesecu po prihodu že dobre instrukcije [1]), poslej pa odgojiteljstva, ali pa tudi štipendije po posredovanji uplivnih rojakov.

Bogoslovci in medicinci so pa imeli itak zavetišča v Avguštineji in Josipinu. Svoje narodnosti so se velikošolci izvestno še malo zavedali. Če so sem ter tje „za vajo“ brali kake Pohlinove „buque“ ali morda Vodnikove „Novice“, je bilo to brez pomena za narodno zavednost. No, v onih časih tudi še pravega razuma ni bilo za to. Francoske prekucije narodnostni pomen so spoznavali v širših krogih stoprv po odhodu Napoleonovem iz Ilirije, še bolj pa po julijskem prevratu l. 1830., ko so se zopet jeli Poljaki in Čehi živejše gibati na severu, balkanski narodi upirati na jugu, in ko so jeli Hrvati in Slovenci po poltisočletnem spanji spoštovati materinski svoj jezik.

Slovenski učenjaki so se po uplivu Kopitarjevem sicer jeli gibati, a kaj? Pred Kopitarjem jih je bilo mnogo — to je bila stara jezuvitska šola! Za njim pa je pričelo že moderno „kruhoborstvo“, in akademična učenost je zaspala v kôtu . . .

L. 1741. je bil rektor našinec Art. et Phil. Dr. Sebastianus Sollar — Šolar, (l. 1742. J. U. Dr. Adrianus Pliemel),

[1]) Za 2 uri pouka na dan so dobivali v tej dobi povprečno po 8 gld. nagrade na mesec.

l. 1758. Ad. Dvertitsch Art. et Phil. Dr. canonicus Vien., l. 1766. Joannes Petrus Šimen, (l. 1794. Martinus Lorenz), l. 1798. Th. Dr. Antonius Spendou [1]) in l. 1812. Franciscus Matoschek. Bogoslovski dekan je bil l. 1746. P. Antonius Rapler Eremit. ord. Germaniae assistens generalis; filozofski dekani so bili poleg Sollar-ja še l. 1738. Cur. Archep. Vien. Joannes Bapt. Dembscher, l. 1748. Ernestus Apfalterer S. J. P., (l. 1770. S. J. P. Josefus Liesganig); „Senior“ na pravniški fakulteti je bil l. 1753. Georgius Rudolphus Ribitsch, na filozofski pa so bili l. 1740. Carolus Dolenz, l. 1741. Cajetanus Rechpach in l. 1751. Joannes Bapt. Raschuttnigg. Prokuratorja „ogrske“ narodnosti sta bila v tem času tudi (l. 1732. Lukas Dihanicz ord. Praed.) in l. 1752. Valentinus Erschen Art. Phil. et Theol. Dr.

Mej drugimi odličnjaki so bili v bogoslovji: Theol. Dr. Mathias Planintz, S. J. P. Genatius Crnigoi, S. J. P. Joannis Ivanics, P. Mastnius Mahkowetz in Carolus Machkowetz in Reg. P. Daniel Tobenz, v pravoslovji: Math. Jos. Clementschitz, Jos. Tobenz, (Georgius Lackics) in Laurentius Jeralla; v medicini: Joh. Nep. Cranz Physiol. Prof.; v filozofiji: Franciscus Fortschnigg, Michaelis Sagar, Josephus Gerbez, Andreas Papes, Joannes Bapt. Sluga, Franciscus Sedej, Ignatius Wetsch, Joan. Bapt. Misley in končno slavni naš J. Popovich ex Arclino.

To so bile zadnje veče skupine slovenskih učenjakov na dunajskem vseučilišči. Novi vek je dal le malokateremu Slovencu, da je zasedel stolico na staroslavni tej veliki šoli. Število naših docentov se je manjšalo bolj in bolj in v zadnjih letih so postali slovenski profesorji uprav „bele vrane“: čim prostranejši je postajal zavod, čim mejnarodnejši njegov značaj, — in čim bolj se je požidil — tem bolj je Slovenec gineval raz učiteljskih stolov. Celo 19. stoletje je doneslo le štiri slovenske rektorje: l. 1812. je zasedel vseučiliški prestol Josephus Pipitz, l. 1853. Franciscus nobilis de Miklosich, l. 1876. Josephus Stephan in l. 1885. Josephus nobilis de Zhisman.

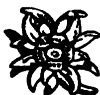
Če omenimo poleg uže naštete četvorice še slovitega pravnika Dr. Tomaža Dolliner-ja (l. 1805. — l. 1839.) mej učenjaki prvaki in bivšega bogoslovca Füster-ja (iz l. 1848.) mej

[1]) Podpisan na doktorski diplomi Franceta Prešerna.

zloglasnimi narodnjaki odpadniki, menimo, da smo našteli vse obče znane in proslavljene može, katere je poslala slovenska mati v zadnji dobi na dunajsko vseučilišče.

Danes ni mej rednimi profesorji našinca in, kakor kaže položenje, ga ne bo več kmalu — na Dunaji.

Poltisočletja ozke zveze slovenskega razumništva s priljubljeno dunajsko veliko šolo je za nami. Pridno se je trudil naš rod za staro vseučilišče in si pošteno priboril ne mal delež te slave — v časih preminulih. Slovenec učenjak se je poslovil od prastare stolice ved, morda se po nedolgi dobi poslovi od nje tudi Slovenec dijak. Zato dal Bog, da bodoče poltisočletje preživi slovenski narod v znamenji novega, svojelastnega duševnega ognjišča in torišča: **pod vodstvom slovenskega vseučilišča**!

Slovensko dijaštvo na Dunaji
1830.— 1869. I.

Iz predmarčnih časov.

Kedaj so prvi dijaki slovenskega rodu vstopili v „Almo Rudolphino", tega nam ne pove nikak vir. Niti iz poznejših časov nam niso ostala zanesljiva poročila, in akopram je slovensko dijaštvo pohajalo doslej dobrih pet vekov dunajsko veliko šolo, nam razven maloštevilnih poznih zapiskov avstrijske narodnosti, obsezajočih le imena nekaternikov, ni ostalo o njem izza prejšnih stoletij do mala nič.

Izvestno so se slovenski dijaki dunajski vsikdar radi shajali in družili bodi si v okrilji vseučiliških narodnostij, bodi si v onem raznih konviktov. Dijaki „gente Carnioli, Styri, Carantani" [1]) so bili po vsem Dunaji dobro znani — govoreči svojo „lingua sclavonica", „die windische Sprach" —, kot poseben razrodek „Nationis Austriacae". Saj je bil isti naš jezik izza davnih časov pa do prevlade španjolskega dvorjanstva tako na dvoru in mej notranjeavstrijskim plemstvom, kakor mej meščani in sosebno še obrtniki dovoljno znan in v čislih. Seveda se narodni značaj ondaj še ni pokazal toliko na vnanje, da bi bilo možno zasledovati ga. Stoprv naše stoletje, ki je neusmiljeno pritiralo narodnostno vprašanje na dan, je razkrilo tudi delo in bílo slovenskega dijaka.

S prvim še temnim slovenskim krogom iz let 1825. do 1828., — ko se je shajal zvečer neumrli naš France Pre-

[1]) Primorski Slovenci so le prav z redka prihajali na Dunaj, ker so jim bila bliže sloveča laška vseučilišča. Stalno so se naselili tu stoprv po letu 1859., ko je izgubila Avstrijska vojno s Francozi in Italijani — pa Lombardijo.

šern z Matijo Golmayrom, Crobathom in Treunom na pomenek „zur Pfeife" in so jeli ta četvorica izletavati lepe letne popoludneve v mično okolico dunajsko — oživelo je slovenskega dijaštva sporočilo. Navadno nemila nam vlada je je pa s svojimi uredbami utrdila!

Najviši odlok z dne 30. oktobra 1830. je razveljavil staro razdelitev vseučiliških narodnostij in uvedel štiri nove[1]): avstrijsko, slovansko, ogrsko in **laško-ilirsko**[2]). To je bil preporodni dan dijaštvu slovenskemu, katero se je tedaj prvič jelo zavedati. Z najvišega mesta so priznali narodu slovensko-hrvatskemu narodno svojestalnost. Res je, združeni še niso bili vsi Slovenci in vsi Hrvatje v tej razdelitvi, kajti štajerska veja slovenskega rodu je bila prideljena avstrijski, hrvatsko-slavonska pa ogrski narodnosti, le za obseg napoleonske Ilirije naj bi veljala ta združitev. A prvi korak je bil storjen in to v času, ko se je jelo že „nevarno" daniti po prosvetljenih glavah[3]).

Ta odredba je bila tem večjega pomena za našo narodnost, ker je, obnavljajoč prvotni vseučiliški ustav, Slovanom zagotovila v narodnostnem delokrogu istinito velik upliv na akademiške odnošaje. Na ta način pa je oživila tudi ono zmerno, a odločno zavednost, katero je kmalu kazalo slovansko — na čelu mu slovensko — dijaštvo v kratkih desetih letih.

Tiho, malo po malem se je pričelo gibanje, na vnanje se je jedva kaj opažalo. A kdo se je v onih časih okoščenele Metternichove vlade javno potezal za narodnost in svobodo? Slomškovo načelo: „Molčimo, ne govorimo nič, delajmo mnogo, potrpimo vse", je vladalo pač tudi v dunajskih slovenskih krogih.

Cvet narodovega razumništva se je mej tem na Dunaji zbiral ter z obilim občevanjem razširjal svoje nazore v čedalje širše kroge. Dr. Ivan Zl. Pogačar, živeč od l. 1834. na Dunaji, je bil imeniten učenjak in privrženec Güntherjev v

---

[1]) Avstrijska narodnost za Avstrijsko nad Anižo in pod Anižo in Štajersko, slovanska za Češko, Moravsko, Silezko in Gališko z Bukovino, ogrska za Ogrsko, Slavonsko, Hrvatsko in Vojno krajino, laško-ilirska za Lombardsko, Beneško, Dalmatinsko, Ilirsko in Tirole.

[2]) Laško-ilirska je podedovala rensko narodnost.

[3]) Isto leto je hotel Blaznik izdajati „Zoro", a niso mu je pustili.

Avgustineji, prava dika tega kroga. Mladi rodoljub Val. Pleiweis se je pripravljal ondaj že na ulogo, katero je imel poslej izvesti mej svojimi tovariši v l. 1848. Število zavednih dijakov pa se je množilo. Sosebno Bleiweisove „Novice“ so uplivale nanje in na razvoj slovenstva v teh krogih. Odušev-ljeni Peter Kozler, ki jim je mecenaški dobavljal knjige, je bil njihov vodja; Matej Cigale in Anton Globočnik sta ga podpirala v tem delovanji.

Društva takrat na vseučilišči niso imeli, vlada takih zvez namreč ni trpela. Zbirali so se pa okoli l. 1843. tem pridnejše v kavarni „Bayrisches Café“ v Josipovem (Josephstadt), kamor so prihajali tudi slovenski činovniki, pa hrvatski, češki in slovaški dijaki (Stur, Hurban). S početkom l. 1845. se je vsa slovanska družba preselila v „Slavisches Café“ k Grloviču na Bauernmarkt, kjer je poslej ostala skoro celo desetletje. Sem so zahajali tudi Kurelac, dr. Kuretič, Pajič in dr. Tu so gojili idejo slovanske vzajemnosti, ki se je najbolj kazala v proučevanji češkega in srbo-hrvatskega jezika. Vukove narodne pesmi so bile v onih dneh evangelije tega dijaškega ognjišča.

V l. 1844. so priredili mladi rodoljubi strmečemu Dunaju prvi „slovanski ples“ v josipovskem gledališči.

To je bil prvi nastop slovanski in slovenski na Dunaji Primanjkljaja je bilo sicer do 2000 gld., a darovitost knezov srbskih Miloša in Mihajla in češke aristokracije je premostila to neugodnost. L. 1846. in 1847. sta se vrstila dva blesteča „slovanska plesa“ na Kostanjevici v dvorani „zur Birne“. Slovence je ob vseh teh prilikah zastopal v odboru vrloznani Peter Kozler.

Razven plesov so pa prirejali dijaki tudi besede. L. 1847. je bilo za Slovence v tem oziru posebno znamenito, in josipovsko gledališče je bilo kraj zmagonosnega nastopa pesmi slovenske. Anton Globočnik je bil tedaj reditelj slovenske točke. Tajnik moškega pevskega društva dunajskega, Fran Legat pa jo je izvajal in si izbral v to iz A. Globočnikove zbirke dijaških popevk „Popotnika“, kateremu je podložil melodijo normanske romance. Ta pesem je dosegla lovor večeru, občinstvo je burno zahtevalo ponovitve in dunajske novine niso mogle drugi dan prehvaliti „slovenske narodne pesmi“.

Melodija se je poslej natisnila in priložila „Novicam“, pa tudi po Dunaji so jo delili mej mnogobrojne obitelji.

Zlonosni prevrat je mej tem prihajal bliže in bliže!

Leto 1848. in prva „Slovenija“.

Vseučilišče dunajsko je stalo na robu poloma. Časovna neprimernost njegovih naprav in uredeb se je kazala vedno očitnejše. Dijaštvo in učiteljstvo, ta dva najvažnejša dela akademiške celote, sta spoznavala, da treba pomesti z anakronistiško „staro univerzo“.

Prišel je februvarij l. 1848. Iz Pariza se je dvignil vihar, ki je pretresel celo Evropo. Stari so še razmišljali, mladina pa je šla — na delo! V onih dneh je izrekel poslej trezni starina dr. Adolf Fischhof ob vodnjaku deželne hiše dunajske znamenito slovo: „Kdor danes nima poguma, idi v otročjo sobo!“ To so bile besede, dejanje je sledilo.

„Juridiško bralno društvo“ je sprožilo misel, da se pri otvorjenji deželnih stanov dne 13. marca zahteva in uvede javnost obravnav. Dne 12. marca je sklenila „aula“, da gre prihodnji dan „in corpore“ poslušat v stanovsko dvorano. Zgodilo se je; na univerzi ni bilo nikogar, tem več pa je bilo dijakov okoli deželne hiše, kjer so opominjali narod, da se vede mirno, ker „se bode dalo vse doseči mirnim potem“.

No, dan je stekel krvavo: po noči še se je ustanovila narodna straža in razdelili so mej dijake orožje iz orožnice. Beli trakovi in kokarde na prsih in rokavih mladega naraščaja so značili namero mirnega pogajanja. Mej številnim narodom so bili oni dan na ulicah tudi slovanski dijaki in so prepevali „Hej Slovani!“ z refrênom:

„Tam na Ural', tam na Tatri,
Tu in tam so moji brati;
In kder je teme Balkana,
Tud' tam vlast je Slovana.“

Ministerski predsednik Pillersdorf je potrdil še isti dan narodno stražo in njen dijaški oddelek. Sprva so osnovali namreč samo medicinci s svojimi profesorji na čelu 4 kohorte. Slej se je pa kar čez noč ustanovila samostalna „akademiška

legija“, katera je uživala pri narodu toliko zaslombe, da se nihče ni drznil jo rušiti, in je ministerstvo pisalo celo ravnatelju politehnike in podravnateljem na posvetnih treh fakultetah, da dogovore njeno organizacijo v sporazumu z načelnikom narodne straže, grofom Hoyos-em.

Slovenski dijaki so se zbrali isti dan kakor po navadi v svoji kavarni. Baš so si pripenjali kokarde, ko dojde izprežen voz, na katerem je navdušeno ljudstvo cesarja in cesarico mimo vleklo, burno jima nazdravljajoč. Takoj hité vsi venkaj in nekdo vrže perišče narodnih kokard v voz. Cesarica se prestraši, misleč, da je francoska trobojnica, a dr. Kuretić poprime besedo in pomiri cesarico rekoč, da so to slovanske barve. Cesarica si nato sama pripne mej burnimi živio-klici dijaštva kokardo na prsi.

Dne 15. marca je obljubil cesar ustavo. Ljudstvo se je počasi pomirilo, a politika ni imela ni konca ni kraja. Nemško in madjarsko vprašanje je prodiralo vedno silnejše na dan. Ob teh razmerah so se Slovani jeli umikati javnemu življenju. Zastave z napisom „Brüderlichkeit aller Nationen!“, katero je nosil slovenski dijak po Grabnu in Kohlmarktu, niso Dunajčanje že na dan „burne peticije“ vzprejeli s posebnim veseljem, tako da jo je dotičnik kmalu umaknil.

Vender so hoteli slovanski dijaki še poslej ustanoviti posebno četo v narodni straži in so si pripenjali za klobuk listke z napisom „Narodna straža — legija slovanska“. Orožje so dobivali iz orožnice dunajske. A nemško-madjarska propaganda je narastla kmalu tako, da je „slovanska legija“ splavala po vodi.

V tem času se je porodila dunajska „Slovenija“. Dne 29. marca 1848. se je zbralo 44 Slovencev — mej temi polovica in več dijakov — v pisarni dr. Dolenca. Mej njimi je bil tudi znameniti dr. Füster, ki se pa že tedaj ni prav dobro počutil v tej družbi. Udeleženci so takoj sklenili prošnjo do cesarja za zjedinjeno Slovenijo in takisto adreso do kranjskih stanov, kateri se v onih časih niso kazali preveč nasprotne takim idejam. Dunajski Slovenci so s tem priznali kranjski deželni zbor zakonitim organom osrednje slovenske pokrajine s pravom in nalogom povzdigniti svoj glas za vse slovenske zahteve, ka-

tere so bile osobito v tem slučaji za one burne čase skoro preskromne: zavarovanje narodnosti, pomnoženje slovenskih osnovnih šol, ustanovljenje stolic za slovenščino, dalje ustanovljenje realke in kmetijske šole, osnutek kreditnih zavodov v prospeh obrta, poslovenjenje zakonov, nameščenje slovenščine zmožnih uradnikov, urejenje kmetskih razmer in znižanje zemljiškega davka. To so bile trezne terjatve Dunajskih Slovencev za svojo domovino.

Drugi dan, dne 29. marca, je minister za pouk in bogočastje, Sommaruga, povprašal vseučilišče radi preosnov. Ministerski predsednik Pillersdorf pa je takoj izrazil željo, da se uvedô izredna „collegia publica". Slovenec prof. dr. Füster se je prvi oglasil v to. Podravnatelj fil. fakultete Heintl ga je priporočal, češ „da bode dobro uplivalo, ker je F. obče naobražen in vešč mož, in sta njegovo dobro prednašanje in metoda poznata, ter si je s svojim ponašanjem čast in ljubezen s stranij dijakov v veliki meri pridobil."

Že v kratkem se ta mož ni več menil za slovenstvo in je v svojih kolegijih, pa tudi izven njih slavil — nemštvo. Za narod slovenski je bil izgubljen odslej, svojim tovarišem se je odtujil z dnem 29. marca, ni se zmenil za nikaka opominjanja več, nasprotno „je psoval za to svoje rojake tembolj."

V onih dneh so jele prihajati deputacije vseh narodov na Dunaj iskat si „prav", le Slovencev ni bilo. Zato je sestavil tajnik dunajske „Slovenije" imenom hrvatskih in čeških deputacij poziv do Slovencev, ki so ga podpisali člani deputacij, mej drugimi tudi Gaj, Vraniczanyi, Kukuljević, Rieger, Trojan. V „Novicah" pa so karali dne 12. aprila slovenski vseučiliščniki obotavljajoče se rojake in sklepali ta poziv z besedami Koseskega:

„Gani se, komur je mar zahvala prihodnjega vnuka!"

Uprav 13. aprila je bila dospela kranjska deputacija na Dunaj, da mej drugimi pozdravi „aulo" in se ji zahvali za priboritev svobode. Z belo-modro-rudečo zastavo so prišli Kranjci v „aulo", prijazno pozdravljeni z vseh stranij. Dr. L. Neuwall je je pozdravil imenom vseučilišča, dr. J. Bleiweis pa je kot odbornik Ljubljanske modroslovske fakultete čital

vznešeno adreso tega zavoda in adreso mesta Ljubljanskega. Poslednji je odgovoril prisrčno sivolasi grof Colloredo, katerega so slovenski dijaki dvignili na ramena in ga nosili mej „slava"-klici po dvorani. Slovensko zastavo so odtlej hranili v „auli".

V salonu Val. Pleiweisa, ki je postal središče slovanske akcije, so se naši rojaki shajali z najodličnejšimi dunajskimi Slovenci, z dr. Dolencem, Miklošičem, Jenkom, Globočnikom, Kozlerjem in Semrajcem, pa z Riegrom in Dvořačkom. Instrukcija deželnega zbora kranjskega je bila sicer ozka, a v tem krogu so našli odposlanci jasna načela in odločne može, tu so si ustvarili program bodoče narodne politike. V kratkem so sestavili na željo nadvojvode Ivana, ki je zahteval, da se za zjedinjeno Slovenijo oglase tudi nekranjski Slovenci, znani poziv: „Kaj bodemo cesarja prosili?" ter ga razposlali križem slovenskega sveta v 2000 iztisih. Odgovor temu pozivu je bila prošnja cesarju z 11.000 podpisi!

Krog 28. aprila se je končno ustanovilo društvo „Slovenija" in volilo starosto Miklošiča, podstarosto Hladnika, tajnikom Globočnika in odborniki Dolenca, Semrajca in Kozlerja. Takoj je razposlala svoje politično veroizpovedanje, obsezajoče zjedinjenje in ravnopravnost Slovencev in nerazdružnost „avstrijskega cesarstva".

Pet dnij poslej je izšla dolgo pričakovana ustava in sedaj je pričela prava agitacija v „Sloveniji". Razpošiljala je načrte peticij, polemizovala o ravnopravnosti z Anastazijem Grünom, objavila poziv K. Dežmanov proti Frankobrodu, izdala prvi slovenski spis brez cenzure na Dunaji: „Slovenije slobodni nje zvesti sinovi na Dunaji" iz peresa Lovra Tomana in nemški „Ruf eines Slovenen in Wien an seine Brüder an der Sava, Drava, Soča und der Adria" iz peresa Jurija Jenka.

Zvesti svojemu programu se seveda Slovenci niso udeleževali posvetovanj v „auli" o pošiljatvi dveh delegatov v Frankobrodski „odbor za prosta nemška vseučilišča". Tem zvestejše in češče so se zbirali v svoji društveni sobi na „Fleischmarktu" nasproti grški cerkvi.

Malo dni pozneje se je napotila deputacija „Slovenije" v domovino, da na glavnem torišči samem tem odločnejše zagovarja svoja načela. Do 30 vseučiliščnikov, na čelu jim starosta

Miklošič, je dospelo 9. maja v Gradec, kjer se je poklonil starosta guvernerju. Na večer so jim priredili graški akademiki v puntigamski dvorani shod, na katerem se je zbralo nad 300 Slovencev. 10. istega meseca so odšli že proti Ljubljani, ne da bi bili posredili v stvari slovenskih barv, katera je bila provzročila najhujši razpor v tamošnji akad. legiji mej Nemci in Slovenci.

12. maja so bili v Ljubljani, kjer so jih vzprejeli licejski in ranocelniški dijaki s profesorji v reduti in jim prijavili sklepa z dne 2. in 11. maja, v katerih so zahtevali ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani. Deputacija jih je pozdravila kot poverjenica dunajskega vseučilišča in jim izročila dve zastavi, potem pa je šla poklonit se vsem velmožem. Drugega dne, kakor tudi 14. maja sta bila v reduti slovesna shoda „slovenskega društva", v katerih se je bistveno vzprejel program „Slovenije". V predvečer odhoda staroste Miklošiča so mu priredili licejniki z narodno stražo še bakljado. Drugo noč z dne 14. do 15. maja je odpotoval ta že na Dunaj, drugi člani deputacije so se pa z večine razkropili po vsem slovenskem ozemlji in agitovali za program „Slovenijin". Mej tem časom je „Slovenija" nadaljevala boj proti Anastaziju Grünu na Dunaji.

Dne 19. maja je prosilo ljubljansko „slovensko društvo" vlado, naj da po dunajski „Sloveniji" posloveniti zakone; tolik ugled si je bilo pridobilo naše društvo s svojim posetom v Ljubljani.

Ministerstvo pa je 24. maja sklenilo, da uplivno dijaštvo po možnosti spravi z Dunaja, in je z onim dnem zaključilo tekoče šolsko leto na vseučilišči in politehniki polnoupravno. V noči na 25. maj je razpustilo še akad. legijo. „Aula" je proti temu ukazu dvignila prapor in pričela upor, in ministerstvo je moralo že po poludnevu istega dne svoj odlok razveljaviti. — Število slovenskih dijakov na Dunaji se je odslej manjšalo od dne do dne: študij ni bilo, pohajkovati pa ni kazalo.

„Slovenija" se je še udeležila slovanskega shoda v Pragi dne 5. junija, po svojih poverjenikih jur. A. Globočniku in Al. Sparoviču, s katerima so potovali zastopnik graške „Slovenije"

Stanko Vraz, pa A. Grlovič in V. Zelnik. Miklošič je bil tedaj bolehen in se je šel zdravit na kmete. — Slovenske člane so prideli jugoslovanskemu odseku, kjer se je po njihovem trudu postavilo na dnevni red tudi vprašanje o zjedinjenji Slovencev. Shod je v ostalem obrodil malo sadu in se le prehitro razšel vsled praških nemirov.

Prišel je čas volitev: 26. junija se je imel sniti ustavodajni državni zbor na Dunaji. Naša „Slovenija“ je zopet prva posegla v volilni boj s priporočilom odličnih kandidatov dne 10. junija, v Ljubljani pa se je osnoval poseben volilen odbor. To je bilo zajedno zadnje dejanje večjega pomena, odslej je jelo na dunajskem ognjišči ugašati: člani njegovi so šli v domovino na volišča, poznejše razmere pa niso več dovoljevale odločilnih korakov na Dunaji.

Dne 7. julija se je vršila prva seja državnega zbora, v katerem je sedelo mej 383 poslanci 16 Slovencev. Tedaj se je politiško vodstvo razdelilo mej njimi in ljubljanskim „slovenskim društvom“.

Prvi učinek novega državnega zbora glede vseučilišč je bilo dovoljenje z dne 14. julija, da se smejo proučevati Avstrijci tudi na vseučiliščih v inozemlji: jedna nezmiselna starina v mrtvih akademiških uredbah je padla! No, Slovenci so se manje brigali za to pridobitev, nasprotno so se bolj in bolj potezali za osnovo slovenskega vseučilišča in sosebno mladina je odločno zastopala ta načrt.

Jeden važen korak je slovensko dijaštvo še pomoglo završiti na vseučilišči. *Dne 20. avgusta sta sklenili avstrijska in laško-ilirska narodnost, da se razideta*, ker se je „consistorium“ prelevil v „senat“ in so se poleg drugih tudi prokuratorji narodnostij izobčili iz tega vrhovnega zastopa akademiškega in mesto njih umestili dekani doktorskih kolegijev.

Za „Slovenijo“ je pričela mrtva sezôna: peticije, katero je izprožila v maju, še ni bilo na Dunaj, delavnih članov tudi ne, in koncem septembra, dober teden pred oktoberskim prevratom, se je razpustila, ne da bi bila velikansko peticijo, glavno svoje delo, izročila cesarju.

Po 6. oktobru so se zgubljali naši poslanci drug za drugim z Dunaja, s 25. oktobrom, o razpustu državnega zbora, jo je zadnji primahal domov. Mesec dnij pozneje se je znašel državni zbor v Kromeriži. Na Dunaji — sosebno na vseučilišči — pa še vedno ni vladal red: dasi je zrušila vlada „akad. legijo“ dne 28. decembra z motivacijo grofa Stadiona: „da nositi orožje ni združno z dijaškim življenjem“, vender pa ni mogla uživotvoriti še v onem času predavanj.

Doba Thunovega preustroja.

Ministerstvo je po najboljših močeh delalo na otvoritev vseučilišča in se je 16. decembra v sili obrnilo do akademije ved in znanostij, vprašujoč jo, jeli bi hoteli njeni člani čitati na vseh avstrijskih vseučiliščih. Že 21. januvarija l. 1849. se je oglasilo 21 članov. Na to so dvignili napravo „suplentov“ in uvedli naslov „docentov“, kateri je pristoval tudi tej 21orici.[1])

Osebe in razmere so se preživele, marsikaj je bilo treba podreti in obnoviti, akopram zavsem še niso prodrla nova načela: bogoslovsko fakulteto so spremenili, filozofsko skoro z nova ustvarili, medicinsko precej razširili, a zmogli niso toliko, da bi bili premenili vseučilišče iz „šole“ v zavetišče ved in znanostij, v svetišče proučevanja. Ni se torej čuditi, če čitamo še v odloku o otvoritvi predavanj na posvetnih fakultetah v dan 23. marca 1849., kakor na kaki osnovni šoli, o — „predmetih“.

„Z ozirom na neobhodno potrebo času primerne prosvete in zastopstva slovanskih jezikov in njihove slovesnosti na dunajski univerzi“ so imenovali na podlagi ustave z dne 4. marca l. 1849“ amanuvenza dvorne knjižnice dr. F. Miklošiča, bivšega starosto „Slovenije“, 14. aprila profesorjem slovanskih jezikov. Dan pozneje je zasedel sloviti Jan Kollar stolico slovanskih starožitnostij.

27. september je donesel Lev Thun-ov provizorij za vseučilišča in z njim ne malo sprememb. Narodnosti so imele odslej le gospodarski značaj, bile so prave

[1]) Akademija ved in znanostij je izvrševala to pravo do 19. marca l. 1872, ko so ji na njen predlog vzeli nadaljno docenturo. — Jednako pravo so imeli člani „češkega društva“ v Pragi.

imovinske skupine in take so ostale do končnega razpusta njihovega l. 1873.[1]) Tri dni pozneje je ministerstvo prepovedalo vsakeršne dijaške zaveze in društva. To je bil plod Windischgrätzov. Težko je ležala predmarčna njegova roka na dijaštvu, katero je pestil in vzrejal prav po Metternichovi sistemi.

No, to še ni bilo vse. L. 1858. je uvedel Thun z dnem 30. julija obvezne državne izpite in tako študije nad mero poostril. Ker je l. 1848. zastajalo vsako resnejše znanstveno delovanje, se je vlada napotila, da to rano prej ko prej ozdravi. Posebnega učinka žalibog naredba v prvem času ni imela, kajti nevednost mej dijaki je bila tolika, da jih je imelo mej 300 l. 1851. nameščenimi pravniki le 60 prvi, a nihče druzega izpita.

Slovenske dijake ipak vsi ti odloki niso pretežko zadeli, kajti spomladi l. 1849. so ostali v velikem številu v Ljubljani, poslej pa so se podajali v Gradec in tam uživali ugodnejše razmere. Za one čase je veljalo namreč še načelo: naredba je „visoka“, a minister „daleko“.

S časom so se jeli zopet zbirati na Dunaji in dohajali so v „Slovansko kavarno“, katera je prešla tedaj v Löwove roke. Leta 1850. jih je bilo že precej na dunajskem vseučilišči in njihovo število se je množilo od leta do leta. Veljaki slovenskega dijaštva so bili v teh časih Jenko, Cigale in Navratil. Nedolžne „Novice“, „Bučelica“ pa toli slavljeni Koseski so bili njihova jedina dušna in zabavna hrana. Niti mej našimi ljudmi toliko cenjenega petja niso smeli gojiti, kajti to je bilo „nevarno združenje“, če se je vršilo v gostilnah in kavarnah, po stanovanjih je pa „sosede motilo“, kakor se je izražala Kempnova policija. Tako bedno je bilo položenje naših „Ilircev“ [2]) v narodnostnem oziru: no, v akademiškem pa so se jeli zopet gibati. Da je cesarski patent z dne 31. aprila 1851. in nasledujoča ga doba „državnega soveta“ precej omilila razmere, je razumno.

L. 1852. so se obrnili z drugimi „narodnostimi“ tudi naši Laho-Ilirci do cesarja, da jim obnovi njihova prava,

---

[1]) Imovina rensko-ilirske skupine — 4500 gld. pripadla je poslej l. 1873. zakladu za osnovo dijaških zavetišč.

[2]) Tako so se nazivali Slovenci v razloček od Kočevcev, ki so splošno veljali kot „Kranjci“.

sosebno sedež v konsistoriju in glas pri izključno narodnostni volitvi rektorja in podprli so svojo prošnjo razlagajoč, da obstajajo štipendije, katere smejo oddajati jedino le narodnosti in so dijaki še premladi, nego da bi jih smeli puščati brez nadzorstva. Seveda vse te prošnje niso imele nikakega uspeha. Država je hotela, da sama vse uredi. Prve posledice so se videle dobre. Ustanove so se večinoma znova uredile in ne malo poboljšale: za gmotno zboljšanje dijaštva vsaj so skrbeli in s tem hoteli nezadovoljnost vsled premale prostosti ugasiti. Luka Knaffl-ove ustanove so pomnožili s časom za 4 mesta na 23, njihov znesek z 120 gld. na 150 gld. konv. den. Polaganje računov se je uredilo poluletno in 25. apr. 1858. je konsistorij na predlog in prizadevanje prezaslužnega t. č. superintendenta Suppantschitscha, katerega smemo imenovati „druzega ustanovnika“ tega štipendija, celo sklenil, da se popravi vsa hiša. Že prej je isti dobrotnik slovenskega dijaštva, kateremu častni njegov posel ni bil le „molzna krava“, kakor premnogim njegovim prednikom, pomnožil dohodke takoj v prvem letu svojega gospodarstva od 3975 na 4945 gld. Zidati pa je pričel takoj v maji l. 1858. Kljubu mnogim oviram je podrl vso hišo in jo po načrtu slovečega arhitekta F. Fellner-ja iz nova sezidal do l. 1862. z 136.123 gld. 51½ kr. O Sv. Mihelu istega leta je že oddal hišo za najemnino 15.565 gld. in tako pomnožil dohodke za več nego 10.000 gld. Ker je imel še 38.030 gld. v obligacijah, je financovanje tako ugodno izvedel, da si je 80.000 gld. izposodil iz „Penzijskega društva za udove in sirote“ — v katero se je bil stekel del premoženja laško-ilirske narodnosti — proti 32-očnemu 7% povračilu letnih 5600 gld. Vrhu tega je bila hiša prosta do l. 1875. vseh davščin in se je sama splačala do l. 1891., ne da bi le kedaj trebalo obustaviti izplačevanje stipendij. Končni učinek težavne in neprimerno požrtvovalne te akcije ranjcega Suppantschitscha je bil, da razdaja danes L. Knafflova ustanova 36 mest po 240 gld. dijakom „kranjske narodnosti.“

Obče položenje slovenskega dijaštva se je bilo v ostalem sila poslabilo. Res so se bili slovenski dijaki že l. 1854. 20. februvarja zopet udeležili prireditve slovanskega plesa v Sofijinih dvoranah in so takisto na velikonočni ponedeljek leta

1855. sodelovali pri slovanskem koncertu v „Musikvereinssaalu“. A neugodnost ondašnje politike je bolj in bolj slabila njihovo kakovost in kolikost. Kljubu prostostim in svoboščinam, katere je kazala nova ustava, pa tudi prosvetljeni absolutizem iz l. 1851., se je nemškovanje razvijalo hujše in hujše. Dočim so načeloma vladali res „liberalni“ nazori, je izvršitev zabredla v popolna, dà, celo ne nameravana, skrajna nasprotstva z „nagibi“ in „odloki“. Korenike prave omike: narodnost in vera, so se iztrebile iz srednješolskega pouka. Deželni jezik — po osnovnem načrtu provizorija in končne odredbe — učni jezik, se je skrčil v učni predmet. Slovensko dijaštvo se je množilo od leta do leta počasnejše. Takoj v prvih letih je vrvelo po krvi še narodnostno gibanje l. 1848., poslej se je vse spremenilo. Slovenske profesorje so prestavljali križem sveta in nadomeščali jih z Lahi, češkimi Nemci in Madjari. Ostalim pa — tako novomeškim franjevcem, ki so od l. 1856 tudi pošiljali maturante na vseučilišča — so ostro zabičavali gojitev centralistiških teženj. Thunov konkordat je odprl poleg tega pot še drugim terjatvam in nameram: očetje jezuviti onih časov — seveda z večine Nemci — so po možnosti tudi s svoje strani podpirali iste nazore. In oni so bili važen činitelj! Drugo za drugim se je zaobračalo od narodnosti: na mesto slovenskih dijaških krogov v probudo slovenske slovesnosti in v gojitev zavednosti, so po naših gimnazijah povsodi vstajala društva nemškega veličastva.

Družbinske razmere po slovenskih mestih so skončale, kar je pričela šola. Slabe letine in vojske so takisto neugodno uplivale na razvoj slovenskega dijaštva.

Posledica temu ni izostala. Vseučiliška naša mladež, osamljena, zapuščena, krčila se je zelo. Jedina rešitev je bila odločnost našincev in nadmerni pritisk, ki je v malem številu obudil strasten ogenj delovanja. Marsikomu je v onih časih vgasnila narodna zavest, ostali pa so se tem tesnejše sklenili in pričeli delovanje na slovstvenem polji: zazorila je doba književnega preporoda!

V jeseni l. 1855. so prišli na Dunaj prvi člani onega kroga, ki je spisoval do l. 1854. „Vaje“, katerih je bilo ob ločitvi iz

gimnazije 6 obširnih zvezkov. Take vrle „osme šole“ Ljubljana ni imela ni prej, ni dolgo poslej. Navdušeni, polni ognja za narod in njegovo književnost so nadaljevali vstrajno kljubu vsem nasprotujočim oviram srednješolsko svoje delo. Zarnik in Erjavec, odlična člana tega kroga, sta imela nasproti Terezijšču na favoritski cesti precej prostrano sobo v stanovanje. Tu so se zbirali k njima, kakor svoje dni v Ljubljani, D. Jenko, S. Jenko, Kahm, Mencinger, Stritar, Valjavec in Žvegelj, pa tudi Tušek in Mandelc. Tu so čitali in kritikovali svoje spise in se pripravljali na bodoče čase. Marsikak njihovih književnih poskusov in osnutkov se je poslej obelodanil na čast našej slovesnosti; „Slovenski Glasnik“ pa se je v istini zibal v tej „zibelki“.

Verni prijatelji so se shajali tudi zvečer v gostilni k večerji in se „mesto popivanja in kvantanja, kakeršno je lastno nemškim buršem“, pomenkovali resno o narodnih vprašanjih in utrjevali drug drugega v naklepih za narodno delovanje.“ To je bil oni krog „mladoslovenski“, ki je v malih letih tako mogočno posegel v slovstveno pa tudi politiško življenje našega naroda!

„Knaffl“ je večino vzdržaval — druge podpore, vsaj sprva, niso imeli, borba za kruh jih je nadlegovala — pa vstrajali so! Lekcija in pisarna sta bili vzrok takrat kot danes, da se znanstveno njihovo izobraženje ni popolnilo. No, bistra slovenska glavica zmore tudi to in „v drugem oziru so jim ta leta na Dunaji prebita koristila mnogo, mnogo, kajti baš tisti čas je napočila Avstriji zlata zora novega svobodnejšega življenja“.

Bodoča leta so opravičila njihovo idejo, njihov napor.

Obči preporod slov. dijaštva in druga „Slovenija“.

L. 1857. je bilo nastalo na Dunaji tudi na vnanje življenje mej Slovani, kakeršnega prej niso poznali: Jugoslovani so se odlikovali mej njimi, Slovenci pa so bili njihovi vodje. Dobro so to spoznali Nemci in Madjari, napadali po možnosti ravno nje in je zbadali z „grdimi imeni: kako so revni in

kukavni, pa vender sanjajo o slovenski deželi, o slov. kraljestvu „Slovenija“.“

Vender ta zavest še ni bila obvzela večine naših velikošolcev, kar nam najboljše priča pojav izza onih dnij.

Slovenski dijaki so se takrat največ shajali na večer v gostilni pri bajnarji v Ungerjevi ulici na Kostanjevici. Tja pa so zahajali tudi Nemci, s katerimi so se povprek še dosta dobro razumevali, a rabuke, ki so vsled izzivanja s strani njihove nastale, razbile so kmalu to druščino. Slovenci, ki so bili bolj navdušeni in zavedni, so se namreč kmalu uverili, da je pri marsikom obstajala takratna zavest le v tem, da se je dosta pilo in vpilo in Nemcem streglo. In ker se je pri neki priliki celo zgodilo, da so nekateri svojinca-rojaka pustili na cedilu, oddaljili so se drugi in poiskali si nov „kot“.

Prihodnji dnevi so zato našli Slovence zopet v stari stolici v notranjem mestu v kavarni pri Baderju ali pa pri Löwu v druščini Hrvatov in Srbov. Istega leta so sodelovali slovenski pevci 23. novembra in 21. decembra v „slovanskih besedah“ pri Sperlu. Prihodnje leto 1858. so zopet nastopili burno odobravani s samostalnimi pevskimi točkami iz vrste Vilharjevih skladeb 27. aprila in 3. novembra. L. 1859. pa so z drugimi slovanskimi dijaki Slovenci redili dne 1. marca sijajen „slovanski ples“ v Sofijinih dvoranah.

Prvi mej temi rodoljubi je žel hvalo Davorin Jenko. Neumoren, dober in vešč glasbenik, katerega so čislali v vseh krogih, ustanovil je s pomočjo priljubljenega Zarnika l. 1869. na tihem „Slovensko pevsko društvo“. V to društvo so posebno radi prihajali Hrvatje, Srbi in Bolgari. Navadno se je zbiralo vsak ponedeljek v gostilni „zum Lothringer“, često tudi v dvorani „zum Goldenen Sieb“ na Vidnu. Tu so prepevali narodne, pa tudi navlašč v to zložene pesmi Simon Jenkove, katere je uglasbljal Davorin. Prvikrat so peli v javnosti Davorinovi skladbi „Pobratimijo“ in „Mornar“-ja v besedi, ki se je vršila 13. maja l. 1860. v dvorani „zum grünen Zeisig“.

Malo preje je zložil Simon Jenko divni „Naprej!“, katerega naj bi Davorin uglasbil. Dolgo časa se mu ni posrečilo, pogoditi priležne melodije. „Nekega dne odide v Prater. Usede se k čaši piva. Vzame staro Prešo. Uvodni članek je besnel

zopet proti Slovanom, posebno proti Slovencem. Poln svete jeze na to brezozirnost in na ta novinarski boj, zapusti gostilno in odide v gozd. Ko bi trenil so bile note na popirji. To je bil odgovor „Preši“.“

Par večerov pozneje je sedela zopet naša četa v priljubljeni gostilni „zum goldenen Sieb“. V kratkem so si pesem priučili: mahoma po krajšem odmoru zagrmi pesem, kakor grom zabuči trombe glas:

„Naprej zastava Slave!“

Prilikom ustanovitve jugoslovanske akademije je poslalo 82 jugoslovanskih dijakov, mej njimi tretjina iz „Slovenije“ 4. januvarija l. 1861. Strossmayerju zaupnico, zajedno proseč za vseučilišče — zagrebško.

Patent z dne 26. februvarja je navdušil še bolj vse dijaštvo dunajsko. Društva so se jela snovati, in nov svoboden duh je vel po akademiji; „kori“, „landsmanšafti“ in „buršenšafti“ so se jeli prvi pojavljati. Seveda tudi Slovenci niso hoteli zaostajati in združili so se v bolj pravilen krog, katerega so nazivali: „Slovenija“.

Prvikrat so se zbrali v gostilni „zum rothen Hahn“ na Vidnu. Brez pisanih pravil se je društvo sestalo in zbor je izvolil v odbor: jur. Franceta Erjavca predsednikom, med. J. Kahma podpredsednikom, jur. Janeza Mencingerja blagajnikom, phil. Janka Pajka tajnikom in jur. Hinka Dolenca gospodarjem. Seveda je bil pevovodja slavni naš Jenko, kot imeniten pevec pa ga je podpiral tenorist jur. Ivan Meden.

Omeniti je še, da so vsi dijaki brez izjeme nosili „cerevize“, male črne čepice s „šildom“. Društvo „Slovenija“ je kmalu zaslovelo kot najmnogobrojnejše in to radi tega, ker se je zbiral pred „aulo“ vedno največi krog Slovencev in so le-ti pri nekaterih prilikah tudi „buršom“ pokazali dejanski, da so junaci. Med vsemi dunajskimi dijaki pa je bil najbolj znan ondaj jur. Supan kot „burš Satan“.

Dež. poslancema dr. Bleiweisu in dr. Tomanu je poslalo 24. aprila nad 90 slov. velikošolcev pismeno zahvalo za njihov nastop v prvem dež. zboru kranjskem. V maju l. 1861. pa je napravila ta „Slovenija“ na Dunaj došlim slovenskim držav-

nim poslancem na čast dva komersa, katera sta posetila mej 200 udeležniki tudi prvaka, ognjeviti dr. Toman in mrzli Dežman. Govorila sta oba; seveda je očaral navzočnike pred vsem ljubljenec slovenskega naroda, Toman, a tudi Dežman jih je vedel razvneti, roteč slovenske vseučiliščnike, da si jemljô jedino le pristne Slovenke v zakon.

Malo tednov je poslej minulo. Adreso slovensko sta položila oba še skupno cesarju pred noge, 27. junija pa jo je — — pravijo, da radi zavisti s Tomanom, ki je ondaj v Pragi o priliki Šafaříkovega pogreba [1]) užival vrhunec ljudske proslave — Dežman pobrisal mej Nemce. To je razljutilo naše „Slovenijane" toliko, da so ga na to pozvali dvakrat na dvoboj — — mož je oba poziva odklonil — in poslali mu 4. julija odprto pismo v „Ost und West" s 64 podpisi.

Skupaj so stali drug poleg druzega tudi o tej priliki slovenski velikošolci, a pravega društva vender ni bilo mej njimi. Vsaka pravila, vsako določnejšo jednako vez so odklanjali. Pripoznavali so sicer svoj „odbor", a vender se niso čutili obveznimi člani društva. Kljubu temu se jih je zbiralo vsako soboto po 50, dà, jednič celo 84. Erjavec je starostoval, Zarnik in Mandelc sta bila prva govornika — sosebno prvi je kaj rad prečitaval članke, katere je pisal v „Neue Freie Presse" — Mencinger pa je pobiral v svojo „polhovko" doneske za skupne troške.

Nekateri, na čelu jim jur. J. Tonkli in Dolenc, — prvi se je celo ponudil, da začasno oskrbuje vse posle — so bili sicer vneti za to, da se popolnem ustavno preosnujejo, a večina je bila „contra", in načrt je propal. Razpor, ki je na to nastal mej Slovenci, razdelil jih je v dva tabora, zupustili so gostilno „zum rothen Igel" v Poniglovih ulicah na Vidnu in se podali jedni „zum heiligen Geist" v notranje mesto, drugi „zum Fürstenhof" na Kostanjevico. Pomirjevalci so imeli dokaj dela, a ni se jim posrečilo uravnati vse. Dà, bodoči shod „zum Lothringer" je celo kazal, da se bode prepir le še poostril. Dogovori po gostilnah so prišli koncem policiji na uho in ta je slabo poučena menila, da hočejo Slovenci napasti univerzo

[1]) Slovensko dijaštvo so zastopali tam Zarnik, Kopač in Plušek.

in ulomiti v avlo. Hitro je za to polovila sedem vernih „Slovenijanov“ in poizvedela —, da se je zmotila.

A ista preiskava je ukončala drugi dunajski „Sloveniji“ mlado življenje. —

Poletje je preminulo in z njim desetletje prosvitljenega absolutizma z „državnim sovetom“. Patent z dne 20. oktobra je obudil Avstrijo k novemu življenju. V proslavo tega dogodka je zadonel „Naprej“ prvič v koncertu pri „Sperl“-u v navzočnosti dveh tisočev slovanskega občinstva. „Slov. pevsko društvo“ je s to še nepoznano skladbo svojega pevovodje elektrizovalo vse navzočnike tako, „da ploskanju in odobravanju, radosti in navdušenosti ni bilo ni konca ni kraja.“

Veličastna skladba je z onim dnem stopila pred ves slovanski svet; v Slovencih, Hrvatih in Čehih si je pridobila vse občinstvo in pri vsaki narodni priliki so jo izvajali, tako da je bila nekoliko časa celo prepovedana. 18. decembra je sledil drugi jednaki koncert.

Leta minevajo in čas odhoda je bil prišel. Po l. 1862. je razpršil oni krog; drug za drugim so odhajali v domovino, le jeden je ostal tam gori: Josip Stritar. Iskra, katero je bila vrgla ta odlična družba mej slovensko mladež, tlela je dalje, močnejše in močnejše. Tu v daljnem mestu so se odpirale odslej mlačnim „Slovencem“, pa tudi pokaženim ponemčencem oči zavednosti, jeli so ljubiti svojo domovino, svoj narod. Odločnost in žilavost sta se razvili v vedno širše kroge; slovensko razumništvo je bilo za bodočnost zavarovano, le tu pa tam so še življenjske borbe terjale žrtev, le sedaj pa sedaj odpadel je poredko kdo od mladeniške vernosti: narodnostna ideja se je močno vkoreninila, in germanizujoča reakcija, kakeršna je doletela naš narod po vskipu l. 1848., je bila odslej nemogoča.

Ko se je bila l. 1862. s 1. januvarijem ustanovila na vseučilišči „Akademische Lesehalle“ z namenom, da „oživi in okrepča duševno življenje vseučilišča, seznanja in zjedinja vse vseučiliščnike“, se je podala pri vsakoletnih volitvah v odbor tudi Slovencem prilika pokazati svoje mišljenje. In res je preminulo ob vsem času obstoja tega društva le malo let, da ne bi bile vznemirjale volilne borbe našega dijaštva.

17. febr. istega leta so priredili posebno sijajen „slovanski ples“, katerega dohodek so namenili „slovanski čitalnici“. Zajedno so pa Slovenci mej seboj jeli nabirati darove za Vodnikov spomenik.

Ko so v poletji državni poslanci odhajali v domovino, je slov. dijaštvo poslalo deputacijo, ki se je 18. julija poklonila ljubljenemu dr. Tomanu.

V jeseni pa je obudil žilavi Davorin Jenko z nekaterimi drugimi slovanskimi rodoljubi „Slovansko pevsko društvo“, ki slovi še dan današnji: 15. novembra so se zbrali dunajski slovanski pevci k osnovalnemu shodu, 13. decembra pa so že priredili prvo besedo v dvorani „Dianabad“.

Pet dnij pozneje so Slovenci sami priredili „besedo“ na čast dr. Tomanu in poslali ob istem deputacijo črnogorskemu junaku vojvodi Mirko Petroviću, ki je one dni bival na Dunaji. Veselica na Silvestrov večer je zaključila to izredno živahno leto.

V prihodnjem letu 1863. niso nastopili Slovenci nikdar sami, pač pa so priredili s „Slovanskim pevskim društvom“ dve besedi 6. in 25. marca pri „Sperlu“.

Književno delovanje je tudi nekoliko zastalo, vender je slovensko dijaštvo v obče napredovalo bolj in bolj. L. 1864. so obhajali dunajski Slovenci prvič Prešernov god z večjo slavnostjo in od onih dnij semkaj je ostala ta slavnost tradicijonalna. Tudi Vodnika so jeli slaviti 5. febr. tega leta s slavnostnim večerom, kakeršne so preje redno prirejali sosebno goriški velikošolci. 9. febr. l. 1865. pa je priredila mladina slovenska v dvorani „Dianabad“ sijajno Vodnikovo besedo, pri kateri je sodelovalo tudi „Slov. pevsko društvo.“ Druzega očitnejšega pojava na vnanje pa niti tedaj, niti bodočega leta ni bilo. Pač so se zbrali naši mladi rojaki 4. marca l. 1866. in ustanovili „Slovensko literarno društvo“ za se in „Pobratimstvo Slavija“ v zabavne namene za vse slovansko dijaštvo, a ta združenja so preživela komaj svoj porod. Morilna sapa, ki je vladala od sistovanja ustave l. 1865. do 20. aprila l. 1867., ko se je uvedel zopet državni zbor, je imela ob tem seveda tudi svoj delež.

Vender se je prijateljska družnost in narodna zavest še vedno gojila v manjših krogih, kakeršni so bili pač slovenska omizja „Stella matutina“, „Triglav“, „Naprej“ in „Collegium nocturnum-matutinum“ v onih letih.

Usodno leto 1866. je vedlo mnogo slovenskih dijakov v boj. Res se je smel po cesarskem ukazu z dné 19. oktobra l. 1860. vsak dijak še z dobrim kolokvijskim spričevalom oprostiti vojaščine; a kdo je je imel v sili, ko je vojska nastala? Bitka kraljevogradska je uničila to zadnje dijaško pravo: obča vojaška dolžnost ni poznala izjeme, tudi dijak je moral odslej v vojsko. Marsikoga je zadela kroglja, marsikdo je ohromel in bolan prišel v domovino, drugi pa so se znašli zopet na Dunaji in se mnogobrojno shajali zopet v veseli družbi.

Na takem shodu so sklenili 12. januvarija l. 1867. soglasno zaupnico dež. poslancema štajerskih Slovencev dr. Razlagu in Hermanu.

Malo po tem, 16. februvarja se je dvignil prvič večji prepir v „Akad. Lesehalle“ mej Nemci in Slovani, ko so poslednji poslali Ungerju svojo deputacijo, sestoječo iz Zelenika, Gregoriča, Kleina, Kreysa in Kršnjavega, ki je označila temu velmožu — nasproti izjavi „Akad. Lesehalle“, ki mu je bila poslala velikonemško udanostno izjavo — svoje slovansko stališče in se mu zajedno v tem smislu poklonila. Ker sta bila med člani deputacije tudi dva odbornika, pozvalo jih je društvo na odgovor. Zato pa je izstopilo več stotin Slovanov in hotelo prestopiti v „Slov. Besedo“. Gregorič je bil ondaj glasnik slovanskega dijaštva.

19. marca so slavili jugoslovanski dijaci imendan slavnega Strossmayerja, 14. maja pa so priredili vsi slovanski dijaki „besedo“ na čast potnikom na narodopisno razstavo v Moskvo.

Razpor z „Akad. Lesehalle“ se je bil mej tem v velikih počitnicah poravnal, in v jeseni l. 1867. nahajamo zopet Slovane v nji.

V teh dneh se je seznanil Stritar, ki se je bil vrnil iz daljših popotovanj, z Jurčičem, ki je bil leto dnij prej s Fr. Celestinom in Fr. Marnom izdal almanah „Slovenska Vila“ in si s tem zaslužil v osmi šoli 8urni karcer. Stritar, ki se

je vsikdar rad družil z mladino in je odslej stalno bival na Dunaji, je kmalu zbral krog sebe večji krog mladih književnikov in Jurčič, Levec, Ogrinec pa drugi so se zbirali tedaj že redno vsako nedeljo in vsak praznik v Kornhuberjevi kavarni pred Elizabetinim mostom in vrhu tega še večkrat ob nedeljah zvečer v Stritarjevem stanovanji, kjer so „pekli krompir, jedli svinjino in sir, pili pivo — seveda na Stritarjev račun! — in poleg tega imeli literarne pogovore. Jurčič se je shajal tudi mej tednom s Stritarjem, Celestin, Kos, Levec in Simonetti so bili le ob nedeljah pri njem. — Tako v ožjem krogu! A tudi širši krogi slovenski so se jeli v tem času gibati. Nesrečni duvalizem je pognal v tem na vseučilišči svoje korenike. Nemški dijaki so jeli izzivati Slovane in celo iz profesorskih krogov se je čulo, da treba pokazati, češ, da ima vseučilišče nemški značaj, in treba vsekako odstaviti Slovane iz odbora dotlej skupne „Akad. Lesehalle“. Slednji so se potezali za svoja prava, no, vsemogočnost nasprotnikov jih je prisilila do izstopa. Nemci in Madjari so bili sedaj „inter se“ Slovani so pa hvalili 15. december 1867. l., ki jim je dal pravo, ustanavljati društva.

Doba dijaške organizacije in tretja „Slovenija“.

V jeseni l. 1867. so prišli po daljšem premoru zopet prav čili abiturijentje na Dunaj. Polni navdušenja in svetega ognja za narod, niso našli nikakega društva, v katerem bi mogli gojiti in širiti svoje nazore. Takoj so pričeli tedaj agitovati za sestavo dijaškega društva. Phil. Fr. Levec in Fr. Šuklje sta bila vodji in početnika tega gibanja, ki je v kratkem prešinilo dunajsko slovensko dijaštvo. Od dne do dne sta pridobivala družni ideji več prijateljev. Šesti teden že po prihodu na vseučilišče, dne 13. novembra se je zbralo devet navdušenih mladeničev v hotelu „zum goldenen Löwen“ na Heumarktu in ustanovilo slovensko akad. društvo „Sava“. Vznešena ta devetorica je sklenila takoj poziv, katerega je napisal njen zapisnikar Fr. Levec in se zasnovala kot osnovalni odbor.[1])

[1]) Prk. Gregorič, ppk. Ullrich, bgk. Celestin, tjk. Levec, odbka. Jurčič in Šuklje.

20. november je imel odločiti o nadalnji osodi novega društva. Mej tem pa so posamniki pridno delovali in raznašali mej dijaki sledeči:

Poziv.

Vsak, kdor opazuje sedanjega časa zgodovino, mora pripoznati, da društva imajo za razvit vsakega naroda preveliko važnost, kajti v društvenem življenji je podana človeku najlepša priložnost, da se vsestransko izobrazuje, da s časom postane koristen svojemu narodu, koristen vsemu človeštvu. In posebno Slovanom so postala narodna društva središča, iz katerih se je širila narodna zavest in omika na vse strani. Da pa ta korist narodnih društev tudi bistremu očesu slovanske mladine, učeče se na dunajskih velikih šolah ni odšla, priča tega so nam različna znanstveno-zabavna društva, ki so jih zadnja leta Čehi, Slovaki, Malorusi, Srbi, Hrvatje in Poljaci na Dunaji ustanovili. Komu bi srce veselja ne kipelo, ako vidi, kako krepko ta društva napredujejo in koga bi nasprotno v živo ne peklo, ako premišlja, da mi Slovenci smo edini med slovanskimi dijaki, ki nimamo še enacega društva na Dunaji; koga bi v živo ne peklo, ako vidi, da že celo drugi Slovanje spoznavajo potrebo tacega društva tudi pri Slovencih ter ga že dolgo imenujejo „Slovenija“, „Triglav“, „Naprej“ itd., dasi ga do danes nikjer ni bilo; koga bi na vse zadnje srce ne bolelo, ako vidi, v kaki zadregi so slovenskih dijakov zastopniki pri slovanskih shodih, ko jih vse povprašuje: „Gospodje, od katerega slovenskega društva ste pa vi? Kje je, kakovo je vaše društvo? Kako mu je ime?“ — In Slovenci morajo ali izmišljeno ime povedati, ali pa sramotno obstati, da med nami še enacega društva ni ne!

Sprevidevši torej iz navedenih vzrokov slovenskega društva grozno potrebo, zbrali so se danes podpisani Slovenci ter po načrtu priloženih pravil[1]) osnovali

Slovensko dijaško društvo „Sava“.

Društvo je ustanovljeno! Tovariši na noge tedaj! V obilem številu pristopajte k „Savi“ ter pokažite s tem, da smo tudi Slovenci sposobni, stopiti v kolo naših vrlih bratov Slovanov.

Občni zbor, pri katerem se bodo volili dotični odborniki, bode v sredo 20. nov. t. l. ob 8. uri zvečer v krčmi.

Na Dunaji 17. novembra 1867.

France Levec.

Franjo Lipold. Franjo Šuklje.
France Firbas. Luka Lavtar.
Alois Gregorič. J. Luzar.
Babnik. Ivan Kos.

[1]) Žalibog pravil nismo našli nikjer. Pis.

Kdor želi k društvu pristopiti, naj se tu blagovoli podpisati! Gregorič Jože — Premrou — J. Jurčič — Pečnik — Artelj — B. Brezovar — M. Petrovčič — F. Jenko — L. Jenčič — Ant. Podboj — Škaberne — Celestin — Ant. Rajh — Nikolaj Tonkli — Klemenčič — Josip Švara — Joško Zelenik — Janez Polanec — Vilibald Zupančič — Glaser Dragotin — Janez Benigar — Jure Kotujec — Dav. Končnik — Rajko Ravnihar, doctorand — Levičnik — Gabriel Preširen — Ferd. Mahorčič, Pravnik. — J. Vencajz.

Pridni društveniki so čitali, peli, pogovarjali se o „položaji", pa tudi prirejali na mesec po jeden shod skupno z „Velebitom" in z „Zoro".

Obči zbor dne 20. novembra je štel 38 članov. „Sava" se je jela lepo razvijati in celo lepo Prešernovo slavnost je priredila v decembru. A nekaterim tovarišem, sosebno Gregoriču in Babniku, je stala na preozki podlagi. Hoteli so, da se ustanovi slovensko-hrvatsko društvo, akopram so našli v „Savi" odločen odpor. V januvariju 1868. l. so se začeli dogovarjati z „Velebitom" in res provzročili, da sta se večini v obeh društvih odločili, ustanoviti novo skupno društvo „Jug". V februvariju je namera dozorela. Odbor obeh društev „izaslan, da izradi društvena pravila za novo društvo „Jug", javi sakupljenim članovom društva „Velebita" i „Save", da se je konstituirao" — javlja prvi zapisnik tega novega društva.

Pravila so se v prvi seji dne 15. februvarija 1868. vzprejela in iz obeh stranij je vstopilo 63 članov, med njimi sicer 24 Slovencev, a le 16 prejšnjih Savanov.[1]) Odbor, ki se je v prvi seji sestavil iz 7 Slovencev, 5 Hrvatov in po 3 namestnikov obeh narodnostij, se je premenil že do druge seje, ker se je prvoizvoljeni predsednik Kučak zahvalil na časti. Tade Smičiklas ga je nasledoval, podpredsednikom so volili Al. Gregoriča, pevovodjem pa Jerneja Brezovarja, ki je v onih časih vodil splošno kaj hvaljeno petje Slovencev. Društvo je še v isti seji sklenilo mesečnino 20 kr. nadalje, da ostane „sukromno",[2]) kakor i prejšnji društvi in da priredi Strossmayerju v proslavo 19. marca slavnost.

---

[1]) Razven 16 „Savanov" so bili pri „Jugu" od Slovencev še: Arko, Benzon, Klein, Ogrinec, Srnec, Stritar, Ušeničnik in Zorc.

[2]) To je brez policijskega dovoljenja, kakor gostilniške stalne mize in klubi.

V vsem je vladala popolna jednakopravnost, še celo zapisnikarji so menjavali iz obeh strank, vender so vnanji uplivi, sosebno izključenje Srbov in Bolgarov, slabo uplivali na dobro sporazumljenje. V šestih sejah[1]) istega leta se je sklenilo marsikaj, debatovalo še več, proizvedlo pa do mala skoro nič. Prireditev adrese do cesarja radi vseučilišča v Zagrebu je bila pereče vprašanje in to tem bolj, ker brez Srbov ni bilo upati, da bi se kaj doseglo. 4. junija se je vršil prvi prijateljski sestanek dijakov vseh jugoslovanskih narodnostij. Tedaj so prišli Srbi, a izgovarjali se, da nimajo pooblastila od „Omladine srpske“ v Novem Sadu in da hočejo v počitnicah delovati na zjedinjenje. 1. julija na drugem shodu pa so ostali Slovenci in Hrvati sami. Srbi so odšli baje že na počitnice . . .

Seme, katero so zasejali vrli slovenski vseučiliščniki, je rodilo bogat plod. 4. avgusta je donesel „Slovenski Narod“ vest, da priredé „slov. študentje“ 14. avgusta shod v Ljubljani, kateri pa „ni prav priljubljen, kakor slišim, nekaterim imenitnim narodnjakom“. Ideja se je bila rodila še v dunajski „Savi“, graški velikošolci pa so se je poprijeli in izvolili za ureditev celo poseben odsek. Toda mej tem ko so Dunajčanje vabili Slovence samo iz višjih učilišč za 14. avg., so sklicali Gradčani „vse slovenske študente sploh v Ljubljano“ za 12. avg.

Prvi poziv za javnost so podpisali „v imenu dunajskih in pražkih slov. študentov“: abs. jurist A. Gregorič, abs. filozof J. Zelenik, filozof J. Jurčič, filozof Fr. Levec in tehnik v Pragi Franc Paušič. — Oba odbora sta se na to pobotala in napovedala vsled ljutomerskega tabora shod na 14. avgusta. Pod drugim oklicem pa so podpisani na to še: medicinar M. Srnec, medicinar R. Krištof, jurist A. Poznik, filozof Čebular, medicinar L. Gorenec in filozof Fr. Marn.

Nad 120 slovenskih doktorandov, velikošolcev in abiturijentov se je ob 10. uri v jutro zbralo v čitalniški dvorani k shodu. Predsednik osnovalnemu odboru R. Krištof je predlagal drd. A. Tomšič-a predsednikom in phil. Celestin-a in Levca perovodjema, ki so sprejeli svojo čast po volitvi per acclamationem.

Tomšič je tedaj svoj ogovor skončal z besedami: „Delajmo tako, da, ko se bo zbirala čez dvajset let slovenska omladina,

[1]) 15./II., 2./III., 11./III., 6./V., 17./VI., 1./VII.

ne bomo pri oknih nastavljali ušes ter poslušali, kaj počenja, a da, čeravno se postaramo po letih, ostanemo v srcih vedno mladi, da stopimo med njo lahke vesti, in ji podamo roko ter ji zakličemo: Mi smo, mi smo in bomo slovenska omladina!"

Prvi je poročal M. Samec o upeljavi slovenskega jezika v ljudske in srednje šole, drugi[1]) J. Oblak o dopolnitvi jugoslovanskega vseučilišča v Zagrebu in tretji J. Jurčič o osnovi literarnega društva „Slov. Omladine". Vsa ta poročila so se vzprejela soglasno, in v izvršetek tretje točke se je izvolil odbor petih članov v katerem so bili: Tomšič, Jurčič, Gregorič, Celestin in Levec. — Na to se je zbor zaključil.

Celih dvajset let je trebalo, da se je slovensko dijaštvo vzbudilo do one zavesti in razvilo do one moči, kakor jo je pokazalo l. 1848. Odslej še le govori povestnica slovenskega dijaštva o organizovanem, načrtanem delovanji dijaštva. Njegov upliv pa je rastel sosebno po onem shodu in zopet so potovali kot l. 1848. v dnevih bede in sile navdušeni slovenski dijaki za počitnic in časa narodnega vznosa od vasi do vasi in vzbujali v narodu zavednost.

Navdušeni in s pomnoženo močjo so se vrnili velikošolci na jesen l. 1868. k dunajskim modricam. 24. okt. so se sešli polni dobre nade zopet k prvi seji v „Jugu". To leto je bil voljen predsednikom jur. Josip Srnec in 7 Slovencev pa 5 Hrvatov v odbor. Slovensko tajništvo pa je prevzel od phil. Vil. Župančiča za bodoče leto že znani phil. Fr. Levec. Hrvatski podpredsednik je bil phil. Kozić. 22. nov. so se zopet pokazali Srbi v društvu. Dne 2. decembra pa je priredilo društvo v gostilni „zum grünen Thor" v Josipovem veliko besedo Prešernu na čast, ki se je prav dobro obnesla. Nad 300 Slovencev, Hrvatov, Srbov, Čehov in Rusinov se je udeležilo slavnosti, pri kateri je javno nastopil slovenski pevski zbor 30 pevcev. Celo Poljaki so prišli z „Ogniskom", kateremu je na njegovo vprašanje tedanji „minister Potocki sam rekel, da naj se ude-

[1]) Prvotna druga točka o napravi pravne akademije v Ljubljani se je morala odložiti „iz mnogih razlogov".

ležijo Prešernove besede. Do tedaj njih društvo „Ognisko“ ni občevalo z nobenim slovanskim društvom in odtlej so hoteli biti boljši Slovanje.“

Ob novem letu 1869. je pozval „Akademicky spolek“ „Jug“, da se udeleži skupnega posvetovanja o napravi vseslovanske čitalnice. Kot deputata so poslali tje Srnca in Kozića. Iz cele stvari se seveda ni nič izcimilo. Malo pozneje, 16. januvarija, je še večina v „Jugu“ poslala izjavo v „Slov. Nar.“ proti dr. Matoku in njegovim izvajanjem v „Hrvatu“ po načelih „stranke prava“. V onih dneh pa se je jelo v „Jugu“ z druge strani tudi pretresavati vprašanje, je-li bi ne bilo dobro, da bi se zasnovala hrvatska omladina. To gibanje je provzročilo seveda nasprotno tudi razmišljanje o ustanovitvi samoslovenskega društva. V „Jugu“ so se člani 15 mesecev prepirali več ali manj le o pravilih, veliko govorili, a zajedno precej dolgočasili.

Petje, ki je bilo od nekdaj najboljša vez, ki je dunajske dijake družila, se je bilo zanemarilo, ker so debate trajale često do 1. ure po polnoči in več večerov kar v zapored. Slovenski pevci so jeli izostajati, za njimi pa tudi drugi Slovenci. Pokazalo se je, da jedno društvo ne more zadoščati razlikovitim uzorom in zahtevam dveh narodnostij.

V tem času — v marcu, ko je poslal „zbor slovenskih študentov“ v odprtem pismu „Novega Pozora“ in „Slov. Naroda“ nezaupnico državnemu poslancu dr. Lovro Tomanu in njegovim tovarišem — se je jelo z one strani, ki je že uživotvorila „Savo“, delovati na to, da si Slovenci osnujejo poleg „Juga“ svoje društvo „Mladika“. Kakor iskra se je razvnela ta misel mej slovenskimi dijaki in trinajstorica se je združila v osnovalni odbor. Deloma so bili člani osnovalnemu odboru isti, kakor že pred 2 leti pri „Savskem“ odboru: Šuklje, Levec, Lavtar, Luzar znani so nam izza onih časov — deloma so bili novi, tako: phil. Artelj, Škaberne, Zelenik, jur. Gruntar, Jenčič, Zaplotnik, Rosina in med. Košmelj pa Walland.

V krčmi „zur heil. Dreifaltigkeit“ v Ungerjevi ulici na Kostanjevici se je zbirala vsak večer ta družba, katere pravi „executiv-comité“ sta bila Levec in Šuklje, prvi kot pred-

sednik in tajnik, drugi kot izvrsten agitator. 5. maja so poslali zopet mej tovariše poziv, ki je imel završiti osnovo:

Dragi rojaci in tovariši!

Kakor nas uči zgodovina, ima omladina vsacega naroda na svoje domovine osodo, na njeno srečo ali nesrečo več ali manj upliva; tudi omladina našega naroda ima torej njegov razvitek, njegovo dušno in telesno blagostanje — da, rekli bi skoro, njegovo prihodnjost v svojih rokah. Na njej je, da izmed sebe vzreja značajne može, ki bodo brez ozira, vselej in povsod borili se za svetinje slovenskega naroda. Toda ako mi, članovi slovenske omladine, položimo roko na srce ter se vprašamo, kako spolnjujemo svojo veliko dolžnost, odkrito moramo reči, da ne tako kakor bi jo morali. V stranke razcepljeni o najvažnejših vprašanjih i zadevah, ki se tičejo našega naroda, naše domovine, še v principu nismo zložni in jedini. Ako hočemo zadostovati svoji veliki odgovornosti, moramo si misli očistiti, moramo se združevati, moramo si postaviti program ter iz vseh svojih močij delati i živeti po njem. To potrebo je živo čutil tudi lanski študentovski zbor v Ljubljani, ter je soglasno sklenil osnovati društvo, ki bi obsegalo vso slovensko omladino. Ker pak se po §§ 33 društ. postave od 15. novembra 1867. tako društvo, kakor bi bila „slovenska omladina“ v zmislu študentovskega zbora, ne more osnovati, zatorej svetuje „odbor za osnovo društva slovenske omladine“: Naj se po vseh mestih, kjer prebivajo mladi Slovenci, osnujejo čisto slovenska društva slovenske omladine, ter naj se skliče vsako leto študentovski tabor v Ljubljano, kjer bi se omladina pogovarjala o svojem programu in o druzih važnih vprašanjih.

Oziraje se torej na ta sklep osnovalnega odbora, vprašajo zdolej podpisani vse na Dunaji živeče slovenske študente:

Ali ste zadovoljni s tem, da se na Dunaji zraven društva „Jug“ in v prijateljski zvezi ž njim za čisto slovenske zadeve osnuje čisto slovensko društvo ali ne?

Kdor je za to, da se osnuje slovenske omladine društvo na Dunaji, naj blagovoli svoje ime podpisati na to polo.

Kedar se za osnovo društva oglasi vsaj 25 članov, skliče se občni zbor, ki bode to reč vzel v roke. Kraj i čas občnega zbora pak se pozneje naznani.

Na Dunaji 5. majnika 1869.

Luka Lavtar — Šuklje — Zelenik — Fr. Levec — A. Artelj — Gruntar — Škaberne — J. Rosina — Ferlin — L. Jenčič — A. Arko — Röthel — Jože Rak — Fr. Wind — J. Walland — Drganc — Lipold — F. Žnidaršič — Jože Ogrinc — Vencajz — P. Novak — Klemenčič —

Ed. Russ — A. Vrete — F. Ferlan — And. Lisjak — Čebular — Janez Benigar — Rad. Zaplotnik — F. Mahorčič — Stare — Ed. Aubel — Drag. Brus — Janez Luzar — Dular — Ed. Pfeifer — Margreiter — Rud. Sadnik — J. Weingerl — J. Kočevar — F. Treun — Košmelj — Klein — Sterger — Zorc.

45 članov se je oglasilo k „Mladiki" — pokop „Juga" je bil gotov.

A še je bilo dela! Predsednik osnovalnemu odboru je moral ta sklep objaviti v „Jugu". V zapisniku tega društva čitamo o seji 9. maja končno odpoved:

„G. Levec očituje imenom 45 podp. Slovenaca, da su oni voljni ustrojiti sebi posebno slovensko družtvo, povodom ujedinjenja slov. omladine. On razlaže korist i potrebu toga posebnoga družtva na široko, nu veli, da bi oni (Slovenci) ostali ipak uza to u „Jugu", ako se ovaj znatno preustroji. Svršuje napokon razmatranjem o družtvu „Jugu", te predstavlja u vrlo žalostnoj sliki njegovo djelovanje. — Pošto su o tom predmetu govorili još s jedne strane Šuklje i Bertold, a z druge strane Zahar, Posilović i Mrazović, svrši predsednik današnju sjednicu."

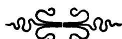
Sedemnajst dnij pozneje, dne 26. maja l. 1869. se je ustanovila po sklepu ustanovnega zbora mesto „Mladike" tretja „Slovenija".

„Jug" je životaril še ondašnji tečaj in doživel v letu 1869. v vsem XVII. sej [1]), število Slovencev manjšalo se je od seje do seje in 27. novembra je „skupščina samohrvatska" sklenila: 1.) neka društvo zaključi, da „Velebit" i opet stupa u život. 2.) da društvo izabere nekoga izmedju sebe, koj će taj zaključak priobćiti društvu „Jug". 3.) neka se reorganisacija „Juga" prepusti članovima „Slovenije".

Oba ta zadnja sklepa sta bila odveč. — „Jug" se ni več sešel — zaspal je bil, ker je moralo tako priti.

„Slovenija" je takoj prvi čas pognala tako krepke in trdne korenine, da je ostala do današnjega dne duševno središče in ognjišče dunajskim Slovencem in je bilo odslej vse delovanje in nehanje dunajskega našega dijaštva ž njo nerazdružno zvezano.

[1]) 24./X., 11./XI., 22./XI., 8./XII., 9./I., 6./II., 20./II., 27./II., 1./III., 17./IV., 24./IV., 1./V., 9./V., 15./V, 22./V., 19./IV., 8./VII.

Zgodopis
akad. društva „Slovenija“ na Dunaji
1869.— 1894. l.

I.

Letni tečaj.

1869. 26./V. Pol stotine dijaške mladeži slovenske se je zbralo v gostilni „zur heil. Dreifaltigkeit“ k ustanovnemu shodu „Slovenije“. Predsednik osnovalnemu odboru phil. Levec je otvoril sejo. Pravila so se takoj brez debate vzprejela in zbor je prešel k volitvi svojega vodstva. Soglasno voljenemu prvemu predsedniku „Slovenije“, jur. Ullrich-u je oddal doslejšni vodja na to predsedništvo, na srce polagajoč mu skrb za „blagor in napredek društva, kojemu geslo je:

„Vse za svobodo in narodnost!“

Temu je sledila volitev štirih odbornikov — Levec, Skaberne, Šuklje in Zaplotnik — in pevovodje Brezovarja. Na predlog phil. Celestin-a, ozirajoč se „na potrebo slovstvenega in političnega delovanja na vseučilišči in med narodom“, je zbor sklenil soglasno: „Vsi dijaki naj vstopijo v Slov. Matico in uplivajo na izvolitev novih odbornikov“, in na predlog phil. Levca, da se „v zimskem tečaju ustanovi klub za beletristiko.“

Oficijelnemu delu je sledilo berilo iz peresa phil. Šuklje-ja: „Kaj je socijalno vprašanje in kako je nastalo?“ Koncem se je pridružil še živahen „zabavni del“ s petjem in govori.

Novi odbor je najprvo v sporazumu s taborskim odborom za osnutek „Slov. omladine“ deloval na to, da se v avgustu zvrši „II. študentovski tabor“ v Ljubljani, in določil za vzpo-

red: „Razgovor 1.) o slov. omladini, 2.) o slov. univerzi v Ljubljani in 3.) o vprašanji: Ali je upliv duhovščine na slovensko politiko i literaturo narodu koristen ali ne?"

Poročevalec phil. Šuklje je imel teško stališče v zboru, ker so nekateri hoteli, da univerze „treba ni in da mogoča ni", drugi, da se ustanovi „omladina kot liberalna stranka", tretji, da je „slov. politika kot klerikalna škodljiva", četrti pa le, da „čim dalje čakamo, tem težji začetek, tem večja nesreča za narod." 2./VI.

Vlada je prva pravila vrnila nepotrjena in zbor je je premenil tako, da bodi namera društvu „napredek in omika njegovih članov v znanstvenem in narodnem oziru", kar se ima doseči s shajanjem v zborih, s predavanji leposlovnega in znanstvenega zadržaja in s prepevanjem. 16./VI.

Phil. Levec, ki je bil potoval mej tem v Gradec in Maribor, je poročal, da tamošnji dijaki niso zadovoljni ni s časom ni z vzporedom nameravanega shoda in da zahtevajo sledeče spremembe v dnevnem redu: „1.) Interpelacija na odbor, ki se je lani volil za osnovo omladine" in „3.) kateri jezik naj rabijo Slovenci za višo literaturo?"

Odbor in zbor sta določila na to poročilo, da se druga sprememba vzprejme, k I. točki odobrenega vzporeda sklenilo se je obveznim, da bodi „omladina literarno društvo z namenom, podpirati med Slovenci liberalno stranko", k II., da je glasovanje o univerzi vsakomur prosto in k III., da se smatra višim literarnim jezikom „ruski". 30./VI.

1. avg. je izdal odbor za „študentovski shod v Ljubljani" sestoječ iz devetorice — jur. Ullrich, phil. Kleinmayr, Levec, Škaberne, Šuklje, Zaplotnik, med. Majntinger, Samec in techn. Poznik — poziv za shod, v čegar vzpored je vzprejel še „vprašanje o ustanovi stolice za slovanske jezike na graški univerzi."

Jur. Oblak je otvoril zbor 90 dijakov. Predsednikom se je volil „per acclamationem" dr. Celestin, podpredsednikom med. Samec, pevovodjema jur. Oblak in Zaplotnik. — Poročevalec „o slov. univerzi" jur Oblak je našel številno nasprotstvo, sosebno v jur. Zaplotniku in phil. Šukljeju. Večina pa je vzprejela resolucijo: „Zbrani študentje v Ljubljani zahtevajo 4./IX.

od vlade, da je ona pravična terjatvam slovenskega naroda ter ustanovi univerzo v Ljubljani z učnim jezikom slovenskim". — Na poročilo o „jeziku za višo književnost" phil. Levca, katerega je vrlo podpiral predsednik, se je brez odpora vzprejel jezik „ruski". — „Slovanska stolica" v Gradci se je na predlog jur. Oblaka sklenila soglasno. „Osnova in program slovenske omladine" sta se na razjasnilo bivšega predsednika osnovalnega odbora phil. Levca takisto soglasno odobrila glasom resolucije poročevalca phil. Šuklje-ja: „Po posameznih vseučiliščih, kjer študirajo Slovenci, naj se napravijo akademična društva na podlagi jednega — svobodomiselnega programa."

Tako se je završil drugi in zadnji slovenski „študentovski tabor" te dobe s sosebnim sodelovanjem „Slovenijanov".

II.

Zimski tečaj.

5./X. V novem akademiškem letu se je število društvenikov vzmnožilo na 95. Predsednikom so volili zopet Ferdo Ullricha, poleg njega pa v smislu prenovljenih pravil šest odbornikov. Prigodom prepornega slučaja je sklenil zbor, da morejo biti odslej „izvenredni slušatelji velikih šol — redni člani in odborniki." Odbor pa je nastavil, ozirajoč se na sklep „študentovskega tabora", brezplačnega učitelja v ruščini.

6./XI. Vprašanje o vstopu v „Slov. Matico" se je na poročilo phil. Levca tedaj zopet akademiški rešilo v ugodnem smislu. Tudi agitacija za volitve v „akad. Leseverein", kjer so upali Slovani združeni z Madjari ukloniti Nemce, se je vzbudila po oduševljenem govoru phil. Šukljeja v shodu tega društva. Poleg tega je pričelo še delovanje za slavnost v čast Prešernu, s katero naj bi se „Slovenija" predstavila slovanskemu občinstvu dunajskemu.

2./XII. Slavnost se je izvršila v dvorani „zu den 3 Engeln" na Vidnu gmotno prav povoljno — in tudi ne brez dobrih moralnih in socijalnih posledic.

5./XII. Prihodnji zbor je pozdravil prve slovanske goste v svoji sredini: „Jug", „Velebit" in „Ruskaja osnova" so prišli prvi na poset v „Slovenijo".

Kmalu na to je povabil „Česky spolek" društvo, da pošlje dva zastopnika k pogovoru o skupni čitalnici. Društvo je vabilu ugodilo in poslalo phil. Levca in Šuklje-ja z nalogom, da varujeta „vseslovanski značaj s federalistiško upravo in ruskim poslovnim jezikom." 9./XII.

„Slovenija", katero je na vnanje dotlej zastopal še po sklepu osnovalnega zbora „Jug", je stopila s tem korakom v javnosti na lastne noge.

Prvi sveti večer društva se je vršil svečano. Številni hrvatski, srbski in češki gostje vzmnožili so radost slovenskih „kuče-gazd". 24./XII.

Prvo novo leto je našlo „Slovenijo po vsem učvrščeno, vender k skupni čitalnici še ni mogla vstopiti, ker „društvenemu namenu ne ustreza" in bi bili stroški preveliki. Pač pa je hotelo društvo o prvi priliki napraviti slavnost na čast Trubarju, Bohoriču in Dalmatinu; večina je na usta phil. Levca menila, da se to slavlje priredi v „literarnem", manjšina pa s phil. Šukljejem na čelu, da v „reformatoriško-demonstrativnem pomenu". Ker združitev ni bila mogoča, se je poslej opustila namera. Člani so nato obrnili pozornost na sestavo prvega „opravilnega reda za društvene in odborove seje." **1870.** 23./I.

Nadalje so mislili na osnovo humoristiškega društvenega lista, katerega urednikom so izbrali phil. Levca: Stritarjev „Zvon" je vzpodbudil mladino k odločnemu delovanju. — Isti zbor je donesel „Sloveniji" prvega „častnega gosta", Kullanda, t. č. predsednika „Ruskaje osnove" in učitelja v ruščini. 2./II.

Ker vlada pravil še ni potrdila, se je vnelo znova razgovarjanje o pravilih, v katerih so nekateri hoteli sestaviti „namen in sredstva" do cela „na svobodomiselno podlago", a drugi celó „na podlago dognanih rezultatov". Prva misel je končno prevladala.

Osnova novega ne le humoristiškega, marveč splošno šaljivega lista „Sokol" se je razbila, ko se je razvedelo, da pride Levstik na Dunaj, da bode on izdajal šaljiv list „Blisk" (pozneje „Pavliho"): tem ožje se jim je bilo okleniti toli priljubljenega mučenika ljubljanske zavisti. 12./II.

Pogajanje o čitalnici je prenehalo radi razlike v glavnih načelih. Seja pa, v kateri se je o tem sklepalo, morala se

je prvič **zaključiti** vsled „nespodobnega obnašanja“ nekaternikov.

19./II. Prihodnja seja je seveda na to prinesla prvi „društveni sod“.

5./III. Ko so jeli v tem času slovanski dijaki pošiljati slavnemu Strossmayru na vatikanski koncil „adrese“, se je tudi v „Sloveniji“ obravnavalo o jugoslovanski adresi dunajski. Malo da se ni predlog zavrnil, ko so s phil. Šukljejem hoteli nekateri, da se začasno sploh nihče ne podpiše, „ker po doslejšnjih poročilih še ni možno priznavati koncila“. Slednjič je zbor sklenil, da se društveniki podpišejo kot „slovenski študentje“ dunajskih velikih šol.

12./III. Na Dunaj prišedšemu Fr. Levstiku v čast je napravil zbor svečan večer, „komers“, katerega se je udeležil tudi slavljenec. „Dolgo je želel priti v sredo slovenske mladine, ker mu niti ni bilo mogoče ostati v mestu, v luži, kjer si sebičnost, lakomnost in slavohlepje, kakor nesramne živali, odjedajo druga drugi glave“ — navaja zapisnik iz Levstikovega govora, v katerem je priporočal navzočnim „trden značaj“.

Vsa slov. akad. društva, razven Poljakov, so prišla, da počasté pesnika; društveni pevovodja Josip Kocjančič pa je sestavil za ta večer poseben „venec narodnih pesnij“.

III.

Letni tečaj.

11./V. Ob tretji volitvi v društvu se je prvič pokazalo, kako upliva beda slovenskega dijaštva celó na društvene razmere. Že izvoljeni predsednik phil. Levec se je odpovedal „radi nedostatka sredstev in časa“, in društvo je moralo ostati do bodoče

21./V. seje brez glave. Tedaj izvoljeni predsednik jur. Herman se je podvizal, da zaostalo popravi. No, društveno življenje se po leti ni nikdar razvijalo tako kakor po zimi, ker je premnogo članov odhajalo domov, ali pa na deželo z družinami, v katerih so poučevali.

4./VI. Prvi društveni izlet v Klosterneuburg čez Dornbach in Neuwaldegg se je prav posrečil, le udeležba je bila malo pičla.

23./VI. Malo poslej je poslalo društvo brzojavko slov. štajerskim poslancem kot prvoborilcem za zjedinjeno „Slovenijo“. —

6./VII. Nasprotno pa tudi „mladoslovenskemu“ poslancu dr. V. Zar-

niku večina ni hotela dati zaupnice, ker je bil v zadnjem času „premalo liberalen“.

O počitnicah se je jelo na predlog „Sl. Pravnika“ razmotrivati o ustanovitvi „podpornega društva za slov. vseučiliščnike“ in „posebno slovenskega jezika popolnoma zmožne pravnike“ s sedežem v Mariboru. „Slov. Narod“ pa je prinesel v št. 87. 28. julija že načrt pravil. 28./VII.

Kmalu na to je objavila „Wien. Ztg.“ vest o uvedenji slov. jezika na Graški juridiški fakulteti za tako imenovane praktiške predmete, namreč za državljanski zakonik, prepirni in neprepirni postopnik, kazenski zakon, kazenski postopnik, trgovinsko in menjiško pravo. — Da se je ta uredba proizvedla, bi bilo društvo, v katerem je bilo v tem času mnogo pravnikov, zelo oslabelo, če že ne ugonobljeno. Pa bilo je to le za „pasjih dnij“ . . . 1./VIII.

IV.

Zimski tečaj.

Predsednikov namestnik phil. Jos. Jurčič je otvoril prvo sejo pozdravljajoč sosebno števílno došle „mladeniče“. Predsednik društvu je postal mnogozaslužni ustanovnik phil. Levec. Tudi njemu še so delala nepotrjena pravila preglavico. Pri ponovljenem pregledu o spremembi § 1. je phil. Šuklje menil, da je namen društva tudi „delati zoper vedno rastoči nazadnjaški upliv na Slovenskem v svojem krogu in po svoji moči“. Pa predlog je pal. 22./X.

Odbor je v tem času uravnaval prvič blagajnico ter sklenil, da sme do 1 gld. izdajati blagajnik sam. Neopravičena odsotnost od odborovih sej pa se je — na prid blagajnici — kaznila s 50 kr. pri prvem, z izključenjem v drugem slučaji.

V prihodnjem občnem zboru se je na predlog techn. Peršiča odposlala dr. Lavriču, ki je radi kršenja ravnopravnosti izstopil iz dež. odbora goriškega, po jur. Jurčiču radi neugodnih razmer previdno sestavljena brzojavka: „40 zbranih, dunaj. mladih Slovencev vrlemu domoljubu g. Lavriču kliče: „Slava!““ V isti seji je pristopilo 22 članov čitalnici „Českeho spolka“. Zastopnika Slovencev v društvenem odboru pa sta bila phil. Hafner in jur. Škerlj. 5./XI. 12./XI.

26./XI. Za Prešernovo slavnost, ki se je imela „običajno“ vršiti, je deloval poseben odsek pod vodstvom phil. Šukljeja.

10./XII. Slavnost sama se je dne 4. decembra prav sijajno obnesla in glasom poročila je prekosila „Slovenija“ to leto vsa druga akad. društva.

17./XII. Ker je vlada vsled prevelike razburjenosti nenemškega dijaštva razpustila v prvi polovici decembra „Akad. Lesehalle“, se je poprijela ondaj „Ruskaja osnova“ ustanovitve slovanske akad. čitalnice. Tudi „Slovenija“ je poslala dva zastopnika — phil. Levca in Lilka — na posvetovanje, katero se je završilo kakor navadno o takih prilikah brez vsakeršnega učinka.

1871.
7./I. Božič so preživeli društveniki skupno z „Velebitom“, s katerim so se potem shajali po jednič na mesec. Političkega jugoslovanskega shoda 1. decembra v Ljubljani se je udeležila „Slovenija“ po zastopniku, ki pa je poročal pozneje, da shod „ni bil posebno imeniten“.

21./I. Ker so se društveni pevovodje jur. Rus, med. Strgar in jur. Ferjančič le prehitro vrstili drug za drugim, je imenovalo društvo rodoljubnega Čeha J. Jiřika, ki je v presledkih vodil petje, svojim drugim „častnim gostom“.

4./II. V tem tečaji je zbor prvič volil v pregledovanje računov revizorje „ad hoc“, ki so našli v vedno „suhi“ društveni blagajnici 1 gld. 19 kr. premoženja.

V.

Letni tečaj.

11./III. V petem tečaji je stopila „Slovenija“ prvič v zvezo z izvendunajskimi akademiki slovanskimi in jela na vabilo „Akad. spolka v Praze“ zamenjavati ž njim svoja poročila. Kot prvi zastopnik slov. dijaštva je stopil na njeno priporočilo v odbor „Krankenverein“-a phil. Šuklje. — Novi predsednik phil. Širok, ki je deloval kakor dotlej vsi predsedniki letnih tečajev na obnovljenje „študentovskih taborov“, je moral radi spora-
11./VI. zumljenja z nezadovoljnimi Gradčani sklicati izredno sejo. Slednjič se je obsežni sklep odložil.

24./VI. Ker je odšla večina članov in do mala cel odbor v domovino, volilo se je „počitniško zastopništvo“ petih članov, ki je začelo zajedno nabirati doneske za A. Tomšičev in S.

Jenkov spomenik. V istih dneh se je prigodilo, da je phil. Zaplotnik, bivši član in dostojanstvenik, izrekel zahvalo ministru Glaserju, ko je v drž. zboru porogljivo zavračal tedanjega vodjo slovenske državnozborske delegacije dr. E. Kosto. Društvo je to žaljenje britko zadelo, a narod je dotičnika „tedaj izbrisal iz vrste zvestih svojih sinov“.

Počitnice so preminule mirno, vender se je videlo, da skušajo „prvaki“ na stran potisniti dijaštvo „mlade liberalne Slovenije“. To dejstvo je dalo povod predsedniku društva, da je ob nagovoru na „mladeniče“ poudarjal to mržnjo in poziva na odločen odpor. 21./X.

VI.

Zimski tečaj.

Na „radikalno-liberalni“ program društva je bil voljen predsednikom phil. Šuklje, čegar geslo se je glasilo: „delovanje za znanstveno izobraženost in politiško značajnost družabnikov“. Istega so zopet določili slovenskim kandidatom v „Krankenverein“. Prvo delo novega predsednika je bilo, da je izbral 3 člane v odsek „za financovanje bodoče Prešernove slavnosti potom subskripcije“. Celih 137 gld. se je nabralo tem potom. 4./XI.

Nadalje je odbor odredil, da se odslej ni smelo pred zaključkom oficijelnega dela prepevati in se je tako poostrila meja mej obema oddelkoma seje. 18./XI.

V zahvalo za vspešno delovanje je poslala skupščina obolelemu predsedniku deputacijo dveh članov, da mu izroči društveno sožalje.

Isti čas je nastopilo društvo prvič v javnosti z „objavo“, odgovarjajoč na „studentovsko pismo“ z Dunaja, ki je izšlo v slovenskem časniku. 2./XII.

1872.

Še vedno „iz formalnih pogreškov“ nepotrjena pravila so prišla petič na „dnevni red“. Od neke strani se je tedaj nasvetovalo, da se društvo obrne do prijateljskih društev, kar pa je zbor kot „sramotno“ odklonil. Slednjič se je odločil odsek šesterih članov: phil. Detelja, Kaspret, jur. Kocjančič, phil. Šuklje, Uršič in jur. Tavčar, da končno stilizujejo pravila. 6./I. 3./II.

Petje se je gojilo v tem času precej mlačno in niti po rektorju dovoljena soba ni ga pospešila, tako da je društvo to leto opustilo besede in sklenilo, da priredi komers.

17./II. Ker „liberalnega lista mej Slovenci ni in na društveni list misliti ni“, je zbor naročil, da se v zapisniku natančno obrišejo odslej vsa predavanja.

2./III. Vabljenje na Prešernov komers se je precej razširilo, ker se je dohodek posvetil „ubogim stradajočim bratom na Kranjskem“, vender so izpustili mej državnozborskimi poslanci jednega „radi prečudnega političnega postopanja.“ K komersu se je zbralo mnogo domačinov in gostov. Od državnih poslancev sta se ga udeležila dr. Poklukar in Rudež, od slovanske strani pa sosebno precej Rusov, ki so se tedaj približevali Slovencem, — in ž njimi dva c. kr. komisarja. Kot govornik si je spletel dr. Pogačnik venec večera, kličoč navzočnima poslancema:

„Pojdite domu, na Dunaji sedaj ne doboste ničesar.“

Pri isti priliki se je nabralo za komersov namen še 62 gld. Ta vspeh je provzročil, da so vsa slov. akad. društva po zastopnikih sestavila skupščino, ki se je posvetovala o nadalnjem nabiranji doneskov. „Slovenija“ je poslala tje phil. Seljaka, Široka in jur. Tavčarja.

VII.

Letni tečaj.

27./IV. Četrti letni tečaj je donesel „Sloveniji“ potrjenje pravil in v zborovo sejo prvič vladnega komisarja. Veselje, katero je zavladalo v zboru, izražalo se je sosebno s tem, da so se čim hitrejše rešili vsi posli „dnevnega reda“. Prvim predsednikom v „definitivnem“ društvu je bil voljen phil. med. Širok, odborniki so bili zbrani: med. Arko, phil. Detelja, jur. Ferjančič, Gorišek, phil. Seljak in jur. Tavčar, pevovodjem pa jur. Kocjančič.

V istem shodu so se volili prvi revizorji za ves tečaj, „ker se ima pravilno tudi volitev revizorjev v prvem shodu dokončati“. Ti so bili phil. Borštnik, jur. Škofic pa Višnikar.

Zabavni del se je uvedel ta večer z gromovitim: „Naprej!“

11./V. V prihodnji seji se je „za ta tečaj“ znižala udnina na predlog jur. Tavčarja od 50 na 30 kr. Tudi so se izvolili prvi trije častni članovi: Levstik in Stritar po nasvetu jur. Tavčarja, Lavrič po onem jur. Ferjančiča. Izvolitev se jim je takoj naznanila pismeno.

Malo poslej se je opetaval predlog radi volitve še dveh častnih članov: prvi za dr. **Razlaga** je obveljal, drugi pa je propal po gorki debati, češ, da je „še vedno premalo liberalen.“ 8./VI.

Dr. Razlag je na to poslal društvu v zahvalo svojega „Sl. Pravnik“-a in s tem uložil temelj društveni knjižnici. 28./VI.

Zabavni del zadnje seje pred velikimi počitki se je vršil pod spretnim vodstvom phil. Škaberne-ta, „ki nas je v dolgih, zimskih večerih tak mnogokrat zabaval s svojim humorjem in narodnimi pesnicami“.

V prvih dneh oktobra so se zbrali že večina na vseučilišči in so veseli obhajali vstop novih članov. 22./X.

VIII.

Zimski tečaj.

Pri volitvi predsednika je dobil ogromno večino glasov jur. Ferjančič. Prešernov komers je bil prvi zborov sklep pod njegovim vodstvom, tisek društvenih pravil prvi odborov. 9./XI.

Jur. Tavčar je predlagal, da se ponove dijaški shodi v počitnicah, „ki so ime slov. dijaštva pred leti silno povzdignili“. Tudi so jeli zopet razmišljati o vstopu v „Sl. Matico“ in o vadbi v ruščini, ki je bila v zadnjem letu zastala.

Da se pospeši petje, je naprosil odbor jednega dekana za pevsko sobo, častnega gosta Jiřika pa za pevovodstvo. Udnina se je zopet nastavila na 50 kr., akopram so se mnogi branili rekoč: „hoče-li „Slovenija“ srečke ali delnice kupovati ali banko igrati, da nabira tako denar.“ (?!) Vpisu v „Slov. Matico“ se je pridružilo agitovanje za Glasb. Matico, za „Krankenverein“ pa je zbor določil slov. zastopnikom phil. Hočevarja. 25./XI.

Sveti večer se je praznoval tudi to leto skupno z „Velebitom“, vender se je še isti večer poslovnik pomnožil na predlog jur. Škerlja za 5 oddelkov na §§ 46. Po teh dostavkih je bil vsak član obvezan vstopiti v jedno štirih skupin, katere naj bi se ustanovile v prvi seji vsakega tečaja. Tedaj naj bi volile tudi svoje načelnike in njihove namestnike. V vsaki seji bi potem moral po jeden skupinar — turnus skupin bi odločal odbor — čitati snov iz delokroga svoje skupine. Da se boljše nadzorujejo ti spisi, naj bi krožil spis v dotični skupini teden dnij pred čitanjem. 24./XII.

1873. Volitve so se deloma že izvršile takoj po novem letu:
13./I. I.' Pravna skupina je volila načelnikom jur. Skofič-a, namestnikom jur. Višnikar-ja, II. rejalistiška phil. Borštnika in phil. Hočevarja in IV. beletristiška jur. Kavčiča. Le III. humanistiška se ni lotila dela.

25./I. A stvar se je izjalovila, ker so trle člane hujše nezgode: pričelo je delo za svetovno razstavo in življenje se je dražilo od dne do dne. K temu je pritegnil toli škodljivi provincijalizem, ljubosumnost odhodnikov raznih gimnazijev pa pomanjkanje in nejedinost pevcev: običajne Prešernove
? /II. slavnosti ni bilo. Vpisovanje za vstop v „Slov." in v „Glasb. Matico" je prenehalo. Število navzočnih članov se je bolj in bolj krčilo — in kriza je došla v maju do vrhunca. Tedaj je trebalo poseči do zadnjega sredstva:

26./V. „Ker je radi preteče draginje mnogo vseučiliščnikov Dunaj zapustilo, sklene zbor suspendovati delovanje društveno po predlogu predsednikovem za bodoči letni tečaj."

IX.

Letni tečaj.

Delovanje društva je za ta tečaj zastalo, ker je je zbor suspendoval od maja do oktobra.

X.

Zimski tečaj.

29./X. Prva skrb odborova na jesen je bila, da pomore „Sloveniji" na noge. — Spretni t. č. predsednik jur. Ferjančič je ukrenil, da se priredi sijajen zabaven večer mladoslovenskim poslancem Nabergoju, Pfeiferju, dr. Razlagu, dr. Vošnjaku in Winklerju na čast takoj v prvih dneh novembra.

12./XI. Mnogo občinstva se je nabralo. Poslanci so prišli do zadnjega, prvi mej njimi Andrej Winkler. „Velebit" in „Russkaja osnova" sta zastopala slovansko dijaštvo.

Predsednik je nagovoril družbo, za njim so govorili v pevskih odmorih še Nabergoj, dr. Razlag, prof. Stritar, prof. Šuman, jur. Tavčar pa dr. Vošnjak. Govor zadnjega segel je vsem navzočim do srca:

„Videli smo, da mladina, učeča se v tujih mestih, kjer je prodrla ideja svobode uže davno v javnost, nam od dne do dne bolj odpada, ker zna, da vlada pri nas za vsem še vedno mračnjaštvo. Da se to dalje ne zgodi, da ne izgubimo naše inteligencije, vzrasle iz naroda, zaradi ultramontanskih domoljubov, zapisali smo si na naš narodni program znak sedanjega veka: svobodo, kar nam je vstvarilo sicer starih sovražnikov, a dovedlo nam še več mladih prijateljev.“

Takisto so vzbudile občo vznešenost besede dr. Razlaga:

„Mladež, nastopivša na naša mesta, odbacni nas, kadar boš videla, da ne delamo s prepričanjem v prid slovenskega naroda — in odstopili bodemo! Zmirom pak stoj na braniku zoper tiste, ki bi radi svojo domeno iz našega slovenskega naroda napravili za svoje sebične namene.“

Po trinajstih mesecih so se vršile zopet volitve. Zasluženi doslejšnji predsednik je dobil do malega vse glasove. 9./XII.

O skupinah se je jelo zopet govoriti v zboru le v predrugačeni obliki: Na željo phil. Detelje naj bi bila beletristiška vsem skupna, ostale tri naj bi se delile po fakultetah. Večina pa je zavrgla stari načrt z novo zasnovo vred.

Sveti večer prerojene „Slovenije“ je dal društvu na predlog jur. Višnikarja novega častnega člana, dr. J. Vošnjaka, pa je tudi obvestil člane o prerani smrti superintendenta Knafflove ustanove, dobrotnika našemu dijaštvu, dr. Suppantschitscha. Poslej so se podali „Slovenijani“ krog bratskega „Velebita“, da tamkaj proslavé božičnico. 24./XII.

V novem solnčnem letu je doživelo društvo prvo ostavko odbora in sicer radi spora s pevci: predsednik je odstopil. Na njegovo mesto je bil izvoljen phil. Schreiner. V isti seji je zbor sklenil, „da se imajo v prihodnje v zapisniku opustiti vse pristranske opazke“, ker mnogič provajajo razprtije mej člani, kakor je uprav ostavka pokazala. 1874. 16./I.

Ko se v društvu zabava in književno delovanje vender le nista hotela razviti, se je stavil predlog, da se ima ustanoviti odbor, ki bi skrbel za zabavni del sej. Večina je, uvažujé neizvršnost jednakih naredb, odklonila ta nasvet. 7./II.

Boljša usoda je zadela misel predsednikovo, da se zasnuje humoristiški list. Phil. Endlicherja so imenovali začasnim urednikom. 21./II.

Mej tem se je bila odločila v zbornici konfesijonalna debata, in slovensko dijaštvo je spoznalo potrebnim, da se zahvali svojim poslancem.

14./III. Nad 200 ljudij se je zbralo v Philippski dvorani. Naši državni poslanci so bili navzoči. Društvo „Velebit“, „Ruskaja osnova“ in komaj osnovano dalm. „Jedinstvo“ so posetili „Slovenijo“. Predsednik phil. Schreiner je pozdravil skupščino, jur. Tavčar pa je govoril navdušen „slavnostni govor.“ Za njim so govorili še dr. Celestin, dr. Monti, Nabergoj in dr. Razlag. Ubrano petje je zaključilo lepo manifestacijo v splošno dobro voljo. Le mal konflikt s policijo je živahnost v nekoliko motil!

XI.

Letni tečaj.

2./V. Policijsko ravnateljstvo si je zapomnilo slavnost prejšnjega tečaja ter je izrazilo odboru radi nje pismeno svojo nezadovoljnost, zajedno pa je zažugalo z razpustom o prvi ponavljajoči se priliki. Ob volitvah je bivši predsednik phil. Schreiner ostal na svojem mestu.

Humoristiški list seveda zopet ni zagledal belega dne, in urednik se je poslovil v humoristiškem pismu od svojega „koša“.

Phil. Endlicher je nasvetoval v isti seji shod zastopnikov vseh jugoslovanskih društev za osnovo vzajemnega društva po uzorcu preminolega „Juga“. Podpiral pa ga je član po lastnem izreku še nevešč dobre slovenščine, „ki je vzbudil občo nevoljo izjavljajoč, da barbaričen narod, kakor je slovenski, nima prihodnjosti, ako ne popusti jezika.“ No, jur. Tavčar ga zavrne v občo zadovoljnost in predlaga „prehod na dnevni red“, ki se takoj sprejme.

7./VI. Najvažnejše delo poletnega odbora, izlet društva se je po dveletnem premoru vsled prizadevanja phil. Hubada prav povoljno izvedel na progi obdunavski s povratkom preko Klosterneuburga.

12./VII. „Vabilo na utvorjenje zagrebčkoga sveučilišta“ se je vsprejelo z velikim oduševljenjem in je zbor sklenil, da se o zadevi posvetuje na posebni izredni seji.

14./X. Društvo je končno določilo, da žrtvuje vse društveno premoženje — 25·39 gld. v namen zastopništva pri otvorilni slavnosti. Pooblastilo pa je svojima zastopnikoma phil. Schreinerja in Lilka.

XII.

Zimski tečaj.

Ob volitvah v dvanajstem tečaji s početka ni bilo najti kandidata za. predsedniški stol: vse se je branilo in že izvoljeni jur. Gogola je odklonil čast. Nato se je dal voliti jur. Slanec. 4./XI.

Novi predsednik je podal skupščini o Prešernu in njegovih ljubih zanimivo poročilo, o katerem zapisnik poroča:

„Srce se nam je topilo radosti, ko smo čuli zgodbo, da je k g. Pogačniku prišla ženska, rekoč mej drugim: Jaz sem žena Vašega največjega slovenskega pesnika Prešerna. Ti ženi se pravi Ana Jelovšek, rodila je Prešernu dva otroka: Franceta in Ernestino. Franceta je uže v 8. letu smrt ločila od matere in sestre, ki še živite na Dunaju v popolnem siromaštvu, a ta skrivnost ni se vedela do dandanes. — Prsa so se nam radosti širile, ko smo našli dragi dragi Preširnov zaklad. Rudolf je bil otrokom oskrbnik. Gosp. predsednik nam je tudi prebral doslej še nenatisnjeno Prešernovo pesem za Kastelica.“

Zbor je sklenil takrat, da se vest začasno zamolči. — Pač pa zapisnikar ondaj ni mogel molčati o drugi zadevi, omenjajoč: „Tukaj niti nečem spominjati žalostnih katastrof, do katerih večkrat pride mej Kranjci, Goričani in drugimi Slovenci“ . . . . . .

Isto je bilo prouzročilo, da je bilo stališče predsednikovo toliko težko, da ga ni nihče hotel vsprejeti. Pa člani so kazali ondaj dobro voljo, in vabilu odborovemu k spravi se je odzvalo 31 članov.

Slavnost je bila pred durmi. Pevovodja jur. Gross se je obilo trudil s pevci pa tudi z moledovanjem za pevsko sobo pri vseučiliškem konzistoriji. Le blagajnica je bila prazna, ker se je ves imetek izročil poslancema za Zagreb. 18./XI.

No, poslanci so obljubili zbrati do 60 gld. Tauberjev lokal je dobil odbor z ugodnimi pogoji. Godba se je naročila. Tako je dovršil odbor vse priprave, vender je naznanil, da dá ostavko takoj po dovršenem slavlju. 1./XII.

Pri slavnosti je bilo občinstva vse polno. Vsi slovenski državni poslanci in zastopniki vseh akad. društev so bili navzoči. Domovina je poslala nad 20 brzojavnih pozdravov. Predsednik je pozdravil goste, jur. Ferjančič pa je deklamoval Stritarjevo, nalašč za ta večer zloženo pesem: „Prešernova oporoka“. 12./XII.

19./XII. Učinek slavnosti je bil tolik, da se je izročilo 225 gld. 30 kr. gpdč. Ernestini Jelovškovi. A odbor je ostal mož beseda in pri novi volitvi je zasedel stol phil. Terstenjak. Bivšemu predsedniku in pevovodju jur. Grossu je izrekel zbor „z velikim navdušenjem in ploskanjem“ prisrčno svojo zahvalo.

Kljubu sijajni slavnosti je stalo društvo na slabih nogah, gmotnih, v celem je imelo 14 gld. — dolga!

V onih dneh je spremilo društvo slavnega Tovačovskega, saj so bili vsi pevci člani slov. pev. društva, do gomile in položilo nanjo venec.

24./XII. Sveti večer je našel „Slovenijane“ zopet v lepi slogi. Predsednikov nagovor, jur. Kavčičevo berilo pa petje so povzdignili svečanost večera.

1875. „Pravila“ so bila po novem letu vrhovni zakon v dru-
2./I. štvu in vsaka prva pa tretja sabota v mesecu naj bi se bila posvetila odslej „Sloveniji“.

Predlog phil. Vrhovca, da „si društvo omisli list, v kateri bi se pisali spisi, ki se mislijo brati pri društvenih večerih in se tako osnuj časopis, v kojem se hranijo proizvodi društvenikov“, našel je veliko odobravanje.

25./I. Takoj v prihodnji seji se je nasvetovalo, da se nadaljujejo berila in uvede kritika, in da se berila spisujejo v skupno knjigo, vender se ni nič določnega ukrenilo: „politika“ je posegla vmes in razdrla vse zasnove.

V istih urah se je izreklo društvo v svoji večini po govorniku phil. Detelji:

„Ako se izkaže častni ud Slovenije v časih nevarnostij brezsrčnega in ne stoji na braniku svojega naroda, potem je dolžnost akad. mladine, da prva obsodi ona tako postopanje, da ona, up in nada svojega naroda, pokaže svojo nevoljo.“

V posledici te izjave se je predložilo, da se izbriše iz vrste častnih članov isti, kateri je s svojim počenjanjem člane prvi opozoril na to njih pravico in dolžnost. Več članov je zapustilo prostor, in obči vihar je razrušil sejo.

13./II. Dr. Razlag se je na to zahvalil na časti in odložil svoje mesto. K prihodnji seji so došli Rusini in Hrvatje, in poslednji so naprosili pevce v imenu „Velebita“ k svoji slavnosti. Zbor jim je takoj ugodil. Za isto pa je pevovodja jur. Gross, ka-

teremu se je hotelo zabraniti glasovanje, reklamoval svoje članstvo. „Povsodi po vseh listih o slavnosti bil sem imenovan na prvem mestu in slavljen, a ker vsled nemarnosti tajnikove nisem bil vpisan v zapisniku članov, nočete mi priznati“, tožil je jur. Gross. Zbor mu je na te besede priznal brez ugovora članstvo.

XIII.

Letni tečaj.

Pri novih volitvah je ostal, kakor se je bilo že uvadilo, predsednik zimskega tečaja phil. Trstenjak na svojem mestu. 24./IV.

V blagajnici je bila ondaj svota 1 gld. 80 kr.! Arhiv se je bil le malo pomnožil, a še tega je hotel razdati radodaren član, „ker je itak nemogoče, da bi tedaj Slovenija svoj arhiv imela.“ 15./V.

Načrt izletu tekom tečaja ni izostal, samo da je pal, „ker se faktično takošni doslejšnji vsakokratni sklepi itak izvršili niso.“ 5./VI.

„Ak. spolek“ je društvo povabil na vseslovansko besedo dne 15. junija, katere so se „Slovenijani“ udeležili v velikem številu. Nikakor se pa niso odzvali vabilu k skupni čitalnici brez knjižnice in časopisov „radi slabega plačevanja članov in prevelikih stroškov.“ 3./VII.

V isti seji je objavil predsednik na interpelacijo jur. Kavčiča glede zasramovalnega dopisa v nekem slovenskem listu, da je poslal „pojasnilo in popravilo“ v smislu gesla:

„Ime „„slovensko““
Sveto Tebi bodi,
Ne srami ga,
Sramiti ga ne daj!“

Častni član „Slovenije“ Josip Stritar je naznanil ondaj v društvu, da „bode njegovo dolgo počivajoče pero zopet slovenski omiki posvečeno“ in stavil prošnjo „na slovensko omladino, naj ga v tem podpira“: „Zvon“ se je imel preroditi in častno to vabilo je vse dijaštvo vzprejelo oduševljeno.

Zadnje delo poslavljajočega se odbora pa je bilo, da je nabral še precejšnjo svoto za bedno rajo hercegovsko in na avstrijska tla pribegle ranjence. 16./X.

XIV.

Zimski tečaj.

30./X. Število članov v društvu je bilo v tem tečaji precej naraslo, vender se jih volilne pravice ni poslužila niti polovica. Predsednik je postal jur. Kavčič na geslo: „Sloga — čast društva!“ Prvi sklep zborov je bil, da se Kopitarju položi
2./XI. venec s trakovi na gomilo. Nad pol stotine Slovencev se je zbralo ondukaj, dijaki-pevci pa so zapeli dve nagrobnici, akopram je policija petje prepovedala: prepoved se je bila namreč zakasnila.

13./XI. Odborove sklepe in predloge je zastopal v zboru odslej poseben „poročevalec“, ki je zajedno nadzoroval čitanja v sejah in sprejemal objave predlogov tri dni pred sejo.

Tudi je nasvetoval odbor, da se za vsako sejo vsaj jedno vprašanje socijalnega, znanstvenega ali leposlovnega značaja obravnava in se „ad hoc“ nastavljajo posebni poročevalci. Večina v društvu je odklonila izvršitev, češ, da „Slovenija“ ni govorniški klub in bi taka naredba „propad društva prouzročila“. Na zunanje pa je društvo razvilo mogočno agitacijo ob volitvi v odbor „Krankenverein-a“, kjer so zmagali na filozofski fakulteti sami Slovani, mej njimi trije Slovenci, phil. Bizjak, Kos in Širok, na juridiški dva Slovana, njih jeden jur. Pukl, in na medicinski dva.

Nov duh je zavel mej dijaštvom, kakeršnega je nedostajalo že cela tri leta: Sloga se je vrnila v „Slovenijo“, in nek dopisnik omenja: „Strašljivca v celem ni številu.“

7./XII. Ko se je natančno poizvedelo, da Stritar v mesec dneh odveže svoj „Zvon“, je veselje zavladalo v vseh dijaških krogih, in društvo je sklenilo, da počasti svojega Stritarja potom deputacije in komersa, kajti po besedi phil. Vrhovca „so dijaki prvi, ki so poklicani pravo navdušenost in udanost pokazati.“

16./XII. V istem času se je „Slovenija“ udeležila in sodelovala pri posvetovanjih za prireditev „elite-plesa“ na korist v Avstrijsko pribeglim Hercegovcem in odposlala v dotični odbor jur. Simčiča in Štajerja. Stvar se je poslej seveda razbila.

1876. Ozirajoč se na zapisnik, ki je le prečesto osebnostim služil,
14./I. je ukrenil zbor, da se „le kar je nedvomno jedrovitega vsprejema vanj iz govorov posamnih govornikov.“ Končno se je

tudi naročilo odboru, da tudi na tehniki nabija odslej vse društvene objave.

Stritarjeva beseda je prav lepo uspela. Občinstva je bilo premnogo in mej njimi tudi slovenski drž. poslanci. Vsa slovanska akad. društva so bila zastopana. Govor predsednika jur. Kavčiča pa izborno slovensko petje sta izredno ugajala 4./II.

V onih dneh se je potegnilo društvo pri kranjskem deželnem odboru, ki je bil določil, da bi kranjski dijaki po dovršenih ukih ne uživali več dobrot pri „Krankenvereinu", za „restitutio in integrum" in je zajedno poslalo ugovor proti temu odloku. 11./II.

V ustanovnem odseku za „Slov. akad. pev. društvo" so zastopali zbor sprva jur. Gross, Pukl in Štajer. Poslej pa se je akad. mladina zlila z že obstoječim „Slov. pevskim društvom".

Vedno nasprotovanje je provzročilo, da je v isti seji predsednik odstopil. Nezaupnica nasprotnikom in trikratna zaporedna volitev ga niso odvedle od prvotnega sklepa. Novi odbor pa je bolehal ves čas kratkega svojega vodstva. „Poslano" v „Primorcu", kateri je neistinito poročal o besedi Stritarjevi in o predsedniku, je bil prvi njegov čin. 23./II.

Ker je tajnik kmalu odstopil in ni bil nikak odbornik voljan, da se podvrže temu poslu, se je zgodilo, da je bil tajnikom iz skupščine voljen kar „per acclamationem" jur. Št. Lapajne. 11./III.

Koncem tečaja je zadela „Slovenijo" teška izguba, ker je njen častni član dr. K. Lavrič umrl. Društvo je tudi sklenilo, delati na to, da se jame nabirati za spominek rajnemu velmožu.

XV.

Letni tečaj.

Novi predsednik phil. Vrhovec je proglasil ob nastopu, da „hoče obračati svojo pozornost sosebno na slovstveno polje". Žal, da so nekaterniki na ljubav nemškim gostom zapeli neko nemško napitnico in tako uvedli tudi ta tečaj v društvo kal razpora. V prihodnji seji je obnovilo društvo skoro pozabljeno čast „pevovodje" in jo podelilo phil. Orožnu. 8./V. 17./VI.

Poletni izlet se je izvršil — z ozirom na željo Stritarjevo — na Sophienalpe.

V tem je predsednik nasvetoval, da se priredi za počitnice shod v Ljubljani, češ, da bi se s tem povzdignilo društveno dobro ime. Manjšina pod vodstvom phil. Šumi-ja pa ga je zavračala. Posredovalen nasvet phil. Kosa, da se priredi neoficijelen, zabaven shod, je našel povoljen odmev, in „Slovenija“ se je jela dogovorjati o tem z Graškimi veliko-
28./VI. šolci. Ti so bili zadovoljni in so takoj prosili za vzpored. Ker je vabil uprav v istem času odbor na Janežičevo slavnost, se je sklenilo agitovati zanjo in odposlati deputacijo. Za to pa se je shod preložil na „bodoče leto“.

Ker so se ponovljeno nemškim gostom na ljubo pri zabavnih delih sej pele nemške pesni, je stavil jur. Pukl predlog „da se nemških pesmij ne sme prepevati v društvu“. Večina pa je predlog upropastila.

7./VII. Koncem akad. leta se je namenilo društvo, da izda almanah, ki bi ga založili slov. velikošolci. Misel se sicer ni uresničila, a mej dijaštvom je odtlej vedno klila.

27./X. Po završenih počitnicah je dobila „Slovenija“ čestitko Črnomaljcev, ker se je z drugimi akad. društvi v bran postavila „madjarskim divjakom“, ki so v onih dneh iz peštanskega vseučilišča poslali Abdul Kerim-paši, zmagovalcu nad bednimi Hercegovci, v darilo Hunyadov meč.

V isti zadnji seji je društvo še pooblastilo odbor, da stori potrebne korake, da društvo dobi akademiški naslov.

XVI.

Zimski tečaj.

14./XI. Prva seja v novem tečaji je prinesla iz domovine starega gosta. Prof. Šuklje je užgal z govorom, čegar smisel je bil: „Varujte se slepega materijalizma!“ srca vseh navzočnih. — Predsednikovo mesto je zasel phil. Trstenjak, čegar prva skrb je bila, da priredi „pod utisom“ preminolega večera še „slavnostno sejo“.

Pred svojim odhodom v domovino so posetili „Slovenijo“ še drž. poslanci. „Grof Barbo je v svojem govoru razvil slov. trobojnico in dejal, da rdeča barva pomeni ljubezen do naroda, modra zvestobo in stanovitnost in bela čistost in značaj“, dr. Vošnjak pa je povdarjal slogo mej strankami v narodu napram skupnemu sovražniku.

Bodoča seja je prinesla društvu zopet ostavko: Kakor 16./XII.
vedno, tudi v onih časih niso zahajali vsi slov. vseučiliščniki v „Slovenijo“ in so se celo nekako demonstrativno izločevali, akopram „Slovenijani“, od vsake skupnosti z ostalimi. „In ravno taki vpijejo zoper naše društvo in na vse kriplje zabavljajo, na mesto da bi v „Slovenijo“ zahajali“. Društvo je trpelo v tem, a stanovito je držalo svoj doslejšnji odbor in ga volilo soglasno.

Vender je zbor moral vsled teh neugodnostij že skle- 1877.
njeno slavnost opustiti in se tako izneveriti starim tradicijam. 13./I.

Pevovodje v tem času ni bilo, mnogi člani sami pa niso niti toliko poznali potrebe jednotnosti in sloge v društvu, da bi opustili v javnih listih dopise o „ubogi Sloveniji, ki je začela pojemati“. Zabavni deli radi tega niso bili dobro obiskavani. Phil. Šumi je s požrtvovalno neutrudnostjo skrbel v prvi vrsti, da se niso do cela opustili.

Ta beda je trajala le kratek čas. Zavednost članov je 8./III.
položenje kmalu zboljšala. Že v zadnji seji tečaja se je videlo, da skupščina ozdravlja najhujših bolečin, ko je jur. Štajer dal na prevdarek nasvet, naj bi se nabirale narodne-dijaške pesni in se zložile še take, ki nimajo napeva. Zbor je z veseljem pozdravil to misel in premnogi so jeli nabirati „narodno blago“.

XVII.

Letni tečaj.

Predsednikova volitev je pokazala, česa želi „Slovenija“: 28./IV.
izvrstni stoloravnatelj minolih „zabavnih delov“ phil. Šumi je zasedel prestol. Žalibog je tudi on moral jadikovati o „slabi
disciplini“ članov, ki niti „vstopnine nočejo plačati“, in da „se 12./V.
Slovenci malo brigajo za svoje društvo ter na sejo jako redko i neredno zahajajo ter prosil, naj bi udje obiskavali sejo z večim navdušenjem i večo marljivostjo.“

Naslova „akad. društvo“ še doslej ni imelo, „ker bla- 2./VI.
gajniške razmere niso bile v popolnem redu.“

Društveni izlet se je to leto izvršil na občo zadovoljnost 10./VI.
v Döbling. Slovanska ideja pa je dovedla v tem do shoda dunajskih dijakov vseh slovanskih narodnostij. Dvorana je bila pre- 15./VI.
napolnjena akademiške mladeži. Vzpored je bil do cela glasben,

in tudi Slovenijani so se ga z dvema četverospevoma udeležili; govorilo se ni, tem glasnejše sta pa bučala „Naprej"! in „Hej Slovani!"

7./VII. Mala praska s policijo ni izostala: spis „Premišljevanja o vojski", kateri je hotel čitati phil. Zavadlal, se ji je videl „nevaren". Dovolila ga je zato stoprv v tej seji, akopram je že dvakrat preje stal na dnevnem redu.

13./X. Zadnji zbor je še zapovedal odboru, da priredi večer na čast Kopitarju, na gomilo pa se mu položi venec. Izvolil je tudi sedem članov v rediteljski odbor za slavnost.

XVIII.

Zimski tečaj

20./X. Zimski odbor pod predsedništvom jur. Štajer-ja je
1./XI. prevzel nalogo o prireditvi Kopitarjevega komersa. Drž. poslanci, rektor dr. Zhisman in mnogobrojno došli Hrvatje, Srbi, Slovaki, Čehi in Rusi so častili spomin učenjaka-velikana. Dr. Lenoch, „Velebičan" Pliverić, „Zoraš" Štefanović in Čeh Pražak so navdušeno govorili. Številni brzojavi iz domovine in iz Hrvatske so pomnožili slovesnost. Slovenijani so se pokazali na sijajen način zopet jednič v javnosti in tedaj prvič s svojim pevskim „geslom", katero je zložil na besede phil. Detelje bivši „Slovenijan" dr. Fr. Gross.

„Um beseda oznanuje,
V pesmi srce se začuje",

je donelo neštevilnokrat po dvorani v čast navzočnemu skladatelju.

2./XI. Drugi dan je šlo nad 40 slov. velikošolcev na gomilo Kopitarjevo.

8./XI. Vspeh te svečanosti se je pokazal najbolj v tem, da se je tekom tečaja število članov potrojilo: od 38 članov letnega tečaja se je povzdignilo število na 110, na najvišje število, katero je „Slovenija" kedaj dosegla! Tudi seje so oživele in po 60 članov je dohajalo k njim. Gmotno položenje društva se ni za las zboljšalo, pač pa se je v tem času videlo, da hočejo vsa nasprotstva v društvu in izven njega potihniti. A to je bila varka!

26./XI. Nekaterniki so se čutili na komersu žaljene, in v domovino je odšel oster dopis, ki je kmalu zagledal javnost v

„Novicah“. „Čast Slovenije je hudo prizadeta, ker se ji podtikajo namere nemoralnosti kot izvajanja iz humorističkega spisa“ — je moral konstatovati podpredsednik phil. Orožen, ko je otvoril izredno sejo. Štiri dolge ure je trajala razburjena debata. Obče prepričanje je izrazilo soglasno razkačenost nad dopisom.

December je prinesel običajni Prešernov večer, ki se je 8./XII.
tako odlikoval, „da v analih tega društva nima njemu jednacega“. — Občinstva se je kar trlo v dvorani Krischkejevi na Kostanjevici. Društvo so počastili mej drugimi drž. poslanci, vojaški atašej ruskega poslaništva in sicer navadni stalni gostje „Slovenije“. Da je policija nekaj toček črtala, to je bilo v onih dneh v navadi.

1878.
Razpor se je bil po novem letu polegel. Prešernov večer 12./I.
je podrl zadnje pomisleke. Močni pevski zbor se je vežbal pod vodstvom pevovodje phil. Kosovelja. — „Edinost“, ki je takoj s početka jela brezplačno prihajati društvu, je ustvarila v istem času prvo podlago društveni čitalnici.

Na predlog predsednikov je društvo izvolilo v isti seji soglasno častnim članom Josipa Jurčiča.

Odbor je smatral svojo nalogo dokončano in je hotel 9./II.
sedaj odložiti svojo oblast. Večina pa, ki je imela izredno zaupanje vanj in sosebno v predsednika, ga je preprosila, da je opustil svojo misel.

Še jednič je stari odbor priredil vesel zabavni del s 5./III.
šaljivimi prizori, sviranjem na citre in petjem na „pustni večer“.

XIX.

Letni tečaj.

„Slovenija“ si je pridobila tekom jednega tečaja s svo- 11./V.
jimi pevci ono častno ime, katero je uživala v prvih časih. Zopet so prosila druga akad. društva njene pevce k sodelovanju pri njihovih slavnostih, in „Zora“ je celo podarila v zahvalo pevovodji phil. Kosovelju lepo palčico glasbovodko. Slovenija pa je sotrudniku pri Kopitarjevem komersu, opernemu pevcu draždanskemu, rojaku Krašovicu poslala krasen „album“.

Finančno stanje se je ojačilo in „Slovenija“ je štela že par desetakov „aktiva“. Tem lažji je bil posel novo-

voljenega predsednika jur. Rolle. Član društva, konservatorist Krisper je dobil v istem času za svojo pesem „zmagovalna himna Plevne“ od ruskega carja pohvalno pismo.

9./VI. Novi odbor je počel takoj delovati za izlet. Ker so bile prijateljske razmere ondaj z „Zoro“ velike, sta priredili društvi na nedeljo o Duhovem skupen izlet po parobrodu do Kahlenberga in odtod peš v Grinzing.

19./X. Vojna, ki se je bila razvnela in v glavnem tudi že završila v Bosni in Hercegovini, je vzela mnogo slov. velikošolcev iz stolice na jug. Ran in boleznij, katere so od tam odnesli, jim ni bilo možno odvzeti, pač pa je denar marsikomu, ki se je vrnil v domovino, pomogel, da si olajša gorje. Zbor je zato soglasno sklenil, „da deluje z vsemi močmi za društvo, ki se je na vseučilišči sestavilo, da pomore iz bojišča vrnolim se vojakom.“

XX.

Zimski tečaj.

7./XI. Po burni volitvi je zmagal v tej jeseni kot predsednik phil. Hostnik. Na to je „Slovenija“ pohitela, da dostojno počasti sedemdesetletnico dr. Janeza Bleiweisa, in imenovala ga je na predlog odborov častnim členom. Nameravani komers pa je policija „radi narodno-politične barve“ prepo-
19./XI. vedala. Drd. Krsnik je zastopal „Slovenijo“ pri poklonu slovenskih društev v čast starini „prvakov“.

V istem času so se vrnili zmagonosni „Bošnjaki“, ka-
7./XII. tere je društvo z odušev1jenjem vzprejelo.

Pozivu člana techn. R. Poznika k sodelovanju pri „almanahu slovanske mladine dunajske“ se je odzvalo precej „Slovenijanov“. Poslovnik, ki se je bil „izgubil“, sta pa jur. Lapajne in Lenarčič na novo izdelala in pomnožila na §§ 61. Zbor ga je večinoma brez debate vzprejel.

21./XII. Tedanji predsednik je na to odstopil, češ, da „so nezadovoljni ž njim, da nima časa in ne more zastopati.“ Odbor v celoti je ostal, na izpraznjeno mesto pa je stopil jur. Lenarčič, ki je bil že prej pokazal precejšnjo energijo.

1879. Radi ponavljajočih se nedostatkov v upravi je uvedel odbor „legitimacijske liste“. Pevci so šli tudi to leto pomagat Srbom

na njihovo svetosavsko slavnost. Takisto se je udeležilo društvo korporativno pravoslavnega sv. večera.

Vsled premnogih nemških dopisov, prihajajočih na društvo, je zbor odločil, da se je ravnati po priličnih razmerah in kljubu hudi debati ni sklenil nikacega vodilnega načela. 18./I.

Ker je bil ta tečaj zadnji v prvem desetletji, je slavilo društvo svojo desetletnico z „besedo“. Slavnostni odbor je vse uredil, da se je beseda čim lepše proizvedla. Naši državni poslanci, obili gostje vseh dunajskih slovanskih krogov in vsa slov. akad. društva so posetila „Slovenijo“, čestitajoč ji k prvemu spomenskemu prazniku. 4./II.

Pustni večer tega leta pa se je radi osebnih prepirov mej člani samimi pa tudi z nečlani slabo proizvedel. V istem času si je namreč več slovenskih velikošolcev osnovalo svoje „literarno društvo“, „ki naj bi mu bil namen: gojiti slovensko slovstvo in se vaditi v vedi in umetnosti, izimši politične tendencije“. „Prišlo je na vseučilišče tedaj ravno nekaj novincev, ki so imeli talent in kazali veselje za delo na slovstvenem polju.“ Prvi predsednik društvu je bil phil. Trstenjak. Novo društvo se je napovedalo s spomenico, natisnjeno v „Sl. N.“ in jo razposlalo z vabilom vred do rojakov. „Ali kakor že menda mora to biti: malo, jako malo podpore in vzpodbude je tem težnjam dohajalo iz domovine. Hvalo ve povest le S. Gregorčiču, Fr. Levcu, Jos. Marnu, Fr. Miklošiču, J. Navratilu in Jos. Poklukarju.“ ?/II.

Petindvajsetletnica poroke cesarjeve je vzbudila v društvu sosebna pozornost in delavnost, vender je bilo še v tem času tako malo društvenikov na Dunaji, da je seja, ko so se vzprejeli predlogi o proslavi, in sta poverjenika jur. Jurtela in med. Pavlič odšla na posvetovanje v „Slov. Besedo“, bila nadalje nesklepčna. 11./III.

XXI.

Letni tečaj.

„Slovenija“ se je častno udeležila slavnostnega pohoda ob petindvajsetletnici vladarjevi in pri slovanski adresi. Cesarjevo zahvalno pismo je društvo vzprejelo z uprav frenetičnimi živio-klici. 9./V.

V spomin desetletnice društvenega obstoja je podelil zbor osnovateljema, za društvo mnogozasluženima profesorjema Fr. Levcu in Fr. Šukljeju na predlog phil. Zavadlala častno članstvo.

Stari predsednik, ki je bil voljen v prvi volitvi tudi za
24./V. ta tečaj, je odklonil volitev; na to so se glasovi zjedinili na phil. Zavadlala.

Nabijanje plakatov na tehniki, ki je bilo izostalo, ker so bili le po trije tehniki člani društva, se je zopet uvedlo.

4./VI. V 21. tečaji se je prvič zgodilo, da je predsednik preklical društveno sejo in jo preložil na poznejši čas in to iz važnih vzrokov: Hrvatje so vabili pevce, da sodelujejo pri „Velebitovi" slavnosti Preradoviću na čast. A sloga mej njimi ni bila velika: „Družtvo Hrvatskih tehnika" je zahtevalo, da Slovenci ne sodelujejo in da se vzame v slavnostnem odseku
14./VI. predsedniku „Slovenije" glas. Zbor je na to sklenil, da nikakor ne sodeluje, pač pa ni prekinil zveze z „Velebitom".

1./VII. Vsled prošnje prof. J. Marna je poslala „Slovenija" na predlog jur. Volčiča dva odbornika k dvornemu svetniku Miklosichu, da urgujeta izdajo Kopitarjevih malih spisov k 100letnici Kopitarjevi

16./X. Tudi to leto ni izostalo tveganje za pridobitev „akad." naslova. Ker je ministerstvo svoj negativni odlok obrazložilo s tem, da niso bili vsi društveniki l. 1879. akademiki, sklenil je zbor z vsemi proti jednemu glasu „prenarediti pravila tako, da smejo biti člani le dijaci visokih šol."

XXII.

Zimski tečaj.

28./X. Društvo se niti v jednajstih letih ni moglo povzdigniti do stalnega „budgetnega" presežka. Tč. predsednik jur. Pukl je imel tedaj precej dela napram težkemu stališču nasproti „literarnemu društvu", ki je samo z jedno nogo stalo v društvu. Najboljše sredstvo, da se preprečijo vsakeršna nesporazumljenja je bila pač prireditev slavnostij, na katere bi vsi članovi svojo pozornost obračali.

8./XI. Ko so v istem času došli ljubljanski Kuhnovci na Dunaj v garnizijo, jim je poklonilo društvo ob prihodu venec na zastavo.

Malo pozneje se je izvolil slavnostni odsek za slavnost nepozabnemu Prešernu na čast. Komers se je završil najčastneje. Vsi slovenski državni poslanci, častništvo Kuhnovcev in akad. društva „Bukovina“, „Omladina“, „Zora“, „društvo hrvatskih tehnika“, „Velebit“, „Sič“, „Ognisko“ in „Akad. Lesehalle“ so posetili ta večer. Tedanja ljubljenca dijaštva, prof. Šuklje in dr. Vošnjak, pa jur. Lenarčič Majaron, Pukl in so se oglasili z govori. Pevci pod vodstvom phil. Orožna in jur. Pirnata so izpolnili ostali večer ter zapeli tedaj prvič društvu posvečeno „Zagorsko“ od skladatelja Jahode-Krtinskega. 22./XI. 3./XII.

Notranje delovanje društveno se je pomnožilo s „pravnim odsekom“, kateri je takoj početkom imel 15 članov in v istem tečaji še poslej 3 seje. Pravila so sestavili jur. Gregorič, Lenarčič in Volčič, prvi predsednik je bil jur. Pukl, tajnik jur. Schweiger. 11./XII.

1880.

Tudi se je sklenilo, da se ustanovi društvu nova vrsta članov, ki bi se imela nabirati iz „olikanih“ Slovencev sploh, in to naj bi bili „podporniki.“ Nadalje naj bi smeli redni člani ostati velikošolci še 5 let po završenih študijah, kakor je po daljši ostri debati slednjič obveljalo. 17./I.

V odbor za prireditev koncerta v podporo stradajočim Istranom je poslalo društvo tri zastopnike: phil. Orožna, jur. Pirnata in Pukla. 21./II.

Na predlog jur. Pukla je zbor sklenil, da se ustanovi knjižnica, in se izvoli pododbor treh članov: jur. Jurtela, Majaron in acad. Sežun, kateri je hotel shranjevati prve knjige. Ta odbor se je sicer še tekom tečaja razšel, knjižnica pa je bila zagotovljena.

V uredništvo almanaha, kateri so hoteli izdati tedaj skupno vsa slov. akad. društva, sta bila voljena techn. Poznik in jur. Majaron.

V istem tečaji se je porodila misel skupnega izleta s „Triglavom“ na Severnik. Zbor je izvolil v to šestorico rediteljev.

Zadnji mesec pred Veliko nočjo je društvo priredilo še zabaven večer sodelovalcem pri Prešernovi besedi izven „Slovenije“ in razposlalo „Prošnjo“ za podarjenje knjig v društveno „knjižnico“. 6./III.

XXIII.

Letni tečaj.

24./IV. Doslejšni odbor je ostal na vsestransko prošnjo na svojem mestu. Po prvi seji v novem tečaji je „Slovenija“ izpolnila žalostno dolžnost, da je spremil nenadno umrlega phil. Josipa Karlina, jednega najdelavnejših svojih članov, na grob in mu podarila venec.

5./V. Bodoča seja je donesla društvu „spomensko knjigo“ — darom jur. Volčiča —, ki je odslej hranila v polletnih poročilih določno in krepko orisano ogrodje društveni povestnici. Poleg nje pa je na predlog jur. Lenarčiča velelo društvo odboru, da sestavi iz časnikarskih poročil „izrezani letopis“.

Žal, da je ista seja prouzročila izstop sedmorice, katera se ni hotela ukloniti resoluciji vseh ostalih članov, ki so povodom ondašnjega razpora v „Slovenski Matici“ sklenili:

„Slovenija“ izreka kot zastopnica slovenskih vseučiliščnikov svoje priznanje g. dr. I. Tavčarju za njegov govor v seji 2. aprila „Slovenske Matice“, v kateri je tako krepko branil naš jezik zoper ono trpinčenje, ki ga mora prestati vsled poezij Jov. Koseskega in indirektnega sodelovanja slavnega odbora „Slov. Matice“.

Nasprotniki so tedaj obračali: „Čakajmo, da odmrjo sedanji društveni gospodarji, potem nastopimo mi, a sodbe izreči — nikar!“ Večina pa je obrnila, da ne kaže čakati, akopram je s tem provzročila odstop svojega predsednika.

12./V. Kljubu temu razporu se je izvršil društveni izlet, kakor dotlej še nikdar. Duhovo je zvezalo v Mürzuschlagu ob Severniku slovenske „Dunajčane“ in „Gradčane“. „Slov. pevsko društvo“, „Sokol“, „Akad. spolek“, „Ognisko“, „Sič“, „Tatran“, „Zora“ in „Slovanska Beseda“, Hrvatje in Bolgari so spremili „Slovenijo“, „Hrvatska“, „Srbadija“ in „Prokop“ pa „Triglava“ k slavnostnemu shodu.

„Sloveniji“ poklonjena nova Foersterjeva „Pobratimija“ in jur. Pirnatova „Na planine“ sta orili druga za drugo. Poleg govorov predsednikov obeh društev, jur. Pukla in phil. Požarja, so razvneli sosebno govori prof Šukljeja, jur. Majarona, pa zastopnikov: Bolgara Radoslavova, Poljaka Weinhausa, Hrvata Neumana, Slovaka Buchte in Čeha barona O. Pražaka.

26./V. Malo poslej je proslavilo društvo dvanajstletnico svojega obstoja. Odstop predsednika je prouzročil nadomestne volitve.

Petkrat zapored so oddali društveniki svoje glase, predsednika le ni bilo. Zato so neprijetno vznemirjeni društveno vodstvo poverili podpredsedniku jur. Majaronu in odložili volitev za bodočo sejo.

V teh dneh je društvo izgubilo že druzega člana v istem tečaju. Phil. Andreja Kopača, ki je hitre bolezni preminul. 5./VI.

Novi predsednik, phil. Zavadlal, ki je namestil tedaj odstopivšega jur. Pukla, je takoj dobil važen posel, da varuje čast in ugled društva nasproti „Akad. Lesehalle". Slovenci so ondaj še vedno radi zahajali v nemškujoče to društvo in do 70 njih je bilo članov. Ker je nemško-narodna preširnost rastla od dne do dne, je bilo stališče Slovencev čim dalje težje, in ko je isto „mejnarodno" društvo čestitalo slovitemu Nemcu Machu, sta poslala „Akad. spolek" in „Slovenija" protestni brzojavki. Ta razpor je še uglobil prepad mej Slovenci in večino v „Akad. Lesehalle".

Koncem tečaja je zbor uredil knjižniški red in odpustil z zahvalo dotlejšnji knjižniški odbor in poročevalca o knjižnici jur. Volčiča in jur. Pukla. Sklenil je, da preustroji pravila in zaukazal, še pred počitnicami je uložiti. Najvažnejši spremembi sta bili, da se je imetek po slučajnem razpustu ali razidu društvenem odločil „Dramatiškemu društvu" in se je preglednikom priznalo obširno nadzorovalno pravo. 22./VI.

Za istim je društvo žalovalo še na tretjem pokopu. Umrl je bivši častni član dr. J. Razlag. Društvo je izrazilo svoje sožalje potom brzojavke in z vencem.

Pri tisočletnici slovenskega obrednega jezika je „Slovenija" častno sodelovala. „Slov. literarno društvo" pa je s pomočjo Radivoja Poznika razpisalo nagrado 60 gld. za najboljši spis o cirilici in glagolici. — Došel je samo jeden, a še ta ni bil vreden nagrade. 27./VI.

V počitnicah je društvena deputacija prisostovala Kopitarjevi slavnosti v Repnjah in veselici mariborskih dijakov na Ptujem.

Predno se je skončal tečaj, je uvideča potrebo končne pridobitve akad. naslova, volila pododsek trojice jur. Babnika, Gregorina in Volčiča —, da čim preje uredi vso zadevo. 23./X.

XXIV.

Zimski tečaj.

1./XI. V prvih dneh se je zbrala desetorica pravnikov in vzdramila skoro zaspali „pravni odsek“. Smoter te prenovljene skupine je bil, da čita postave v slovenskem jeziku, da poroča o novo izišlih knjigah in da pospešuje predavanja, bodi si izvirna, bodi si prevedena. Dekan juridiške fakultete dr. A. Menger je dovolil seminarno dvorano za shode odsekove. Po marljivosti tajnika jur. Babnika pa tudi drugih članov se je odsek v tečaji osemkrat sešel.

6./XI. Kljubu toliki marljivosti po nekodi je vender bilo društvo primorano kmalu poslej, da „izreka obžalovanje, da ima takega člana v svoji sredini, ki napada njeno čast, in da je slovenski list, ki take dopise vzprejema.“ Odbor, na čelu mu predsednik jur. Volčič, je tedaj kar najboljše hotel, da takim neprilićnostim v okom pride.

20./XI. Načrt pravil je prav rigorozno odstranil vsa prava neakademikov v društvu in vzel ustanovnikom pa podpornikom aktivno volilno pravo, določil članarino rednih članov na 1 gld. v tečaju in mej društvene dohodke uvedel tudi prebitke veselic od l. 1881. naprej.

4./XII. Ker je v tem času „Akad. Lesehalle“ znova jela zatiravati slovanske člane in je še celo pri profesorjih gineval oni pomirljivi duh, katerega so kazali še štiri leta preje, moralo se je pričeti delati na to, da si Slovani uredé svojo čitalnico. Uvažujoč to dejstvo, je sklenila „Slovenija“ na predlog jur. Babnika soglasno sledečo resolucijo:

„Dogodki, ki so se vršili med dunajskimi dijaki v zadnjem času, posebno od dne do dne naraščajoča ošabnost nemškega dijaštva, ostentativno naglašanje nemškega značaja viših šol, dokazuje potrebo društva, ki bi naj bilo središče za vse dunajske slovanske dijake ter je dostojno zastopalo nasproti svetu. „Slovenija“ kot zastopnica slovenskih velikošolcev na Dunaji izreka: da se ozirom na nujno potrebo takega središča ne more tačas svetovati snovanje novega društva, nego misli, da se vse to doseže, ako vstopijo slovanski dijaki skupno v „Akad. spolek ve Vidni“ ter upa, da bodo to storili ne samo vsi njeni udje, nego vsi slovanski dijaki na Dunaji.“

8./XII. Prešernov večer v dvorani hotela „Zillinger“ je pokazal, da si je društvo priborilo častno mesto mej dunajskim dijaštvom. Predsednik poslanske zbornice grof Coronini in z

njim vsi naši drž. poslanci so posetili društvo. „Akad. spolek", „Bukovina", „Družtvo hrv. tehnika", „Tatran", „Zora" in „Austria" so poslali obilo svojih članov. Oduševljeni govori prof. Šuklje-ja, dr. Vošnjaka, srbskega kongresnega poslanca iz Karlovca, Štefanovića, poljskega zgodopisca Blažowskega, Rusa Dudikiewicza so se vrstili z lepimi pesmimi, katere je zbor z znano sigurnostjo izvajal pod vodstvom jur. Pirnata.

Srbsko akad. društvo „Zora" je na Prešernovem večeru 21./XII.
sprožilo misel, da bi se mesto vstopa v „Akad. spolek", ki je „pre-češki", osnovalo novo skupno društvo. Dasi je „Slovenija" sklenila znano svojo resolucijo in jo priobčila vsem bratskim društvom, je vender bodoči zbor vstregel vabilu in odposlal jur. Babnika, Majarona in Volčiča v skupni odbor, da ugodno uravnajo stvar. „Akad. spolek" pa je v tem mej šestere svoje odbornike bil že izvolil dva Slovenca, jur. Babnika in phil. Murka, pričakujoč obči pristop vseh „Slovenijanov".

Poroke cesarjevičeve se je udeležilo društvo z adreso, katero je naročilo v zvezi z drugimi slov. akad. društvi, „Romanio Jŭno" in „Austrijo". Nemška akad. društva, na čelu jim njihov „D. Oe. Leseverein", se niso zmaknila ob isti priliki.

V notranjem društvenem življenji je zavladal takrat duh, ki je hotel, „da ni dosta, da bi se samo popivalo in popevalo". Poleg pravnega odseka in knjižnice naj bi „Slovenija" 1881.
še isti tečaj dobila tudi „literarni odsek". Večina je začasno to misel opustila, da se ni zrušilo premirje z „literarnim društvom".

Namestništvo je v tem pravila odbilo, društvo pa je 15./I.
uložilo utok na ministerstvo. Položenje društva se je v tem boljšalo od dne do dne: knjižnica je rastla vsled obilih darov od seje do seje za 20 do 40 knjig. Blagajnica tudi ni trpela pomanjkanja, znak temu slavnosten večer Vodniku v spomin.

Pri svečanostni seji so bili poleg obilih gostov akademikov 5./II.
in polnoštevilnih domačinov navzočni zopet slov. državni poslanci pa častništvo Kuhnovcev.

Berilo jur. Babnika, petje pod vodstvom društvenega pevovodje Jiřik-a pa govori: drž. poslanca Kluna, jur. Gregorčiča, Pukla, Volčiča in slovanskih zastopnikov so zasegli vzpored lepega večera, kateremu je došel tudi pozdrav bogoslovcev iz „bele Ljubljane".

12./II. Vseslovanska čitalnica, radi katere se je razpravljalo deset celih tednov, se je bila v tem razbila, ko Poljaki niso bili za ruski poslovni jezik, ker je Hrvate bodlo vodstvo na strani Srbov in ker so Čehi agitovali za svoj „Akad. spolek".

1./III. Na notranje razmere to ni uplivalo, marveč se je društvo še bolj utrdilo. Agr. Oblak je prečital v zadnji seji v imenu tovarišev resolucijo, katero je zbor z veseljem in zadoščenjem pozdravil:

„Ker se agrikultura od leta do leta razvija in za nas Slovence, sploh pa za južne Avstrijce vedno večjo važnost dobiva, ustanovijo slovenski agronomi tukajšnje višje agron. šole v akad. dr. „Slovenija" nov odsek z imenom „agronomski odsek", kjer bi se agronomski, naravoslovski in tudi tehniški predmeti v slovenskem jeziku predavali in kritikovali."

Že v decembru so se pogovarjali agronomi, da ustanove poljedelski odsek. V februvariju pa so se poprijeli znova te misli in na shodu 28. i. m. sklenili, da izvedo svojo namero.

XXV.

Letni tečaj.

7./V. Nemilo je dirnula „Slovenijo" tužna vest, da je preminul jeden prvih njenih sinov, Josip Jurčič. Venec na gomili slavnega književnika je pričal o sožalji društva. Inače pa je zbor veselo gledal na preminuli tečaj, ki je završil toliko narodnega dela v društvu, da se je odborovo poročilo odročilo še na drugo sejo in je odbor dobil stoprv koncem druge seje svoj zasluženi „absolutorij".

16./V. Pri isti seji se je prigodom spora radi zapisnika pokazalo zajedno, da stari poslovnik ne velja, in večina v društvu je odločila v sicer neopravičenem glasovanji — proti jasnim določbam poslovnika. Delavni predsednik jur. Pukl je o tej priliki sestavil že tretjič odbor.

Proslava društvene trinajstletnice se je prav obnesla. Mej slovanskimi akademiki je došlo precej Rusov od „Bukovine", ker so v onih dneh bili nekateri „Slovenijani" pristopili k njeni čitalnici, ž njimi je došel ruski vseučiliški profesor Kurbatov iz Moskve k slavnostni seji. Kakor tri leta preje, je tudi iz te obletnice izšel časten član. Tretjega v krogu ustanovnikov dr. J Celestina so vzprejeli na predlog jur.

Majarona soglasno med „nesmrtnike“. Slavljenec se je brzojavno odzval z zahvalo: „veseleč se tem bolj, ker vem, da Slovenci nismo bili, odkar se zavedamo, nikoli za ozkosrčno plemensko sebičnost ter so naši najboljši možje vedno jasno znali, da je v naprednem slovanstvu naša moč.“

Na splošno željo in prigovor slov. akad. društev je „Slovenija“ pričela za Slovake, ponesrečene v St. Martinu Turočanskem, opetovano nabirati doneskov. — Izlet na ponedeljek o Duhovem se je izvršil po Dunavu v Greifenstein, kjer se je številna slovenska kolonija prav dobro zabavala. 4./VI.

V čast Cirilo-Metodijske slavnosti v Rimu je priredila „Slovenija“ svečano sejo. Zajedno je odbor poslal v Rim staroslovensko brzojavko. Na južnem kolodvoru pa se je poklonila društvena deputacija češkim in poljskim rimskim potnikom, oziroma njihovima vodjema nadproštu Stulcu in prelatu Stojalovskemu. Končno se je udeležilo društvo slavnostne maše, katero je priredilo „Slovansko pevsko društvo“, da počasti spomin naših blagovestnikov. 2./VII.

Neki „intermezo“ o priliki svečanostne seje je poslej provzročil, da je sedmorica „Slovenijanov“ izstopila iz društva in potom „poslanega“ opravičila ta svoj čin. Odgovor seveda ni izostal, vendar se je spor, kakor skoro vedno, po počitnicah polegel.

„Agronomski odsek“, ki je imel tedaj že svojo drugo sejo, je postavil na mesto začasnega načelnika agr. Kramerja predsednika forest. Kraigherja. Tudi „pravni odsek“ se je sestavil in volil predsednikom jur. Babnika, tajnikom jur. Hudovernika. — 9./X.

„Treba pa je tu še omenjati malomarnosti slovenskih dijakov, ki pripuščajo, da se vse brez njih opravi, in kakor skušnja zadnjih let uči, se je res marsikaj brez njih zgodilo“, navaja še zapisnik, ko omenja, da „Krankenverein“ ne vzprejema več članov na račun deželnega zbora kranjskega.

Po dolgi, burni debati je na to ukrenil zbor, da naprosi dež. odbor za letno podporo 50 gld. v korist kranjskim dijakom, pa da poskrbi društveni odbor obnovitev stare pogodbe mej „Krankenverein-“om in kranjskim dež. odborom.

XXVI.

Zimski tečaj.

5./XI. Novovoljeni odbor, na čelu mu jur. Babnik, je vestno nadaljeval težko borbo radi„ Krankenvereina", pa tudi poskusil utrditi gmotno položenje njegovo, kajti blagajnica je bila „suha". Da ni bilo v preminolem tečaji primanjkljaja, se je bilo zahvaliti požrtvovalnemu blagajniku, phil. Štritofu, ki je nedostatek pokril iz svojega žepa.

Ker društvo še ni imelo svojih mestnostij, je naročil zbor na predlog jur. Volčiča odboru, „da se pogodi s kakim slov. dijaškim društvom za znižani vstop v njegovo čitalnico in da poizve skrajne pogoje."

22./XI. Odbor se je na to kar najhitrejše sporazumel z „Akad. spolkom", v čegar odboru je bil Slovenec jur. Šušteršič, da pristopi „Slovenija" kot podpornica „Akad. spolka" s 5 gld. in sme zato svoje knjižniške omare postaviti v njegovo čitalnico.

6./XII. Tembolj je delalo društvo za Jurčičevo slavnost, za katero je tudi Boris Miran poklonil svojo pesen „Jurčiču v spomin". Dvorana pri „Stadt Wien" v Josipovem je bila za mnogobrojno občinstvo skoro da premala. Slov. drž. poslanci, cele gruče dijakov in najodličnejše dunajsko občinstvo je počastilo slavlje. Koncert, pri katerem sta sodelovala kot slavnostni govornik dr. J. Vošnjak, kot solist na gosli pa Kochanowski, se je dobro izvršil in donesel 56 gld. za „Jurčičevo ustanovo". Kakor vsikdar, tako je mladina tudi tu pokazala svojo oduševljenost v pravem času: obstanek ustanove, katero je nabiral „notranjski odbor", na čelu mu bivša „Slovenijana" I. Gruntar in J. Resman v Logatci, je bil zagotovljen.

14./XII. V tem je zadela „Slovenijo" bridka izguba: oče slovenskega naroda, dr. J. Bleiweis — častni član društva, pa redni član drd. Jos. Mašek, jeden najnadebujnejših akademikov slovenskih, sta preminula. Društvo je onega častilo z dragocenim vencem, tega s smrtovnim listom v „Sl. N."

24./XII. Na sveti večer se je zbralo društvo k zabavnemu večeru, drugi dan pa se je udeležilo številno Vereščaginovega komersa.

1882.
14./I. Malo poslej je ukrenil zbor, da priredi „Vodnikovo besedo" na prid pomnoženju društvene knjižnice, ker se posojilno izdajanje 60 nakaznic po 50 kr ni prav povoljno obneslo.

Lepo število odlične gospode in mnogobrojni zastopniki akad. društev: „Akad. spolka", „Bukovine", „Ogniska", „Tatrana", „Zore", pa ravnokar ustanovljenega „Zvonimira" so počastili „Slovenijo". Nagovor predsednika jur. Babnika je obsezal razpravo o Koroški v slovenski zgodovini. 6./II.

Pevci pod vodstvom jur. Pirnata in gpca. Mila Šumanova in prof. dr. Glaser kot solista — prva na glasoviru, drugi na citrah z lokom — so si stekli obče pohvalo. Nasledujoči govori prof. Šumana, zastopnikov vseh slov. narodnostij, pa „Slovenijanov" so se vrstili s številnimi pesmimi.

Deželni odbor kranjski je v tem posredovanjem častnega člana dr. Vošnjaka ugodno rešil prošnjo društva in ponovil pogodbo s „Krankenverein"-om za početek bodočega leta — Odbor je predložil po svojem „stalnem poročevalcu", phil. Šolarji prenarejena pravila zboru, kateri jih je brez vsakeršnega ugovora vzprejel „en bloc". 11./II.

Pustni večer je obhajalo društvo to leto sosebno slovesno: berilo phil. Štreklja in šaljiva loterija, prirejena po acad. Veselu in jur. Pollaku, so vzbudili obče pozornost. 4./III.

Vojna na Krivoščijane je zahtevala tudi od naših akademikov novih žrtev in vsikdar domoljubna „Slovenija" je poslala svojega predsednika, da jo zastopa v „akad. pomožnem komiteji." Tej skrbi se je pridružilo koncem tečaja še nabiranje doneskov za „Narodni Dom".

XXVII.

Letni tečaj.

Pravila „Slovenije" niso imela sreče. Dasi so bila previdno prenovljena, namestništvo jih je odbilo, odbor poletnega tečaja pa je uložil utok na ministerstvo. Knjižniški pododsek je sestavil v tem za knjižnico prvi zapisnik na listkih. „Agronomski odsek" je bil mej zimo zamrznil in pomlad ga je vzela. Tudi pravni odsek je živel le še po predsedniku jur. Babniku. 6./V.

Na predlog predsednikov je sklenil zbor efektno loterijo na 1500 srečk po 20 kr. s 100 dobitki. Vadljanje naj bi se izvršilo do 1. jul. Devet delov dobička bi pripadalo knjižnici, deseti pa „Narodnemu Domu". Zbor je vzprejel ta načrt, 17./V.

odbor se je pa potrudil, da je kar najpreje zbral dobitke ter predložil sklep finančnemu ravnateljstvu nižeavstrijskemu, da ga potrdi. No, „komora“ je bila neizprosna in tudi na opetovano prošnjo je ostala ob svojej prepovedi.

23./V. Prav posrečil se je izlet s „Tatranci“ v Požun, kjer se je slovenska kolonija dunajska prvič znašla na ogrskih tleh s požunskimi Slovaki.

3./VI. Mladi „Zvonimir“, ki je spremljal tedaj društvi, se je ponudil kmalu po tem za skupno „čitalnico“. Mnenja o tem vabilu so bila različna, in so nekateri zahtevali občeslovansko, drugi pa vsaj jugoslovansko čitalnico. Končno je ukrenil zbor na predlog jur. Babnika z dodatki jur. Mahkovca in forest. Arha:

„„Slovenija“ stopi v dogovor z „Zvonimirom“ glede ustanovitve skupne čitalnice in izreka ob jednem svojo iskreno željo, da „Zvonimir“ povabi tudi „Zoro“ k posvetovanju o ustanovitvi skupne čitalnice“.

20/VI. Predsednik jur. Volčič je ondaj nasvetoval shod vseh slov. velikošolcev v Ljubljani na sledeči podlagi: V Ljubljani se sestavi glavni odbor, na Dunaji in v Gradci pa naj bi bila pododbora. Na dnevnem redu naj bi stali razgovori: 1.) o kartelu vseh slovanskih akad. društev, 2.) o slovenskem šolstvu s sosebnim ozirom na srednje šole in 3.) o stališči slovenščine mej drugimi slovanskimi jezici. Ker se zbor zbog mnogih spreminjevalnih nasvetov ni mogel zjediniti, je odločil, da se obravnava nadalje o predlogu predsednikovem in o onem jur. Babnika, da se shod vrši pri Gospi Sveti, „kot zgodovinsko-imenitnem mesti.“

5./VII. V isti seji je izvolilo društvo po predlogu jur. Pukla goriškega slavca, č. g. Sim. Gregorčiča svojim častnim članom. Načrt o čitalnici je dospel mej tem že do konkretnejših oblik s sklepom:

„Slovenija“ daje odboru oblast, da sklene z drugimi slovanskimi akad. društvi pogodbo zaradi skupne čitalnice. Donesek „Slovenije“ k stanarini ne sme prekoračiti svote 40 gld. za poluletje; odpoved je javiti 3 mesece in 14 dnij prej. Stanovanje sme biti le v notranjem mestu“.

Pač pa je propal predlog, da se udnina na tečaj poveča na 1 gld. Tudi sta propadla nasveta glede shoda slov. velikošolcev in na to je dal odbor ostavko.

Odstopivši odbor je slednjič prodrl s posredovalnim predlogom, da se v Ljubljani priredi zabavni večer na čast slov. velikošolcem potujočim k jamski slavnosti v Postojino. Kljubu temu se je nadaljeval razpor po listih. In še poslej je obravnava o ljubljanskem shodu provzročila tolik odpor, da je novoizvoljeni predsednik stoprv po drugi volitvi zmogel. 10./VII.

Mej počitki je razvnetost ponehala, in „Slovenija“ je združena nastopala pri Jurčičevi slavnosti v Muljavi in pri otvoritvi katedrale Strossmayerjeve v Djakovem.

Drugi predsednik v tečaji, jur. Pukl, je še dosegel koncem tečaja, da je kranjski deželni odbor končno uredil zadevo s „Krankenverein“-om; goriški pa ni ničesar dovolil. 21./X.

XXVIII.

Zimski tečaj.

Borba za pravila še ni prenehala in ministerstvo notranjih stvarij je zadnji utok odbilo. Pri volitvah je z večine ostal stari odbor na svojem mestu. 11./XI.

Po nasvetu phil. Štritofa je zbor sklenil, da se imajo nabaviti vsi časniki, listine in dela, v katerih se nahajajo spisi, poročila ali kakeršne koli vesti o društvu, njegovem delovanji, njihovih slavnostih in izletih. Ali pa se imajo vsaj zapisati njihovi naslovi, številke in čas v „spomensko knjigo“.

Predlog jur. Rohrmana, da uvede društvo trobojne trakove kot skupni znak, se je začasno preložil. Ta važni korak, kateri je imelo storiti društvo s tem, je našel mnogo nasprotnikov, še več pa pristašev. Na priporočitev jur. Babnika, da se s takim korakom „ustvarijo garancije proti temu, da društveniki ne bodo s slabim obnašanjem društvo na vnanje kompromitovali“, se je načelno vprašanje vzprejelo. Tudi je društvo ukrenilo, da zopet vstopi v volilno borbo pri „Krankenverein-u“. 25./XI.

Običajna Prešernova slavnost, ki se je praznovala pri „Stadt Wien“, je združila vse dunajske slovanske kroge. Izmej državnih poslancev so došli grof Harrach in slovenski zastopniki, izmej slovanskega dijaštva društva: „Akad. spolek“, „Bukovina“, „Ognisko“, „Spolek českych mediků“, „Sicz“, „Ta- 6./XII.

tran“, „Zora“ in „Zvonimir“, iz učenjaških krogov pa vseučiliška profesorja Suzanowicz iz Moskve in Vasilij Vasilijević iz Petrograda Pevski zbor je proizvel svoje zbore pod vodstvom Jiřikovim; gpc. Šumanova, prof. Glaser in jur. Hudnik so sodelovali kot solisti. Nagovor predsednika jur. Pukla in slavnostni govor jur. Majarona sta popolnila „oficijelni del“. „Stol“ pa se je zaključil stoprv po številnih govorih gostov in domačinov.

16./XII. Ker so bili ponehali v zadnjem času „zabavni deli“ sej, je phil. Murko nasvetoval, da „odbor skrbi za primeren in reden zabavni del v vsaki društveni seji“. Zbor je tej misli takoj pritrdil in odboru naročil, da jo izvrši čim prej.

1883.
15./I. Prihodnja seja je bila nesklepčna in le zanimljivo berilo prof. Glaserja je rešilo iz zadrege odbor, iz katerega so bili mej tem štirje odborniki izstopili.

3./II. Poslej je sicer res še zbor vzprejel odborov „dodatek k poslovnemu redu, o blagajnici in hranenji denarjev“, a postopanje predsednikovo, „kateri niti na zahtevo ni konstatoval natančnega števila glasov“, je pomnožilo nezadovoljnost z odborom.

Miklošičeva sedemdesetletnica se je v tem približala. Ker je odbor le molčal, je stavil jur. Babnik predlog:

„Ker se priredi Miklošičeva slavnost v Ljutomeru, zasnuj društvo pododbor petorice, ki razmišljuj, kako bodi slovensko dijaštvo zastopano v Ljutomeru, in stopi z jednakim graškim pododborom v „Triglavu“ v dogovor. Ob jednem razmotrivaj tudi proslavo sedemdesetletnice dné 20. novembra t. l. na Dunaji“.

15./II. Odbor je smatral ta predlog kot nezaupnico in je takoj odstopil. Po dolgi debati, polni prošenj, rotenja, obžalovanja, i. t. d. je ostal odbor, preustrojil se in popolnil z novimi člani.

Iste dni je namestništvo izjavilo, da treba pravila radi dostavka o trakovih vrniti — in odložilo s tem skoro dve leti trajajoče potrjevanje zopet za jeden tečaj.

28./II. V zadnji seji je še nasvetoval odbor, da se načrt jur. Babnika spremeni tako-le:

„Društvo se v Ljutomeru slavnosti oficijelno udeleži, priredi na Dunaji slavnosten komers in bakljado, slavljenca imenuje častnim članom, sestavi adreso vse slovanske akad. mladeži pa „album“ vseh bivših in sedanjih slušateljev“.

Zbor je ugodil tej želji in odobril načrt.

Prof. Ch. Legerju, ki je ondaj v „Bibliotheque universelle“ priobčil laskav spis o Slovencih „Laybach et le peuple slovene“, se je sporočila na predlog jur. Majarona pismena zahvala. Častnemu pevovodju g. Jiřiku pa je društvo poklonilo ta večer prstan „v znak priznanja njegovega domoljubnega in trudapolnega delovanja.“

XXIX.

Letni tečaj.

Ker je trebalo završiti v najkrajšem času vse priprave za Miklošičevo slavnost, je zbor društveno vodstvo poveril phil. Murku, obljubljenemu slušatelju slavljenca. 21./IV.

Sprememba društvenih pravil je tudi v tem poletji vzbujala krv, in stališče poročevalca večine, jur. Babnika, je bilo kaj teško. Končno se je sklenilo v spornih vprašanjih po nasvetu tega poročevalca, da smejo biti velikošolci člani le do absolutorija, na predlog poročevalca manjšine jur. Šušteršiča pa, da bode društvo nosilo trakove. 5./V.

„Literarno društvo“ je one dni preminulo in podarilo svojo knjižnico posestrimi „Sloveniji“, 70 gld. imovine pa Jurčičevi ustanovi. Kar se je bilo porodilo, je delalo kljubu vsem oviram pridno; a starejši so odhajali, novih pa ni bilo. Zato je društvo v maji l. 1883 prestalo. „Lit. društvo“ zasluži, da se omenja v književnosti. Spisalo je mnogo in marsikaj je priobčenega v dunajskem in ljubljanskem Zvonu, v „Kresu“ in „Slovenskem Narodu“. Člani so se zbirali dva- do trikrat na mesec in obravnavali vselej po več različnih beril in razprav. Društveni predsedniki tekom štiriletnega njegovega obstanka so bili: phil. A. Trstenjak, med. J. Jarec, phil. Hubad in jur. D. Majaron. 19./V.

„Slovenija“ se je pripravila, da to dedščino častno nastopi, odredivša po nasvetu phil. Zavadlala, da oddajaj odslej vsak čitatelj v sejah svoje berilo kritiku v presojo. 1./VI.

Drugi dan je priredila večina društvenikov navadni izlet o Duhovem v Mödling-Hinterbrühl-Baden, kateri se je po prizadevanji jur. Božiča, šegavega „tajnika zabavnih delov“, kateremu je društvo nadelo naslov „slovenskega rapsoda“, kaj dobro obnesel.

16./VI. Miklošičeva slavnost je zavzemala bolj in bolj pozornost vsega slovenskega dijaštva. „Slovenijan" jur. Pollak je vodil shod delegatov akad. društev. Žalibog so se pokazali že tu prvi znaki razpora mej udeleženci. „Zora" se je sosebno zavzela za slavnost, „Zvonimir" pa je sklenil, da se je ne udeleži.

Ta žalitev slovenstva ni ostala brez nasledkov, in odločnejša stranka v društvu je zahtevala na usta jur. Homana, „da se začasno pretrgajo vse zveze z „Zvonimirom", dokler društvo ne dobi zadoščenja." Večina pa je odločila s „prehodom na dnevni red."

Zadnji pojavi te ogorčenosti pa so se polegli stoprv jeseni.

Mej počitnicami je predsednik društva napisal brošurico „Miklosich in Hrvatje", na kateri mu je vladika Strossmayer čast ital. „Slovenija" se je Ljutomerske Miklošičeve slavnosti udeležila tudi po deputaciji, na čelu jej phil. Murko.

24./X. Konec tečaja je prinesel dolgo zaželjeno potrdilo prenarejenih pravil. Dodatek, kateri je bilo treba prideliti poslovniku radi trakov, se je vzprejel soglasno. Sedaj je „Slovenija" imela podlago, na kateri se je mogla popeti nadalje, razširiti svoj delokrog in ustvariti slovenskemu velikošolcu res pravo ognjišče in središče: svojelastno čitalnico.

XXX.

Zimski tečaj.

7./XI. Odkar so se društvena pravila potrdila, je vse mislilo, kako bi se pospešilo društveno delovanje na vnanje, pa tudi na notranje. Društveni odbor, kateri je ostal za zimo na svojem mestu, se je trudil najprvo, da društvu pridobi kavarno s čitalnico.

14./XI. Teden dnij poslej je vzprejelo društvo „Cafè Tischler" kot društveno kavarno. Tu je „Slovenija" tudi nastanila začasno svojo knjižnico in čitalnico.

V isti seji je predsednik razdelil prvih osemnajst društvenih znakov mej člane in vzprejel odslej običajno častno obljubo, da traku ne bodo omadeževali.

Na predlog predsednika je ondaj izvolilo društvo Fr. vit. Miklosicha soglasno svojim častnim članom

Malo pozneje se je v metropoli avstrijski praznovala sedemdesetletnica tega moža. Slovani so jo praznovali na dostojen način v dvoranah „Gartenbaugesellschaft“. Miklosich sam je došel burno pozdravljen. Predsednik skupnega slavnostnega odbora, v katerem sta bila tudi Slovenca phil. Murko in jur. Triller, privatni docent dr. Leczejewski ga je ogovoril v slovenskem jeziku in mu izročil zlat lavorov venec s proslavo in napisi slov. akad. društev „Slovenija“, „Bukovina“, „Akad. spolek“, „Sicz“, „Tatran“, „Ognisko“ in „Zora“, pa velik album s preko stotimi fotografijami Miklošičevih učencev s slovenskim posvečenjem. „Slovenija“ pa mu je o tej priliki poklonila krasno diplomo častnega članstva. Operni pevec Wachnian, pijanistinja gpc. Zwieřina, dvorni operni pevec Broulik in goslar Kochanowski so proizvajali samostalne točke, katerim se je pridružilo „Slov. pevsko društvo“ pod vodstvom An. Al. Buchte z Ipavčevim: „Kdo je mar?“. 24./XI.

Po vzporedu je zapustil slavljenec dvorano, občinstvo pa je še ostalo pri komersu. Najeta je bila godba, in petje in govori v vseh slov. jezikih so bili na dnevnem redu. Prva napitnica je bila odmenjena slovanski vzajemnosti, druga pa cesarju. Za vsakim govorom se je pela slovanska pesem.

Brzojavk je došlo do 200 iz vseh slovanskih pokrajin, mej njimi 41 iz domovine, katera je za to slavnost subskribovala veliko svoto 239·10 gld.

V decembru je počastilo društvo kar najlepše svojega 12./XII.
Prešerna. Drž. poslanci, vse dunajsko slovensko razumništvo, zastopniki slov. akad. društev pa ruski gost prof. Suzanowicz so posetili zborovo sejo. Stol je ravnal priljubljeni predsednik zabavnih delov zadnjega petoletja agr. Kraigher, jur. Bilc pa je vodil petje.

V bodoči seji se je društvo naročilo na „Kres“, „Zvon“, 19./XII.
„Pravnik“ in „Vienac“ iz prve, na „Sl. Narod“ in „Slovan“ pa iz druge roke; nadalje je naprosilo še 16 listov za brezplačno pošiljanje. To je bilo prvo berilo „Slovenijine“ čitalnice!

Miklosich se je po novem letu zahvalil društvu. Žalibog **1884.**
še niso bile razmere nasproti Hrvatom urejene in stoprv sedaj 19./I.
se je volil v seji, ki naj bi bila tajna, po nasvetu jur. Homana odsek 3 članov, ki bi medsebojne razmere uredil in poiskal

zadoščenja. Določili so se jur. Dolenec, Homan in Makovec v dotični odsek.

23./I. Nadaljno postopanje v tej zadevi je odpadlo, ker je zbor ovrgel poročilo odsekovo in izrazil odboru zadovoljnost.

6./II. Na svečnico se je izvršila dražba dobitkov ostale efektne loterije, zajedno se je obračunila Miklosicheva slavnost ter se založilo od prebitka 88·71 gld. glasom novih pravil 50 gld. v „glavnico".

Na podlagi novih pravil spremenjeni poslovnik, obsegajoč 69. §§., je zbor vzprejel soglasno.

V zabavnem delu iste seje je poročal „slovenski rapsod" jur. Božič o ustanovitvi „zabavnega odseka" in „humoristiško-ekonomiški-političkega časopisa" pod njegovim glavnim uredništvom.

8./II. Turgenjevega slavnost, pri kateri so poleg „Bukovine" in „Slovenije" sodelovala še ostala slov. dij. društva, se je završila v dvorani „Gartenbaugesellschaft" prav sijajno. Na stotine ljudij, mej njimi slov. državni poslanci, ruski legacijski svetnik dr. Fonton in generalni konzul Gubastov, pa kneginja Urusova, je posetilo akademijo. „Slov. pevsko društvo" pod vodstvom An. Al. Buchte, dvorna operna člana, Bianca Bianchi in Broulik, pa pijanistinja Stěpanova so sodelovali pri koncertu. Poslej se je vršil živahen komers, pri katerem se radi prepovedi sicer ni govorilo, temveč pa se je pelo.

20./II. Politiška vzrujanost, ki je bila zavladala v onem času po vsej Kranjskej vsled znanih nasprotstev mej „radikalci" in „vladnimi možmi", se je zanesla tudi na Dunaj in provzročila v društvu razmišljanje o izreku ranjega dr. Razlaga. Temu se je pridružila še negotova vest o izreku: „Kaj so meni mar prazne mošnje slovenskih študentov?", katerega je bajè bil izustil nekdo društvenih častnih članov. Po nasvetu med. Marolta je jel zbor obravnati o zadevi po podatkih jur. Mahkovca in Šušteršiča. Akopram je bila velika večina za nasvet, vender društvo ni bilo jedino v formalnem postopku in je izročilo razsodbo tega prepira društvenemu sodu.

5./III. Prof. Šuklje pa, ki je o stvari poizvedel po dopisih v listih, je nato pisal odboru:

„Občutljivost ni bila nikdar moja slaba stran in mogel bi se tolažiti z besedami nemškega pesnika: „Schnell fertig mit dem Wort ist die Jugend“, vender me muči misel, da bi utegnil, akoravno po nedolžnem, kaliti mir v društvu, kateremu sem bil ustanovitelj in za katero se zanimati gotovo ne bodem nehal. Prejmite torej blagovoljno mojo izjavo, da se sam odpovem dostojanstvu častnega člana ter izstopim iz društva „Slovenija“.

Na predlog med. Bleiweisa je sklenilo društvo, da pro- 12./III.
slavi svojo petnajstletnico svečano na Dunaji. Ker večina s tem ni bila zadovoljna, je nasvetoval njen poročevalec jur. Mahkovec akademijo, ples in komers v Ljubljani in izlet na Bled v treh dneh. Razprava se ni skončala, kajti „pri celi zadevi provzročilo je vedenje nekega člana veliko razburjenost, tako da je bil predsednik primoran. sejo razpustiti.“

Koncem tečaja še se je poslovila „Slovenija“ od prof. dr. 9./IV.
Glaserja z odhodnico v dvorani „Slov. Besede“.

XXXI.

Letni tečaj.

Graški „Triglav“ je osorej hotel izdati slovenski almanah 7./V.
skupno s svojo posestrimo „Slovenijo“. Ker razmere niso bile ugodne, se je moral ta načrt odložiti na boljše čase.

Duhovi so bili še precej razvneti, in volitve so se vršile težavno; jedini kandidat, agr. Kraigher, komaj izvoljen, se koj odpove in izstopi. Na to vzprejme volitev jur. Thuma.

Ker je novi predsednik kmalu odpotoval, kandidovala 21./V.
je večina zopet agr. Kraigherja, kateri pa častnega mesta ni prevzel. Stoprv pri četrti volitvi izide po nagovoru jur. Kušarja soglasno voljen kot predsednik jur. Triller. Novi odbor se je jel pogajati takoj z „Akad. Spolkom“ in z „Bukovino“
o zasnovi skupne čitalnice izven kavarne. Jur. Rozina je tedaj 28./V.
priporočal, da odpošlje društvo na posvetovanje dva delegata, ki stavita pogojem, da se najme stanovanje blizu vseučilišča za manj nego 160 gld. stanarine za stranko na leto.

Izlet, katerega je „Slovenija“ po prizadevanji med. Dere- 17./VI.
nija priredila o Duhovem, se je bil proizvedel prav udobno preko Greifensteina, Hadersdorfa in Kierlinga v Klosterneuburg. Več „starih hiš,“ pa tudi nekaj „Zorašev“ se je pripeljalo popoludne za izletniki, katere je posetil prof. dog. bogoslovnice, oeg. kan. o. Peterlin.

2./VIII. Razgovor radi čitalnice je preminul brez vsakeršnega uspeha, ker je manjkalo dobre volje in ker ni bilo denarja. Zato je društvo natisnilo 200 prošenj za podporo in jih razposlalo listom in posameznikom v domovini.

11./X. Povodom slavnostnega otvorjenja novega vseučilišča se je udeležila tudi „Slovenija" vseh svečanostij, ki so bile tem sijajnejši, ker jih je počastil s svojo prisotnostjo presvitli naš cesar. O tej priliki je društvo zastopal z znakom jur. Rahnè.

Koncem tečaja je razvnela precej razbujenosti še jednič brzojavka, odposlana dijaški veselici v Sevnico, ker je bila politične vsebine in ni izražala nazorov večine.

28./X. Nova pravila pa so obnesla v tem že dober sad: „Slovenija" je dobila prve podpornike: Častna člana Jos. Stritar in dr. Fr. Celestin pa gg. Ivan Hribar, prof. Jan. Jesenko, Luka Svetec in dr. J. Štrbenc so podelili prvi svojo pomoč društvu, ki je zato bolj in bolj prospevalo in se bližalo svojemu smotru korak za korakom.

XXXII.

Zimski tečaj.

5./XI. Marljivi odbor, ki je kljubu notranjim razporom deloval neutrudno, je dobil najlepše spričevalo ob volitvi, kajti doslejšnji predsednik jur. Triller je bil skoro soglasno voljen za novi tečaj. Ker mu razmere niso dopuščale, ni vzprejel predsedstva in na to je dobil večino glasov jur. Franko.

12./XI. K otvoritvi galerije slik v Zagrebu je poslalo društvo brzojavno čestitko. Na predlog jur. Tekavčiča je sklenil zbor, da priredi Prešernu na čast slavnost. Da bi se čimbolje pripravili pevci za ta nastop, je uvedla „Slovenija" po nasvetu jur. Pleiweisa zopet običajno izvolitev pevovodje in podelila obnovljeno to čast jur. Bilcu.

3./XII. Žalibog, pevci niso imeli prostora, kjer bi se vadili, ker v novem vseučilišči še niso bili prostori do cela prirejeni, v kavarni Tischlerjevi pa pevskih vaj tudi ni bilo možno obdržavati. Zato je naročil zbor odboru, da poišče prej ko prej društvu novo mestnost.

9./XII. Napram tem težkočam je prospela Prešernova slavnost kakor vedno, „dà, celo trditi bi se skoro smelo, da so Prešernovi

večeri na Dunaji čedalje bolj goreči in lepi." Državni poslanci slovenski so počastili slavlje poleg številnih inih gostov. Na vzporedu je omenjati solista na citrah phil. Hostnika, gpc. Šumanovo, petje pod veščim vodstvom Jiříkovim pa nagovor predsednika Frankota. Kaj živahno se je razpletel zabavni del pod vodstvom jur. Pukla mej vnetimi govori domačinov in gostov.

V prvi seji novega leta je nasvetoval phil. Kržišnik: 1885.

„V „Sloveniji" izbere naj se poseben književen odsek in sestavi poseben odbor ad hoc, ki bode določil in predlagal v prihodnji seji specijalnosti in formalnosti." 21./I.

V tem se je „Slovenija" sprostila z odhajajočim prof. Šumanom. Vsi dunajski Slovenci so se zbrali k slavnostnemu večeru. Predsednik jur. Franko je pozdravil navzočne in napil slavljencu. Petje domačega zbora je vodil društveni stalni pevovodja Jiřík. 13./II.

Ob isti priliki je sklenila dunajska kolonija po nasvetu jur. Majarona, „da Šumanov večer slovesno izreka ljubezen in priznanje, ki bodi Simonu Gregorčiču v zadostilo za razžalitve (sc. v Slovencu) in to s posebnim pismom naznani pesniku. na dom."

„Ostanite vselej verni mladostnim vzorom svojim ter vneti za vse, kar je dobro, lepo in blago in vzvišeno, da Vam mi starejši poznejše z veseljem, z zaupanjem, z mirnim srcem lahko odstopimo mesto, kjer smo mi delovali v krepkejših letih svojih. Bog z Vami!"

To je bil odgovor goriškega slavca na ovacijo.

Osnovalni shod „književnega odseka" se je v tem sešel. „„Književni odsek" ima namen, gojiti slovensko slovstvo in vaditi se vede pa umetnosti ter skrbeti za primerna predavanja v „Sloveniji". Ta smoter se doseza s čitanjem in presojanjem znanstvenih in leposlovnih beril. Član je lahko vsak ud „Slovenije"." — To so glavne poteze odsekovih pravil, katera je zbor soglasno odobril. 20./II.

Dasi je društvo tako vrlo prospevalo, je vender predsednik jur. Franko radi nesporazuma v društvu položil z odborom vred svoje častno mesto.

Na njegovo mesto je bil na to z veliko večino izvoljen jur. Kušar, kateremu se je izročilo važno delo, da po možnosti vse pripravi, ko se „Slovenijina" čitalnica preseli iz kavarne

v svoje lastno stanovanje. Predlog jur. Frankota, da se naloži vsem članom brez razločka 50 kr. mesečnine za čitalnico, je meril prvi na to slučajnost.

4./III. No, skrbni odbor ni mogel kar nakrat tako silno napeti močij finančnega razpoloženja svojih „davkoplačevalcev“. Radi tega je poskrbel le za najnujnejše popravke in izboljšanje v starem prostoru.

Takisto je moral odkloniti predlog, da priredi skupno s „Triglavom“ večdnevno slavnost v Ljubljani.

„Slovenija“ je postala jako varčna in ni se hotela spuščati v nikake negotovosti, katere bi jej bile morda v neugodnem slučaji zasekale hudih ran.

XXXIII.

Letni tečaj.

2./V. Društvo je bilo na notranje prav krepko podstavljeno in urejeno, vender mu usoda ni opustila grenkih trenutkov. Komaj izvoljeni odbor, na čelu mu predsednik jur. Triller, je imel dokaj skrbij: slovenska trobojnica, znak društven, bodel je nemške sodijake toli v oči, da so jo strgali dvema društvenikoma raz prsi. To žaljenje je izzvalo v sicer premiroljubnem slovenskem dijaku kar najodločnejši odpor. — Ob takem položenji ni čuda, da je zasel novi predsednik svoje mesto le pod tem pogojem, da se vzprejmó le od njega predlagani člani — odborniki ter da mu je zbor radovoljno ugodil.

9./V. Poziv na bratsko vzajemnost ostalih slov. akad. društev se ni obnesel in odbori nekaterih društev so bili kar zadovoljni, da so se čim preje znebili neljube neprilčnosti. Vse te nadležnosti niso ostrašile odbora od vzpešnega dela. Pogodba o vzajemnostni uporabi knjižnic z „Zvonomir“-om in „Bukovino“ in nakup čitalniške mize pa držal za liste sta nam porok za to.

6./VI. Društveni organi so v tem spolnili svojo dolžnost. Senat pa je društveno pritožbo za zadoščenje odbil. Rektor, član bogoslovske fakultete, pa je obžaloval, da ne more ničesar ukreniti v zadevi, marveč, da si društvo samo zadoščenja poišči!

26./VI. Malo dnij pozneje se je dvignila vsa „Slovenija“ in odšla k bratom Bolgarom na Karavelov večer, kjer je pred-

sednik jur. Triller kot Slovenec povdarjal bratsko vzajemnost z bolgarskim narodom.

Razmere v kavarni Tischler-jevi, v kateri je sicer društvo že imelo sobo nad kavarno „pod Arkadami“, so postale glasom tožbâ uprav neznosne. Jur. Rosina je nasvetoval zato: 2./VII.

„Odbor se pooblasti za napravo skupne čitalnice z „Zvonomir“-om in da morajo biti odslej vsi Slovenijani udje čitalnice.“

Na predlog med. Bleiweisa je sklenil zbor celó, da se udnina in čitalničnina „po potrebi nastavi in spremeni“. Takisto se je odločilo društvo na poročilo phil. Kržišnika, da izda odbor prvo letno poročilo.

Da se knjižnica spopolni, se je ukrenilo, da se nepopolne knjige prodajo in za skupilo pa tudi s primerno razpoložnino, potrebnejše nabavijo. Istih dnij je spremilo društvo k poslednjemu počitku dr. Chrobat-a. Zastop društvenega odbora in pevci pod vodstvom pevovodij jur. Bilca in Bohinca so mu dali zadnje slovo.

V počitnicah je društvo porabilo odlično priliko, da brzojavnim potom izrazi svojo zahvalo na narodnem delu vladiki Strossmayer-ju k njegovej sedemdesetletnici, in da se pridruži takisto čestitkam na petdesetletnici hrvatskega preporoda. 22./X.

Poziv prvega letnega poročila ni ostal klic upijočega v puščavi. Štirnajstim podpornikom preminulih dveh tečajev se je pridružilo njih večje število. In ko so se na jesen „Slovenijani“ vrnili na Dunajska učilišča, je mogel predsednik vpričo zastopnika bratskega „Triglava“, jur. Kraut-a, ponosen poročati, da si je pridobilo društvo v zvezi z bratskim „Zvonomir“-om svoje lasten stan, v katerem je skupno s Hrvati uredilo čitalnico in knjižnico. „Koliko pomembe je ta ustanovitev, more oceniti le oni, ki ve, kako se radosti človeku srce, če more v tujini zahajati v družbo svojih sorojakov in zajemati duševne hrane iz slovstva materinega jezika.“

Zbor pa je po nasvetu jur. Rosine določil 60 kr. čitalničnine na mesec. Veselje in ponos na lastno društvo se je pojavil pa še posebno s tem, da je sklenilo nabirati za družbo sv. Cirila in Metoda in izročilo med. Bleiweisu poverjeništvo „do ustanovitve nameravane podružnice“.

XXXIV.

Zimski tečaj.

5./XI. Volitev v novem tečaji je prizadela mnogo težkoč.

Prvi izvoljenec, dr. Murko, ni hotel prevzeti vodstva; uprav tako je storil drugi, jur. Rosina, in stoprv tretji, med. Dereani, se je podal zborovemu klicu. Novi odbor je takoj otvoril subskripcijo za nakup čitalniške oprave. Nadalje je pregledal knjižnico in popolnil poslovnik.

V boj odhajajoče bolgarske dijake so spremili tudi Slovenci na državni kolodvor in se na usta jur. Trillerja sprostili ž njimi, želeč jim srečen povrat v kratkih tednih.

10./XII. „Prešernova slavnost“, ki se je završila pri „Stadt Wien“, je imela uvesti prerojeno društvo v pomnoženo delovanje. Slavnostni govor dr. Matije Murke in sodelovanje gpce. Šumanove, umetnikov dr. Floršiča in Bučarja, pevskega zbora pod vodstvom Jiřikovim, pa tamburanje „Zvonimiraševˮ, se je proizvedlo v občno pohvalo. Vsa slov. akad. društva, razven „Zore“, so došla na večer v društvo. Predsednik med. Dereani, ki je dotlej vodil častni vzprejem in uvajanje gostov, je oddal po končanem vzporedu vodstvo zabavnega dela jur. Trillerju. Napitnice domačinov in zastopnikov slovanskih akademičnih društev so našle navdušen odmev.

1886.
13./I. Ker se je pokazalo pri tej slavnosti, kako težko je pevce nakrat sklicati, naročil je zbor jur. Rosini, da skliče pevce in uredi „pevski odsek“, ki se je poslej pod vodstvom jur. Bilca uživotvoril.

27./I. Opetovano je počila v tem času mej Dunajskimi Slovenci misel, da se priredi obči dijaški shod v Ljubljani. Na podlagi pisma odličnega tamošnjega rodoljuba je nasvetoval torej med. Bleiweis, da se načelno sklene, delovati na sestanek vseh slovenskih velikošolcev in se voli za izvedenje ideje poseben odbor.

V isti seji je sklenil zbor na predlog jur. Kušarja, da se na društveno vabilo k sejam stalno umesti poziv: „Slovanski gostje dobro došli!“ — Novo sestavljena pravila pevskega odseka, katera je prinesel zboru phil. Böhm, so se vzprejela s končnimi popravki. Zajedno je ukrenilo društvo soglasno, da proslavi onega, ki je toli prispel k vzletu književnega odseka.

To poslednje delo, velike zasluge izza prejšnjih let in ponos prijateljev, to vse je storilo, da je „Slovenija“ svojemu članu priredila povodom promocije „sub summis auspiciis imperatoris“ svečanosten večer.

V polnem številu so se zbrali poleg drž. poslancev in 10./II. druzih gostov dunajska slovenska in hrvatska mladež. Stoloravnatelj večeru jur. Triller je otvoril red zabave. Ko je zbor za tem zapel bil „Dijaško“, je napil slavljenec Njega Veličanstvu, jur. Rosina je pa otvoril vrsto napitnic, ki so slavile dra. Murka. „Societas crocatorum Vindobonensis“ pa je ob isti priliki završila svojo prvo javno promocijo na slavljencu in radi posebne slovesnosti svojemu sekretarju jur. Božiču naročila, da razpravlja slavnost v „visoko-pojetični disertaciji“. Iz vrst napitnic je poslej vse društvo zavzelo pomenljive izjave dveh državnih poslancev. Prof. Šuklje je v svojem nagovoru izjavil:

„Pridobiti si moramo generacijo, zlasti akademiško mladež. Iz teh vrst pričakujemo pomoči, kadar nam onemorejo moči. Uverjen sem, da vsakdo čuti, kaj narod pričakuje od njega, da bode vsakdo spolnil dolžnosti za Slovenstvo, oblegano trdnjavo. Tradicije Dunajske mladeži še niso izumrle.“

Nepozabni Božidar Raić pa je dejal:

V znanosti je moč, ki bi tudi Slovane zložila, če bi v vseh bila prav razvita, če bi se vzajemno poznali, bi se ne mogli križati mej sabo. Inteligentnega človeka verske razlike ne motijo, zdražbe niso izvirale od naroda, nego od nasprotne hudobe. Zakrivili so razlike slabi književniki, ker so n. pr. na jugu napravili tri jezike iz jednega. Mladina naj gleda, da pozna slovstva slovanska in se priuči slovanščine. Če ona ne, kdo pa? Bodite torej Jugoslovani, sploh Slovani!“

Ker je „Tatran“ o tem času bil brez lastne strehe, je 4./III. sklenil zbor po nasvetu jur. Barléta, da ga vzprejme za isti tečaj v stanovanje in čitalnico.

Akopram je društvo spočetka samo stalo na slabih 3./IV. nogah, je je vender bodril številen pristop podpornikov. Tako si je blagajnica nekoliko opomogla, knjižnica pa po izmenjavi dvojčičev z „Zvonimirovo“ knjižnico.

V tem je poizvedel med. Marolt, kateremu se je izročila skrb za ustanovo podružnice sv. Cirila in Metoda, da je na Dunaji ni možno zasnovati vsled zasega pravil glavne družbe. Odbor pa, ki je bil voljen za ljubljanski shod, je dobil

toli neugodna poročila, da je po poročevalčevem nasvetu opustil namero in se na to razšel.

XXXV.

Letni tečaj.

8./V. Število članov se je bilo dve leti sem precej krčilo: a čim manj jih je bilo, tem ožje so se oklenili drug drugega in delovali vzajemno po najboljših močeh za družbo. Na predlog predsednika dr. phil. Murka se je društvo namenilo, da proslavi dvajsetlenico Stritarjevega delovanja v knjigi slovenski z demonstracijo proti napadu nekaterih „katoliško-slovenskih" slovstvenikov nanj.

20./V. Ker je bil v preminulem tečaji zabavni del sej pod vodstvom jur. Trillerja in med. Marolta jako oživel, je ukrenil zbor po nasvetu jur. Kušarja, da se v zapisniku sej zabavni deli popisujejo, kakor oficijelni. Poleg tega pa je uvel še posebni zapisnik zabavnega dela, ki je kmalu postal v društvu tako znamenit kot „dopisna knjiga". Prvi stoloravnatelj preosnovanemu zabavnemu delu je bil med. Marolt, prvi tajnik jur. Pleiweis.

Tudi je sklenil zbor na interpelacijo jur. Kušarja o prikazu, da so se kedaj pa kedaj pritihotapile v društvo narodno-nezanesljive količine, da se takim odslej vstop zabrani.

2./VI. Stritarjeva slavnost je napolnila dvorano „zum goldenen Kreuz" pri Mariji Pomagaj. Državni poslanci: česki, poljski, maloruski, hrvatski in slovenski so se bili znašli mej ostalim odličnim slovanskim svetom. Akad. društva: „Akad. spolek", „Ognisko", „Tatran" in „Zvonimir" pa Bolgari so bili kaj številno zastopani. Prof. Stritar je došel s svojo obiteljo.

Dvorni operni pevec g. Weiglein, gpca. Šumanova, tamburaši „Zvonimira" in pevci „Slov. pevskega društva" so sodelovali poleg domačega zbora pod vodstvom Jiříkovim pri koncertu, slavnostni govor pa je govoril jur. Majaron. Pesnik se je zahvalil „Sloveniji" s pesnijo „Rojakom", katero je razdelil tedaj v več sto proizvodih.

Govori grofa Dzieduszyckega, vit. Sawczyńskega, prof. Kaizla, Ochrimowicza, prof. Šukljeja, jur. Rosine in predsednika dr. Murka so slavili vodjo mlajšega slovenskega pisatelj-

skega zaroda. 84 brzojavk iz raznih krajev slovanskega juga je pričalo o pomenu slavnosti.

„Vse se je tu vršilo tako lepo, tako praznično in dostojno, da si „Slovenija“ lahko po vsej pravici ta večer zapiše v svojo častno knjigo. Da bi bila učeča se mladina slovenska, posebno pa velikošolska, vedno takega duha polna, kakor se je pokazala o tej priliki! —“

Tako zahvala pesnikova!

Žal, da se je bilo tudi v tem tečaji spominjati tožnih dogodkov: Mej mladino in narodom toli priljubljeni Božidar Raić je preminul. 17./VI.

Društvo je na njegovo krsto položilo venec, na Dunaji pa skrbelo za mašo-zadušnico, katero je v Alserski minoritski cerkvi daroval drž. poslanec kanonik Klun; hrvatski in slovenski pevci pa so peli staroslovensko mašo.

Za tem je odstopil delavni predsednik, ker ni imel dovolj časa, „senca“ pa ni hotel biti. Na njegovo mesto je stopil malone soglasno voljen jur. Rosina.

Sporazumljeno s „Triglavom“ je društvo sklenilo, da hoče delovati mej počitnicami na uspeh pevske slavnost mladega „slov. pevskega društva v Ptuji“ in izvolilo po nasvetu predsednikovem štiri člane v agitacijski odsek.

Še se je hotela „Slovenija“ spominjati slovesno tristoletnice Trubarjeve smrti, pa „utrujenost od prejšnjih naporov in neugodni letni čas nista dala uresničiti teh mislij“. Zato se je zbrala slovenska župa dunajska k zborovi seji in posvetila ves večer preporoditelju slov. književnosti. 28./VI.

Koncem tečaja se je povzdignilo društveno življenje bolj in bolj. Odkar so imeli „Slovenijani“ svojo čitalnico, je postalo vse delovanje živahnejše. „Radi so hodili udje vanjo poizvedovat vestij iz domovine. S čitanjem listov v raznih jezikih, z bodrim mejsebojnim občevanjem širi se duševno obzorje in enostranska omika umakniti se mora občej naobraženosti.“ 16./X.

Nekoliko pa je ugodno uplivalo tudi ravnanje zabavnih delov, katero se je povzdignilo tekom pol leta nenadno in vzrodilo poleg „zapisnika“ še veseli zabavnik „Krokar“.

7*

XXXVI.

Zimski tečaj.

27./X. Drugo letno poročilo, katero je društvo izdalo, je pokazalo velik napredek v notranjem in vnanjem društvenem življenji. Predsedstvo je prevzel to leto jur. Kušar. Ž njim se je razprostrl v društvu uprav dijaško-živahen, bister duh, kateri je bil v zadnjih tečajih že bolj in bolj napredoval. In to tembolj, ker je za teh dnij po večletnem odmoru obvladala do cela jednotnost v nazorih o dijaštvu in slovenstvu.

7./XI. Književni odsek, ki si je bil novo vodstvo izvolil, se je sicer sprl z odborom, kajti volitev se je vršila brez vednosti odbora. A zbor je odobril odborov postopek, zajedno pa volitev književnega odseka overil, „da se stvar ne zavleče.“

30./XI. Da bi se ne podtikalo društvu kakih nepravih nazorov o njega obči smeri, je izjavil zbor:

„Slovenija ne stoji v nikaki zvezi s „slovenskim klubom“ na Dunaji.“

Mej tem se je osnoval v društvu „godbeni klub“, sestoječ iz petih Slovencev in sedmih Hrvatov pod vodstvom jur. Bohinca.

14./XII. V dvorani „zur goldenen Birne“ pri Mariji Pomagaj se je zbrala to leto na Prešernovo slavnost slovenska naselbina — poleg številnih gostov slov. akademikov. Navzočnike je pozdravil predsednik jur. Kušar, pri vzporedu pa so sodelovali z berilom phil. Kržišnik, pevski zbor pod vodstvom phil. Böhma, pa godbeni klub. Za tem je bila zabava in mnogo naudušenih govorov. Rencontre z navzočim vladnim zastopnikom radi „ognjevitih govorov“ seveda ni izostal.

1887. Takoj po novem letu je nasvetoval predsednik zboru,
18./I. da se izvoli odsek v posvetovanje, jeli naj bi se osnovala podporna zaloga za slovenske dijake na Dunaji. Zbor je skoro soglasno vzprejel ta blagotvoriteljni načrt in takoj potrebno ukrenil.

29./I. Predloga na izdajanje almanaha in oni na skupnost jedne vseslovanske čitalnice je pa večina odklonila, „ker bi bilo nemožno ju izvršiti“. Ko je manjšina v tem slučaji naopak tolmačila postopanje večine, oziroma čutila žaljeno svojo samozavest, je predsednik s celim odborom odstopil.

Koncem svojega delovanja je predložil odbor zboru še, da se vzprejme v poslovnik k „pravicam in dolžnostim članov“ dostavek: „Kdor ni plačal udnine ali pa dva meseca čitalničnine, nima niti aktivnih niti pasivnih pravic.“ Akopram se je znašel hud odpor, je vender zbor, uvažujoč istinito korist nasveta, ugodil odboru soglasno. 3./II.

Od večih stranij naprošen, je vztrajni doslejšnji predsednik novo izvolitev vzprejel s pogojem, da se štirje doslejšnjih odbornikov ne izvolijo.

V istem predpustu se je udeležila „Slovenija“ prvega venčka slovanskih slušateljev živinozdravništva v hotelu „Zillinger“ na Vidnu. Zastopnik Slovencev v odboru je bil vet. Majdič. 12./II.

Tri dni poslej je proslavilo društvo svoj „pustni večer“ v „katoliški ressourci“. Slavist dr. Jagić je posetil ob tej priliki prvič dunajsko slovensko družbo. 15./II.

Pevski zbor pod vodstvom phil. Böhma, pa godbeni klub na čelu mu jur. Bohinc, sta skrbela poleg „Krokarja“ za zabavo.

Opozicija v društvu je nastopila tedaj z nasvetom, da se vsakdo, kdor ni plačal zadnjih dveh mesečnin, smatra nečlanom. No, večina je ta nasvet v toliko ublažila, „da se sistujejo takemu vse društvene pravice, odbor pa se opolnomoči, da oprašča člane čitalničnine na njihovo pismeno prošnjo za ves tečaj, če se jim gmotne razmere prej ne zboljšajo.“ 2./III.

Delovanje na ustanovitev podpornega društva z dijaške strani je v tem ponehalo in poročevalec odborov jur. Majaron je nasvetoval, „da se popusti misel o podpornem društvu in razdeli nabranih 81 gld. mej potrebne, takisto se ne osnuje podporna zaloga v društvu, ker se je pričela mej starejšimi dunajskimi Slovenci že agitacija za osnutek jednakega društva“. Zbor je na to oddal začasno upravo podporne zaloge predsedniku v zvezi s štirimi v to poverjenimi članovi. Zajedno je izjavil: 12./III.

„„Slovenija“, kot zastopnica slov. dijakov na Dunaji povdarja veliko potrebo gmotne podpore slovenskim vseučiliščnikom in priporoča, da bi slovenski rodoljubi osnovali, oziroma podpirali samostalno podporno društvo slovenskih vseučiliščnikov na Dunaji.“

XXXVII.

Letni tečaj.

5./V. Ko stari odbor ni hotel obdržati svojega posla, je ostala volitev sprva neuspešna in se je morala preložiti po trikratni borbi.

14./V. V prihodnji seji stoprv je dobil phil. Kržišnik kot predsednik potrebno število glasov.

Na predlog dr. Murka je zbor ukrenil, da izvrši Jurčičevo slavnost, da se ovrže izrek nekega člana: „ka je v „Sloveniji“ navada, da se mnogo predlaga, a le malo izvrši.“ Delovanje je bilo oteženo, „ker godbenega kluba ni bilo več“, pa tudi pevce je bilo težko „skup zbobnati“. No, odbor je pomnožen z delavnimi člani rešil v dveh tednih svojo zadačo.

2./VI. Nagovor dr. Murka, samospeva konservatoristov Pogačnika in pl. Hreljanovića s spremljevanjem Budmanija, in igra na kontrabasu Blaža Fischer-ja so bili glavne točke vzporeda, katerim se je pridružilo petje pod vodstvom Jiřikovim pa tamburanje „Zvonimircev“ pod zborovodjo dr. Floršićem. Slov. drž. poslanci in takisto premnogi drugi odličnjaki, kakor tudi slovanska akad. društva so bili pri slavnosti navzočni.

20./VI. Že koncem prvega tečaja se je posvetoval odbor, ali naj bi se s sodelovanjem bratskega „Triglav“-a završil velikošolski shod o počitnicah. Uprav v teh dneh je prišel ugoden odgovor in zbor je takoj soglasno odobril nasvet, da se priredi shod v Ljubljani. Jur. Kušar je podal načrt shodu in na tej podlagi je izvolil zbor v dunajski odsek jur. Kušarja, Murka, med. Dereanija in Marolta. Ta je na to jel dopisovati s predsednikom „Triglava“ jur. Podgorškom. Sporazumljenje glede
8./VII. poročil in poročevalcev se je še v zadnjem tednu pred počitnicami doseglo.

Dne 17. avg. je došlo prvo vabilo „odbora za velikošolski shod“ v „Sl. N.“-u, ki še prosi dijake, da mu kar najhitrejše dopošljejo vpisovalne pole, dne 30. avg. pa je prišel drugi poziv, da je zadnji čas naznanila 5. sept. in da je vzprejema odborov tajnik phil. Gestrin. 7. in 8. sept. so bili došli že prvi gostje, mej njimi tudi slavist dr. Gregor Krek iz Gradca.

9./IX. V petek popoludne se je vršil vzprejem na kolodvoru. Nato so se odpeljali vsi udeležniki na Vodnikov rojstni dom,

kjer je zbrane prvič pozdravil odborov predsednik med. Marolt. Na to je poprijel po oficijelnem predstavljanji besedo jur. Kušar in dal po ukrepu odborovem potrebne opomine in navode. Govori phil. Gestrina, jur. Krauta, jur. Abrama, phil. Petelina in predsednika šišenske čitalnice g. Govekarja so se vrstili med burnimi živio-klici in pokanjem topičev.

Zvečer ob 8. uri je pričel v salonu „pri Zvezdi" komers, kateri je posetilo kakih 60 velikošolcev, nekoliko „starih hiš" in „pomahanih glav" ter drugih povabljenih gostov, „ki so bili tako srečni, da so še dobili prostora". Oficijelnemu delu komersa je predsedoval med. Marolt. Razven njega so govorili jur. Kraut, drž. poslanec dr. Ferjančič, profesor dr. Krek, dež. poslanca dr. vit. Bleiweis-Trsteniški in dr. Vošnjak pa phil. Gestrin. Zabavnemu delu komersa je predsedoval jur. Kušar, „ki je z obilim humorjem na splošno zadovoljnost vršil svojo nalogo". Povodom velikošolskega shoda se je izdal poseben ilustrovan „Krokar" na dvanajstih straneh.

Drugi dan v jutro je bila slavnostna seja v salonu čital- 10./IX.
niške restavracije, katere se je udeležilo do 50 velikošolcev pa prof. dr. Krek. Predsedovala sta predsednika slovenskih akad. društev phil. Kržišnik in Gestrin, zapisnikarja sta bila pa jur. Pogačnik in Tomšič. Kot vladni zastopnik je bil navzočen c. kr. pol. nadkomisar Parma.

Prvi je poročal phil. Gestrin, „da se izda v velikošolskih krogih slovenski almanah." Debate so se udeležili jur. Guzelj, Kušar, Janežič in phil. Kržišnik. Predlog je padel.

Jur. Pirc je nadalje nasvetoval, „ker ni dovoljeno ustanoviti Dunajskim dijakom podružnice sv. Cirila in Metota, da vsi slovenski akademiki pristopijo Graški akad. podružnici"; jur. Janežič pa, da bi se akad. podružnica ustanovila s sedežem v Ljubljani. Vzprejel se je predlog jur. Janežiča in izvolili so se v odbor jur. Janežič, Bogataj, Guzelj, Treiber in Žebre.

Jur. Kušar je predložil resolucijo, da se ustanovi podporno društvo slovenskim velikošolcem s sedežem v Ljubljani. V nad pol ure trajajočem govoru je kazal bedo zlasti na novo na Dunaj došlih dijakov in se obračal do slovenskih rodoljubov, da uresničijo to prepotrebno idejo. Resolucija bila je soglasno vzprejeta.

Jur. Bonačev predlog, da se vzida župniku Knafflu spomenska plošča, je propadel, „ker ne uživajo ustanove „Slovenci", marveč „Kranjci"."

Phil. Kržišnik „je rešil nalogo: Vera in narod" in „kazal na zgodovinski podlagi, da imamo mi pravico zahtevati v naši rimsko-katoliški veri upeljavo slovanskega bogoslužja." Tudi se je sklenilo na predlog dotičnega poročevalca, da si dunajski in graški velikošolci Slovenci jemljo učiteljev za češki in ruski jezik.

Poročilo „o slovenskem pravništvu" je vsled bolezni poročevalčeve odpadlo, pri „slučajnostih" pa so se razpravljale dijaške raznoterosti. Na to je phil. Gestrin sejo zaključil.

Popoludne je bil „pri Zvezdi" banket. Zastopnica nežnega spola je govorila gospa dr. J. Tavčarjeva, v ostalem so napivali med. Marolt, phil. Kržišnik, dr. Vošnjak, profesor dr. Krek, phil. Gestrin, med. Dereani, profesor Podgoršek, abit. Debevec, dr. Ferjančič, dr. Ivan Tavčar, ured. Železnikar, jur. Schweitzer in ingenieur Duffé.

11./IX. Na večer se je vršila v slovo prosta zabava s petjem v čitalniški gostilni, „ki je privabila toliko občinstva, da ni bilo mogoče dobiti vsem primernih prostorov." Predsednik shoda je pozdravil tu ljubljanskega župana Grasselli-ja. V nedeljo je bila „malica" na Kozlerjevem vrtu. Ob $^1/_2$12 so se odpeljali na Bled. Mej potoma so bili pozdravljeni na nekaterih postajah. Na Bledu se je vršila prosta zabava, vožnja po jezeru, zvečer na povratku pa kratka veselica „pri Triglavu" v Lescah, kjer so se poslovili Korošci od ostalih po navdušenih govorih jur. Krauta, Šifrerja, Vilfana in Grudna.

27./X. Za trud, kateri je imel odbor pa jur. Kušar, ki je bil sestavil najboljše poročilo, jima je glasoval zbor posebno zahvalo, vsem odsotnikom pa, ki so bili kakorkoli obljubili svoj prihod, a niso došli, so odmerili „obžalovanje". Zajedno si je naročilo takoj učitelja za ruščino.

XXXVIII.

Zimski tečaj.

7./XI. Odstopajoči odbor je pustil svojemu dediču lepo zapuščino; razmere so bile na vnanje in na znotranje kar naj-

boljše. Novi odbor s predsednikom med. Bleiweisom na čelu je takoj pričel delovati na prireditev Vodnikove slavnosti.

Uprav one dni zamrlemu častnemu članu Franu Levstiku je posvetilo društvo znakom velike bolesti nad toliko izgubo brzojavko, venec in spomin v berilu bodoče seje. 19./XI.

Ob istem je odbor ukrenil, da ustavi občevanje s „kružokom študentov iz Rosij", kot jedinim semitsko-slovanskim akad. društvom.

„Čitalniški pododbor", kateri je dotlej vodil čitalnico, se ni več oživotvoril, ker je bila vsem članom čitalnica že prešla v meso in kri. 3./XII.

Radi velikih zaslug za velikošolstvo in narod je „Slovenija" po nasvetu med. Marolta soglasno imenovala svojim častnim članom veleučenega profesorja dr. Gregorija Kreka, kateréga je tudi dunajsko slovensko dijaštvo spoznalo na shodu v Ljubljani.

Osmi in deveti dan v novem letu je bil posvečen Gundulićevi slavnosti „Zvonimira", na katero je došlo 40 slovenskih brzojavk. Malo pozneje pa je izostal „Slovenec" iz čitalnice in ni hotel — prvi izmed slovenskih listov — več „brezplačno" prihajati, kar je zbor „pozorno in z izrazi nejevolje poslušal". 1888. 14./I.

Ko je preminul prvoborec gorotanski, mons. Andrej Einspieler, spomnilo se ga je društvo z brzojavko in vencem ter priredilo v Alserici posmrtno mašo, katero je daroval č. o. dr. K. Vidmar. Poleg društvenikov so ji prisostovali slov. drž. poslanci in zastopniki „Zore" in „Zvonimira". 1./II.

Pustni večer se je to leto svečano praznoval. Prišlo je dokaj starejših in starih gospodov, mej njimi državni poslanci in hrv. posl. dr. Amruš. „Zvonimirci" so se udeležili zabave s svojimi tamburaši. Poleg teh so sodelovali domači pevci. Na vzporedu so bila še šaljiva predavanja in šaljiva loterija. Isti večer je izšel tudi poseben „Krokar". Ker je petje v društvu o tem času zastalo bilo, je zbor imenoval društvenim pevovodjem jur. Hubada. 4./II.

Na predlog jur. Kušarja se je podala onih dneh po seji deputacija „Slovenijanska" k drž. poslancu kanoniku Klunu, in ga prosila, da bi deloval nato, da se tedanji Gaučev, proti 18./II.

akad. društvom naperjeni predlog odkloni, zajedno pa mu izrekla iskreno zahvalo, da je v svojem glasilu v istem smislu dal pisati.

Vladiki djakovskemu, preuzvišenemu Jos. Juraju Strossmayru je poklonilo društvo o priliki zlate maše njegove svoje čestitke.

„Bug dragi blagoslovio i svakim dobrim obilno nadario slavno društvo, a najpače dao, da „Slovenija“ bude matica izza koje će izlaziti slovenski sokolovi poput nezaboravnoga Bleiweisa, Tomana, Preširna, sve uzor rodoljubi, koji se svoga roda nigdar zastiditi neče nego iz sve duše raditi za prosvjetu Slovenaca i za zbližanje jedne krvne braće Slovenaca i Hrvata“.

To v Strossmayrovem odgovoru.

9./III. „Vodnikova slavnost“ se je to leto izredno povzdignila. Drž. poslanci slovenski, poljski in nemško-konservativni so počastili društvo. Domači pevski zbor z Jiřikom na čelu, rojak virtuvoz na cellu, Blaž Fischer, pevec Hinterhober, goslar Žert, pijanist Budmani in „Zvonimirovi“ tamburaši z vodjo med. Brličem so sodelovali v glasbenem delu.

12./III. Častnega gosta Jiřika je zaradi često spomenutega njegovega delovanja imenoval zbor o tej priliki svojim častnim pevovodjem. Z Dunaja odhajajočemu dr. Maroltu pa je priredilo društvo v istem času odhodnico.

Namera, „da se ustanovi podporno društvo dunajskim velikošolcem“, še vedno ni našla pravih mož mej starejšimi dunajskimi Slovenci in predsednikovemu „agitovanju v slovenskem klubu je odgovarjalo le nezanimanje“....

XXXIX.

Letni tečaj.

26./IV. V velikonočnih počitnicah je pisal odbor zimskega tečaja še štiri pisma o osnutku podpornega društva v Ljubljano, a dobil zavsem nikalne odgovore. Nestrženo delovanje na Dunaji pa je vender provzročilo, da se je vzrodilo v tem „na Dunaji več zanimanja in upanja“. Odbor si je s tem stekel vseobčo zadovoljnost in je pri volitvah ostal s predsednikom med. Bleiweisom vred na svojem mestu.

V istih počitnicah je društvo izgubilo jednega najpriljubljenejših članov, med. Pajniča, in ga spremilo „tje na pot

proti beli Ljubljani". Na gomilo mu je položilo venec, nagrobnico pa mu je spregovoril jur. Kušar.

Po vsem trudu se je končno posrečilo ustanoviti „slovensko podporno društvo za velikošolce na Dunaji". 5./V.

Nadaljne poletje ni prineslo nikakih važnih obravnav in sklepov v zborovih sejah več, marveč vse zanimanje se je obrnilo na bližnji izlet in na Jiřikov večer.

Izlet se je bil. proizvel preko Mödlinga in Heiligenkreuza v Baden prav ugodno kolikor „in puncto" zabave toliko radi mnogobrojnosti udeležnikov. 3./VI.

Jiřikov večer je otvoril predsednik med. Bleiweis. Za zabavo so skrbeli pevci pod vodstvom jur. Bohinca pa tamburaši „Zvonimirovi" pod vodstvom med. Berliča. Mej posameznimi glasbenimi komadi so se vrstile navdušene napitnice. S tem večerom je društvo pokazalo slavljencu svojo hvaležnost o priliki dvajsetletnice njegovega delovanja v društvu. 9./VI.

Neredno plačevanje društvenikov je dovedlo v tem do krize v razpoložnini blagajnikovi, in odbor je moral prositi dovoljenja, da si izposodi 60 gld. iz glavnice. Zbor je odborovi prošnji ugodil z nadejo, da društveniki vsaj mej počitnicami svojo nerednost popravijo. 23./VI.

Zadnje dni svojega bivanja na Dunaj so počastili „Slovenijani" z odhodnico bivšega predsednika dr. Trillerja. Stol je vodil tedaj „t. č. obligatni predsednik zabavnih večerov" jur. Milčinski. Mej pogostimi napitnicami pa pojavi obilega humorja se je izvršil večer kaj srečno. 6./VII.

Žalibog se položenje blagajnice po počitnicah ni nikakor vzboljšalo, in mej društveniki je ostalo dolga še v znesku 85 gld. Zato je sklenil zbor na predlog odborov, da v novem tečaji ne vzprejme nikogar, ki dolguje več nego dvomesečno čitalničnino. 16./X.

Počitniško poročilo odborovo je vzprejela „Slovenija" s posebno zahvalo, da je odbor o petindvajsetletnici ljubljanskega „Sokola" društvo primerno zastopal.

XL.

Zimski tečaj.

Glasom volilnega shoda, kateri se je bil vršil pred sejo, je volil v prvi volitvi zbor poslavljenega kandidata med. 29./X

Bleiweisa, kateri pa je čast odklonil. Nato so se glasovi zjedinili na jur. Murka.

O vseh svetih je društvo neslo zamrlemu tovarišu Pajniču venec na grob in ukrenilo, da obletnico smrti vspomeni s „črno mašo“.

Kmalu po tem je vsa slovenska kolonija žalovala za najbolj znanima in priljubljenima njenima članoma, po vladnem svetniku Cigaletu in pa po obče spoštovanem krčmarju in podporniku društva Jakobu Kruljaču.

12./XI. V spomin 20letnice društvenega obstoja je ukrenil zbor, da se proslavi s slavnostno sejo. — Ker je bilo še vedno sitnostij z zaostalimi doneski društvenikov, se je določilo, da ne more postati član v novem tečaji, kdor je ostal sploh kaj dolžan v prejšnjem.

26./XI. Podpornikov je bilo še vedno nekaj, vender se je njih število od leta 1886. krčilo; ono rednih članov se je sicer zopet dvigalo, a le preveč „oproščenih“ je bilo mej njimi. Urejenje financ je bilo zato glavno delo odborovo.

Ker stari poslovnik ni več zadoščal, je določil zbor, da ga odsek petorice, sestoječ iz med. Bleiweisa, Goestla, jur. Schweitzerja in Županca pa phil. Vidmarja prenaredi.

Po nasvetu jur. Schweitzerja je končno ukrenilo društvo:

„Odbor se pozivlje, da prevzame nabiranje naročnikov za „Slov. Matico“ mej dunajskimi velikošolci ter stori v tem obziru potrebne korake, osobito, da stópi v dogovor s slov. akad. društvom „Triglav“ v Gradci, da bi tudi delovalo v istem smislu.“

6./XII. Ko je ob istem času Josip Gorup poklonil svojemu narodu dijaške ustanove, se mu je društvo dostojno zahvalilo za velikodušni dar. Na svečanostni seji, ki se je završila v spomin društvene dvajsetletnice, volil ga je s soglasnim sklepom svojim častnim članom. Drž. poslanci pa zastopniki „Slov. pevskega društva“ in akad. društev „Akad. spolek“, „Zora“ in „Zvonimir“ so prisostovali poleg številnih gostov-domačinov temu večeru Jur. Schweitzer je predsedoval oficijelnemu delu, med. Bleiweis je vodil zabavo. Pevski zbor pod vodstvom jur. Deva pa med. Košenine in tamburaški zbor „Zvonimira“ sta mej številnimi napitnicami razveseljevala navzočnike.

Ker se predsednik jur. Murko ni mogel več soudeleževati društvenega delovanja, je odložil svoj posel. Za njim je dobila „Slovenija“ stoprv po petkratni, jednič preloženi volitvi predsednika, ker v prvo voljeni phil. Vidmar ni hotel časti vzprejeti. Vidi se, kakor da se je desorganizacija vselila v društvo in kakor da je obvladala nemarnost za vse društvene odnošaje. Seveda je bila pri tem precej kriva nenavzočnost društvenih predsednikov večino tečaja. Končno se je dal voliti predsednikom jur. Drukar. 16./XII.

Društvena čitalnica že nikakor ni več zadoščala vsem časovnim zahtevam in po nasvetu jur. Pipuša je ukrenilo društvo, da se v sporazumljenji z „Zvonimirom“ prično dogovori z „Akad. spolkom“ in „Tatranom“ glede skupnega stanovanja. 1889. 14./I.

Častnemu članu Josipu Gorupu, ki je društvu poklonil stotak za glavnico, se je odposlala koncem januvarija diploma. 30./I.

Po predlogu med. Bleiweisa je sklenil zbor Levstikovo slavnost, in odbor se je v to pomnožil s petorico. V agitacijski odsek za podporno društvo, ki se je sestavil na poziv g. Pukla, so vstopili jur. Abram, med. Bleiweis in jur. Pipuš. Ker se je jelo tudi razpravljati o „slovanskem dijaškem plesu“, je zbor na dotično zaupno vprašanje češkega dijaštva odgovoril, da „letos „Slovenija“ ne more pristopiti takemu načrtu.“

Zadeva skupnega stanovanja je napredovala le počasi in stoprv čez mesec dnij se je sestavil skupen odsek, v kateri je „Slovenija“ poslala četvorico: jur. Abrama, Hočevarja, Pipuša in Schweitzerja. 13./II.

Tudi drugi predsednik je kmalu prepustil vodstvo soglasno izvoljenemu jur. Pipušu, ki je smatral „vzprejem tega dostojanstva za svojo dolžnost.“ 10./III.

Na rektorjevo vabilo k borilni vadbi se „Slovenija“ ni odzvala, ker je magnificencija ob izraženji sočutstva za časa smrti Nj. cesarske visokosti cesarjeviča Rudolfa, katera je društvo globoko zadela, z brezobzirnim postopanjem napram Slovanom užalil tudi njo.

Pri Levstikovi slavnosti se je na večer zbralo v dvorani „zum goldenen Kreuz“ pri Mariji Pomagaj vse polno občinstva, mej njim dvorni svetnik prof. Jagić in drž. poslanci slovenski, 1./IV.

poljski, hrvatski in nemško-konservativni. Slavnostni govor je govoril vseuč. docent dr. Štrekelj, pela sta dvorni operni pevec Weiglein in konserv. gpca. Jamnicka, sicer so sodelovali pri koncertu tamburaški zbor pod vodstvom med. Brličevim in domači pevski zbor pod vodstvom med. Jiřikovim.

Po oficijelnem vzporedu je otvoril predsednik prosto zabavo. Mej številnimi govori se je odlikoval sosebno oni dr. Ferjančiča, ki je naglašal:

„Mi nismo le poslanci s Kranjske, mi smo poslanci vseslovenski!"

8./IV. Vabilo k vstopu v „Oest. Studentenverein an den Wiener Hochschulen" je društvo zavrglo, ker je vseslovansko dijaštvo v zadnjih letih postalo pasivno nasproti vsakeršnim skupnim pojavom velikošolstva.

23./IV. Stališče napram židovstvu pa je društvo pojasnilo s tem, da je vzprejelo po predlogu med. Bleiweisa sledečo izjavo:

„Akad. društvo „Slovenija" je strahom čulo, da je podaril graščak A. M. na Bledu 5 gld. za Levstikov spomenik in da je dotični odbor v Velikih Laščah ta donesek iz židovskih rok sprejel. Uvažujoč nevarnost, ki preti narodu našemu, ako se i na ta način vgnezdijo židje vanj, ne glede na samo to, da se ima slovenskemu pesniku graditi spomenik deloma za židovski denar, se „Slovenija" temu odločno protivi in pričakuje, da bo dotični odbor to svojo nepremišljenost popravil."

XLI.

Letni tečaj.

15./V. Volitve niso spremenile odbora skoro nič in na čelu društva je ostal predsednik jur. Pipuš tudi za letni tečaj.

25./V. Pogajanja o skupni čitalnici, h kateri naj bi pristopili še „Ognisko" in „Zora" so se razbila. Vsi Jugoslovani so bili načelno za tako stanovanje, a največji društvi „Akad. spolek" in „Ognisko" sta se izrekli proti taki zasnovi.

Ko je dr. Janežič tedaj odhajal v kršno Istro, mu je Slovenija posvetila zabaven večer pod vodstvom med. Bleiweisa.

15./VI. Napad dr. A. Mahniča na društvenega častnega člana dr. J. Vošnjaka je provzročil obči odpor, in na predlog jur. Zupanca je zbor soglasno v pričo najodličnejših zastopnikov dunajske slovenske naselbine sklenil:

„Odboru se nalaga, da se zahvali na daljnem brezplačnem pošiljanji „Rimskega Katoliku". Ob jednem naj odbor javno izrazi svoj protest proti napadom dr. A. Mahniču nasproti častnemu članu „Slovenije" dr. J. Vošnjaku."

Izlet o Duhovem se je vršil to leto čez Kierling in Greifenstein v Klosterneuburg. Slabo vreme in pozni letni čas sta provzročila, da se ni posrečil. 28./VI.

Iste dni je bilo društvo zastopano pri slavnostih ob odkritji Vodnikovega spomenika v Ljubljani po svojih članih, med. Bleiweisu in jur. Kušarju.

Pogajanja o skupnem stanovanji so se kljubu odločnemu uporu v društvu in očividnemu nezanimanju izven društva še nadaljevala, in večina je sklenila še pred odhodom na počitnice, da se odpošlje „Akad. spolku“ načrt take pogodbe. Nato je manjšina zapustila mestnost seje, in seja je postala nesklepčna! 3./VII.

Pri Levstikovi slavnosti v Velikih Laščah je „Slovenijo“ zastopala posebna deputacija, na čelu ji med. Bleiweis.

Ker se je v zadnjem času zveza mej slov. podpornim društvom dunajskim in „Slovenijo“ nekoliko razkrušila, je društvo po nasvetu jur. Zupanca ukrenilo, naj odbor v najkrajšem času stori potrebne korake, da se zveza vzajemno oživi, zastopniki „Slovenije“ k sejam podpornega društva vabijo in podpore le „Slovenijanom“ delé. 12./X.

V gmotnem oziru je dospelo društvo ta tečaj do vrhunca — namreč do 372·10 gld. — čistega premoženja brez pohištva.

XLII.

Zimski tečaj.

Pod egido novega predsednika jur. Schweitzerja je zbor v prvi seji odredil, da se „vzame radi nedostojnega vedenja trak Neslovenijanu, bivšemu članu.“ 28./X.

Ker je knjižnica v zadnjih letih precej narastla, je nasvetoval jur. Švigelj, da se določita dva društvenika poleg knjižničarja v „knjižniški odsek“, ki naj uredi knjižnico tekom zimskega tečaja. Vse knjige priljudnega zasežka in dvojčice pa podari in pošlji „Slovenija“ Rezijancem. Zbor je temu načrtu pritrdil.

Ko o priliki glasovanja predsednik članu ni dal besede, češ, da je „absolvovan“ in nima prava članstvovati, je društven sod razločil, „da morejo biti tudi dijaki, ki niso več vpisani 11./XI.

na vseučilišči, za časa svojih ukov še člani akad. društva „Slovenija“, ker je bil od nekdaj tak „usus“.“

25./XI. Naznanila sejam, katera so se zadnji čas razobešala le na vseučilišči in bolnici, so pošiljali odslej zopet na tehniko in živinozdraviški zavod. Na predlog med. Goestla je društvo imenovalo častnim članom tedaj, žal, že močno bolnega Davorina Trstenjaka.

10./XII. Kakor pred letom dnevi, je pričelo tudi to jesen gibanje za „slovanski dijaški ples.“ „Slovenija“ je poslala na dotično posvetovanje med. Bleiweisa in phil. Goloba. Načeloma naj bi se izrekla za ples, a le pod pogojem udeležbe vseh slov. akad. društev. Ko se je proračunalo, da treba po 50 gld. osnovnega sklada in garancije, so vsi zastopniki izjavili, da treba počakati „subskripcije, ker se od društvenega premoženja ne sme ničesar dati.“ Pri tem je ostalo!

21./XII. Prihodnja seja se je prelevila v zabaven večer. Med petjem, govori in šalami „po starodavnih običajih slavnih prednikov“ se je pozno v noč razveseljevala družba, praznujoča božič tudi z izdajo „Novega krokarja“.

1890. Novo leto je prineslo odstop predsednikov pa smrt naj-
28./I. mlajšega častnega člana, župnika Davorina Trstenjaka.

Venec na grobu pa maša zadušnica v Alserski cerkvi, katere se je udeležilo vse dunajsko slovensko razumništvo, sta bili priči globoke žalosti „Slovenije“. Daroval jo je rodoljubni kanonik č. g. Klun.

10./II. Pod drugim predsedništvom v tečaji, jur. Batičevim se je udeležila „Slovenija“ na vabilo akad. društva „Ognisko“ sej vseh slov. akad. društev, v katerih se je razpravljalo o ustanovitvi stolice za slovansko zgodovino na dunajskem vseučilišči.

4./III. Poslej pa se je jelo to leto prvič razmotrivati, je-li naj bi književni odsek še deloval v poletnem tečaji. Ker je bil v pretečenem tečaji sosebno dobre korenike pognal, je sklenil slednjič zbor po nasvetu jur. Šviglja, da „oskrbuj vsaj zborove seje s primernimi berili.“

11./III. Erjavčeva slavnost „pri zlatem križi“ se je dobro ponesla. Mej navzočnimi so bili naši drž. poslanci in vsa slov. akad. društva. Pri koncertu so sodelovali konservatorista

gpca. Krnicova in Fran Bučar kot solista, jur. Foerster kot pijanist, moški zbor „Slovenije“ pod vodstvom č. pevovodje Jiřika in tamburaški zbor „Zvonimirov“ pod vodstvom med. Gilminga. Po izvršenem vzporedu se je pričela prav bratska zabava. Navdušeni govori so se vrstili s petjem.“

Iskrene razmere, katere je društvo osorej gojilo z bratskim „Triglavom“, najbolje osvetljuje sklep zborov po jur. Šviglja nasvetu, da „društvo pošiljaj izpiske iz sej „Triglavu“ in skrbi, da jih dotični vrača.“ 20./III.

Konec tečaja se je bližal — preglednikov pa ni bilo; zato je društvo v zadnji seji moralo voliti dva preglednika „ad hoc“. V poluoficijelnem delu pa je izreklo na predlog med. Bleiweisa: 14./IV.

„Akad. društvo „Slovenija“ izjavlja, da obsoja željo in napore klerikalne stranke po gospodstvu.“

XLIII.

Letni tečaj.

Po nasvetu jur. Šviglja je stopil odbor pod predsedništvom med. Zakrajška s „Triglavom“ v dogovor o udeležbi ob Ravnikarjevi slavnosti na Vačah. Na predlog med. Bleiweisa pa se je izvolil „poseben odsek, ki naj v sporazumljenji z bratskim društvom „Triglav“ ustanovi „slov. akad. ferijalno društvo.“ V prvi ta odsek so stopili jur. Batič, med. Bleiweis, Goestl, Zakrajšček in jur. Zupanc. 18./IV.

Par mesecev preje se je bil ustanovil mej dunajskimi slov. velikošolci borilni krog, ki je nekaternike toli bodel v oči, da so sedaj interpelovali, „kaj ima „Slovenija“ z „mesarskim klubom“ opraviti.“ Ker si niti predsednik niti odbor ni bil v svesti krivde, je bil odgovor lehak. Seveda se radi tega razdraženost, kakor sedem let preje radi „pretepajočega se kluba“, v „zasebnej javnosti“ ni nikakor zmanjšala. 2./V.

Po nasvetu jur. Šviglja je „Slovenija“ isti večer izvolila soglasno častnim članom divnega J. Aškerca.

Da bi se vnelo večje zanimanje za slovstveno delovanje in vzajemno poznavanje slovanskih slovstev, je ukrenil zbor, kakor je jur. Švigelj predlagal, „da književni odsek skrbi vsaj za jeden ruski spis v vezani ali nevezani besedi pri vsaki seji“. 17./V.

Po nasvetu jur. Foersterja pa je društvo odslej prirejalo ekskurze v znanstvene in obrtne zavode.

26./V. Običajni izlet o Duhovem seveda ni odpadel. Jur. Abram je opravljal posel vodnika. Z zapadno železnico so se odpeljali „Slovenijani“ v Weidlingau, od tod so šli peš v Pressbaum, kjer so kosili. Po kosilu pa so odrinili v Rekawinkl, kjer se je završila prosta zabava.

Isti dan je „Slovenija“ odposlala k blagoslovljenji „Triglavove“ zastave v Središče svoja zastopnika jur. Šviglja in Furlana.

7./VI. Razmere mej „Slovenijo“ in „Zoro“ so se v poletji napele. Delovanje v odseku za oživotvorjenje slovenske zgodovinske stolice na Dunaji pa je to položenje še poostrilo. Tri društva radi Poljakov niso hotela prisostvovati. Vender se je sestavil pod načelništvom jur. Zupanca začasen odsek, ki je izdelal posebno spomenico in oklic. „Slovenija“ je svojim odposlancem naložila, „da ne gledajo ne na desno, ne na levo, marveč delujejo do izvršetka stvari.“

Ker je knjižnica bolj in bolj zaostajala, je zbor odločil, „da naj se vse, kar je nad 300 gld. v blagajni, pospravi za knjižnico.“

25./VI. Ker se je bilo ob izletu pokazalo mej nekaterimi člani nasprotstvo, so potem štirje člani, večina goriških društvenikov, izstopili iz društva. Nasprotna stran je pa izjavila:

„Neosnovani izstop goriških tovarišev iz akad. društva „Slovenija“ obžalujemo tembolj, ker moremo z lahko vestjo reči, da nas ne zadeva v tej zadevi niti najmanjša krivda, dasi odstopajoči navajajo ravno naše postopanje v društvu kot vzrok svojega izstopa. Vedno le hoteči pospeševati društveni razvoj in blagor, skušali smo delovati na to, da se tudi povzdigne obče zanimanje za društveno življenje mej „Slovenijani.“

8./VII. Imenom odseka za osnutek ferijalnega društva je objavil pri zadnji seji pred počitki med. Bleiweis, da je isti pravila pri vladi že uložil in da so se Gradčani po med. Dereaniju odzvali vabilu k sodelovanju pri osnutku.

Ob počitnicah se je udeležilo društvo z deputacijo Ravnikarjeve slavnosti v Vačah in shoda vseh slov. abiturijentov v Ljubljani. Na Dunaji bivajočim učiteljem pa je priredilo pet „prijateljskih“ večerov. Takisto je poslala čestitke k osemdesetletnici dr. Jarneja Zupanca, k Kačićevi slavnosti v Ma-

karsko, sožalinko „Hrvatski Matici" na smrti Mažuranićevi in poklon k Strossmayrovi oslavi biskupskega jubileja.

Navdušeno je zbor vzprejel zahvalo prvega Jugoslovana, ki je pisal na roke podpredsedniku med. Goestlu: 11./X.

„Ja Vam se, a preko Vas i slavnemu družtvu na toj bratskoj uspomeni najtoplije zahvaljujem i molim dragoga Boga, da slavno akad. družtvo blagoslovi, ter krasnomu, slovenskomu, nama najbližemu, bratskomu narodu dade uzorno mladež, čelične muževe i značajne borivce za prava, jezik i vjeru budne Slovenije, toga antemurale izpred rastučega pangermanizma."

Novi poslovnik, kateri se je v posamnih oddelkih obravnaval pri vseh sejah v tečaji, se je končno vzprejel celotno v zadnji.

Ferijalno društvo se v tem še ni moglo osnovati, ker je vlada pravila vrnila nepotrjena.

XLIV.

Zimski tečaj.

Novi odbor, na čelu mu predsednik jur. Batič, si je radi govoričenja, ki se je bilo pojavilo po preminuli abiturijentski slavnosti, prislužil takoj interpelacijo s stranij med. Geigerja. 25./X.

Na predlog med. Goestla imenom bivših članov književnega odseka je sklenil zbor, da se odsek zopet oživotvori in mu dal pravo uporabljati po potrebi društveni arhiv, da se pospeši s tem spisovanje društvene zgodovine o petindvajsetletnici. 12./XI.

Po nasvetu jur. Batiča, Maurerja in phil. Žmavca je „Slovenija" stopila v zvezo z vsemi akad. društvi slovanskimi, „da se napravi po leti k razstavi skupen izlet v Prago". Seja se je morala ob tem vsled prevelicega hrupa zaključiti.

Ker se „abiturijentska zadeva" še ni bila pojasnila, se je sestavil odsek med. Goestla, Zakrajščka in jur. Zupanca, da stvar dožene.

Prešernova slavnost, za katero so se priprave vršile ves tečaj, je zavzemala vse delovanje v društvu. 22./XI.

V dvorani „zum goldenen Kreuz" se je završil koncert, katerega se je udeležilo obilo odličnega občinstva, mej njimi grof Harrach, slov. drž. poslanci in mnogobrojni zastopniki vseh slov. akad. društev.

Dr. Murko je govoril slavnostni govor. Gspca. Krnicova, jur. Foerster, moški zbor „Slovenije“, pomnožen s pevci „Slov. pevskega društva“, pod vodstvom Jiřikovim in tamburaši „Zvonimira“ pod vodstvom Gilmingovim so nastopali pri kon-
10./XII. certu. Za tem se je razvila živahna zabava. Ker se je pročrtala slavnost v prospeh podpornega društva in prebitka ni bilo, je društvo 50 gld. iz glavnice podarilo nakazanemu namenu.

22./XII. Ko se poročilo odsekovo o abiturijentski zadevi ni odobrilo, je odsek odstopil. V novi odsek pa so se izvolili jur. Batič, Ferlinz, Foerster in Regally. Predsednik jur. Batič, ki je bil vsled zasebne mržnje in nastopanja s stranij bratov Hrvatov odstopil, je zopet voljen vzprejel znova dostojanstvo. V isti seji je izstopil neki član, „ker je bil preveč kosmopolitičnega značaja“.

1891. Odsek za izlet v Prago v tem še ni bil začel delovati,
7./I. ker se je tod pa tod pokazalo nasprotstvo, pa tudi mej onimi, ki so bili zanj vneti, še ni bilo prave jedinosti.

Z bratskim „Zvonimirom“ so se bile razmere nekoliko napele vsled tamburašev, in je bilo skupno sodelovanje obeh društev le težko. Da se nasprotstva nekoliko poležejo, imela sta oba odbora skupno sejo.

24./I. Novi odsek o abiturijentski zadevi se je v tem obrnil do „Triglava“ v Gradec. V prihodnji seji pa je končni poročevalec jur. Foerster naznanil sklep odsekov, da se zasledovanje zadeve opusti. Zbor je šel na to na „dnevni red“.

Ker prijateljskega zabavnega večera, kakeršen je bil običajen druga leta, še ni bilo, je povabil odbor k tej seji dunajsko slovensko razumništvo in bratska društva. Mej prvimi so došli grof Berchthold, min. tajnik Levičnik, mej drugimi števílni zastopniki vseh slov. narodnostij, osobito pa „Zoraši“ in „Zvonimirci“.

11./II. Prva seja v februvariju je bila nesklepčna. Zato so se zbrani v poluoficijelnem delu pod predsedstvom phil. Žmavca razgovarjali o položenji v domovini in najbližjih slovanskih in neslovanskih sosedih.

21./II. V tem času sta „Slovenija“ in „Akad. spolek“ proglasila vzajemnost v obisku čitalnice in porabi knjižnice obeh društev. Priprave za izlet v Prago, za kateri so se poleg Čehov in Slo-

vencev izrekli tudi Hrvatje in Srbi, so zbližale kaj močno te štiri narodnosti.

Ker se je bil „Rimski Katolik" zopet vgnezdil mej društvene časnike, dasiravno se je v prejšnjih tečajih bilo sklenilo, da se odpošlje, se je jur. Zupanc „čudil, kako je bilo to mogoče, opozarjal na ta sklep in izrekel upanje, da ta zborov sklep tudi za bodoče veljavo obdrži." Po dolgi in burni obravnavi se je slednjič izključil „Rimski Katolik". Nasprotno pa se je na predlog med. Jankoviča izobčil tudi „Brus".

Za izlet v Prago je društvo sklenilo, da se poda tje ne 7./III.
korporativno, marveč kot „slovenski velikošolci," tudi se ni hotelo udeležiti shoda pokrokove studentske mladeži.

V „Slov. Besedi" se je ono zimo zasnoval po plesnih zabavah „Jugoslovanski klub", ki je bil po mnenji večine v društvu „opasen radi separatizma".

Miklosich je umrl. „Slovenija" in „Zora" sta se udeležili 11./III.
polnoštevilno poslednjega pota učenjaka-velikana. Pri zadušnici 16. marca sta se takisto obe znašli v Alserski cerkvi. Odbor bratskega „Zvonimira" pa je nasvetoval svojcem, da se ne udeleže pokopa — iz političkih nagibov. Zbor „Slovenije" je na to po burni obravnavi, obžalujoč postopanje Hrvatov, naročil svojemu odboru, da zadobi društvu zadoščenja, in ga pooblastil za nasprotni slučaj v nadaljne korake. Zajedno mu je naložil, da se takoj pripravi na selitev iz skupnega doma.

XLV.

Letni tečaj.

Na jedni strani spor z „Zvonimirom", na drugi mržnja 22./IV.
s „Triglavom" radi izjave gledé izbacnenja „Rimskega Katolika" in „Brusa", poleg tega še primankljaj v gospodarstvu! — Tako je bilo položenje, ko je prevzel predsedstvo phil. Žmavec. No, prva zamera se je kmalu polegla, ko je „Zvonimirov" odbor póslal pojašnjevalno pismo. Na priprošnjo Bolgarov, „naj nikar ne rušimo zveze s sorodnimi Hrvati", se je razveljavil zadnji sklep zimskega tečaja in sestavil poseben odsek, da odgovori na to pismo.

V istih dneh je bil jur. Batič pozvan na policijsko rav- 6./V.
nateljstvo, „kjer mu je nadkomisar rekel, naj se „Slovenija" ne udeleži korporativno izleta v Prago, tudi naj ne gredo posa-

mezni člani kot „Slovenijani“ tje, sicer bi bilo policijsko ravnateljstvo primorano društvo razpustiti“. Ker je društvo itak isto ukrenilo, je imel ta poziv le epizodičen značaj.

Odsekov odgovor na pismo „Zvonimirovega“ odbora je propadel in predsednik je moral prekiniti sejo radi splošne razburjenosti. Slednjič sta se sprejela predloga med. Goestla in Podpečnika, da se pošlje v „Edinost“, ki je „jedini nepristranski list v zadevi, izjava, potem pa spiše stvarna brošura v odgovor proti napadom na desni in levi“.

23./V. Odbor v tem ni odgovoril niti „Zvonimiru“ niti „Triglavu“, kateri poslednji je svoje pismo in v njem izrečeno obžalovanje o listih objavil. Ker je bila knjižnica še vedno v neredu, je naročilo društvo jur. Furlanu, acad. Gvajzu in med. Maleriču, naj kot „knjižniški odsek“ urede potrebno.

Dvanajstorica „Slovenijanov“ je mej tem v Prago odšla na razstavo, kjer jo je češko dijaštvo na tem izrednem izletu o Duhovem — z bratsko gostoljubnostjo in uprav po knežje vzprejelo. Na I. shodu slov. naprednega dijaštva je zastopal tedaj slovensko velikošolstvo jur. Batič brez obveznega naročila in izročila.

6./VI. Ko je predsednik odstopil, ga je nasledoval med. Podpečnik, kateri je pa sprva moral takoj odstopiti, ker prejšnji predsednik še ni imel absolutorija. Po drugi volitvi stoprv je zasedel svoje mesto.

Predlog phil. Žmavca na vničenje sklepa v „Triglavovi“ zadevi je propadel. Stvar je bila s tem končana; a moralne rane izlečiti in zevi mej trojico bratskih društev zašiti, je morala bodočnost. Brošura se je sicer pisala in sestavljala, a belega dne ni zagledala nikdar!

17./VI. V zadnji seji pred počitki je društvo po priporočilu med. Jankoviča sklenilo, da se vse knjige nabožne, poljudne ali le neakademiške vsebine in vrednosti porazdele „bralnim društvom ob periferiji.“

22./X. Poletje je preminulo, in v pomnoženem številu so se vračali velikošolci na duševno svoje torišče: nad 30 „mladeničev“ „Slovenija“ že dvanajst let ni videla.

XLVI.

Zimski tečaj

V novem tečaji je zbor prvič rešil vzklik po odboru zavrnenega nečlana za vstop. 30./X.

Pri volitvi pa je zmogel skoro soglasno zopet phil. Žmavc.

Ker se je imela prirediti slavnost v spomin dr. J. Bleiweisa, se je v to pomnožil odbor s sedmimi člani in naročil po nasvetu tč. pevovodje jur. Toporiša pijanin za vežbanje pevcev. Zajedno se je sestavil odsek petorice za urejanje še vedno neurejene knjižnice. 18./XI.

Novima, na Dunaj došlima drž. poslancema dr. Laginji in prof. Spinčiću so ob istem času priredili hrvatski in slovenski velikošolci komers izven akad. društev. Otvoril ga je jur. Batič, a vodil med. Juranovič. 23./XI.

Zadnja dneva v mesecu se je razpravljalo na posebnih shodih v čitalnici o ustanovi zdavna nameravanega slovenskega ferijalnega društva v Ljubljani. Ker se je mesec dnij preje sestavljena trojica — med. Goestl, jur. Regally in med. Zakrajšek — odpovedala, je shod v novi odsek izvolil jur. Maurerja, Regallyja in Vencajza, kateri so si poslej še privzeli jur. Ravniharja in Voduška. Ta odsek je proizvedel do velikih počitkov svoj nalog. 29./XI.

V tem se je bila tudi knjižnica po zaslugi knjižničarja jur. Kogeja uredila. Z istim je knjižniški odsek odstranil vse nepopolne in zastarele knjige. 3./XII.

Zveza s „Triglav“-om, ki je bila v prejšnjem tečaju zastala, se je z vabilom na „Triglav“-ovo slavnost in z brzojavko s stranij „Slovenije“ ponovila. Obravnave o Bleiweisovi slavnosti so se to leto toliko razširile, da se je videlo, kakor bi bil ves zbor slavnosten odsek. Celo izvenredna seja se je sklicala, da se je vse zravnalo. 14./XII. 20./XII.

Božični večer so preživeli na Dunaji zaostali „Slovenijani“ na zabavnem večeru pri „Rainu“ v Lavdonci v Josipovem. 24./XII.

Takoj po novem letu je imelo društvo sejo, da je poročal slavnostni odsek, na čelu mu med. Goestl. **1892.** 18./I.

Bleiweisova slavnost se je izvršila v dvorani „zum goldenen Kreuz“ jako dobro. Prvič na dnevni red postav- 6./II.

ljeni „ples“ je privabil že k prvi četvorki 70 parov. „Kolo“, za katero je priredilo društvo v „Slov. Besedi“ štiri vaje, se je obneslo sijajno in ostalo odslej na vrhuncu jugoslovanskih plesov dunajskih. Srbski general Stratimirović, dvorna svetnika Jagić in German, drž. poslanci slovenski in češki so posetili mej drugim številnim občinstvom to slavnost. Pri koncertu je sodeloval tudi operni pevec Trtnik poleg domačega pevskega zbora pod vodstvom Jiříkovim, zbora „Slov. pev. društva“, katerega je vodil An. Al. Buchta, in tamburaškega zbora „Zvonimirovega“ pod načelstvom med. Altmannovim.

17./II. Žal, da ni bilo tudi pri tej slavnosti dovolj prebitka, da je društvo moralo priložiti iz glavnice, ko je darovalo 50 gld. podpornemu društvu.

V istem času sta društvo bridko zadeli vesti o smrti Rado Poznika in dr. Fr. Grossa, vztrajnih članov in blagih podpornikov društvenih.

Vabilu akad. društva „Bukovina“, naj vsa slov. akad. društva prirede skupno slavnost na korist stradajočim Rusom, se je društvo odzvalo in poslalo v dotični odsek med. Goestla, jur. Maurerja in med. Mihaliča, zajedno pa naprosilo zase tri pokrovitelje mej dunajskimi Slovenci. Ves načrt se je vsled nasprotstev izjalovil.

Uspeh preminole Bleiweisove slavnosti je vzbudil mej člani misel, da treba ugled, ki so si ga pridobili v slovanskih krogih, zanesti med vse dijaštvo: „Mi bi branili svojo čast, ko bi jo kdo oskrunil. Mi bi pokazali Nemcem, da imamo pogum, ko nam oni oporekajo, da ga nimamo. Mej slovenskimi dijaki bi zavladal takt, takt akademika, in „Slovenije“ častno ime naj ne vene nikdar!“ — to je bilo mnenje in geslo onih, ki so za kratka pod vodstvom med. Borštnika osnovali „borilni klub“, kateremu je društvo prepustilo za vežbanje pevsko sobo.

9./III. Srečni nastop hrvatskih tamburašev pri „Sloveniji“ pa je bil povod, da se je ob istem času osnoval po prizadevanji jur. Strleta in Dolenca v društvu „tamburaški klub“, kateremu je zbor dovolil 50 gld. za nabavo godal.

Ker je prijateljsko razmerje mej „Slovenijo“ in „Zvonimirom“ radi slike prvega Jugoslovana, katero je razobesila

„Slovenija", trpelo, sta se stavila v obeh društvih predloga, da si poiščemo drugo stanovanje in se razdružimo. Pa odklonila sta se z jednakimi glasovi. Nemir, ki je zavladal pri 24./III.
obravnavi, je provzročil odstop predsednikov.

Borilni klub je bil že našel precej odpora in večina se je s teška spoprijaznila z njim: „Vesna", mesečnik slovenskega dijaštva, katerega je jela izdavati v istem meseci dvanajstorica slov. velikošolcev na Dunaji, pa je zopet vzburjala kri. Prvi številki je bila že odmenjena desauvacija, katero je zbor le radi ljubega miru odklonil.

XLVII.

Letni tečaj.

Mej počitnicami še je umrl društvu bivši član med. Jos. 3./V.
Žener, kateremu je društvo brzojavno, po zastopnikih, pa z vencem skazalo poslednjo čast.

Volitev predsednika je provzročila dovolj borbe in stoprv druga, ožja volitev je odločila za med. Mihaliča.

Podlegla stran „naprednjakov" je izjavila pri bodoči seji 21./V.
svoj „program", večina pa se je takoj odzvala na odborovi strani. Spočetka se ni videla nesrečna ločitev. Poslej pa se je vsled nekolegijalnosti, ki se je povišala z vzprejemom nekaterih novih članov v društvo, razkrojila vsa mejsebojnost.

II. slovanski dijaški shod „pokrokove mladeži" na Dunaji je našel slov. napredno dijaštvo združeno v „slovenski sekciji". Jur. Domicelj in Gorup za Gradčane, pa jur. Maurer, Ravnihar in Vencajz za Dunajčane so poleg 6 gostov tvorili ta odsek, ki pa je imel nalog odkloniti ves socijalni del in še nekatere druge točke politiško-gospodarskega programa.

Odbor je ondaj res obljubil na zahtevo manjšine v neki 24./VI.
listič poslati pojasnilo na napade bratskega „Triglava". A prave vzajemnosti ni bilo, nameravani izlet se je zato izjalovil. Desetorica članov, ki ni hotela biti povod razdoru društvenemu, se je umaknila začasno raz pozorišča. Že v prvem tečaji proti „Vesni" nameravana izjava je zagledala šele sedaj ob počit- 28./VI.
nicah beli dan.

Neprilično sti radi stanovanja, v katerem je bilo društvo le podnajemnik, je odpravil v tem zbor z novo pogodbo, glasom katere sta odsihdob obe društvi sonajemnika, „Slovenija" in

„Zvonimir". Ta prenovljena pogodba je postala podloga novemu srčnemu prijateljskemu življenju mej obema društvoma.

Pri občem zboru družbe sv. Cirila in Metoda v Postojini je zastopal ondaj zbrano I. pokroviteljnino dunajskega slov. ve-
4./VIII. likošolstva jur. Vencajz. 4. avgust pa je donesel osnutek novega slovenskega ferijalnega društva „Sava" v Ljubljani". Veselo je pozdravila „Slovenija" z brzojavko po zastopnikih novo svojo posestrimo, katera se je zrodila po dolgem trudu s sodelovanjem Graških velikošolcev iz njene sredine.

Malo pozneje je poročilo o šolskem odseku I. kat. shoda v Ljubljani vse dijaštvo kaj nemilo dirnilo. Prva posledica tega shoda se je pokazala že v učiteljskem večeru, katerega je „Slovenija" priredila na Dunaji bivajočim slovenskim učiteljem, ko sta se združili zopet veliki večini obeh nasprotujočih si stranij in so izginile vse razlike mej njima.

20./X. Napadu na rodoljuba g. Luko Svetca pa je odgovorilo društvo na predlog jur. Regallyja soglasno z izvolitvijo častnim članom.

XLVIII.

Zimski tečaj.

2./XI. Ob volitvah je zmagal kot predsednik jur. Regally. — Ker so se množila psovanja na društvo v „Slovencu", je bil prvi sklep zbora po nasvetu jur. Ravniharja, da „Slovenija" ne pošilja vanj odtlej nikakih izjav in naznanil.

7./XI. Potem je novi odbor predložil načrt slavnosti, kateri se je z veliko večino vzprejel.

V ozirom na bližino petindvajsetletnice je sklenil zbor na predlog jur. Vencajza in med. Goestla mesečno naklado za slavnost in da se obrne ob 25letnici do vseh podpornikov in bivših članov, proseč jih, da pomogô k vredni slavitvi jubileja.

10./XII. Slavnostni odsek je v tem deloval neutrujeno, in zbor mu je pritrdil v vseh stvareh.

Nadaljevana psovanja v „Slovencu" so primorala društvo, da se je na predlog phil. Žiliha zahvalilo na doslejšnjem brezplačnem pošiljanji in si ga odtlej naročilo.

Božični večer so obhajali društveniki v prostem zabavnem večeru, katerega so priredili „Savani" na Dunaji zaostale zadruge pri „Rainu".

Kar se je vseučiliška mladež preselila z novo „avlo“ iz starih dijaških okrajev, ostali so naši tehniki osamljeni, zapuščeni in stoprv po 10. letih se jim je osnovalo že zdavna prepotrebno središče. V teh dneh se je ustanovil po prizadevanji techn. Mazija v okrožji društva „tehniški klub“, ki si je najel svojo sobo — drugi društveni stan za vse v četrtem okraji bivajoče društvenike. „Tam se shajajo, čitajo, pojô, svirajo in se boré.“ 1893. 18./I.

Zadnji pojavi osorejšnjega razpora so se tedaj pojavili še jednič prav po nepotrebnem v društvu. No, obča pozornost se je bila odvrnila od njih k brezimnemu slavlju, ki se je zvršilo pri Ronacherju kaj sijajno. Dočim se je dotlej znalo mej elegantnim občinstvom le za „Zoro“, je „Slovenija“ otvorila nov krog, v kateri sta ji sledila kmalu še „Zvonimir“ in „Akad. spolek“. Vodja staročeški dr. Rieger, general Stratimirović, drž. poslanci slovenski, hrvatski in moravsko-češki, dvorni in ministerijalni svetniki German, Kratochwille, Šindler, Ribař in Zavadil, častniki bolgarski, „Zvonimir“, „Zora“, „Bukovina“, „Akad. spolek“, „Tatran“, „Sič“ in „Ognisko“, pa do mala vsi dunajski Slovenci so se zbrali mej številnim občinstvom. Pevski zbor „Slovenije“ pod pevovodstvom Jiřikovim pa slovensko-hrvatski mešani tamburaški zbor, katerega je vodil med. Batulič, odnesla sta lovor večera. Neumorni glasbeni reditelj jur. Macak pa spretni domači plesorednik jur. Vodušek sta popolnila delo odborovo in predsednikovo: 94 parov prve kadrilje je kazalo najbolj priljubljenost društvene slavnosti. Posetilo je slavnost nad 600 osob. 25./I. 7./II.

Zbor je ponosno odobril poročilo slavnostnega odseka. 28./II.

V tem se je bilo društvo preselilo v novo stanovanje, ki je, cenejše od prvega, obstoječe iz treh sob in potrebnih stranskih prostorov, popolnoma ugajalo društvenim namenom. Na predlog jur. Voduška je sklenilo društvo tudi pripravljalne korake glede plinove razsvitljave v novem stanovanji.

Dalje je predložil odbor nova, času primernejša pravila, ki so se vzprejela „en bloc“ z vsemi proti 4 glasovom. 4./III.

Napadanje v „Rimskem Katoliku“, ki je verno nadaljeval nastop „Slovenčev“, je provzročilo interpelacijo s stranij phil. Žiliha in na predleg jur. Maurerja izjavo:

„Akad. društvo „Slovenija“ neomahljivo stoječ na slovanskem stališči v obče in na napredno-slovenskem v posebej jemlje z obžalovanjem na znanje dr. Mahničev članek: „Sumljiva znamenja v slov. akadem. in dijaških krogih“ v „Rimskem Katoliku“ V. tečaj, I. zvezek ter smatra zajedno nepotrebnim, da bi se javno odgovarjalo tem napadom, kateri ne zaslužijo druzega, nego krepko preziranje.“

XLIX.

Letni tečaj.

O velikonočnih počitnicah so se „Slovenijani“ udeležili ekskurzov v državno tiskarno in zvezdarno pa zabavnega večera, katerega so priredili dunajski „Savani“ v klubovih prostorih „pri Mitzku“. „Književni odsek“, ki je hiral za ne-
29./IV. ozdravljivo boleznijo, je mej tem zaspal. Pri novi volitvi se je predsednik jur. Regally s starim odborom z nova izvolil.

„Slovenija“, dotlej jedino slovensko akad. društvo na Dunaji, je v tem imela dobiti posestrimo: ker je odbor, stoječ na marčni izjavi, stavil nekatere pogoje za vstop, se je odvrnila kopica slov. velikošolcev od „Slovenije“, provzročila v „Slovencu“ vrsto dopisov, radi katerih se je iz „Slovenijine“ čitalnice izločil omenjeni list — in zasnovala novo „kat. akad. društvo „Danica“.

V isti seji je zbor sklenil na predlog jur. Voduška, da sestavi odbor načrt novega poslovnika na podlagi prav kar vloženih pravil.

10./V. Tehniškemu klubu pa je društvo prepustilo vse v njegovo stroko spadajoče knjige, da si osnuje s časom svojo strokovno knjižnico.

Ker se je v teh dneh prav nekolegijalno delovalo od neke strani proti društvu, je sklenil zbor na predlog jur. Šviglja:

„Akad. društvo „Slovenija“ vsikdaj popolnoma ignoruje Danico“.

V isti seji je posetila društvo deputacija novo ustanovljenega akad.-tehniškega društva „Ilirija“ v Gradci — na čelu ji predsednik med. Gregorič, malo poslej pa predsednik „Triglava“ drd. Prne, ki je zastopal graško slovansko dijaštvo na dunajskem shodu dijaških društev radi prisilnega izstopa rezervnih častnikov iz njih. Dunajsko slovansko dijaštvo je

zastopal tedaj Srb med. Marič kot namestnik, pribočnik pa mu je bil med. Borštnik.

Izlet, katerega je priredilo društvo v Mödling, se ni obnesel radi premale udeležbe. Ker je odbor v prejšnji seji odstopil, se je izvršila druga volitev za tekoči tečaj. Predsedniški stol je zasedel med. Borštnik. Novi odbor je takoj solidarno nastopil skupno z „Zvonimirom“ in „Bukovino“, ki sta se čutila prikrajšana pri Kollarjevi slavnosti. Pri shodu zastopnikov vseh slovanskih je zastopal „Slovenijo“ predsednik. Tu se je stvar za vse udeležence ugodno rešila, in „Slovenija“ je položila venec na Kollarjev kip, katerega je izdelal Slovenec Žnider. 24./V. 20./VI.

Zadnja seja pred počitnicami je ostala nesklepčna, ker je bilo mnogo članov že odšlo, zato je proglasil podpredsednik phil. Žilih takoj „zabavni del.“ 4./VII.

Pri Gundulićevi slavnosti v Dubrovniku je zastopal društvo med. Borštnik, ki je bil takisto navzočen pri Obodski slavnosti na Cetinji in v Podgorici, pri občem zboru družbe sv. Cirila in Metoda pa pokroviteljnino dunajskih slov. velikošolcev l. 1892. jur. Švigelj.

L.

Zimski tečaj.

Prvi obči zbor „Slovenije“ v petdesetem tečaji se je vršil v dvorani „Kath. Ressource“ prav svečano v pričo mnogih gostov, preroditelja društva, drž. poslanca dr. Ferjančiča, in številnih zastopnikov bratskih društev: „Tatran“, „Zora“ in „Zvonimir“. 26./X.

„Slovenija“ je v preminolih dveh tečajih javno pokazala, da stoji na „narodno-napredni“ strani. S tem pa si je nakopala obilo sovraštva:

„Obrekujoče besede v nekih časnikih so našle pri naših političnih nasprotnikih — žal! — le preodprta ušesa; saj je slehernemu „Slovenijanu“ le preveč znano, da velja naše društvo v očeh kranjskih in celo mnogih dunajskih klerikalcev za brezversko društvo in marsikatera zbegana slovenska mati se boji, da se jej ljubljeni sin akademik ne vsede v ono framasonsko ložo, ki se zove „Slovenija“.“

Tako odborovo poročilo! Vsa ta nasprotna agitacija pa ni mogla oškodovati ugleda našega društva, dà, število njegovih članov se je celo pomnožilo do višine, kakeršno je štelo društvo le v prvem desetletji svojega obstanka.

Po ponovljenih volitvah se je izvolil novi odbor — sestoječ iz ing. Ciuche, jur. Zwitterja, phil. Maslja, jur. Žuna, jur. Modica, for. Rudeža, odb.; vet. Rajarja, ing. Volavška, nam. — na čelu mu predsednik phil. Žilih.

Ker odbor prejšnjega tečaja ni mogel zgotoviti naložene mu revizije poslovnikove, se je izvolil po nasvetu jur. Ravniharja odsek petorice: phil. Maselj, Poljanec, jur. Vencajz, Vodušek in phil. Žilih, da stvar čim preje uredi.

Koncem iste seje je odobril zbor še po phil. Poljancu predložena pravila novega „slovstvenega kluba", ki je imel nasledovati „književnemu odseku"; na predlog jur. Vencajza pa je sklenil, da se osnuje stalni „pevski zbor".

Pod stoloravnateljstvom jur. Šviglja se je poslej razvil „akad. stol". V opozicijo stopivšim slov. drž. poslancem je slov. mladež hotela prirediti komers, a naposled je opustila misel na željo odločilne strani radi še nerazjasnjenih parlamentarnih razmer.

17./XI. Slavnostni odsek, katerega je odbor sestavil že v prvih dneh, je sklenil, da priredi društvo v januvariju slavnost, da izda v marcu spomenico in končno proslavi dan rojstva še v majniku s komerzom in izletom. Za ureditev spomenice na podlagi že zbranega gradiva se je odbral poseben tiskoven odsek: phil. Poljanec, jur. Sušnik, Vencajz, Zwitter in phil. Žilih.

„Tehniškemu klubu", ki si je najel novo stanovanje, je posodil zbor po soglasnem sklepu na predlog ing. Ciuhe 20 gld.

11./XII. Društveni častni član Josip Stritar je zložil „Sloveniji" k petindvajsetletnici divno „Slovenijansko", katero je uglasbil Anton Foerster. Slavnostni odsek je v tem svoje delo skončal in povabil sto in petdeset družin osebno, razven tega pa razposlal še 1400 vabil križem sveta.

24./XII. Sveti večer je našel „Slovenijane" in „Savane" združene „pri Roži" v Pijaristovski ulici, sloveče božič po „staroslavnih študentovskih običajih."

1894.
24./I. Ker je bila slavnost pred durmi, je zbor hitro ukrenil najpotrebnejše; ob vsem tem pa ni pozabil ostale uprave. Načelnik odseka za poslovnik, jur. Vodušek, je predložil novi, po njegovem navodu završeni načrt, katerega je zbor soglasno

brez vsake spremembe kar „en bloc" vzprejel — uvažujoč važnost in izvrstnost njegovo.

Knjižnica je bila s selitvijo v novo stanovanje mnogo trpela, zato je zbor za ponovljeno ureditev sestavil odsek, v katerem so bili: phil. Komljanec, Poljanec, med. Raznožnik, jur. Šešek in Šmit.

Zadnji dan januvarija so se znašli „Slovenijani" pri 31./I.
„Ronacher"-ju. Nad 700 gostov in domačinov je vrvelo po dvoranah. Arhijerej ruskega veleposlaništva Nikolajevskij, dvor. sovetnik prof. Jagić, centralni stavbeni ravnatelj Rybař, min. sovetnika Jireček in Zavadil, deset dičnih bolgarskih častnikov pa neštevilo drugih odličnjakov izvenakademikov je posetilo slavnost. Bratski „Triglav" je poslal k slavnosti svojega predsednika med. Krušiča. „Zvonimir" je došel polnoštevilen, in tudi „Zora" se je udeležila slavnosti prav mnogobrojno. „Akad. spolek", „Bukovina", „Ognisko", „Sič", „Balkan" in „Tatran" so poslali svoje zastopnike.

Goste je pozdravil predsednik phil. Žilih v kratkih, jedrnatih besedah. Moški zbor „Slovenije" — močan 30 grl — je pod vodstvom Jiřikovim zapel prvič „Slovenijansko". Čeverospev, močni mešani zbor „Slov. pevskega društva", slovensko-hrvatski tamburaši pod vodstvom jur. Ravnikarjevim so zaključili koncert. Prvo četvorko je plesalo 98 parov, drugo 86 in tretjo 82. Ples je spretno urejeval jur. Vodušek.

Obča zadovoljnost je odsevala v vseh obrazih, in le malo gostov je ostavilo veselico pred koncem.

Da se priprave za glavno slavnost v majniku o pravem 15./II.
času završe, je določilo društvo petorico (jur. Kokalj, phil. Maselj, techn. Mazi, phil. Vadnjal in Žilih) kot slavnostni odsek za letni tečaj. Na predlog jur. Voduška je sklenil zbor tudi, da povabi odbor vse bivše člane „Slovenijane", da pristopijo k društvu kot starešine.

V zadnji seji L. tečaja je sklenila „Slovenija" na predlog 3./III.
jur. Zwitterja, da odslej „priredi vsak mesec vsaj jeden zabaven večer", da se živahnost društvenega življenja povzdigne. Po nasvetu jur. Vencajza pa se je v poluoficijelnem delu zjedinilo dun. slov. dijaštvo, da dotlej še neurejeno volitev zastopnikov I. pokroviteljnine pri družbi sv. Cirila in Metoda izvrši

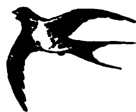
vedno v obročji zadnje seje „Slovenije“ pred velikimi počitnicami.

„Četvrt vijeka prešlo od osnutka „Slovenije“. Ponosom hoćete gledati v prošlost, kjer je ime „Slovenije“ štovano ne samo medju slovenskimi nego i slavenskimi djacima“. Tako je brzojavil društvu k slavnosti najmlajši pobratim, hrvatski „Velebit“ v Inomostu.

Častni član društva, ljubljeni naš Aškerc pa je ob isti priliki vzkliknil:

„Slovenija“ ostani tudi v bodoče tisto sveto svetišče na tujem, v katerem se mlado razumništvo navdušuje in pripravlja na resno delo za napredek naroda našega. Živi, cveti, rasti „Slovenija!“

Zgôdi se po tej besedi!

Književno delovanje v okrožji „Slovenije“ od 1869.—1894 l.

I.

Čitanja v zborovih sejah od l. 1869. do l. 1893.

1869.

Fr. Levec: Kaj je socijalno vprašanje in kako je nastalo?

1869.— 1870.

Fr. Šuklje: O pomenu in naravi francoske revolucije. — Fr. Levec: O starosti človeškega rodu. — A. Drganec: Starost človeškega rodu z geologičnega stališča. — Fr. Lavtar: Nekaj o zgodovini hipotez, sosebno fizičnih. — Fr. Šuklje: Koliko je Karol IX. kriv umora Hugonotov v bartolomejski noči? — Jos. Ogrinec: Tretje pismo tete Olšpete.

1870.— 1871.

Fr. Šuklje: Kultura in kristjanstvo. — Št. Širok: Nekaj v opravičenje zgodovinarja Caj. Sall. Crispa. — Fr. Škofic: Kaj je prav in kaj ni prav? — Jos. Kaspret: Razvitek in značaj slovenske narodne pojezije. — Lj. Golja: Jus primae noctis. — Št. Širok: Prvo pismo o mladi Sloveniji. — Št. Širok: Blagor norcem!

1871.—1872.

Fr. Detela: Kako je Noe zidal svojo barko? — Iv. Tavčar: O idejalih človeštva. — Fr. Podgornik: Ali nimamo vzroka edinost priporočevati? — Iv. Tavčar: O ideji prava.

1872.—1873.

And. Ferjančič: O poklicu in tendencah Sl. Pravnika in Soče. — And. Škrlj: O pojmu in bistvu prava. — Iv. Tavčar: O glavnih

uplivih na razvitek človeštva. — Fr. Detela: En Platonov dijalog. — Fr. Škofic: Javnost sodnijskih obravnav in porotne sodbe. — Jos. Zupančič: Upliv vednostij na poljedelstvo.

1873.—1874.

Fr. Detela: O pravopisji. — Jos. Hubad: O gorstvu kranjskem. Petrografična študija. — Jos. Hubad: O darvinizmu. — Iv. Sušnik: O škocijanskem mežnarji. Humoreska. — Iv. Sušnik: Brdske podobe. — H. Schreiner: Nekoliko mislij o stvarjenji sveta. — Fr. Sevnik: Pobožni pogovori s seboj in s svojo dušo.

1874.—1875.

Jak. Kavčič: O karakterističnih momentih, v katerih se strinjata razvoj ideje slovenstva v naši domovini in razvoj duševnega življenja njenih sinov v tujini. — Št. Širok: Mavrica, novela. — A. Trstenjak: Literarna pisma. — A. Trstenjak: Kako se preosnuj literarni del sej našega društva? — Jak. Kavčič: Pesmi. — Fr. Vrhovec: Kmetovo obnašanje ob razstavi na Dunaji. — Jos. Karlin: Izlet na Češko, geologična študija.

1875.—1876.

J. Bric: O četverovrstnicah. — Jak. Kavčič: Grajska hči. Balada. — And. Kragelj: Simon Jenko v slovenski literaturi. — A. Sterlé: Pesmi. — Iv. Sušnik: Čas ledovja. — Fr. Vrhovec: O stavbah na koleh. — And Kragelj: Dr. Lavrič in Slovenci. — Iv. Bač: O štajerskih Lemberžanih. — Jos. Karlin: O izletu v Egipet. — Jos. Karlin: Črtice iz spodnjega Egipta.

1876.—1877.

A. Trstenjak: O kreposti. — Iv. Šubic: O darvinizmu. — Fr. Zavadlal: O kresni noči. — A. Trstenjak: Zgodovina srbskega slovstva. — Fr. Zavadlal: Premišljevanja o vojski. — Fr. Vrhovec: O želodci, humoreska. — A. Trstenjak: Zgodovina srbske tradicijonalne literature.

1877.—1878.

R. Poznik: O vegetarstvu. — Fr. Kramar: Ali peša moč rodovitne zemlje? — Št. Lapajne: Dr. K. Lavrič, životopisna črtica. — Iv Štajer: Ali naše leposlovstvo napreduje ali ne?

1878.—1879.

R. Poznik: O močnih pijačah. — Fr. Schweiger: O Bosni in Hercegovini. — M. Brence: Slike iz Pratra. — Iv. Škofic: V pratru je poginila. Humoreska.

1879.—1880.

Iv. Škofic: Mrtva hčerka. — Ed. Volčič: O pravoslovnem delovanji Jugoslovanov sploh in Slovencev posebej. — Fr. Orožen: O zgodovini pisma. — Iv. Babnik: O Puškinu.

1880.—1881.

Iv. Kavčnik: Kozničanje. Humoreska. — J. Mohar: O potresih. — Mat. Murko: O Jan Kollarjevi literarni vzajemnosti slovanski. — Iv. Babnik: Val. Vodnik, pesnik „Ilirije oživljene". — Fr. Kramar: Zgodovina pive. — Mat. Murko: Prvo leto našega društva. — R. Pukl: O Boleslavu Jablonskem. — A Štritof: Sveta Ciril in Metod, prva buditelja slovanska.

1881.—1882.

Val. Oblak: O naši nalogi v počitnicah. — K. Glaser: O Rg-vedi, najstarejšem literarnem spomeniku indojevropskem. — Mat. Murko: O ruskem učenjaku A. A. Kotljarevskem. — R. Pukl: Mogočna robinja. Novela. — Fr. Rahne: O Sladkovskem. — K. Štrekelj: Zborovanje bogov po Lukijanu. — K. Jurtela: O Lafontaine-ju. — Iv. Babnik: O slovenskem dijaštvu. — K. Glaser: Avesta, najstarejši eranski umotvor. — K. Glaser: O Cirilu in Metodu. — K. Štrekelj: O slovenski filologiji.

1882.—1883.

Fr. Jotl: S praznim žepom križem sveta ali „3 apostoli rajže". — K. Glaser: O Firduziji, ustanovitelji novoperzijskega jezika. — I. Kaš: Frithiofsage, odlomki po E. Tegnarji. — A. Jurtela: En dan v Oxfordu. — K. Glaser: Kratek pregled nordiške literature. — Mat. Murko: O tujkah v slovenščini. — K. Glaser: Mrhčakatika ali iloven voziček. Indijska drama.

1883.—1884.

K. Štrekelj: Životopis J. S. Turgenjeva. — H. Tuma: Vaški svetnik po Sv. Čehu. — J. Rohrman: Retorične študije.

1884.—1885.

J. Kržišnik: Samo. Odlomek igre. — J. Markič: Svetozarova smrt. Pesem.

1885.—1886.

J. Mantuani: 30 kilometrov. — M. Murko: O Trubarji.

1887.—1888.

J. Kržišnik: O Levstiku. — Fr. Milčinski: Vse iz ljubezni do nje. — J. Kržišnik: Muha. Satirična pesem. — Fr. Milčinski: Bilo je za časa.... Uredniška humoreska.

1888.—1889.

Fr. Podpečnik: O sanjah. — Fr Goestl: Slovstveno delovanje v „Sloveniji". — A. Švigelj: Pesni. — J. Mantuani: Dva spomenika kranjske zgodovine pri sv. Štefanu na Dunaji. — V. Foerster: Podolje in klanec. Povest. — J. Mantuani: Prvi pogled v življenje. Kaj je srce? Ob Savi. Pesni.

1890.—1891.

J. Mantuani: Trije dnevi v sprevskem lesu. — F. Jankovič: O početku človeškega rodu. — J. Toporiš: Pesni. — V. Maurer: Zgodovina kožuha. — F. Gorup: Stihi. — J. Toporiš: Spomini starega fanta.

1891.—1892.

F. Gorup: Podatki. — J. Vencajz: Slovenski odhodniki leta 1890. — R. Schweiger: O stihih in podatkih. — St. Kogej: O potrebi in možnosti občeslovanskega kulturnega jezika. — R. Murnik: V peti šoli. Humoreska. — V. Maurer: R. Poznika „slavjanski almanah“ in ideja permanentne „Matice slovanske“. — A. Bulovec: Zakaj je šel Lahov Tona študirat juristarijo? — J. Borštnik: Kako se je oženil „Signor Cavaliere“. — R. Murnik: „O biljaru“, zgodovinska črtica. Pismo rimskega prostovoljca-medicinca. — J. Robida: Kranjski kostanjar na Dunaji. — J. Vencajz: O naraščaji in potrebi slovenske inteligencije. — R. Murnik: Paradne hlače. Humoreska. — J. Žilih: Nekaj iz kozmothanije.

1892.—1893.

R. Murnik: „Rendez-vous“. Humoreska. — L. Poljanec: Živali v narodni domišljiji Arabcev.

II.

Čitanja v „literarnem društvu“, ust. feb. 1879. preneh. junija 1883.

1879.—1880.

J. Jarc: Uzroki navadnih boleznij našega kmeta. — J. Sušnik: O potresih. — „Kok'šar“. Slika iz domačega življenja. — M. Brence: Blaga oporoka. Noveleta. — J. Škofic: Gospod doktor. Novela. — Igralca. Noveleta. — R. Poznik: Buridanov osel. — E. Volčič: O pristnosti kraljedvorskega rokopisa. — M. Brence: Zvesto srce.

1880.—1881.

I. **Leposlovje**: D. Majaron: Ecce homo. Novela. — Moj brat. Novela. — J. Kavčnik: Nasprotni ljubezni. Novela. — Dva bratca. — Štetetov Jurij. Obraz iz naroda. — J. Škofic: Pesni. — „Čevljar bi bil ostal...“ Novela. — M. Petelin: Pesmi iz literarne zapuščine prof. Melcerja. — M. Suhač: Otroški in mladostni spomini.

II. **Zgodovina in krajepis**: A. Trstenjak: O slovanskih runah. — O srbskih razmerah. — O poznanskih navadah v Slovencih. — O ledenej jami. — A. Štritof: Ženitovanjske navade na Notranjskem.

II. **Jezikoslovje**: K. Štrekelj: O vokalizmu in konsonantizmu v narečju goriških kraščev. — O Baudoinovej knjigi: Note glotologiche intorno alle lingue slave. — Prevod uvoda iz R. Brandtove knjige: Načertanie slavjanskoi akcentologii. — Kritika o društvu poslanih spisih. — F. Mikuž: O glagolu.

IV. **Naravoslovje**: J. Hubad: O grmovji.

V. **Pravoslovje**: A. Hudovernik: Pravni običaji v Slovencih. — O črnogorskem pravu.

VI. **Zdravoslovje**: F. Lilek: O lokalnej tuberkulozi.

VII. **Gospodarstvo**: R. Poznik: O analizovanji cen.

VIII. **Životopisje**: D. Majaron: Nekrolog J. K. Jarcu.

1881.—1882.

K. Štrekelj: Konsonantizem v narečji goriških Slovencev. — O slovenskem naglaševanji. — Kaj je jezikoznanstvo? — J. Laponja: Nekaj toček o trasovanji železnic. — O kotomerih. — A. Hudovernik: Narodno pravo v Slovencih. — O navodu za nabiranje pravnih običajev. — Črnogorska zakonodajstva. — Prisege ljubljanskega mesta. — A. Franko: Glas vpijočega v puščavi. Pisma iz beneških Slovencev. — Pesni in pripovedne stvari iz beneških Slovencev. — J. Kavčnik: Brat in sestra. — Vojaki v Zaplotniku. — D. Majaron: Pes in mačka. Humoreska. — J. Škofic: Dve gospodinji. — A. Hudovernik: Turgenjeva pesen zmagonosne ljubezni. — M. Suhač: Potopisne črtice iz gorenjega Avstrijskega. — A. Trstenjak: O Pajkovi knjigi: Izbrane srbske narodne pesni. — A. Franko: Narodne pesni. — A. Hudovernik: Nekaj slovenskih vraž.

III.

Čitanja v „pravniškem odseku“, ust. 12. dec. 1879. preneh. 21. jan. 1882.

1879.—1880.

E. Volčič: O pravnej zgodovini Jugoslovanov v obče i Slovencev posebe. — R. Pukl: O pomenu pravnega odseka.

1880.—1881.

J. Babnik: Pravne razmere pri Slovencih do 10. stoletja. — J. Šolar: Inostranci po našem kazenskem zakoniku. — J. Šegula: O liberalizmu v državi. — A. Sancin: O komunizmu in socijalizmu. — E. Volčič: O ženitovanjskih navadah na Krasu s stališča narodnega prava.

1881.—1882.

J. Babnik: Pregled črnogorskih zakonodavstev. — R. Pukl: Kdo ima vzrejo in odgojo otrok po ločitvi zakona?

IV.

Čitanja v „agronomiškem odseku“, ust. 28. febr. 1881. preneh. 12. maja 1882.

V. Oblak: Naša naloga o počitnicah. — V. Oblak: O kmetijstvu starih Egipčanov. — J. Kraigher: O gozdni stelji. — J. Sajevec: Tudi o gozdni stelji. — F. Svetek: O obdelovanji travnikov.

V.

Čitanja v „književnem odseku“, ust. 20. febr. 1885. preneh 2. marca 1893.

1885.

J. Kržišnik: Přemislova smrt. Ulomek. — M. Markič: Človekova alegorija. Pesem.

1885.—1886.

F. Rosina: O slovenščini pred sodišči od l. 1861. — J. Mantuani: Ocena Vereščaginovih del. — J. Pajnič: O spiritizmu. — F. Goestl: O epidemični blaznosti. — F. Prevec: O harmoniji barv. — K. Janežič: O Srbiji pred bitko „na Kosovem“. — F. Guzelj: O stanji našega kmeta. — K. Triller: Pravoslovna črtica o dvoboji. — J. Mantuani: O posnemanji. — J. Kuralt: O zadrugi.

1886.—1887.

J. Pajnič: Nekaj o darvinizmu. — F. Hafner: Gorjančev Matija. Črtica. — J. Kržišnik: Ljuban. Pripoved v verzih. — J. Kržišnik: Zakaj je Prešeren toliko drag našemu narodu? — F. Šifrer: O klasičnej, romantičnej, novoklasičnej in novoromantičnej dobi v svetovni književnosti. — V. Zupanec: Mostarjev Jože. Črtica. — M. Murko: Gospod Radoslav. Črtica. — F. Milčinski: Vinske sanje. Predpustna gluma v jednem dejanji. — F. Milčinski: Ježa na Pegazu. Satira. — V. Schweitzer: Črtice. — V. Schweitzer: Naša narodna vzgoja.

1887.—1888.

J. Debevec: Beli menih. Balada. — J. Debevec: Cirkniško jezero. Balada. — J. Kržišnik: Maslenica ali našega naroda vrlo srce. Dramatičen prizor. — J. Pajnič: Fizijognomične črtice. — F. Goestl: Črtice o samomoru. — M. Markič: Pesni. — V. Zupanec: Oblika rimskih pravnih listin. — J. Kržišnik: Povest iz narodnega življenja.

1888.—1889.

J. Mantuani: Estetika slovanske ornamentike. — K. Janežič: Moliére, Harpagon, 4. prizor, III. čin. Prestava. — V. Schweitzer: Referat o pripovednih in poučnih spisih v Koledarji in Večernicah dr. sv. Mohorja. — F. Goestl: O narkozi. — J. Mantuani: Velesovo. Jezikoslov. razprava. — V. Zupanec: Osmošolska ljubezen. Humoristična črtica.

1889.—1890.

J. Mantuani: Olomuški spomeniki. — V. Zupanec: V sanjah. Črtica. — Podoknica zunaj in znotraj. — J. Mantuani: Razvojni očrt stavbinske in okraševalne umetnosti. — F. Regally: Sila nikjer ni dobra. Povest. — V. Schweitzer: Dvoje pisem. Listek. — A. Švigelj: Zakaj? Trikrat. Snegu. Pesni. — J. Mantuani. Razvoj stavbinskih slogov. — A. Furlan: Nočni sprehod. Balada. — Vse se ljubi. Pesen. — K. Schweiger: Dva zdravnika. Povest. — J. Mantuani: Jacobus Gallus. — F. Gorup: Stihi.

1890.—1891.

I. J. Mantuani: Tri dni v sprevskem lesu. — F. Prosenc: Povod državljanskih bojev v Rimu in vzroki francoske revolucije. — A. Jerala: Ilirizem v Hrvatski. — F. Goestl: Pijanost in blaznost. K. Schweiger: O Gregoriju Petroviču Danilevskem. — F. Goestl: O Ibsenovi drami: Strahovi. — J. Mantuani: O lesorezu in bakrorezu. — F. Regally: Sosedovi. Povest. — K. Schweiger: Pregreha žene. Povest.

II. F. Goestl: Mozart in Meyerbeer. — J. Žmavc: O ideji celokupnosti naše in našega obstanka. — J. Topориš: Blažkov Jurij. Povest.

1891.—1892.

I J. Žilih: Na Stolu. — St. Kogej: Cvet in sad. Roman. Ocena. — Z. Dokler: Slovensko leposlovje. — Z. Dokler: Strel. Prevod po Puškinu. — R. Murnik: Pojavi in poskusi na obglavljencih. — J. Borštnik: O deklamaciji. — St. Kogej: V nočni tišini. Prevod. — R. Murnik: O glavi. Humoreska. — F. Jankovič: O starosti človeškega rodu. — R. Murnik: Dve seji akad. senata na peklenski univerzi. Humoreska. — F. Goestl: Črtice o blaznikih. — V. Ravnihar: V južno Ameriko! — F. Sterle: Usoda. Povest. — J. Borštnik: Othello. Prevod iz Shakespeare-ja.

II. J. Vencajz: O virih k zgodovini slovenski do leta 1000 po Kristu. — J. Zupančič: Črtice o magnetizmu in elektriki v starem veku. — St. Kogej: Puškin in njegovi spisi. — R. Murnik: Menzura. Humoreska iz Dunajskega življenja. — Z. Dokler: Životopis Gogoljev in njegova dela. — J. Kržišnik: O slovenskih narečjih. — A. Mihalič: Umetna deformacija zob pri divjakih. — J. Zupančič: V ljudskem vrtu.

1892.—1893.

J. Vencajz: O uplivu nemškega prava na slovanstvo sploh in na slovenski narod posebej. — Z. Dokler: Slovenska književnost in slovensko knjigotrštvo. — J. Vencajz: Nekoliko zapiskov o našem parlamentu. — Z. Dokler: Horacijevo življenje in njegova dela. — F. Jančar: Allessandro Manzoni in njegova dela. — J. Vencajz: O razvoju slovenske glasbe in dramatike.

VI.

Čitanja v „tehniškem klubu", ust. 18. jan. 1893.

J. Omersa: Podzemlje velikih mest. — J. Jager: Načrt ingenieurja Hraskega za vodovod v Ribnici. — A. Šubic: Anton Alojzij Wolf. — V. Maurer: Republika in monarhija. — Fr. Zajec: Tehnike in vseučilišča ter njihova ravnopravnost. — Radoševič: Pomanjkanje kulture na slovanskem jugu, vzroki tega pomanjkanja in kako da temu odpomoremo.

VII.

Čitanja in referati v „slovstvenem klubu", ust. 27. okt. 1893.

L. Poljanec: Črtice iz vzhodnih slovenskih goric. — J. Vencajz: Referat o M. Pohlinovi knjigi: Kmetam sa potrebo ino pouk. — J. Zupančič: Molekula. Humoreska. — F. Jančar: Referat o prvem zvezku: Izbranih del Pavline Pajkove. — Fr. Raznožnik: Zaklad. Povest. — L. Poljanec: Referat o A. Brehmovem životopisu. — F. Jančar: Knjige in knjigotrštvo v starem veku. — L. Poljanec: Referat o A. Brehmovih delih. — J. Modic: Referat o Prešernovi pesni: „Pod oknom". — V. Žun: Pseudoklasicizem o ruski književnosti. — J. Komljanec: Referat o slovenski slovstveni zgodovini. — Š. Šešek: Potne črtice. — V. Žun: Referat o koledarju družbe sv. Mohorja. — Fr Govekar: Referat o povesti Žaljskega „Na krivih potih". — Gr. Govekar: Leda. Novela. -- L. Poljanec: Referat o Cilenškovih „Škodljivih rastlinah." -- J. Vencajz: O uredbi in priličnosti pravnih seminarjev. — J. Komljanec: O literarnej vrednosti pisem St. Vraza. — J. Zupančič: Kako se na prste šteje. — J. Zupančič: Pomen ničle v matematiki. — F. Jančar: Referat o Staretovih „Kitajcih in Japoncih." — J. Zupančič: Dve besedi o četrti razmeri. — Fr. Raznožnik: Referat o Lampetovem „Jeruzalemskem romarji." – Fr. Vidic: Zadruge pri Jugoslovanih. — J. Komljanec: Referat o književnem delovanji „Matice Hrvatske" za l. 1893.

Imenik doslejšnih članov „Slovenije“.

Častni člani.

1872.

Levstik Fran, skriptor c. kr. licealne knjižnice v Ljubljani, radi zaslug za narod †.

Stritar Josip, c. kr. gimn profesor na Dunaji, r. z. z. n.

Lavrič Karol, dr., odvetnik, dež. in drž. poslanec v Gorici, r. z. z. n. †.

Razlag Jakop, dr., odvetnik v Brežicah, r. z. z. n. †.

1873.

Vošnjak Josip, dr., zdravnik, deželni poslanec in odbornik v Ljubljani, r. z. z. n.

1878.

Jurčič Josip, glavni urednik „Sl Narodu“, r. z. z. n. †.

Bleiweis vitez Trsteniški Janez, dr, deželni poslanec, „oče narodu slovenskemu“, r. z. z. n. †.

1879.

Levec Fran, c. kr. real. prof. v Ljubljani, radi zaslug za društvo.

Šuklje Fran, c. kr. gimn. prof., dež. in drž. poslanec na Dunaji, r. z. ž. dr. Do l. 1884.

1881.

Celestin Fran, dr., privatni docent na vseučilišču v Zagrebu, r. z. z. dr.

1882.

Gregorčič Šimen, vikarij v Gorici, r. z. z. n.

1883.

Miklosich vitez Fran, dr., dvorni svetnik in c. kr. red. profesor na vseučilišči na Dunaji. r. z. z. n. †.

1887.

Krek Gregorij, dr., c. kr. red. prof. na vseučilišču v Gradcu, r. z. z. n.

1888.

Gorup Josip, dež. poslanec, veleposestnik in veletržec na Reki, r. z. z. n.

1889.

Trstenjak Davorin, župnik v Starem Trgu pri Slovenjem Gradcu, r. z. z. n. †.

1890.

Aškerc Anton, kapelan v Mozirji, r. z. z. n.

1892.

Svetec Luka, c. kr. notar in dež. poslanec v Litiji r. z. z. n.

Redni člani.

1869.[1])

Abramič Ivan, ob vstopu medicinec.
Arko Anton, dr., okrožni zdravnik v Škofji Loki.
Artelj Anton, c. kr. gimn. profesor v Gostinjih.
Brezovar Jarnej, c. ruski plem. gimn. ravnatelj v Kurskem.
Celestin Fran, dr., vseučiliški docent v Zagrebu.
Čebular Jakop, c. kr. real. profesor v Gorici.
Čuček Lovro, dr., c. kr. polkovni zdravnik v Mariboru †.
Flis Anton, knjigovodja na Vrhniki.
Gruntar Ignacij, c. kr. notar v Ribnici.
Jamnik Tomo, ekspeditor južne železnice na Dunaji.
Jelenec Vekoslav, dr., vzgojevalec na Dunaji.
Jenčič Ljudevit, c. kr. okr. sodnik v Mokronogu †.
Kete Avgust, c. kr. okr. sod. pristav v Kočevji.
Klemenčič Josip, c. ruski gimn. profesor v Peterburgu.
Koprivec Anton, c. kr. notar v Kozjem.
Košmelj Ivan, dr., c. kr. polkovni zdravnik v Temešvaru.
Laknar Ivan, c. kr. poštni oficijal na Dunaji.
Lavtar Luka. c. kr. pripr. profesor v Mariboru.
Lesjak Andrej, dr., zdravnik in dež. poslanec v Gorici.
Levec Fran, c. kr. real. profesor v Ljubljani.
Luzar Ivan, južne železnice nadzornik na Dunaji †.
Mahorčič Ferdo, dr., odvet. kandidat na Dunaji.
Margreiter Slavoljub, juž. železnice uradnik.
Novak Peter, prefekt na c. kr. terez. akademiji na Dunaji.
Ogrinec Josip, kr. gimn. profesor v Vinkovcih †.
Petrovčič Josip, ob vstopu filozof.
Pfeifer Edvard, medicinec na Dnnaji †.
Premeru Josip, uradnik pri c. kr. poštni hranilnici na Dunaji.
Ravnikar Rajko, načelnik tov. odd. sev.-zah. železnice v Pragi.

[1]) Letnice značijo, kedaj so dotičniki vstopili v društvo.

Röthel Matija, c. kr. okr. sod. pristav v Črnomlji †.
Rozina Josip, c. kr. okr. sod. pristav v Trebnjem †.
Russ Edvin, pl., c. kr. fin. uradnik v Brnu.
Simonetti Ferdo, zlatar in hišni posestnik v Ljubljani.
Sopčič Josip, ob vstopu tehnik.
Staré Anton, dr., c. in kr. polkovni zdravnik v Ljubljani.
Strgar Gustav, dr., c. kr. okrajni zdravnik v Logatci.
Šifrar Janez, dr., c. in kr. polkovni zdravnik v Ptuji.
Skaberne Fran, c. kr. gimn. profesor v Kranji †.
Šuklje Fran, c. kr. gimn. prof. na Dunaji, drž. in dež. poslanec.
Ullrich Ferdo, c. kr. not. kand. v Mariboru.
Valentinčič Ignacij, gl. zastopnik „Concordije“ v Ljubljani.
Vencajz Ivan, c. kr. dež. sodišča svetnik v Ljubljani.
Verbič Josip, uradnik juž. železnice †.
Walland Josip, dr., c. in kr. voj. nadzdravnik v Celji †.
Zaplotnik Fran, c. kr. vladni svetnik v Ljubljani †.
Zelenik Josip, vlastelin v Sv. Urbanu pri Ptuji.
Žnidaršič Hugo, uradnik južne železnice.

1869./70.

Bavdek Ivan, ob vstopu pravnik.
Benedičič Ivan, ob vstopu filozof.
Bolè Davorin, c. ruski gimn. prof. v Uralsku.
Borštnik Fran, c. kr. gimn. profesor v Dubrovniku.
Dobida Josip, c. kr. fin. tajnik v Ljubljani.
Doljak Josip, kr. okrajni geometer na Sušaku.
Drganc Anton, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Dular Ivan, c. in kr. okrožni živinozdravnik v bosn. Gradiški.
Ferlan Fran, c. kr poštni uradnik na Dunaji.
Ferlin Ignacij, pravnik, sedaj v Ameriki.
Ferjančič Andrej, c. kr. drž. pravd. namest. in drž. poslanec v Ljubljani.
Glovacki Julij, c. kr. gimn. profesor v Ljubnem.
Golja Ljudevit, c. kr. dež. sod. svetnik v Rudolfovem.
Grivec Ivan, lastnik vzgojevališča v Serajevu.
Herman Ignacij, dr., c. in kr. polkovni zdravnik †.
Jurčič Josip, glavni urednik „Sl. Naroda“ v Ljubljani †.
Karlin Davorin, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Kaspret Anton, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Kocjančič Josip, notarski kandidat v Ormožu †.
Kos Ivan, tovarnar in veletržec v Peterburgu..
Kramarič Davorin, c. kr. gimn. profesor v?
Krsnik Janko, c. kr. notar in dež. poslanec na Brdu.
Krušič Martin, dr., zdravnik v Celji †.
Kuralt Vekoslav, uradnik nacijonalne banke na Dunaji
Lilek Anton, dr., c. kr. gimn. profesor v Mariboru.

Ljubič Ivan, ob vstopu medicinec.
Matauschek Vilko, pl., kr. okrož. sod. svetnik v Gospiću.
Miglič Peter, dr., c. in kr. polk. zdravnik v vojno-geografiškem institutu na Dunaji.
Mikolji Fran, ob vstopu filozof.
Perko Hrabroslav, živinozdravnik.
Peršić Fran, ob vstopu filozof.
Pitamic Janko, dr., odvetnik v Postojini †.
Prus Dragotin, c. in kr. fregatni zdravnik v Konjicah.
Raić Anton, c. kr. real. profesor v Ljubljani †.
Rebek Vatroslav, c. kr. poštni kontrolor na Dunaji.
Rešec Fran, ob vstopu filozof.
Resman Ivan, načelnik železniške postaje v Velenji.
Rojc Ivan, dr., odvetniški kandidat v Ljubljani †.
Selevšek Josip, red. duhovnik.
Srnec Josip, dr., odvetnik v Celji, dež. poslanec.
Sežun Žiga, c. kr. višji blagajnik pri rav. drž. dolg. na Dunaji.
Strle Fran, načelnik železniške postaje v Zagorji.
Stritar Josip, c. kr. gimn. profesor na Dunaji.
Svetek Ivan, pristav železniške postaje v Ljubljani.
Škerlj Ivan, c. kr. drž. pravdnika namestnik v Rudolfovem.
Skofič Fran, dr., c. kr. okr. sodnik v Škofji Loki †.
Tomše Ivan, magistratni uradnik na Dunaji.
Turner Pavel, dr., vzgojitelj na Dunaji.
Vasič Viktor, c. kr. računski svetnik na Dunaji.
Vidic Božidar, ob vstopu pravnik.
Veniger Vekoslav, južne železnice uradnik.
Zelič Josip, ob vstopu filozof.
Zupanec Ivan, ob vstopu filozof.
Žuža Fran, ob vstopu medicinec.

1870./71.

Baš Lovro, c. kr. notar v Celji.
Čop Matej, c. kr. vlad. tajnik v notr. ministerstvu na Dunaji.
Globočnik Viktor, c. kr. notar v Kranji.
Gregorin Vekoslav, c. kr. okr. sodnik na Krškem.
Hafner Jakob, ravnatelj vzgojevališču v Ljubljani.
Ilc Janez, c. kr. pol. nadkomisar na Dunaji.
Jakopič Avgust, ob vstopu pravnik.
Jenko Ivan, južne železnice uradnik.
Koželj Anton, vzgojevalec na Dunaji.
Kristan Davorin, južne železnice uradnik.
Laharnar Anton, c. kr. gimn. profesor v Briksnu na Tirolskem.
Mahorčič Aleš, c. kr. pristav v vojno-geografiškem zavodu na Dunaji.
Možina Anton, ob vstopu pravnik.

Mubej Josip, c. kr. pristav v min. oddelku za mornarico na Dunaji.
Pegam Fran, filozof na Dunaji †.
Pekolj Janez, c. kr. okr. sodnik v Sevnici.
Petrič Josip, zasebnik v Velikem Jedlernsdorfu.
Podgornik Fran, urednik „Slovanskemu Svetu" v Trstu.
Polec Julij, c. kr. okr. sodnik v Kamniku.
Štempihar Valentin, dr., odvetnik v Kranji
Širok Štefan, c. ruski gimn profesor v Peterhofu †.
Trenz Ferdo, c. in kr. polkovni zdravnik v Zagrebu.
Trglav Ivan, c. kr. gimn. profesor v Gradci †.
Uršič Janko, ob vstopu tehnik.
Višnikar Fran, c. kr. okr. sodnik in dež. poslanec v Ribnici,
Vončina Ivan, I. magistratni svetnik v Ljubljani.
Vovšek Fran, dr., c. kr okr. sodnik v Gorenjem Gradu.
Wenk Miroslav, c. kr. real. profesor v Pragi.
Zabred Avgust, južne železnice uradnik.
Zavadlal Miha, c. kr. gimn. profesor v Celji.
Zuljan Anton, ob vstopu pravnik.

1871./72.

Benigar Ivan, kr. gimn. profesor v Zagrebu.
Detela Fran, dr., c. kr. gimn. ravnatelj v Rudolfovem.
Gaspari Ferdo, c. kr. okr. živinozdravnik v Postojini.
Gogola Ivan, c. kr. notar v Ljubljani.
Gorišek Gašper, dr., zdravnik v Rušah pri Mariboru.
Gross Fran, dr., c. kr. okr. sod. pristav v Idriji †.
Hladnik Anton, filozof na Dunaji †.
Hočevar Fran, c. kr. red. profesor na vseučilišči v Inomostu.
Kačič Ivan, c. kr. notar v Šoštanji.
Križaj Fran, zasebni uradnik na Dunaji.
Lažič Dragotin, kr. okr. živinozdravnik v Vinkovcih.
Lilek Fran, dr., zdravnik na Dunaji †.
Munda Jakob, c. kr. okr. živinozdravnik v Brežicah.
Pučnik Mihael, c. kr. poštni kontrolor na Dunaji.
Plantan Ivan, c. kr. notar v Ljubljani.
Pfefferer Adolf, dr., c. kr. okr. sodnik v Mokronogu
Poka Vilko, južne železnice uradnik.
Rakuš Henrik, c. in kr. stotnik pri 28. pešpolku v Pragi.
Schreiner Henrik, c. kr. pripr. ravnatelj v Mariboru.
Schwentner Josip, c. kr. drž. pravd. namestnik v Celji.
Selak Fran, pisatelj v Zagrebu.
Slanc Dragotin, dr., odvetnik v Rudolfovem.
Stanič Josip, c. kr. okr. sodnik v Bolcu.
Škraba Avguštin, profesor za klasiške jezike na Dunaji.
Tavčar Ivan, dr., odvetnik in dež. poslanec v Ljubljani.
Vodič Marko, poštni kontrolor na Dunaji.

1872./73.

Apih Ivan, c. kr. pripr. profesor v Celovcu.
Bartelj Anton, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Bernot Vekoslav, ob vstopu filozof.
Bratuš Hrabroslav, c. kr. računski asistent v trg. min. na Dunaji.
Čadež Ivan, poštni uradnik.
Endlicher Avgust, uradnik banke „Slavije“ v Ljubljani.
Gerdinić Ivan, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Goljevček Fran, ob vstopu filozof.
Hribar Emerih, ob vstopu filozof.
Hubad Josip, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Karlin Josip, drd., gimn. učitelj na Dunaji †.
Kavčič Jakop, dr, c. kr. drž. pravdnika namestnik v Ljubljani.
Klein Janez, južne želez. uradnik na Dunaji.
Klobučar Anton, c. kr. sodnik v Trebnjem
Kos Ivan, c. kr. okr. šol. nadzornik v Paznu.
Milavec Fran, dr., profesor na zaseb. zavodu v Trstu.
Omahen Anton, c. kr. notar v Senožečah.
Schweiger Fran, not. kandidat v Žužemperku.
Sušnik Fran, mešč. šole učitelj na Dunaji.
Wilfan Ivan, pravnik v Ljubljani †.
Zupančič Josip, odv. kandidat v Ljubljani.
Žagar Niko, kr. profesor v Srbiji.

1873./74.

Dolenc Fran, trgovec v Mariboru
Dolinar Štefan, dr., tajnik pri južn. želez. v Gradci.
Hajek Fran, pravnik na Dunaji †.
Kump Josip, odvet. kandidat na Dunaji.
Lassig Ivan, c. kr. nadinžener v notr. min. na Dunaji.
Koželj Ivan, ob vstopu filozof.
Markelj Anton, c. kr. pripr. ravnatelj v Kopru.
Nemanić Davorin, c. in kr. gimn. ravnatelj v Serajevu.
Orožen Fran, c. kr. pripr. profesor v Ljubljani.
Sajovic Ivan, južne železnice uradnik.
Schmidinger Karol, dr., c. kr. notar v Kamniku.
Sever Josip, c. kr. poštni kontrolor na Dunaji.
Štajer Fran, c. kr. notar v Metliki.
Trstenjak Anton, mestne hranilnice kontrolor v Ljubljani.
Turkuš Anton, dež. real. profesor v Gradci.
Wind Fran, ob vstopu pravnik.

1874./75.

Camber Rihard, zasebni uradnik na Dunaji.
Harmel Viktor, kr. stavbeni pristav v Rumi.
Kastreutz Egidij, c. kr. sodišča pristav v Zatičini.

Kos Fran, dr., c. kr. pripr. profesor v Gorici.
Kragelj Andrej, c. kr. gimn. profesor v Gorici.
Krenk Fran, ob vstopu filozof.
Lapajne Štefan, c. kr. okr. komisar v Črnomlji.
Leban Josip, c. in kr. poročnik pri ces. lovcih.
Lenarčič Josip, tovarnar na Vrhniki in dež. poslanec.
Lenček Fran, veleposestnik na Blanci.
Orešnik Ivan, c. kr. uradnik v fin. ministerstvu †.
Pirc Karol, c. kr. real. profesor v Ljubljani.
Recher Viktor, vlastelin v Ljubljani.
Sekovec Ivan, ob vstopu pravnik.
Strlè Anton, pravni praktikant v Celji †.
Strniša Ivan, c. kr. uradnik pri osr. tel. uradu na Dunaji.
Šega Janez, župnik v Begunjah.
Šubic Jurij, slikar v Parizu †.
Šumi Vinko, c. kr. ruski gimn. prof. v Uralsku.
Urbas Adolf, ob vstopu pravnik.
Vrhovec Ivan, c. kr. gimn. profesor v Rudolfovem.

1875./76.

Anžiček Ferdinand, odv. koncipijent na Krškem.
Bač Rado, filozof na Dunaji †
Belé Josip, mestni učitelj v Ljubljani.
Benedikt Eduard, c. kr. okr. sod. pristav v Celji †.
Bric Šimen, odv. kandidat v Tolminu.
Gabrijelčič Miha, c. kr. okr. sodnik v Tolminu.
Gregorič Ivan, uradnik avstro-ogerske banke na Dunaji.
Gril Matevž, ob vstopu pravnik.
Jošt Ljudevit, c. kr. pol. okr. nadzornik na Dunaji.
Krajger Blaž, ob vstopu filozof.
Krušič Vinko, magistratni uradnik na Dunaji.
Lah Rihard, dr., pravni praktikant †.
Lešnik Peter, c. ruski gimn. profesor v Jekaterinenburgu.
Logar Andrej, c. ruski gimn. profesor v Irkutsku.
Malenšček Davorin, župnik pri sv. Petru v Ljubljani.
Mulej Davorin, c. ruski gimn. profesor v Uralsku.
Prus Marko, duh. minorit. red. na Dunaji †.
Pukl Jakop, c. kr. neakt. bramb. nadporočnik in posest. na Dunaji.
Rohrman Josip, not. kand v Mokronogu.
Rošer Ivan, c. in kr. stotnik pri 21. pešpolku v Časlavi.
Sicherl Ivan, posestnik v?
Simčič Josip, c. kr. pol. koncipist v Trstu †.
Starič Pribislav, c. kr. okr. sod. pristav v Kranji.
Šubic Ivan, c. kr. strok. šole ravnatelj v Ljubljani.
Trobec Matej, ob vstopu filozof.

Virk Božidar, ob vstopu filozof.
Zamida Matija, deželni svetnik v Ljubljani.
Zor Ivan, not. kandidat v Ormožu.

1876./77.

Foršek Jurij, ob vstopu pravnik.
Gregorič Anton, posestnik v Ptuji.
Jan Ivan, dr., magistratni tajnik v Ljubljani.
Jarc Jakop, c. kr. okr. sod. pristav v Litiji.
Kobal Bogdan, c. kr. okrajni sodnik v Senožečah.
Koläek Vinko, c. kr. notar v Kranjski gori.
Lenarčič Anton, c. kr. finančni tajnik v Ljubljani.
Lenček Niko, c. kr. notar v Škofji Loki.
Lesar Dragotin, ob vstopu tehnik.
Majer Anton, meščanske šole učitelj na Dunaji.
Novak Gustav, c. kr. gimn. profesor v Gorici.
Novak Josip, ob vstopu filozof.
Orešek Josip, c. kr. okrajni komisar v Postojini.
Rekar Ivan, ob vstopu filozof.
Rola Jurij, ob vstopu filozof.
Rozman Anton, ob vstopu filozof.
Rožar Ivan, ob vstopu pravnik.
Sancin Andrej, dr., odvetnik in deželni poslanec v Trstu.
Semen Albin, notarski koncipijent v Ljubljani.
Suhač Matevž, c. kr. gimn. profesor v Rudolfovem.
Šegula Fran, dr., odvetnik v Rudolfovem.
Šekula Fran, ob vstopu pravnik.
Švaršnik Anton, gimn. učitelj v Ljubljani.
Vohl Janko, ob vstopu pravnik.
Vranič Jurij, meščanske šole in francoskega jezika učitelj na Dunaji.
Vrečko Ivan, dr., c. kr. gimn. profesor v Opavi.
Vrhovnik Ivan, mestni župnik trnovski v Ljubljani.

1877./78.

Bežek Rupert, dr., c. kr. notar v Žužemperku.
Cazafura Henrik, c. kr. okr. sodnik v Komnu.
Cazafura Josip, c. kr rač revident v just. ministerstvu na Dunaji.
Cvetnič Lavoslav, c. kr. poštne blagajne kontrolor na Danaji.
Černivec Anton, c. kr. pripr. prof. v Kopru.
Fischer Ivan, c. kr. notar v Gornjem Gradu †.
Gantar Gustav, c. kr. nadporočnik pri 17. pešpolku v Celovcu.
Hostnik Davorin, c. ruski gimn. profesor v Rilsku.
Jereb Anton, benediktinec v Admotu.
Jurkovič Ivan, c. kr. rač. oficijal v Solnogradu.
Kenda Ivan, dr, dež. okrožni zdravnik v Vipavi.

Kladva Ivan, dr., c. kr. okr. sodni pristav v Kamniku.
Koblar Franjo, c. kr. okr. sod. pristav v Kozjem.
Kosovel Andrej, ob vstopu tehnik.
Kotnik Ignacij, dr., c. kr. notar v Tolminu.
Kramar Ernst, dež. kmet. društva tajnik v Celovcu.
Kramberger Ljudevit, c. in kr. nadporočnik v r. na Dunaji.
Krisper Anton, dr., solastnik tovarne in rudokopa v Litiji
Lah Evgen, magistr. konceptni pristav v Ljubljani.
Macher Ivan, c. kr. gimn. profesor v Kotoru.
Mosetič Avgust, pristav c. kr. drž. železnice na Dunaji.
Mrak Lovro, dr., c. kr. finančni komisar v Ljubljani.
Munich Fran, živinozdravnik.
Mullei Jakop, c. ruski gimn. profesor.
Ogrin Fran, slikar v Ljubljani.
Pavlič Andrej, uradnik drž. želez. družbe na Dunaji.
Pogačnik Albert. c. kr. asistent pri loter. uradu na Dunaji.
Poznik Radivoj, c. kr. inženir v Dunajskem Novemmestu †.
Pučko Jurij, dr., c. kr. notar v Krškem.
Rihar Josip, c. kr. vladni tajnik v Črnomlji.
Rudesch Karol, uradnik sev.-zah. železnice na Dunaji.
Skalé Otmar, c. kr. okrajni živinozdravnik v Rudolfovem.
Šešek Ivan, II. magistratni svetnik v Ljubljani.
Tonejec Matej, mešč. šole učitelj na Dunaji †.
Tanšek Ivan, odv. koncipijent v Brežicah.
Trtnik Janko, dr., gimn. profesor v Mariboru.
Vogrinec Benedikt, ob vstopu filozof.

1878./79.

Brence Matej, pravnik na Dunaji †.
Frankovič Henrik. c. kr. okr. sod. pristav v Rudolfovem
Gmeiner Ivan, nadzornik pri zavarovalnici.
Goljevšček Alojzij, c. kr. fin. koncipist v Trstu.
Gregorčič Ivan, notarski kandidat v Litiji.
Habè Josip, mešč. šole učitelj na Dunaji.
Homan Friderik, real. asistent, sedaj trgovec v Radovljici.
Hönig Anton, c. kr. poštni oficijal v Moravskem Schönfeldu.
Hudovernik Aleksander, c. kr. notar v Kostanjevici.
Jager Edmund, ob vstopu tehnik.
Jakše Anton, c. kr. poštni kontrolor na Dunaji.
Jurtela Andrej, dr., slovstvenik in profesor v Londonu.
Kavčnik Janez, c. kr. dež. sod. pristav v Ljubljani.
Klančič Jošt, c. kr. poštni oficijal v Zadru.
Kopač Andrej, filozof na Dunaji †.
Kožuh Ivan, c. kr. pripr. profesor v Kopru.
Lemež Urban, dr., odvetnik v Slovenski Bistrici.
Lenarčič Andrej, kr. gimn. profesor v Zagrebu.

Mikuž Anton, dež. rač. pristav v Ljubljani.
Naglas Ivan, posestnik in trgovec v Ljubljani.
Novak Francè, c. kr. gimn. profesor v Rudolfovem.
Pavlin Anton, dež. okr. živinozdravnik v Radovljici.
Postružnik Rudolf, c. kr. okr. sod. pristav v Brežicah.
Premeru Josip, c. kr. računovodja v poštnohranilničnem uradu.
Ručigaj J., uradnik na Dunaji.
Schaffenhauer Alfons, c. kr. davčni nadzornik v Voloski.
Schweiger Ivan, not. koncipijent v Ribnici.
Skofic Josip, c. kr. sod. pristav v Vel. Laščah.
Smodej Josip, c. kr. glavni colni prejemnik v Portoreju.
Suppan Fran, ob vstopu pravnik.
Šolar Josip, mestni rač. asistent na Dunaji.
Štrekelj Karol, dr., vseučiliški docent in urednik drž. zakonika na Dunaji.
Šubic Janez, slikar v Kaiserslauternu †.
Tavčar Alojzij, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
Trstenjak Anton, mest. hranilnice kontrolor v Ljubljani.
Uršič Fran, dež. konceptni pristav v Ljubljani.
Vesel Ferdo, slikar na Dunaji.
Volčič Eduard, c kr. okr. sod. pristav v Ložu.

1879./80.

Ahn Friderik, ob vstopu filozof.
Babnik Janko, dr., c. kr. dež. sod. pristav v Ljubljani.
Clarici Karol, mag. uradnik na Dunaji.
Dolinšek Blaž, c. kr. okrajni sod. pristav v Rudolfovem.
Fazan Rudolf, c. in kr. bos. gozdni pristav v Serajevu.
Klein Anton, c. kr. okrajni komisar v Ljubljani.
Kolšek Josip, dr., odvetniški kandidat v Rudolfovem.
Lavtar Janez, c. kr. policijski komisar na Dunaji.
Madon Štefan, ob vstopu pravnik.
Majaron Danilo, dr., odvetnik v Ljubljani.
Oblak Valentin, c. kr. nadporočnik v Sv. Hipolitu.
Okretič Ivan, c. kr. drž. pravdnika namestnik v Rovinju.
Orožen Milan, c. kr. notar v Trebnjem.
Pirnat Janko, c. kr. notar v Zatični.
Pollak Josip, c. kr. okr. komisar v Radovljici †.
Praprotnik Lovro, računski asistent v finanč. ministerstvu na Dunaji.
Rosina Anton, c. kr. okr. sod. pristav v Radečah.
Rosina Viktor, c. kr. notar v Mokronogu.
Rustija Josip, ob vstopu agronom.
Smukavec Milan, upr. pošt. asistent v Ljubljani †.
Štritof Anton, gimn. profesor v Ljubljani.
Šašelj Josip, ob vstopu pravnik.

1880./81.

Avsenek Ivan, c. kr. poštni asistent na Dunaji.
Dominkuš Andrej, drd., odv. kandidat na Tirolskem.
Gersevanof pl. Henrik, ob vstopu agronom.
Hohn Henrik, c. kr. evid. geometer v Litiji.
Hudnik Matija, dr., odvetnik v Ljubljani.
Jamar Ivan, ob vstopu agronom.
Kleinmayer Ferdo, ob vstopu agronom.
Kokalj Miha, ob vstopu pravnik.
Kosler Peter, solastnik pivarne v Ljubljąni.
Lastavec Francè, vzgojitelj na Dunaji.
Lapanja Ivan, c. kr. evid. geometer v Tolminu.
Lončar Ivan, c. kr. davčni nadzornik v Postojini.
Murko Matija, dr., uradnik v ministerstvu za vnanje stvari, prof. na učilišči orijent. jezikov na Dunaji.
Pirc Alfons, c. kr. okrajni komisar na Krškem.
Prevec Alojzij, načelnik želez postaje v Škofji Loki.
Ros Anton, ob vstopu agronom.
Skorčič Josip, mestni rač. asistent na Dunaji.
Svetek Ferdo, ob vstopu agronom.
Šolmajer Etbin, c. kr. gozdni in domenni oskrbnik v Reutli na Tirolskem.
Šumer Jurij, c. kr. okr. sodišča pristav v Črnomlji.
Šušteršic Abdon, upravnik avst.-ogrske banke v Inomostu.
Šventner J., ob vstopu agronom.
Toman Karol, c. kr. okr. inženir v Kranji †.
Velca Matija, c. kr. poštne hranilnice komisar na Dunaji.
Žužek Josip, ob vstopu pravnik.

1881./82.

Arh Ivan. c. kr. gozdni pristav pri ravn. ces. družb. posestev na Moravskem.
Dereani Julij, dr., dež. okrož. zdravnik v Kamniku.
Guzelj Avgust, c. kr. gozdni pristav v Podgradu.
Kindig Josip, dež. živinozdravnik v Lipnici.
Košak Avgust. ob vstopu pravnik.
Košir Janko, c. kr. računski asistent v Ljubljani.
Mahkovec Anton, c. kr. policijski komisar v Dubrovniku.
Marolt Janko, dr., dež. okrož. zdravnik na Vrhniki.
Murko Ivan, c. kr. okr. živinozdravnik v Dubrovniku.
Pagliaruzzi Josip, odv. kandidat v Gorici †.
Podobnik Ivan, dr., odvet. kandidat v Rudolfovem.
Pogačnik Ivan, c. kr. okr. sod. pristav v Črnomlji.
Pretnar Matej, dr., odvetnik v Trstu.
Rahnè Janko, c. kr. notar v Ilirski Bistrici.

Repič Ožbolt, živinozdravnik.
Rohrmann Jože, not. kandidat v Mokronogu.
Sajavec Karol, ob vstopu agronom.
Suyer Albin, dr., odvetnik v Ljubljani.

1882./83.

Bilec Anton, dr., odvet. kandidat v Postojini †.
Božič Josip, uradnik pri taksnem uradu na Dunaji.
Franko Alojzij, dr., odvet. kandidat v Ljubljani.
Globočnik Ivan, c. kr. notar v Velikih Laščah.
Gruden Ivan, ob vstopu pravnik.
Homan Alojzij, dr., odvetniški kandidat na Dunaju.
Jefić Andrej, ob vstopu pravnik.
Konšek Jurij, dr., c. kr. finančni koncipist v Ljubljani.
Marok Josip, ob vstopu pravnik.
Perše Rudolf, c. kr. okr. sodni pristav v Senožečah.
Pleyer Josip, c. kr. glavni davčni kontrolor v Celovcu.
Ploj Miroslav, c. kr. notar v Gorenji Radgoni.
Primožič Matej, c. kr. okr. sodišča pristav v Kastvi.
Rozina Fran, dr., odvet. kandidat v Celji.
Seitner Moric, c. kr. gozdni asistent v Črnovcih.
Svetič Fran, vzgojevalec na Dunaji.
Šušteršič Ivan, dr., odvetnik v Ljubljani.
Thuma Henrik, dr., c. kr. okr. sodni pristav v Sežani.
Treo Dragotin, dr., odvetnik v Postojini.
Triller Dragotin, dr., odvet. kandidat v Ljubljani.
Vidic Anton, c. kr. okr. sodišča pristav v Kamniku.
Vidmar Ivan, gimn. profesor v Ljubljani.
Vilfan Ivan, dr., odvet. kandidat v Ljubljani.
Žnidaršić Josip, ob vstopu filozof.

1883./84.

Bleiweis vit. Trsteniški Janko, drd., abs. medicinec v Inomostu.
Geiger Franjo, drd., sekundarij na deželni bolnici v Ljubljani.
Goestl Fran, drd., abs. medicinec na Dunaji.
Križišnik Josip, ob vstopu pravnik.
Kuhar Andrej, dr., notarski kandidat v Ljubljani.
Kuralt Fran, abs. pravnik na Dunaji.
Kušar Josip, dr., odvet. kandidat v Ljubljani.
Murko Miha, c. in kr. bosn. pol. pristav v Doboju.
Pajnič Josip, medicinec na Dunaji †.
Pešec Anton, c. kr. policijski koncipist v Gradcu.
Pleiweis Karol, notarski kandidat v Ljubljani.
Prevec Fran, dr., odvet. kandidat v Rudolfovem.
Rupnik Ivan, abs. pravnik na Dunaji.
Ribar Otokar, dr., odvet. kandidat v Pazinu.

Sadnikar Josip, c. kr. živinozdravnik v Kamniku.
Samotorčan Anton, pravnik †.
Šavs Janko, dr., c. i kr. polkovni zdravnik v Banjaluki.
Šifrer Ferdo, cistercijanec v Rainu na Štajerskem.

1884./85.

Barlè Josip, dr., notarski kandidat v Kamniku.
Bohinec Adolf, c. kr. fin. koncipist v Ljubljani †.
Bonač Fran, drd., c. i kr. bosan. åvskultant v Mostaru.
Crnič Vekoslav, ob vstopu pravnik.
Drukar Avgust, notarski kandidat v Kranji.
Dular Fran, c. i kr. bosan. živinozdravnik v Kulen-Vakufu.
Ekel Karol, c. kr. vladni koncipist v Kranji.
Gestrin Fran, pripravn. učitelj v Ljubljani †.
Gulin Ljudevit, odvet. kandidat v Trstu.
Guzelj Fran, c. kr. avskultant v Trstu.
Janežič Konrad, dr., odvet. kandidat v Pulju.
Janžekovič Vladimir, c. kr. računski asistent v fin. min. na Dunaji.
Kafol Ivan, ob vstopu pravnik.
Košenina Peter, dr., okrož. zdravnik v Metliki.
Križišnik Josip, kapelan na Štajerskem.
Mally Hugo, c. kr. nadporočnik v 70. pešpolku v Petrovaradinu.
Ponebšek Ivan, dr., c. kr. fin. koncipist v Radovljici.
Reich Avgust, c. kr. fin. koncipist v Ljubljani.
Šepec Janko, mag. pharm. in lekarnik v Trstu.
Strausgitl Anton, c. kr. avskultant v Kastvi.
Tekavčič Ivan, dr., odvetnik v Ljubljani.
Truden Miha, dr., odvet. kandidat v Trstu.
Vovk Jakop, abs. pravnik na Dunaji.
Zgaga Anton, ob vstopu veterinar.

1885./86.

Böhm Ljudevit, dr., gimn učitelj v Ljubljani.
Businaro Ljudevit, c. kr. fin. koncipist v Ljubljani.
Cvirn Janez, učitelj v Tržiču.
Fajfar Jurij, abs. pravnik na Dunaji.
Guzel Ivan, ob vstopu pravnik.
Lasič Rudolf, abs. pravnik na Dunaji.
Logar Makso, c. kr. avskultant v Radovljici †.
Majdič Fran, c. kr. živinozdravnik v Logatci.
Mantuani Josip, c. kr. pristav v dvorni knjižnici na Dunaji.
Milčinski Fran, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Mladič Janko, c. kr. računski asistent na Dunaji.
Papež Oton, c. kr. policijski koncipist v Gradci.
Pauser Josip, ob vstopu veterinar.

Peterlin Fran, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Pirc Ciril, abs. pravnik, trgovec in meščan v Kranji †.
Šturm Henrik, c. kr. avskultant v Rudolfovem.
Zupanc Viktor, abs. pravnik na Dunaji.

1886./87.

Abram Josip, dr., odvet. kandidat v Trstu.
Furlan Anton, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Hočevar Ivan, posestnik na Rečici pri Vel. Laščah.
Hočevar Ivan, dr., notarski kandidat na Dunaji.
Jagodic Fran, c. kr. avskultant v Celovcu.
Markič Miha, gimn. učitelj v Ljubljani.
Pelko Josip, ob vstopu agronom.
Peterlin Anton, gimn. učitelj v Ljubljani.
Pipuš Radoslav, dr., odvet. kandidat v Celji.
Rozina Viljem, ob vstopu veterinar.
Rudež Vladimir, dr., abs. medicinec na Dunaji.
Schweitzer Viljem, drd. pravni praktikant na Dunaji.
Slavik Eduard, c. kr. pošt. konceptni praktikant v Trstu.
Zakrajšek Karol, dr., abs. medicinec na Dunaji.
Zalokar Fran, ob vstopu veterinar.
Žebre Vekoslav, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Žitnik Ivan, c. kr. vladni konceptni praktikant v Ljubljani.

1887./88.

Režek Božidar, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Bobek Anton, ob vstopu pravnik.
Bobek Miha, veterinar na Dunaji.
Černe Makso, ob vstopu pravnik.
Debevec Josip, dr. theol., duhovnik v Avguštineji na Dunaji.
Gabrovšček Josip, učitelj v Žabnici pri Kranji.
Gerstenmayr Ivan, c. kr. vlad. konc. praktikant v Ljubljani.
Hubad Matej, koncertni vodja „Glasbene Matice“ v Ljubljani.
Kremžar Anton, dr., c. kr. avskultant v Ljubljani.
Majntinger Ivan, ob vstopu veterinar.
Mayr Avgust, drd., abs. medicinec na Dunaji.
Milohnoja Ivan, not. koncipijent v Kamniku.
Pirc Metod, pravnik in trgovec v Kranji †.
Pirih Anton, ob vstopu pravnik.
Potokar Andrej, veterinar na Dunaji †.
Rekar Fran, c. kr. avskultant v Ljubljani.
Švigelj Anton, drd., abs. pravnik na Dunaji.
Vidic Oton, notarski koncipijent v Kostanjevici.
Zarnik Tomo, drd., abs. medicinec na Dunaji.

1888./89.

Batič Lavoslav, dr., abs. pravnik na Dunaji †.
Böhm Ferdo, medicinec v Gradcu.
Cegnar Josip, c. kr. pol. konceptni praktikant na Dunaji.
Dev Oskar, abs. pravnik na Dunaji.
Ferlinz Adolf, c. in kr. poročnik v 17. pešpolku v Celovcu.
Gangl Alojzij, akad kipar in c. kr. učitelj na strok. šoli v Ljubljani.
Gorup Drenko, pravnik na Dunaji.
Gorup Filip, abs. filozof na Dunaji.
Gregorič Fran, pravnik na Dunaji.
Howanski Ewald, abs pravnik na Dunaji.
Koch Ciril, mag. tehniški pristav v Ljubljani.
Kogoj Fran, dr., okrož. zdravnik v Kranjski Gori.
Kostanjevec Makso, c. kr. fin. konceptni praktikant v Ljubljani.
Krek Ivan, dr., učitelj filozofije na bogoslovnici v Ljubljani.
Kropivnik Fran, dr., gimn. učitelj v Ljubljani.
Kušar Josip, abs. veterinar na Dunaji.
Lončarič Josip, abs. tehnik na Dunaji.
Podpečnik Anton, abs. medicinec na Dunaji.
Rupnik Ivan, dr. c. kr. fin. koncept. praktikant v Ljubljani.
Sancin Josip, notarski koncipijent v Ljubljani.
Sbrizaj Josip, II. mag. inženir v Ljubljani.
Slejko Ivan, dr., c kr. pošt. konceptni praktikant v Trstu.
Vodopivec Hilarij, c. kr. fin. konceptni praktikant v Gorici.
Zanoškar Janez, c. kr. živinozdravnik v Senju.

1889./90.

Dovgan Ivan, c. kr. avskultant v Gorici.
Foerster Vladimir, dr., odvet. kandidat v Ljubljani.
Germ Josip, akad. slikar na Dunaji.
Golob Rudolf, uradnik drž. železnice v Hieflovu.
Hrovatin Maks, abs. pravnik na Dunaji.
Karlovšek Josip, pravnik na Dunaji.
Kimovec Ivan, filozof na Dunaji.
Kokalj Vekoslav, pravnik na Dunaji.
Kovačič Anton, c. kr. poročnik pri 17. pešpolku v Celovci.
Kovačič Feliks, abs. pravnik v Gradci.
Kotnik Fran, tehnik na Vrhniki †.
Lasič Henrik, abs. pravnik v Gradci.
Majdič Lavoslav, medicinec na Dunaji.
Malerič Josip, abs. medicinec v Gradci.
Maurer Viljem, drd., abs. pravnik na Dunaji.
Megušar Albin, filozof na Dunaji.
Mihalič Anton, dr., abs. medicinec na Dunaji.
Miklavčič Fran, abs pravnik na Dunaji.

Mračè Matija, c. kr. avskultant v Rudolfovem.
Murnik Radoslav, medicinec v Gradci.
Oblak Avgust, abs. pravnik na Dunaji.
Oražen Ivan, medicinec na Dunaji.
Pavlin Alojzij, c. i. kr. voj. živinozdravnik na Dunaji.
Petrič Avgust, abs. pravnik na Dunaji.
Podlesnik Vilko, medicinec v Gradci.
Rašelj Fran, mestni okr. živinozdravnik na Dunaji.
Regally Fran, drd., c. kr. avskultant v Ljubljani.
Schweiger Karol, pravnik na Dunaji.
Seliškar Vekoslav, drd., c. kr. avskultant v Gradci.
Skočir Josip, drd., medicinec na Dunaji.
Sturm Karol, c. kr. pol. koncipist v Trstu.
Trapp Luka, c. i kr. bosan. avskultant v Bihaču.
Turk Hugo, dež. okr. živinozdravnik v Litiji.
Wilfan Pavel, c. in kr. poročnik v 17. pešpolku v Celovci.

1890./91.

Borštnik Ivan, medicinec na Dunaji.
Brejc Janko, pravnik na Dunaji.
Bulovec Anton, abs. pravnik na Dunaji.
Fekonja Roman, akad. slikar v Sev. Ameriki.
Freuensfeld Josip, učitelj v Ljutomeru †.
Gvaiz Anton, akad. slikar v Ljubljani.
Hudovernik Pavel, abs. pravnik na Dunaji.
Jankovič Fran, medicinec na Dunaji.
Jerala Fran, pravnik na Dunaji.
Jordan Fran, veterinar na Dunaji.
Kristan Jurij, medicinec v Gradci.
Kržišnik Josip, filozof na Dunaji.
Lavrin Josip, pravnik na Dunaji.
Lopan Dragotin, veterinar na Dunaji.
Macàk Janko, abs. pravnik na Dunaji.
Mejač Anton, abs. pravnik v Motniku.
Misleta Svojmir, veterinar na Dunaji.
Pečnik Karol, abs. medicinec na Dunaji.
Pezdirec Anton, filozof na Dunaji.
Piščanc Josip, veterinar na Dunaji.
Polenšek Jurij, abs. pravnik na Dunaji.
Premrov Ivan, drd., abs. medicinec na Dunaji.
Premrov Miroslav, pravnik v Gradci.
Rebek Just, veterinar na Dunaji.
Roblek Hugo, mag. pharm. in lekarnik v Radovljici.
Rotter Adalbert, dež. okr. živinozdravnik na Slatini.
Starec Anton, pravnik na Dunaji.

Tomšič Božidar, pravnik na Dunaji.
Toporiš Ivan, pravnik na Dunaji.
Weibl Rudolf, medicinec v Gradci
Zanoškar Josip, veterinar na Dunaji.
Žener Josip, medicinec na Krškem †.
Zabukovšek Viktor, abs. pravnik v Kostanjevici.
Žmavec Jakob, dr., abs. filozof na Dunaji

1891./92.

Benkovič Vekoslav, lekarnik v Ljubljani.
Bernik Ivan, filozof na Dunaji.
Bleiweis Peter, pravnik na Dunaji.
Benedik Ivan, medicinec na Dunaji.
Colarič Davorin, pravnik na Dunaji.
Ciuha Vekoslav, tehnik na Dunaji.
Debevec Makso, pravnik na Dunaji.
Dolenec Milan, pravnik na Dunaji.
Dokler Zvonimir, filozof na Dunaji.
Geiger Karol, pravnik na Dunaji.
Gólias Henrik, tehnik na Dunaji.
Hočevar Matija, medicinec v Gradci.
Kanc Anton, lekarnik v Ljubljani.
Knavs Zdravko, pravnik na Dunaji.
Kogej Stanko, pravnik na Dunaji.
Korenčan Andrej, medicinec na Dunaji.
Loger Miroslav, pravnik na Dunaji.
Maselj Ivan, filozof na Dunaji.
Mladič Anton, pravnik na Dunaji.
Omersa Josip, tehnik na Dunaji.
Pipenbacher Josip, filozof na Dunaji.
Pirnat Ivan, veterinar na Dunaji.
Potočnik Fran, bogoslovec v Mariboru.
Ravnihar Vladimir, pravnik na Dunaji.
Robida Ivan, medicinec v Gradci.
Stegu Božidar, pravnik na Dunaji.
Sterle Rudolf, pravnik na Dunaji.
Vašič Viktor, medicinec na Dunaji.
Vencajz Janko, pravnik na Dunaji
Vodušek Božidar, pravnik na Dunaji.
Zbašnik Josip, pravnik na Dunaji.
Zupančič Jakob, filozof na Dunaji.
Žilih Josip, filozof na Dunaji.

1892./93.

Bobik Albin, veterinar na Dunaji.
Govekar Fran, medicinec na Dunaji.

Gruntar Rudolf, pravnik na Dunaji.
Huth Alojzij, pravnik na Dunaji.
Jančar Ferdo, filozof na Dunaji.
Jager Ivan, tehnik na Dunaji.
Jaklič Josip, pravnik na Dunaji †.
Kenk Ljudevit, filozof na Dunaji †.
Kušar Valentin, filozof na Dunaji.
Langer vit. Podgoro Oroslav, medicinec na Dunaji.
Lipold Vladimir, tehnik na Dunaji.
Mazi Josip, tehnik na Dunaji.
Nagodè Anton, pravnik na Dunaji.
Poljanec Lavoslav, filozof na Dunaji.
Praedica Milan, pravnik v Gradci.
Rajar Ivan, veterinar na Dunaji
Raznožnik Fran, medicinec na Dunaji.
Savnik Angelo, pravnik na Dunaji.
Souvan Fran, trg. akademik v Tridentu.
Šabec Ivan, medicinec v Gradci.
Vadnjal Fran, filozof na Dunaji.
Valenčič Ivan, trg. akademik v Sl. Bistrici.
Vrtačnik Ivan, pravnik na Dunaji.

1893./94.

Bizjak Alojzij, pravnik na Dunaji.
Cukale Ivan, pravnik na Dunaji.
Eller Fran, pravnik na Dunaji.
Flerin Valentin, pravnik na Dunaji.
Gombač Franjo, agronom na Dunaji.
Hafner Anton, tehnik na Dunaji.
Keber Ivan, veterinar na Dunaji.
Korbar Ivan, bogoslovec na Dunaji.
Koršič Fran, tehnik na Dunaji.
Kozina Jurij, pravnik na Dunaji
Krajec Matija, tehnik na Dunaji.
Kranjec Ivan, filozof na Dunaji.
Kreft Lev, medicinec na Dunaji.
Lapajne Dragotin, pravnik na Dunaji.
Levičnik Vinko, akademik na Dunaji.
Martelanc Ivan, veterinar na Dunaji.
Milavec Ivan, medicinec na Dunaji.
Mlekuš Karol, tehnik na Dunaji.
Modic Ivan, pravnik na Dunaji.
Muhič Ivan, pravnik na Dunaji.
Mulaček Ivan, filozof na Dunaji.
Orel Ivan, filozof na Dunaji.

Pompe Fran, pravnik
Rudesch Anton, forestolog na Dunaji.
Schmidt Rudolf, pravnik na Dunaji.
Sirnik Janko, poštni praktikant v Trstu.
Slivnik Anton, veterinar na Dunaji.
Sušnik Viktor, pravnik na Dunaji.
Šešek Škender, pravnik na Dunaji
Šmit Anton, pravnik.
Turk Jakob, kemik na Dunaji.
Verbič Josip, tehnik na Dunaji.
Vidic Fran, filozof na Dunaji.
Volavšek Josip, tehnik na Dunaji.
Zajec Rudolf, tehnik na Dunaji.
Zupanec Ivan, filozof na Dunaji.
Zwitter Davorin, pravnik na Dunaji.
Žun Valentin, pravnik na Dunaji.

Pregledni dodatek.

I. Predsedniki.

Leto	Tečaj	Predsednik	Leto	Tečaj	Predsednik
1869	I	jur. Ullrich	1881/82	XXVI XXVII	jur. Babnik jur. Volčič in jur. Pukl
1869/70	II III	jur. Ullrich jur. Herman	1882/83	XXVIII XXIX	jur. Pukl phil. Murko
1870/71	IV V	phil. Levec phil. Širok	1883/84	XXX XXXI	phil. Murko jur. Triller
1871/72	VI VII	phil. Šuklje phil. Širok	1884/85	XXXII XXXIII	jur. Franko in jur. Kušar jur. Triller
1872/73	VIII IX	jur. Ferjančič susp.	1885/86	XXXIV XXXV	med. Dereani dr. Murko in jur. Rosina
1873/74	X XI	jur. Ferjančič in phil. Schreiner phil. Schreiner	1886/87	XXXVI XXXVII	jur. Kušar phil. Kržišnik
1874/75	XII XIII	jur. Slanc in phil. Trstenjak phil. Trstenjak	1887/88	XXXVIII XXXIX	med.vit. Bleiweis med.vit. Bleiweis
1875/76	XIV XV	jur. Kavčič in jur. Štajer phil. Verhovec	1888/89	XL XLI	jur. Murko, Drukar in Pipuš jur. Pipuš
1876/77	XVI XVII	phil. Trstenjak phil. Šumi	1889/90	XLII XLIII	jur. Schweitzer in jur. Batič med. Zakrajšek
1877/78	XVIII XIX	jur. Štajer jur. Rolla	1890/91	XLIV XLV	jur. Batič phil. Žmavec in med. Podpečnik
1878/79	XX XXI	phil. Hostnik in jur. Lenarčič phil. Zavadlal	1891/92	XLVI XLVII	phil. Žmavec med. Mihalič
1879/80	XXII XXIII	jur. Pukl jur. Pukl	1892/93	XLVIII XLIX	jur. Regally jur. Regally in med. Borštnik
1880/81	XXIV XXV	phil. Zavadlal in jur. Volčič jur. Pukl	1893/94	L	phil. Žilih

Predsedniki književnega odseka: **jur. Rosina, phil. Murko, jur. Zupančič, phil. Kržišnik, jur. Schweitzer, phil. Mantuani, med. Goestl, jur. Regally, med Murnik. — Načelniki pravniškega odseka: jur. Pukl, Volčič, Babnik. — Načelnika agronomskega odseka agr. Kramar in Kraigher.**

II. Člani.

Leto	Število novoustoplih rednih članov	Novovoljeni častni člani	Tečaj	Število članov: častnih	Število članov: rednih	Leto	Število novoustoplih rednih članov	Novovoljeni častni člani	Tečaj	Število članov: častnih	Število članov: rednih
1869	47		I	—	47	1881/82	18	1	XXVI	6	53
									XXVII	7	42
1869/70	54		II	—	95	1882/83	24		XXVIII	7	62
			III	—	?				XXIX	7	47
1870/71	31		IV	—	72	1883/84	18	1	XXX	8	41
			V	—	?				XXXI	7	32
1871/72	26	4	VI	—	72	1884/85	24		XXXII	7	50
			VII	4	74				XXXIII	7	42
1872/73	22		VIII	4	64	1885/86	17		XXXIV	7	47
			IX	susp.					XXXV	7	27
1873/74	16	1	X	5	54	1886/87	17		XXXVI	7	43
			XI	5	26				XXXVII	7	24
1874/75	21		XII	5	48	1887/88	19	1	XXXVIII	8	51
			XIII	4	50				XXXIX	8	24
1875/76	28		XIV	3	73	1888/89	24	1	XL	9	48
			XV	3	39				XLI	8	32
1876/77	27		XVI	3	62	1889/90	34	2	XLII	8	61
			XVII	3	37				XLIII	8	39
1877/78	37	1	XVIII	3	110	1890/91	34		XLIV	8	72
			XIX	4	?				XLV	8	41
1878/79	38	3	XX	5	91	1891/92	33		XLVI	8	69
			XXI	7	35				XLVII	8	37
1879/80	22		XXII	7	62	1892/93	23	1	XLVIII	9	67
			XXIII	7	52				XLIX	9	41
1880/81	25	1	XIV	7	66	1893/94	42		L	9	77
			XXV	7	52						

Število vseh doslejšnih v „Slovenijo“ vstopivših slov. velikošolcev je 721. Povprečno število novincev na leto je znašalo 30. Povprečno število članov v zim. teč. 60, v pol. pa 40.

III. Gospodarstvo.

Leto	Tečaj	Dohodki	Stroški	Računski zaključek	Premoženje društva
1869	I	8·10	5·35	+ 2·75	+ 2·75
1869/70	II	25·20	18·18	+ 7·02	+ 9·77
	III	8·00	1·75	+ 6·25	+ 16·02
1870/71	IV	8·00	22·83	— 14·83	+ 1·19
	V	4·46	5·65	— 1·19	—
1871/72	VI	17·00	13·20	+ 3·80	+ 3·80
	VII	6·70	2·37	+ 4·33	+ 8·13
1872/73	VIII	21·50	11·61	+ 9·89	+ 18·02
	IX	—	1·48	— 1·48	— 16·54
1873/74	X	20·00	8·40	+ 11·60	+ 28·14
	XI	—	28·14	— 28·14	—
1874/75	XII	17·10	21·80	— 4·70	— 4·70
	XIII	13·00	5·26	+ 7·74	+ 3·04
1875/76	XIV	44·10	42·04	+ 2·06	+ 5·10
	XV	13·50	11·57	+ 1·93	+ 7·03
1876/77	XVI	12·50	17·16	— 4·66	+ 2·37
	XVII	7·00	1·45	+ 5·55	+ 7·92
1877/78	XVIII	52·94	59·43	— 6·49	+ 1·43
	XIX	12·50	8·89	+ 3·61	+ 5·04
1878/79	XX	60·91	90·62	— 29·71	— 24·67
	XXI	38·39	3·26	+ 10·46	+ 10·46
1879/80	XXII	98·10	108·13	— 10·03	+ 0·43
	XXIII	34·09	27·99	+ 6·10	+ 6·53
1880/81	XXIV	65·20	85·45	— 20·25	— 13·72
	XXV	59·24	59·24	—	—

Leto	Tečaj	Dohodki	Stroški	Računski zaključek	Premoženje društva
1881/82	XXVI	42·47	37·73	+ 4·74	+ 4·74
	XXVII	67·05	24·62	+ 39·43	+ 44·17
1882/83	XXVIII	104·40	39·87	+ 64·53	+ 108·70
	XXIX	64·64	57·24	+ 7·40	+ 116·10
1883/84	XXX	404·55	383·10	+ 21·45	+ 137·55
	XXXI	104·55	36·05	+ 68·50	+ 206·05
1884/85	XXXII	172·50	166·68	+ 65·82	+ 271·87
	XXXIII	64·70	53·75	+ 10·95	+ 282·82
1885/86	XXXIV	321·70	324·91	— 3·21	+ 279·61
	XXXV	246·01	239·69	+ 6·32	+ 285·93
1886/87	XXXVI	333·28	333·47	— 0·19	+ 285·74
	XXXVII	160·80	152·52	+ 8·28	+ 294·02
1887/88	XXXVIII	329·84	310·73	+ 19·11	+ 313·13
	XXXIX	139·76	170·57	— 30·81	+ 382·32
1888/89	XL	584·12	510·71	+ 73·41	+ 355·73
	XLI	181·36	164·99	+ 16·37	+ 372·10
1889/90	XLII	385·25½	407·35	— 22·09½	+ 350·00½
	XLIII	291·69	275·67½	+ 16·01½	+ 366·02
1890/91	XLIV	454·75½	533·86½	— 89·11	276·91
	XLV	280·34	239·08	+ 41·26	318·17
1891/92	XLVI	592·60½	619·70½	— 27·10	291·07
	XLVII	206·71½	272·79½	— 66·08	225·99
1892/93	XLVIII	684·17	707·09	— 22·82	203·17
	XLIX	207·94	198·62	+ 8·32	211·49
1893/94	L [1])	899·40	823·01	+ 76·39	287·88

Izmej 50 tečajev je bilo 32 aktivnih in 18 pasivnih. Skupni dohodki društva do današnjega dne znašajo 7952·21½ gld., skupni troški 7664·33½ gld., to je v vsem 287·88 gld. prebitka. V premoženje društva pa je prišteti še na 100 gld. cenjeni inventar in na 1000 gld. cenjena knjižnica s arhivom.

---

1) Zadnjega tečaja račun je le približen.

IV. Seje in slavnosti.

Leto	Tečaj	Seje red.	Seje izr.	Slavnosti	Izleti	Leto	Tečaj	Seje red.	Seje izr.	Slavnosti	Izleti
1869	I	4	—	—	—	1881/82	XXVI	6	—	2	—
							XXVII	6	1	—	1
1869/70	II	10	1	2	—	1882/83	XXVIII	7	—	1	—
	III	3	—	—	1		XXIX	7	—	—	1
1870/71	IV	8	1	1	—	1883/84	XXX	9	1	2	—
	V	3	1	—	—		XXXI	4	1	—	1
1871/72	VI	7	—	1	—	1884/85	XXXII	5	1	2	—
	VII	5	—	—	—		XXXIII	4	1	—	—
1872/73	VIII	1	—	—	—	1885/86	XXXIV	6	—	2	—
	IX	—	—	—	—		XXXV	5	—	1	—
1873/74	X	6	1	1	—	1886/87	XXXVI	8	—	2	—
	XI	3	1	—	1		XXXVII	3	1	1	—
1874/75	XII	7	1	1	—	1887/88	XXXVIII	7	—	2	—
	XIII	5	—	—	—		XXXIX	5	—	1	1
1875/76	XIV	7	1	1	—	1888/89	XL	11	1	2	—
	XV	5	—	—	—		XLI	5	—	—	—
1876/77	XVI	6	—	1	—	1889/90	XLII	9	1	1	—
	XVII	5	—	—	1		XLIII	7	—	—	1
1877/78	XVIII	5	1	1	—	1890/91	XLIV	10	1	1	—
	XIX	4	—	—	—		XLV	6	—	—	—
1878/79	XX	6	1	—	—	1891/92	XLVI	9	1	1	—
	XXI	5	1	—	—		XLVII	5	—	—	—
1879/80	XXII	7	—	1	—	1892/93	XLVIII	6	1	1	—
	XXIII	6	—	—	—		XLIX	4	1	—	1
1880/81	XXIV	8	—	2	—	1893/94	L	6	—	1	—
	XXV	6	—	2	—						

Vseh društvenih sej je tedaj bilo 318, slavnostij 37, izletov pa 10. Mej sejami je bilo 296 red. in 22 izred., mej slavnostimi 26 koncertov, besed in komersov, 11 pa svečanostnih sej.

V. Ustav in sedanji upravitelji.

I. Namen in sredstva društva.

Namen društvu je, biti duševno in zabavno središče slovenskih velikošolcev na Dunaji in gojiti dijaški živelj mej svojimi člani. Sredstva v ta namen so: društveni shodi, seje, zabavni večeri, veselice, izleti, znanstvena in leposlovna predavanja, gojenje glasbe, društvena čitalnica in knjižnica.

Vsak mesec vsaj jedenkrat se skliče redni občí zbor, izvenredni pa na zahtevo odbora ali jedne tretjine rednih članov. Takisto se ima prirediti vsak mesec vsaj jeden zabaven večer; v vsakem zimskem tečaji se završi vedno po jedna veselica, v vsakem letnem pa jeden izlet.

Za znanstvena in leposlovna predavanja in gojenje glasbe skrbe dotične skupine.

Knjižnica šteje 1497 številk v 2223 zvezkih. Teh je 1184 leposlovnih, 48 bogoslovnih, 132 pravoslovnih, 24 narodno-gospodarskih, 26 modroslovnih, 248 jezikoslovnih, 46 naravoslovnih, 245 zgodovinskih in 46 zdravoslovnih, 165 jih spada mej raznoterosti, 23 je skript in 36 zemljevidov. Arhiv pa hrani poleg 45 zapisnikov in številnih listin še 343 raznovrstnih muzikalij.

Društvena čitalnica ima 94 časopisov na razpolago, katerih pripada 47 „Sloveniji“ in isto toliko „Zvonimiru“.

„Sloveniji“ dohajajo: *a*) dnevniki: Deutsches Volksblatt, Fremdenblatt, Hlas Naroda, **Новое Время**, Obzor, Parlamentär, Politik, **Русkaja правда**, Slovenski Narod, Vaterland; *b*) časopisi splošne vsebine: Amerikanski Slovenec, Česka Straž, Dolenjske Novice, Domovina, Edinost, Humoristicke listy, Il Rinnovamento, Mir, Naša Sloga, Neven, Novice, Obchodni Obzor, Pavliha, Rodoljub, Südsteierische Post, Slovenski Gospodar, Slovanski svet; in *c*) časopisi strokovne vsebine: Der Bautechniker, Cvetje, Dom in Svet, Fremdenzeitung, Kmetovalec, **Нива**, Nove proudy, Oest. Gerichtszeitung, Oest. Touristenzeitung, Pedag. knjižnica, Poljedelec, Popotnik, **Просвѣщенie**, Romänische Jahrbücher, **Сѣверъ**, Slovenski Pravnik, Učiteljski Tovariš, Vesna, Vrtec, Zvon.

„Zvonimiru“ dohajajo: *a*) dnevniki: Agramer Tagblatt, Hrvatska, Narodne Novine, Narodni list, Neue Freie Presse, Obzor,

Slavonische Presse, Свѣтъ; *b*) časopisi splošne vsebine: Banovac, Bosnische Post, Crvena Hrvatska, Danica, Glas Hercegovca, Glas Naroda, Goriški Vestnik, Hrvatski branik, Hrvatska Kruma, Il Pensiero Slavo, Katolička Dalmacija. Napredak, Narod, Naša Sloga, Občinar, Primorec, Pučki list, Serajevski list, Sloboda, Sloga, Soča, Subotičke novine, Tjednik, Trn, Věstnik; in *c*) časopisi strokovne vsebine: Bršljan, Dom i Sviet, Gospodarski list, Gospodarski poučnik, Hrvatski učitelj, Iskra, Liečniški viestnik, Mjesečnik pravnega društva, Prosvieta, Šumarski list, Vesna, Vienac, Viješti društva inženira, Vrhbosna.

Knjižnica in društvena čitalnica sta pristopni vzajemno vsem članovom „Slovenije" in „Zvonimira".

Skupno stanovanje obeh društev sestoječe iz odborove, bralne in klubove sobe pa knjižnice se nahaja: VIII. Langegasse 48 in je pristopno vsak dan od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

II. Člani.

Člani so častni, katere imenuje zbor za posebne zasluge za narod ali za društvo, podporniki, kateri darujejo vsaj 10 kron na leto v društvene namene, starešine — vsi absolvovani slovenski velikošolci, ki so bili za časa ukov redni člani društva, pa redni člani, kakeršni morejo biti le slov. slušatelji dunajskih velikih šol za časa svojih ukov.

III. Sedanji odbor.

Predsednik: phil. Žilih; podpredsednik: techn. Ciuha, tajnik: jur. Zwitter; blagajnik: phil. Maselj; knjižničar: jur. Šešek; arhivar jur. Orel; gospodar: for. Rudesch. Pregledniki: med. Borštnik, phil. Poljanec, med. Raznožnik.

IV. Skupine.

I. Tehniški klub. Stanovanje: IV. Dannhausergasse, 3. Ima mesečne seje, čitalnico in knjižnico. — Predsednik: techn. Ciuha; blagajnik: techn. Golias; tajnik: techn. Zajec. — Članov 23.

II. Tamburaški zbor. Se vežba po 2krat na teden v klubovi sobi. — Načelnik: jur. Sterle; zborovodja: jur. Macak; upravnik: med. Milavec. — Članov 15.

III. Borilni klub. Se vežba vsak večer razven nedelje v klubovi sobi. — Načelnik: jur. Ravnihar; reditelj: jur. Bizjak, 6 prvoborilcev. — Članov 25.

IV. Slovstveni klub. Se shaja vsako sredo zvečer v odborovi sobi. — Načelnik: se menja od seje do seje, tajnik: phil. Poljanec. — Članov 18.

V. Pevski zbor. Se vadi po 2krat na teden v klubovi sobi. Pevovodja: jur. Zupanec; reditelj: jur. Modic. — Članov 22.